

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

VENÄJÄN JA IRANIN YHTEISTOIMINTA SYYRIAN SODASSA

Yleisesikuntaupseerikurssin diplomityö

Kapteeni
Petteri Iivonen

Yleisesikuntaupseerikurssi 59
Maasotalinja

Heinäkuu 2019

Kurssi Yleisesikuntaupseerikurssi 59	Linja Maasotalinja
Tekijä Kapteeni Petteri Iivonen	
Opinnäytetyön nimi Venäjän ja Iranin yhteistoiminta Syyrian sodassa	
Oppiaine, johon työ liittyy Strategia	Säilytyspaikka Maanpuolustuskorkeakoulun kirjasto
Aika Heinäkuu 2019	Tekstisivuja 126
<p>TIIVISTELMÄ</p> <p>Tutkimustehtävänä on ollut selvittää miten Venäjän ja Iranin turvallisuuspoliittiset intressit ilmenevät maiden yhteistoiminnassa Syyrian sodassa. Tähän liittyen on paikannettu molempien maiden keskeiset intressit Syyriassa. Tämän jälkeen on selvitetty millaista yhteistoimintaa maat ovat toteuttaneet niin poliittisella kuin sotilaallisella tasolla. Lopuksi on pohdittu intressien yhtymäkohtien ja ristiriitojen näyttäytymistä maiden välisessä yhteistoiminnassa.</p> <p>Tutkimuksen teorettinen viitekehys rakentuu englantilaisen koulukunnan näkemykselle valtioiden muodostamasta yhteisöstä, jota Venäjä ja Iran Syyriassa pyrkivät muokkaamaan paremmin intressejään vastaavaksi. Julkilausuttujen intressien selvittämisessä aineistona on käytetty Venäjän ja Iranin valtionjohtojen julkilausumia Syyrian sodasta. Ei-julkilausuttujen intressien selvittämisessä on hyödynnetty aihetta käsittelevää akateemista tutkimusta, julkista keskustelua sekä uutisartikkeleita. Analyysi ja tulkinta on toteutettu teoriasidonnaisella sisällönanalyysillä.</p> <p>Venäjän intresseiksi Syyriassa on tunnistettu suurvalta-aseman vahvistaminen, terrorismin rajoittaminen, talouden edistäminen sekä asevoimien kehittäminen. Iranin intresseiksi on paikannettu vallankumouksen edistäminen, terrorismin rajoittaminen, talouden edistäminen sekä sisäisen vakauden ylläpitäminen. Maiden yhteistoiminta on poliittisella tasolla näyttäytynyt rauhanprosessien edistämisessä, YK:n turvallisuusneuvoston hyödyntämisessä sekä suhteiden tasapainottamisessa alueen muihin valtioihin. Sotilaallisella tasolla yhteistoiminta on näyttäytynyt suorituskykyjen keskinäisriippuvuudessa, eriävien sotilaallisten tavoitteiden tasapainottamisessa, tukikohtayhteistyössä sekä osaamisen kehittämisessä.</p> <p>Johtopäätöksenä esitetään, että Venäjän ja Iranin liittoumassa vallitsee epätasapaino, jossa Venäjä näyttää vahvempana toimijana. Sillä on Irania enemmän liikkumatilaa Syyrian politiikassaan. Venäjä on Irania vähemmän sitoutunut Syyrian presidenttiin Bašar al-Assadiin henkilönä. Iranille sodalla on myös eksistentiaalisempi ja alueellisempi luonne. Venäjälle se näyttää osana globaalia suurvaltakamppailua. Maiden välistä yhteistyötä leimaa epäluottamus, jossa molemmat pyrkivät suojautumaan liittouman mahdollisen hajoamisen vaikutuksilta. Yhteistoiminta on pääsääntöisesti ollut pragmaattista ja tapauskohtaista. Samalla maat ovat sitoutuneita toisiinsa tavalla, joka tukee yhteistyön jatkumista myös tulevaisuudessa. Venäjän vaikutusvalta Iraniin on keskeinen syy sen vaikutusvallan kasvuun koko Lähi-idän alueella. Iranille Venäjän läsnäolo tarjoaa suojaa sen merkittävimpien vihollisten liialta vahvistumiselta Syyriassa.</p>	
<p>AVAINSANAT Venäjä, Iran, Syyria, Syyrian sota, Lähi-itä</p>	

1	JOHDANTO.....	1
1.1	TUTKIMUKSEN TAUSTA.....	1
1.2	TUTKIMUSONGELMA JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	2
1.3	KÄSITTEET.....	4
1.4	TUTKIMUKSEN RAJAUS.....	7
1.5	AIKAISEMPI TUTKIMUS.....	9
1.6	VENÄJÄN JA IRANIN SUHTEIDEN LÄHIHISTORIA.....	11
1.7	TUTKIMUSRAPORTIN RAKENNE.....	12
2	TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA TUTKIMUSMENETELMÄT.....	13
2.1	VALTIOIDEN MUODOSTAMA YHTEISÖ ENGLANTILAISESSA KOULUKUNNASSA.....	13
2.2	VALTIOIDEN MUODOSTAMAN YHTEISÖN KESKEISIÄ SELITTÄJIÄ.....	17
2.3	TEOREETTINEN VIITEKEHYS.....	22
2.4	MENETELMÄT.....	26
2.5	TUTKIMUSASETELMA.....	29
2.6	AINEISTO.....	30
3	VENÄJÄN JA IRANIN INTRESSIT SYYRIAN SODASSA.....	35
3.1	VENÄJÄN JA IRANIN LÄHTÖASETELMAT SYYRIAN SOTAAN.....	35
3.2	VENÄJÄN JULKILAUSUTUT INTRESSIT SYYRIASSA.....	37
3.2.1	AKTIIVISEKSI TOIMJAKSI LÄHI-IDÄSSÄ.....	37
3.2.2	TERRORISMIN RAJOITTAMINEN.....	42
3.2.3	ASEVOIMIEN KEHITTÄMINEN JA VOIMANNÄYTTÖ.....	43
3.2.4	KANSAINVÄLISEN JÄRJESTELMÄN MUOKKAAMINEN JA HYÖDYNTÄMINEN.....	44
3.3	VENÄJÄN EI-JULKILAUSUTUT INTRESSIT SYYRIASSA.....	47
3.3.1	LÄNSIMAIDEN LIKKUMATILAN PIENENTÄMINEN.....	48
3.3.2	LÄHI-IDÄN HERKÄN VOIMATASAPAINON KONTROLLOINTI.....	49
3.3.3	SOTILASTUKIKOHDAT VÄLIMERELLÄ JA SYYRIASSA.....	51
3.3.4	TALOUDELLISET INTRESSIT.....	54
3.3.5	PUOLUSTUSTEOLLISUUDEN KEHITTÄMINEN.....	56
3.3.6	VOIMANPROJISOINTIKYVYN OSOITTAMINEN.....	57
3.3.7	SOTAKOKEMUKSEN KARTOITTAMINEN.....	58
3.4	YHTEENVETO VENÄJÄN INTRESSEISTÄ SYYRIASSA.....	60
3.5	IRANIN JULKILAUSUTUT INTRESSIT SYYRIASSA.....	63
3.5.1	ASSADIN VALLASSA PITÄMINEN.....	64
3.5.2	YHDYSVALTOJEN JA SIONISTIEN VASTUSTAMINEN.....	66
3.5.3	TERRORISMIN RAJOITTAMINEN.....	67
3.5.4	ALUEELLISEN VOIMATASAPAINON MUOKKAAMINEN.....	69
3.6	IRANIN EI-JULKILAUSUTUT INTRESSIT SYYRIASSA.....	73
3.6.1	SHIIA-SUNNI VASTAKKAINASETTELU JA SHIIA PUOLIKUU.....	73
3.6.2	VASTARINNAN TOIMINTAEDELLYTYSTEN TURVAAMINEN.....	77
3.6.3	TALOUDELLISET INTRESSIT.....	78
3.6.4	SISÄISEN VAKAUDEN YLLÄPITÄMINEN.....	80
3.7	YHTEENVETO IRANIN INTRESSEISTÄ SYYRIASSA.....	82
3.8	INTRESSIEN VERTAILU.....	84
4	VENÄJÄN JA IRANIN YHTEISTOIMINTA SYYRIAN SODASSA.....	90
4.1	POLIITTINEN TASO.....	90
4.1.1	YK:N TURVALLISUUSNEUVOSTO.....	90
4.1.2	RAUHANPROSESSIT.....	92
4.1.3	SUHTEET TURKKIIN JA KURDEIHIN.....	95
4.1.4	SUHTEET SAUDI-ARABIAAN.....	97
4.1.5	SUHTEET ISRAELIIN.....	98
4.1.6	SUHTEET LIBANONIIN JA HIZBOLLAHIIN.....	101
4.1.7	PUOLUSTUSMATERIAALIYHTEISTYÖ.....	103
4.2	SOTILAALLINEN TASO.....	104
4.2.1	SUORITUSKYKYJEN KESKINÄISRIIPPUVUUS.....	105
4.2.2	ERIÄVÄT SOTILAALLISET TAVOITTEET.....	109
4.2.3	TUKIKOHTAYHTEISTYÖ.....	113
4.2.4	YHTEISTOIMINNAN MERKITYS OSAAMISEN KEHITTÄMISEN NÄKÖKULMASTA.....	115

5	POHDINTA.....	118
5.1	TURVALLISUUSPOLIITTISTEN INTRESSIEN ILMENTYMINEN YHTEISTYÖSSÄ	118
5.2	LUOTETTAVUUSARVIO	123
5.3	JATKOTUTKIMUSMAHDOLLISUUDET.....	126
	LÄHDELUETTELO.....	127

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen tausta

Syyrian sota on koko kestonsa ajan ollut Lähi-idän suurimpia epävakauden aiheuttaja ja inhimillinen katastrofi. Sota on vaatinut satoja tuhansia kuolonuhreja¹ ja se on pakottanut yli 11 miljoonaa ihmistä jättämään kotinsa². Venäjä ja Iran ovat näytelleet Syyrian sodassa merkittävää roolia. Voisi jopa arvioida, että ilman niiden antamaa tukea Syyrian presidentti Bašar al-Assad olisi joutunut väistymään vallasta. Venäjän ja Iranin suhteet olivat vielä Neuvostoliiton viimeisinä vuosina heikolla tolalla. Rautaesiriipun murentumisen jälkeen maat ovat yhteisten intressien kautta löytäneet toisistaan strategiset liittolaiset, mutta suhteen todellinen syventyminen on nähty vasta Syyrian sodan myötä. Yhteistyötä värittää samalla myös kilpailuasetelma. Molempien pyrkiessä kasvattamaan vaikutusvaltaansa Lähi-idässä³ maat joutuvat tasapainoilemaan omien intressien tavoittelun ja keskinäisen liiton ylläpitämisen välillä. Tästä aiheutuvan epävarmuuden vuoksi maat pyrkivät myös suojautumaan toisen liialta vahvistumiselta.

Strategisella tasolla Venäjää ja Irania on yhdistänyt pyrkimys estää Syyrian ajautuminen läntisen vaikutusvallan alle. Siksi maat asettuivat Assadin tueksi tämän taistelussa länsimaiden ja vauraiden arabimaiden tukemaa oppositiota vastaan. Molemmat ovat oikeuttaneet tukensa Assadille terrorismin vastaisen taistelun narratiivilla hyödyntäen sekä korostamalla joukkojensa läsnäolon perustuvan Syyrian hallinnon kutsuun. Käytännössä yhteistyötä on toteutettu niin poliittisella kuin sotilaallisella tasolla. Sen näkyvin muoto on ollut rinta rinnan suoritetut operaatiot, joiden ansiosta Assadin hallinto on palauttanut pääosan Syyrian maa-alueesta hallintaansa.

Tässä tutkimuksessa syvennytään Venäjän ja Iranin yhteistoimintaan Syyrian sodassa. Tähän liittyen selvitetään molempien maiden keskeiset intressit Syyriassa. Pyrkimyksenä on tarkastella näiden intressien yhtymäkohtia ja ristiriitoja sekä sitä, miten intressit näyttäytyvät maiden yhteistoiminnassa niin poliittisella kuin sotilaallisella tasolla. Tutkimuksen teorettinen viite-

---

¹ *The New York Times*, 13.4.2018: How Syria's Death Toll Is Lost in the Fog of War.

[<https://www.nytimes.com/2018/04/13/world/middleeast/syria-death-toll.html>], luettu 20.2.2019.

² Näistä noin 5 miljoonaa on pakolaisina ulkomailla ja yli 6 miljoonaa Syyriassa.

UNHCR: Syria Emergency.

[<https://www.unhcr.org/syria-emergency.html>], luettu 20.2.2019.

³ Suomen kieleen vakiintuneella Lähi-idän käsitteellä (eng. *Middle East*) tarkoitetaan tutkimuksessa aluetta, joka pitää sisällään Arabian niemimaan valtiot, Egyptin, Turkin sekä Iranin. Käsitettä on alueen maissa mielletty länsikeskeiseksi ja esimerkiksi Iranin johto suosii termiä Länsi-Aasia.

kehys rakentuu englantilaisen koulukunnan näkemykselle valtioiden muodostamasta yhteisöstä, jota Venäjä ja Iran Syyriassa pyrkivät muokkaamaan paremmin intressejään vastaavaksi.

1.2 Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen lähtökohta oletuksena on Englantilaiseen koulukuntaan⁴ nojaten, että Venäjän ja Iranin käsitykset kansainvälisen yhteisön pohjaksi rakentuneista fundamenteista, kuten järjestyksestä, voimatasapainosta, oikeudenmukaisuudesta ja kansainvälisestä lainsäädännöstä ovat ristiriidassa yhteisössä vallitsevien näkemysten kanssa. Ristiriita maiden intressien ja vallitsevan tilanteen välillä purkautuu Syyrian sodassa. Osa näistä intresseistä on maille yhteisiä ja osa eriytyviä. Tutkimuksella pyritään selvittämään, miten intressit vaikuttavat siihen yhteistyöhön, jota maat Syyriassa tekevät. Päättökysymys on: **Miten Venäjän ja Iranin turvallisuuspoliittiset intressit ilmenevät maiden yhteistoiminnassa Syyrian sodassa?**

Tapahtumaympäristö, johon tutkimuksen mielenkiinto kohdistuu, on Syyrian sota. Arabikevään⁵ kansannoususta vuonna 2011 alkanut liikehdintä muuttui pian väkivaltaiseksi ja eskaloitui vähitellen täysimittaiseksi sodaksi. Sodan alkamishetken määrittäminen ei ole yksiselitteistä⁶, mutta ei myöskään tämän tutkimuksen näkökulmasta relevanttia. Konfliktista on käytetty nimitystä Syyrian sisällissota. Osapuolten kansainvälisen verkottuneisuuden takia termi sisällissota kuvaa kuitenkin konfliktia harhaanjohtavasti, vaikka se pääsääntöisesti onkin rajoittunut Syyrian valtion rajojen sisäpuolelle⁷. **Syyrian sodalla** tarkoitetaan tutkimuksessa vuoden 2011 arabikevään kansannoususta käynnistyneitä Syyrian hallinnon ja opposition sekä muiden aseellisten ryhmittymien välistä aseellista konfliktia Syyrian rajojen sisäpuolella.

Syyrian sotaan osallistumisen määrittely ei ole yksiselitteistä, sillä sisällissodalle tyypillisesti osapuolten välillä ei ole annettu virallisia sodanjulistuksia. Venäjän sotilasdoktriini asemoi

⁴ Englantilainen koulukunta esitellään tarkemmin luvussa kaksi.

⁵ ”Arabikeväällä tarkoitetaan kansannousujen aaltoa, jossa arabimaiden kansalaiset vaativat korruptoituneiden ja autoritaaristen johtajien siirtymistä syrjään.”

Salehzadeh, Alan: *Syyrian sisällissota: syitä ja taustatekijöitä*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, julkaisusarja 4, työpapereita No 46, 2013a, s. 2.

⁶ Sodan *de facto* alkamishetken määrittäminen on hankalaa. Mielenosoitukset alkoivat maaliskuussa 2011, jonka jälkeen hallinto yritti tukahduttaa niitä aseellisesti. Heinäkuussa 2011 oppositiovoimat perustivat asevoimansa Free Syrian Army (FSA), mutta ensimmäiset kuolonuhrit raportoitiin jo ennen sitä.

Glass, Charles: *Syria Burning A Short History of a Catastrophe*, Verso 2016, s. 1–3.

⁷ Sota on läikkinnyt myös naapurivaltioihin. Yhteenottoja on raportoitu Libanonin puolella rajaseuduilla sekä Beirutissa. Lisäksi marraskuussa 2015 Turkki ampui alas venäläisen SU-24 -hävittäjän, jonka se väittää tunkeutuneen ilmatilaansa. Venäjä on kiistänyt rajaloukkauksen. Myös ISISin levittäytyminen Syyriassa ja Irakissa voidaan nähdä Syyrian sodan seurauksena.

Syyrian sodan aseelliseksi konfliktiksi, koska se rajoittuu maantieteellisesti yhden valtion sisälle⁸. Tutkimuksen lähtökohtana on, että Venäjä sekä Iran ovat Syyrian sodassa osallisina. Semanttinen tarkastelu siitä, mikä on sotaan osallistumista ja mikä jotain muuta, kierretään toteamalla, että Syyrian aseellisiin taisteluihin (omin tai sijaisjoukoin) osallistuvien valtioiden toimet Syyriassa poliittisella, sotilasstrategisella, operatiivisella ja taktisella tasolla lukeutuvat sotaan osallistumiseksi. Tämä pitää sisällään myös toimet, joilla pyritään vaikuttamaan muiden valtioiden tai ryhmittymien toimintaan Syyriassa.

Päätutkimuskysymykseen vastaamiseksi on ensin selvitettävä, mitä turvallisuuspoliittisia intressejä Venäjällä ja vastaavasti Iranilla Syyriassa on. Oletuksena on, että osa niistä on julkkilauttuja ja osa ei-julkilauttuja. Samoin oletetaan, että nämä valtiolliset intressit pohjautuvat siihen, miten maat haluavat vaikuttaa asemaansa osana sitä yhteisöä, jonka ne yhdessä muiden valtioiden kanssa muodostavat. Näin ollen, tutkimuksen kaksi ensimmäistä alatutkimuskysymystä ovat:

1. Mitä turvallisuuspoliittisia intressejä Venäjällä on Syyrian sodassa?
2. Mitä turvallisuuspoliittisia intressejä Iranilla on Syyrian sodassa?

Tutkimus etenee Venäjän ja Iranin kansallisten intressien selvittämisen jälkeen siten, että niitä verrataan toisiinsa yhtäläisyyksien ja eroavaisuuksien tunnistamiseksi. Oletus on, että osa intresseistä on joko samoja tai samansuuntaisia ja osa intresseistä eriytyy. Siksi kolmas alatutkimuskysymys on:

3. Mitä yhteneväisyyksiä ja eroavaisuuksia Venäjän ja Iranin intresseissä on Syyrian sodassa?

Tämän kokonaiskuvan muodostamisen jälkeen selvitetään, miten maiden yhteistoiminta on näkynyt Syyrian sotaan osallistumisessa. Tässä painopiste on käytännön toteutuneissa toimisissa. Tarkoituksena on erityisesti syventyä siihen, millä osa-alueilla yhteistyötä tehdään ja millä

Glass (2016), s. 7–17.

⁸ Sotilaalliset konfliktit jaotellaan aseelliseksi konfliktiksi, paikalliseksi sodaksi, alueelliseksi sodaksi tai laajamittaiseksi sodaksi. Määritelmän mukaan aseellinen konflikti on valtioiden (valtioiden välinen aseellinen konflikti) tai muiden osapuolten välinen valtion sisäinen konflikti (valtion sisäinen aseellinen konflikti). Paikallinen sota on määritelty kahden valtion väliseksi sodaksi, jossa sotilaallisia operaatioita toteutetaan rajoitetuin tavoittein. Военная доктрина Российской Федерации, Venäjän federaation sotilasdoktriini, 25.12.2014. [<http://news.kremlin.ru/media/events/files/41d527556bec8deb3530.pdf>], luettu 22.11.2017.

osa-alueilla ei. Tarkastelu toteutetaan sekä poliittisella että sotilaallisella tasolla. Näin viimeisen alatutkimuskysymys on:

4. Miten Venäjän ja Iranin yhteistoiminta poliittisella ja sotilaallisella tasolla näyttyy maiden osallistumisessa Syyrian sotaan?

Päätutkimuskysymykseen vastataan lopuksi vertaamalla kolmannen ja neljännen alatutkimuskysymyksen vastauksia toisiinsa. Eli kokonaiskuva rakentuu intressien yhteneväisyyksien ja eroavaisuuksien tunnistamisesta sekä niiden vertaamisesta toteutettuun yhteistoimintaan. Huomioitava rajoite arvioitaessa Venäjän ja Iranin toimintaa on, että osa toiminnasta on ollut intresseistä kumpuavaa ja osa reagointia esiin nousseisiin tilanteisiin⁹. Sodan kitka ei mahdollista toimintaa tyhjiössä ja vastapuolen toiminta vaikuttaa väistämättä omiin toimintamahdollisuuksiin. Siksi olisi liian yksinkertaistettua väittää, että turvallisuuspoliittinen intressi suoraan ilmeni kaikessa käytännön toiminnassa. Oletuksena on silti, että valtiolliset tavoitteet ilmentyvät käytännön toiminnan suunnannäyttäjinä, ikään kuin piirtäen sektorin, minkä rajoissa eri tasojen johtajat käytännön toimenpanoa suorittavat.

1.3 Käsitteet

Tässä alaluvussa määritetään mitä strategialla, turvallisuuspolitiikalla ja turvallisuuspoliittisella yhteistoiminnalla sekä kansallisella intressillä tarkoitetaan. Tutkimus asemoituu strategian tutkimusalaan, mikä on perinteisesti ollut voimakkaammin käytäntöön kuin teoriaan sidottua¹⁰. Tällä tarkoitetaan, että strategian tutkimuksen päämääränä on usein palvella päätöksentekoa ja suomalaisen strategian tutkimuksen osalta siis Suomen turvallisuutta, mikä ei ole riskitidiassa kansainvälisen turvallisuuden kanssa¹¹. Tässä tutkimuksessa se tarkoittaa pyrkimystä suomalaisesta näkökulmasta ymmärtää Venäjän ja Iranin turvallisuuteen liittyviä intressejä ja toimia Syyrian sodassa.

---

⁹ Esimerkiksi Melamedov kuvaa Venäjän operaatiota spontaaniksi ja opportunistiseksi sekä näkee tavoitteiden muuttuneen useaan kertaan sodan edetessä.

Kts. Melamedov, Grigory: Russia's Entrenchment in Syria, *Middle East Quarterly*, 24, 2018. [<https://www.meforum.org/articles/2017/russias-entrenchment-in-syria>], luettu 5.10.2018.

¹⁰ Freedman, Lawrence: Strategic studies and the problem of power, *Strategic Studies*, Thomas Mahnken & Joseph Maiolo (toim):, Routledge, 2008, s. 26.

¹¹ Sivonen, Pekka: *Suomalaisia näkökulmia strategian tutkimukseen*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos 2013. Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 33, s.2.

Viitasalon mukaan strategian tutkimuksen mielenkiinto kohdistuu kansainvälisen politiikan ja operaatiotaidon väliin. Se perehtyy siihen, miten poliittisia tavoitteita toteutetaan sotilaallisilla voimavaroilla.¹² Tämä clausewitzilainen lähestyminen vie Rantapelkosen ja Koistisen mukaan akateemisen strategian lähelle kansainvälisen politiikan tutkimusta. Turvallisuuspoliittisessa merkityksessä strategialla voidaan tarkoittaa toimia valtion turvallisuustavoitteiden saavuttamiseksi. Sotilaallisessa merkityksessä taas tarkoitetaan oppia sodan voittamisesta.¹³ Sodan voittoa ei Syyrian sisällissodan kaltaisessa konfliktissa kuitenkaan voi nähdä perinteisessä merkityksessä, jossa toinen tai toiset osapuolet antautuvat ja taipuvat voittajan tahtoon. Eri toimijoiden määrästä johtuen, etenkin useiden ydinasevaltojen ollessa osallisena, ”voitto” voidaan pikemmin nähdä itselle mahdollisimman suotuisaan loppuasetelmaan päättymisenä.

Maanpuolustuskorkeakoulun sotataidon laitos määrittelee **strategian** tieteenalaksi ja toimintalinjaksi, joka kohdistuu valtion tai valtioiden muodostaman yhteisön turvallisuuspäämäärien tavoitteluun. Tavoittelussa käytettävät keinot ovat ensisijaisesti poliittisia, sotilaallisia tai taloudellisia. Strategian erityisenä osa-alueena nähdään sotilasstrategia. Sillä tarkoitetaan tapaa, jolla asevoimia käytetään valtion tai liittouman poliittisen johdon määrittämien päämäärien saavuttamiseksi¹⁴. Tässä tutkimuksessa strategia nähdään edellä kuvatun määritelmän mukaisesti, eli kiinnostus kohdistuu Venäjän ja Iranin turvallisuuspäämäärien tavoittelun Syyriassa. Maiden käytännön toimia tarkastellaan strategian laajemman määrittelyn, poliittisten, taloudellisten ja sotilaallisten toimien kautta, mutta luoden painopiste sotilasstrategiaan.

Valtion keskeisimpiä tehtäviä on edistää kansalaistensa turvallisuutta ja hyvinvointia. Turvallisuuden edistämisen tavat voivat kuitenkin vaihdella. Anarkisen käsityksen mukaan muiden valtioiden tarkoitusperien vaikea ennustettavuus aiheuttaa turvallisuudilemman.¹⁵ Siksi käsitys siitä, miten edistetään omaa turvallisuutta, voi olla eri osapuolilla täysin päinvastainen. Tästä johtaen **turvallisuuspolitiikka** määritellään tutkimuksessa ruotsalaista tutkijaa Nils Andrénia mukaillen kokoavaksi käsitteeksi niistä kansainvälisessä systeemissä tapahtuvista poliittisesti johdetuista toimista, joita valtio tekee tavoitteidensa saavuttamiseksi. Tämä pitää sisällään myös tilanteet, joissa valtio kohtaa uhkia muista toimijoista, erityisesti muista valtioista.¹⁶ Turvallisuuspolitiikka jakautuu kansalliseen ja kansainväliseen ulottuvuuteen, mutta

¹² Viitasalo, Mikko: Sotatieteet ja niiden kehittyminen Suomessa 21. Vuosisadalla. *Tiede ja Ase*, 60, 2002, s. 14.

¹³ Rantapelkonen, Jyri & Lotta Koistinen: *Pohdintoja sotatieteellisistä käsitteistä*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Sotataidon laitos, Julkaisusarja 2: Tutkimuslustoja 1, 2016, s. 128–129.

¹⁴ Sivonen (2013), s.1.

¹⁵ Burchill, Scott, Andrew Linklater, Richard Devetak, Jack Donnelly, Terry Nardin, Matthew Paterson, Christian Reus-Smit, Jacqui True: *Theories of International Relations*, viides painos, Palgrave Macmillan, 2013, s.40, 305.

¹⁶ Andrén, Nils: *Säkerhetspolitik Analyser och Tillämpningar*, toinen painos, Norstedts Juridik AB, 2002, s. 16.

molemmissa tapauksissa sillä on oltava kytkös kansainväliseen systeemiin. Tämä rajaa turvallisuuspolitiikan määritelmän ulkopuolelle valtion sisäpoliittiset toimet, joilla varaudutaan sisäisiin uhkiin¹⁷. Sitä vastoin ulkopoliittiset ratkaisut, joilla vastataan sisäisiin uhkiin, ovat määritelmän mukaan osa turvallisuuspolitiikkaa.

Yhteistyölähtöistä turvallisuuspolitiikkaa¹⁸ (vastakohtana ei-yhteistyölähtöiselle politiikalle) on kuvattu valtion tavaksi toimia, jossa pyrkimyksenä on uhkien ennaltaehkäisy institutionaalisen yhteistyön kautta. Sen ajatus pohjautuu peliteoriaan ja strukturaaliseen realismiin, jossa tiettyjen reunaehtojen vallitessa toimijan kannattaa turvautua yhteistyöhön kilpailun sijaan.¹⁹ Puhtaan realismin mukaisesti valtiot tarkastelevat yhteistyötä aina suhteellisen hyödyn kautta, mutta englantilaisen koulukunnan näkökulmasta sitä voidaan nähdä tehtävän myös yhteisvastuullisesti kansainvälisen järjestyksen ja oikeuden ylläpitämiseksi²⁰. Käytännön tasolla tarkoituksesta riippumatta **turvallisuuspoliittisena yhteistoimintana** nähdään valtioiden välillä yhteen sovitettu poliittisella, sotilasstrategisella, operatiivisella tai taktisella tasolla tapahtuva yhteistyö. Tässä tapauksessa ei ole väliä pohjautuuko yhteistyö omiin intresseihin vai pakoon.

Venäjällä turvallisuuspolitiikan käsite ei ole vakiintunut turvallisuuspuheeseen. Sen sijaan puhutaan kansallisesta turvallisuudesta. Venäjän kansallisessa turvallisuusstrategiassa²¹ kansallinen turvallisuus määritetään yksilön, yhteiskunnan ja valtion suojaamiseksi sisäisiä ja ulkoisia uhkia vastaan siten, että kansalaisten perustuslailliset oikeudet ja vapaudet sekä säädylinen elämänlaatu turvataan samalla varmistaen Venäjän valtion suvereniteetti, itsenäisyys, alueellinen koskemattomuus sekä sosioekonominen kehitys. Kansallisen turvallisuuden uhka määritellään olosuhteiden tai tekijöiden joukoksi, joka suoraan tai välillisesti voi muodostaa

---

Turvallisuuspolitiikan on määritelmän mukaan oltava poliittisesti johdettua, mikä tarkoittaa, että turvallisuuspoliittisia vaikutuksia aiheuttavat tapahtumat, jotka eivät ole poliittisesti johdettuja, eivät myöskään ole turvallisuuspolitiikkaa. Esimerkiksi Turkin Syyriassa alasampuman hävittäjän väitetty ilmatilanloukkaus Turkkiin ei ollut osa Venäjän turvallisuuspolitiikkaa, jos ilmatilanloukkaus oli vahinko. Mikäli se tehtiin tarkoituksella, se taas olisi ollut turvallisuuspoliittinen ratkaisu. Tapahtumalla oli kuitenkin kiistämättömiä turvallisuuspoliittisia vaikutuksia.

¹⁷ Tämä rajaus voidaan nähdä ristiriitaisena yleistyneen laajan turvallisuuskäsityksen kanssa, mutta palvelee kuitenkin tämän tutkimuksen tarkoitusta, kun fokuksessa on kansainvälinen ulottuvuus.

¹⁸ *Cooperative security* (eng.)

¹⁹ Vetschera, Heinz: *Cooperative Security – the Concept and its Application in South Eastern Europe*, 2017, s. 33–42.

[http://www.bundesheer.at/pdf_pool/publikationen/10_wg13_aacs_40.pdf], luettu 10.12.2017.

²⁰ Blombergs, Fred: *Euroopan voimatasapaino 1990–2012, Euroopan vakaus rakenteellisen, uusklassisen ja hegemonisen realismin näkökulmasta*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, julkaisusarja 1, strategian tutkimuksia No 32, Helsinki 2012, s. 29–30.

²¹ Стратегии национальной безопасности Российской Федерации, Venäjän federaation kansallisen turvallisuuden strategia, 31.12.2015.

kansalliselle edulle uhkan. Samalla kansallinen etu on määritetty varsin laveasti merkitykselliseksi edellytyksiksi yksilön, yhteiskunnan tai valtion turvallisuuden tai kestäväen kehityksen varmistamiseksi. Turvallisuusstrategian näkökulma edustaa laajaa turvallisuuskäsitystä, jossa yhdistyy sisäinen ja ulkoinen turvallisuus. Tämä turvallisuuden kytkeminen löyhästi määriteltyihin kansallisiin etuihin nähdään tarjoavan valtionjohdolle runsaasti liikkumavaraa²².

Venäjä on vahvistanut ulkopoliittikkaa määrittävän konseptinsa vuonna 2016²³. Siinä ulkopoliittikan tavoitteeksi asetetaan kansallisten intressien ajaminen tavalla, joka kytkeytyy vahvasti turvallisuuteen. Ulkopoliittikan päämääriä listataan ulottuen kansallisen turvallisuuden, suvereniteetin ja alueellisen loukkaamattomuuden varmistamisesta, valtion taloudellisten intressien edistämiseen, maailmanlaajuisen vaikutusvallan kasvattamiseen, ulkomailla asuvien venäjän kansalaisten etujen turvaamiseen sekä venäläisen maailmankuvan levittämiseen. Edellä mainittujen asiakirjojen pohjalta turvallisuus näyttäytyy venäläisessä maailmankuvassa linkittyvän vahvasti maan kansalliseen etuun eri elämänoilla, mutta ennen kaikkea taloudellisesti. Koska Venäjä kokee itsensä uhatuksi, sen täytyy vahvistaa omaa asemaansa, jotta se on kykenevä edistämään multipolaarisen maailmanjärjestyksen toteutumista.

1.4 Tutkimuksen rajaus

Tutkimus rajautuu käsittelemään Venäjän ja Iranin Syyrian sotaretkien ulkopoliittisia intressejä. Näin ollen mahdolliset sisäpoliittiset syyt, kuten esimerkiksi huomion kääntäminen pois Venäjän valtiontalouden heikosta tilasta²⁴, jäävät tutkimuksen mielenkiinnon ulkopuolelle. Rajaus tehdään tunnustaen, että näilläkin syillä voi olla vaikutuksensa. Rajaus on vaikuttanut lähdeaineiston valintaan ja käsittelyyn. Sisäpoliittiset syyt ilmaistaan harvoin tutkimuksen primäärilähteinä olevissa valtioiden virallisissa julkilausumissa. Tutkimuksen muutakaan lähdeaineistoa ei ole analysoitu sisäpoliittisten vaikuttimien näkökulmasta.

Tutkimuksen taustateorian keskeinen vaikuttaja Hedley Bull korostaa, että valtioiden väliset suhteet rakentuvat ajan saatossa, eikä niitä siksi pidä tarkastella vain tiettyä ajan hetkenä his-

---

[<http://static.kremlin.ru/media/events/files/ru/l8iXkR8XLAtxeilX7JK3XXy6Y0AsHD5v.pdf>], luettu 11.1.2018.

²² Pynnöniemi, Katri & Andreas Rácz: Uhkakuvat ohjaavat Venäjän toimintaa, FIIA Comment 2/2016.

[https://storage.googleapis.com/upi-live/2017/01/comment2_2016_uhkakuvat_ohjaavat_venajan_toimintaa.pdf], luettu 11.1.2018.

²³ Foreign Policy Concept of the Russian Federation, 30.11.2016.

[http://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptlCk6BZ29/content/id/2542248], luettu 20.11.2017.

toriallisesta kontekstistaan irrotettuna²⁵. Tässä tutkimuksessa ei kuitenkaan syvennytä tutkittavien maiden välisten suhteiden historiallisiin taustoihin. Arabikevään kuohunta käynnistyi vuonna 2011 tavalla, joka yllätti niin mielenosoitusten kohteina olleet hallitsijat, kuin pääosan ulkovalloistakin. Niiden aikaansaamista hämmentyneistä reaktioista voidaan päätellä, ettei yksikään valtio ollut varautunut näin laajaan myllerrykseen valmiilla suunnitelmilla. Näin ollen voidaan olettaa, että Venäjä ja Iran joutuivat kehittämään politiikkansa tapahtumien vyöryessä päälle. Siksi tutkimuksen ajallinen raja asetaan tapahtumiin, jotka ajoittuvat vuoden 2011 maaliskuun Damaskoksen mielenosoitusten alkamisesta eteenpäin. Ajallisen rajauksen päätepiste on vuoden 2018 lopussa.

Tutkimuksen mielenkiinto kohdistuu maantieteellisesti Syyriaan. Päämääränä on selvittää Venäjän ja Iranin intressejä ja toimintaa alueella. Tämän vuoksi Syyrian näkökulma yhteistyöhön käsitellään ainoastaan siinä määrin, missä se vaikuttaa Venäjään ja Iraniin. Syyrian rooli on tutkittavan ilmiön kannalta keskeinen, mutta tutkimuksessa Syyria nähdään Venäjän ja Iranin intressien kohteena ja kumppanina, joskin aktiivisena toimijana.

Tutkimuksen teorianäkökulma kohdistaa tarkastelutason valtioihin. Syyrian pitkään jatkunut sota on johtanut tilanteeseen, jossa hallinnon kyky täyttää kaikki sille kuuluvat valtiolliset tehtävät on alentunut. Se ei esimerkiksi tosiasiallisesti hallitse kaikkia niitä ihmisiä ja maa-alueita, jotka sen valtionrajoihin kuuluvat. Tästä alentuneesta toimintakyvystä huolimatta Assadin hallinto tulkitaan valtiolliseksi toimijaksi. Valtiotason näkökulman myötä tutkimuksen ulkopuolelle jäävät Syyrian hallinnon vastustajien toiminnan ja keskinäisen dynamiikan selvittäminen, muuten kuin mikä on Venäjän ja Iranin toiminnan näkökulmasta merkityksellistä.

Syyrian sotaan liittyy runsaasti kansainvälisoikeudellisia kysymyksiä. Tutkimuksen taustateorianäkökulmana käytetty englantilainen koulukunta nostaa lainsäädännön keskeiseksi valtioiden välisen yhteisön rakentumisessa²⁶. Tämä näkyy tutkimuksessa sekä Venäjän että Iranin osalta, kun käsitellään sitä, miten maat perustelevat osallistumisensa oikeutusta. Sen syvemmin kansainväliseen lainsäädäntöön ja perustelujen lainmukaisuuteen ei kuitenkaan syvennyttä.

---

²⁴ Trenin, Dmitri, Alexander R. Vershbow, Rita E. Hauser & Paula Dobriansky: Perspectives on Russia. Carnegie Moscow Center 2017.

²⁵ Bull, Hedley: *The Anarchical Society*, neljäs painos, Palgrave Macmillan, 2012, Andrew Hurrellin kirjoittama toisen painoksen esipuhe.

²⁶ Burchill et al. (2013), s. 88–103.

1.5 Aikaisempi tutkimus

Syyrian sodan maailmanpoliittisen merkityksen vuoksi aihe on ollut laajan mielenkiinnon kohteena. Lukuisat toimittajat, ajatuspajat ja tutkimuskeskukset ovat tuottaneet aiheesta hyllymetreittäin julkaisuja. Myös Venäjän ja Iranin tavoitteita ja toimintaa on käsitelty tämän raportoinnin osana. Syyrian sota on kuitenkin vielä varsin tuore ja osin keskeneräinen, joten syvällistä tieteellistä tutkimusta aiheesta on toistaiseksi suhteellisen vähän. Julkaisuihin painottuvat myös länsimaista päätöksentekoa tukevat kirjoitukset ja analyysit.

Venäjän ja Iranin yhteistoimintaan Syyriassa keskittynyttä tutkimusta ei ole tehty. Yhteistoimintaa on kuitenkin sivuttu yhtenä alakohtana monissa raporteissa. Adamsky on tutkinut Syyrian sotaretken vaikutuksia venäläiseen sotataitoon. Hän arvioi Syyrian vakautumisen tuovan yhä näkyvämmiksi Venäjän ja Iranin intressierot ja maiden enenevässä määrin pyrkivän rajoittamaan toisiaan kuitenkin vaarantamatta tärkeää liittolaissuhdetta.²⁷ Friedman on nähnyt Venäjän pyrkineen tasapainottamaan Iranin vaikutusvaltaa Syyriassa lisäämällä yhteistyötä Turkin kanssa, mikä on vahvistanut Venäjän vaa'ankieliasemaa Lähi-idässä²⁸.

Bassiri Tabrizi ja Pantucci ovat toimittaneet raportin Iranin toimista Syyriassa. Siinä Iranin tavoitteiksi arvioidaan sunni-terroristijärjestöjen lyöminen, *status quo ante*²⁹-tilanteen palauttaminen sekä Syyrian turvallisuusinstituutioiden säilyttäminen, tärkeimpinä asevoimat ja tiedustelupalvelut. Raportti päättyy näkemään Venäjän ja Iranin liiton epäluottamuksen leimauttavana. He arvioivat Iranin shiia-joukkojen läsnäolon Syyriassa muodostuvan pitkällä aikavälillä Moskovalle ongelmaksi. Maiden vaikutusvallan nähdään painottuvan Syyriassa eri tasoille. Iranilla nähdään olevan vahvempi asema kentällä, kun taas Venäjä on paremmassa asemassa muovaamaan Syyrian tulevaisuutta poliittisella tasolla.³⁰

---

²⁷ Adamsky, Dmitry: Moscow's Syria Campaign: Russian Lessons for the Art of Strategy, *Russie.Nei.Visions*, No. 109, Ifri, July 2018.

[<https://www.ifri.org/en/publications/notes-de-lifri/russieneivisions/moscows-syria-campaign-russian-lessons-art-strategy>], luettu 21.12.2018.

²⁸ Friedman, Brandon: Russia, Turkey, and Iran: Cooperation and Competition in Syria. *Tel Aviv Notes*, 11, 2, 30.1.2017.

[<https://dayan.org/content/russia-turkey-and-iran-cooperation-and-competition-syria>], luettu 21.2.2019.

²⁹ Tällä tarkoitetaan sotaa edeltänyttä tilaa.

³⁰ Bassiri Tabrizi, Aniseh & Raffaello Pantucci (toim.): *Understanding Iran's Role in the Syrian Conflict*. Royal United Services Institute for Defence and Security Studies (RUSI), elokuu 2016.

[https://rusi.org/sites/default/files/201608_op_understanding_irans_role_in_the_syrian_conflict_0.pdf], luettu 25.6.2018.

Popescu ja Secieru ovat toimittaneet laajan raportin Venäjän paluusta Lähi-idän valtakamppailuun. Raportissa arvioidaan, että Venäjän operaation käynnistymistä ohjasivat globaalit tavoitteet, kuten länsisuhteiden parantaminen, pakotteiden lievittäminen, Ukrainan konfliktin neuvotteluaseman parantaminen ja ISIS:n lyöminen. Operaation edetessä näiden tavoitteiden merkityksen nähdään pienentyneen. Sen sijaan Venäjä on hyötynyt vahvistuneesta asemastaan ja kahdenvälisen suhteiden kehittymisestä eri Lähi-idän valtioiden (Iran mukaan lukien) kanssa siinä määrin, että sotilaallisen läsnäolon ylläpitäminen Syyriassa näyttäisi muodostuneen tavoitteeksi itsessään. Tämä on kirjoittajien mukaan johtanut selkeän vetäytymissuunnitelman puuttumiseen. Venäjän ja Iranin suhde nähdään tässäkin raportissa risteävien intressien muovaamana. Keskinäinen riippuvuussuhde arvioidaan kuitenkin niin syväksi, että suhde tulee jatkumaan tiiviinä, vaikka Venäjä saattaisi haluta Israelin ja Saudi-Arabian suuntaan muuta väittääkin.³¹

Maanpuolustuskorkeakoululla aikaisemmin tehdyssä tutkimuksessa on vain vähän liittymäpintaa aiheeseen. Venäjän osallistumista Syyrian konfliktiin on tutkimuksissa tarkasteltu diskurssianalyysin soveltamisessa tiedusteluanalyysiin³², informaatio-operaation toteuttamisen³³ sekä ilma- ja maajoukkojen yhteisoperoinnin näkökulmasta³⁴. Iranin osallistumista Syyrian konfliktiin ei ole Maanpuolustuskorkeakoulun yleisesikuntaupseerikurssin diplomitöissä tai pro gradu -opinnäytteissä käsitelty. Sen sijaan Iranin roolia Syyriassa on taustoitettu tutkija Alan Salehzadehin Iranin sisä- ja ulkopolitiikkaa³⁵ sekä Syyrian sodan taustatekijöitä³⁶ käsittelevissä Strategian laitoksen julkaisemissa työpapereissa. Nämä ajoittuvat kuitenkin vuoteen 2013, eli aikaan kaksi vuotta ennen Venäjän Syyrian hallituksen tueksi käynnistämisen operaation alkamista.

Aikaisemmat julkaisut ovat valottaneet Venäjän ja Iranin intressejä Syyriassa. Maiden välistä yhteistyötä ne käsittelevät kuitenkin vain vähän. Tällöinkin yhteistyötä käsitellään pääsääntöisesti yhtenä suhteena monien joukossa. Tällä tutkimuksella pyritään tarkentamaan kuvaa yh-

---

³¹ Popescu, Nicu & Stanislav Secieru: Russia's return to the Middle East, Building sandcastles? European Union Institute for Security Studies, Chaillot Paper N° 146, kesäkuu 2018, s. 67–70 ja 111–112. [https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/CP_146.pdf], luettu 21.12.2018.

³² Känä, Kai: *Diskurssianalyysi tiedusteluanalyysin lähestymistapana – Venäjän Syyrian operaation diskurssiivinen tarkastelu*. Yleisesikuntaupseerikurssin diplomityö, 2017.

³³ Flyktman, Jouni: *Informaatio-operaation merkitys – käsitteellinen tutkimus, doktriinitutkimus sekä tapaustutkimus Krimin ja Syyrian operaatioista*. Yleisesikuntaupseerikurssin diplomityö, 2017.

³⁴ Riehkangas, Valtteri: *Venäjän operaatio Syyriassa - Tarkastelu Venäjän ilmavoimien kyvystä tukea maaoperaatioita*. Yleisesikuntaupseerikurssin diplomityö, 2017.

³⁵ Salehzadeh, Alan: *Iran's Domestic and Foreign Policies*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, julkaisusarja 4, työpapereita No 49, 2013b.

³⁶ Salehzadeh (2013a).

teistyöstä tarkastelemalla sitä sekä poliittisella että sotilaallisella tasolla. Tutkimustulokset täydentävät ymmärrystä Syyrian tapahtumista ja edesauttavat tulevien tapahtumien ennakoimista.

1.6 Venäjän ja Iranin suhteiden lähihistoria

Lähi-itä oli yksi keskeisimpiä kylmän sodan näyttämöitä, mikä leimasi Neuvostoliiton ja Iranin välisiä suhteita kyseisenä ajanjaksona. Iran ajautui pian toisen maailmansodan jälkeen lännen etupiiriin, kun Iso-Britannia ja Yhdysvallat tukivat Teherania tavoitteessaan saada sodan aikana saapuneet neuvostosotilaat vetäytymään. Neuvostoliitto taas tuki Irakin ja Syyrian kommunistihallintoja, joiden suhteet Iraniin olivat huonot.³⁷

Iranin vallankumouksessa 1979 käytetty anti-imperialistinen retoriikka loi Neuvostoliitossa toivoa mahdollisuudesta parantaa suhdetta Yhdysvalloista irtaantuneeseen Iraniin. Käsitös osoittautui kuitenkin nopeasti vääräksi, kun Iran asemoi itsensä irti sekä läntisestä että itäisestä blokista. Pian vallankumouksen jälkeen samana vuonna Neuvostoliitto miehitti Iranin naapurimaan Afganistanin. Iranin ja Irakin välisessä sodassa (1980–1988) Neuvostoliitto tuki aluksi Yhdysvaltojen tapaan molempia osapuolia, kunnes tuki vuodesta 1982 alkaen suunnattiin ainoastaan Irakille.³⁸

Neuvostoliiton hajoaminen tarjosi Venäjälle ja Iranille mahdollisuuden suhteiden parantamiseen. Molemmat maat huomasivat pian, että maiden intressit yhtyivät monissa Lähi-idän, Kaukasuksen ja Keski-Aasian alueen turvallisuuskysymyksissä. Näitä olivat lisääntyneen sunni-islamistisen terrorismiuhkan torjuminen, kasvaneen Yhdysvaltain alueellisen läsnäolon rajoittaminen sekä pyrkimys rajoittaa huumeiden salakuljetusta Keski-Aasiasta.³⁹ Kaukasuksella sekä Venäjä että Iran ovat pyrkineet estämään alueen maiden lähentymisen länteen⁴⁰.

Venäjä on ydinasevaltana ja turvallisuusneuvoston pysyväisjäsenenä ollut yhteistyössä vahvempi osapuoli. Tämän vuoksi ei ole ollut Venäjän intresseissä edistää Iranin mahdollisuutta hankkia ydinase. On kuitenkin huomionarvoista, että Venäjän suhtautuminen Iranin ydinoh-

---

³⁷ Nizameddin, Talal: *Putin's New Order in the Middle East*, C. Hurst & Co. Publishers 2013, s. 9-36.

³⁸ Pieper, A. Moritz: Russia and Iran: Strategic Partners or Competing Regional Hegemons? A Critical Analysis of Russian-Iranian Relations in the Post-Soviet Space, *Inquiries Journal*, vol 4, no 4, 2012.

³⁹ Sama.

⁴⁰ Kaukasuksen alueen valtioista ainoastaan Armenia on pysynyt sekä Venäjän että Iranin vaikutuspiirissä. Georgia ja Azerbaidzhan ovat suuntautuneet voimakkaammin länteen. Kts. Salehzadeh (2013b), s. 30–31.

jelmaan on ollut länsimaista näkökulmaa sallivampi. Venäjä on nähnyt siinä turvallisuuspoliittisen ulottuvuuden lisäksi myös kaupallisia mahdollisuuksia.⁴¹

1.7 Tutkimusraportin rakenne

Johdantoluvun jälkeen toisessa pääluvussa esitellään tutkimuksessa käytetty teoreettinen viitekehys sekä käytetyt tutkimusmenetelmät. Viitekehyksenä toimivan englantilaisen koulukunnan kehittyminen esitellään yleisesti, jonka jälkeen paneudutaan tämän tutkimuksen näkökulmasta relevantimpaan osaan, valtioiden muodostaman yhteisön rakentumiseen. Tutkimusmenetelmän esittelyssä kuvataan tieteenfilosofinen lähestymistapa, tutkimusasetelma sekä käytetty lähdeaineisto.

Tutkimuksen empiirinen osuus jakautuu kahteen lukuun. Kolmannessa luvussa syvennyttään Venäjän ja Iranin julkilausuttuihin ja ei-julkilausuttuihin intresseihin Syyrian sodassa. Luvun päätteeksi näitä vertaillaan ja rakennetaan kokonaiskuva niiden yhtäläisyyksistä ja eroista. Neljännessä luvussa esitellään Venäjän ja Iranin yhteistoiminnan toteutuminen poliittisella ja sotilaallisella tasolla. Yhteistoiminnan toteutumisen lopuksi esitetään kuva siitä, millä osaluilla maat ovat tehneet yhteistoimintaa ja millä eivät.

Viidennessä luvussa esitellään tutkimuksen keskeisimmät johtopäätökset. Luvussa pohditaan, miten Venäjän ja Iranin yhteiset ja eriävät intressit selittävät toteutunutta yhteistoimintaa. Luvussa esitetään myös arvio maiden välisten suhteiden ja Syyrian sodan kehittymisestä. Lopuksi esitetään kritiikki tutkimusta kohtaan sekä pohditaan esityksiä jatkotutkimukselle.

---

⁴¹ Pieper (2012).

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS JA TUTKIMUSMENETELMÄT

2.1 Valtioiden muodostama yhteisö Englantilaisessa koulukunnassa

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys asemoituu niin sanottuun englantilaiseen koulukuntaan, josta on käytetty myös nimeä kansainvälinen koulukunta⁴². Englantilaisella koulukunnalla tarkoitetaan poliittisen realismin ja liberalismien tieteellisen vuoropuhelun välimaastoon sijoittuvaa näkemystä. Yhtäällä englantilainen koulukunta hyväksyy realismin perusolettaman kansainvälisen järjestelmän anarkisesta luonteesta ja valtapyrkimysten merkityksestä⁴³. Samoin tunnustetaan kansallisvaltioiden rooli keskeisimpinä toimijoina, joiden yläpuolella ei ole suu-
rempaa auktoriteettia. Toisaalta englantilainen koulukunta ei hyväksy puhtaan realismin näkemystä kansainvälisen järjestelmän säännöttömyydestä. Englantilaisen koulukunnan mukaan valtiot tavoittelevat kyllä valta-asemaa toisiinsa nähden, mutta myös oikeusperiaatteella on tässä kilvoittelussa merkitys.⁴⁴

---

⁴² Jackson, Robert & Georg Sørensen: *Introduction to International Relations. Theories and Approaches*. Oxford University Press 2016, s. 48.

Kirjoittajien mukaan nimitys ”kansainvälinen koulukunta” huomioi paremmin Iso-Britannian ulkopuolella vaikuttavien tutkijoiden kontribuution näkökulman kehittämisessä.

⁴³ Blomberg, Fred: Realismi ja strategian tutkimus, *Suomalaisia näkökulmia strategian tutkimukseen*, Pekka Sivonen (toim). Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos 2013. Julkaisu-sarja 1: Strategian tutkimuksia No 33, s. 5-7

Blombergin mukaan realismin voidaan nähdä rakentuvan viiden perusolettaman varaan. Ensimmäisen mukaan politiikan tärkeimmät toimijat ovat suvereenit kansallisvaltiot. Tämä ei kuitenkaan kiistä kansainvälisten järjestöjen, liittoumien tai valtion sisäisten ryhmittymien merkitystä. Niiden rooli on vain kansallisvaltioille alisteinen. Toinen perusoletus on, että kansainvälinen järjestelmä on anarkinen. Tällä ei tarkoiteta kaaosta, vaan jatkuvaa keskinäistä kilpailua. Järjestystä anarkiaan voi tuoda se, että valtioiden väliset voimasuhteet ovat niin epätasaiset, että suurvalta voi määrittää säännöt ja oikeudet, joihin muiden on alistuttava. Mutta koska tällaista järjestystä ei ole onnistuttu luomaan kuin korkeintaan alueellisesti, nähdään järjestelmä kuitenkin perusluonteeltaan anarkisena.

Kolmannen olettaman mukaan kansainvälisessä politiikassa on aina viime kädessä kyse vallasta, joka nähdään nollasummapelinä. Näkemys vallasta on ontologisesti tarkasteltuna materialistinen, eli vuorovaikutuksella saavutettua vaikutusvaltaa ei nähdä merkityksellisenä. Vaikutusvaltaa tuovat resurssit, voivat olla taloudellisia, sotilaallisia, teollistumiseen tai poliittisiin kykyihin liittyviä jne. Niiden mittaaminen voi monesti olla vaikeaa ja siksi puhtaan matemaattinen tarkastelu ei ole itsessään mielekäästä.

Realismin neljäs perusolettama korostaa sotilaallisen voiman ja voimapolitiikan merkitystä. Siksi kaikkien valtioiden täytyy varautua sotilaallisen voiman käyttöön. Sodankäynti liittyy realismin mukaan valtopoliittisiin tavoitteisiin pyrkimiseen ja näkökulma onkin siksi hyvin lähellä clausevitzilaista ajattelua sodankäynnistä. Turvallisuusdilemman käsitteellä viitataan siihen, etteivät valtiot voi olla täysin varmoja kilpailijoidensa aikomuksista. Siksi niiden on jatkuvasti varauduttava intressiristiriitoihin, jotka voivat johtaa suoriin turvallisuusuhkiin.

Viides olettama on, että kansainvälisessä järjestelmässä valtiot edistävät rationaalisesti omaa kansallista etuaan. Eli kansallisen edun ajautuessa ristiriitaan kansainvälisen lainsäädännön kanssa, kansallinen etu menee aina etusijalle. Kansallinen etu rakentuu hyödyn maksimoinnista ja riskien minimoinnista. Silloinkin, kun jokin valtiollinen ratkaisu ei noudata tätä rationaalista eduntavoittelua, voidaan syyksi nähdä epätäydellisestä informaatiosta johtuva virhearviointi.

⁴⁴ Jackson & Sørensen (2016), s. 47–49.

Englantilainen koulukunta siis tunnustaa kansainvälisen politiikan anarkisuuden. Realismista poiketen sillä nähdään olevan sosiaalisessa yhteisössä rakentuvia sääntöjä. Tähän johtopäätökseen on päästy kritisoimalla niin realismin kuin liberalismin lähtökohtia. Äärimmillen viedyn realismin mukaan valtiot keskittyisivät jatkuvasti kilpailemaan vallasta toistensa kanssa nollasummapelissä. Käytäntö kuitenkin osoittaa, että ajoittaisesta sodankäynnistä huolimatta valtiot tekevät pääsääntöisesti yhteistyötä, eivätkä välttämättä suhtaudu muiden valta-asemaan uhkalähtöisesti. Toisaalta liberalismiin idealistinen ajatus siitä, että kansainvälisessä järjestelmässä voidaan saavuttaa pysyvä rauhanomainen rinnakkaiselo mukautumalla yhteisiin sääntöihin ja kansainväliseen oikeuteen, on osoittautunut toimimattomaksi. Näiden välimaastoon sijoittuu näkemys, jossa valtiot tekevät sääntöpohjaisesti yhteistyötä kunnioittaen sopimuksiin ja pyrkien myös yhteiseen hyvään. Tämä sääntöpohja ei kuitenkaan takaa harmonista yhteiseloä, vaan valtapyrkimyksillä ja valtasapainolla on järjestelmässä tärkeä merkityksensä.⁴⁵

Kansainvälisten organisaatioiden rooli nähdään englantilaissa koulukunnassa varsin pienenä⁴⁶. Syyrian konfliktin kehitys tukee tätä näkemystä, sillä kansainvälinen yhteisö ei ole juurikaan kyennyt hillitsemään konfliktia, kun YK:n turvallisuusneuvoston jäsenten erimielisyydet ovat estäneet päätöksenteon. Merkittävimmät aloitteet sodan päättämiseksi tai rajoittamiseksi on sen sijaan neuvoteltu yksittäisten valtioiden kesken. Esimerkkinä tästä käy kemiallisten aseiden luovuttamisesta sopiminen Venäjän aloitteesta, kun presidentti Obaman ilmoittama punainen viiva oli Damaskoksen kaasuiskussa elokuussa 2013 ylitetty⁴⁷.

Englantilaisen koulukunnan merkittävä vaikuttaja on ollut Hedley Bull (1932–1985) ja hänen ajatuksensa valtioiden muodostamista yhteisöistä (*society of states*). Bull näkee yhteisön pitemmälle vietyinä yhteistyömuotoina Martin Wightin (1913–1972) esittelemästä valtioiden muodostamasta systeemistä (*system of states*)⁴⁸. Bullin mukaan systeemi muodostuu, kun valtiot ovat keskinäisessä vuorovaikutuksessa, mutta yhteisön edellytyksenä on erinäisten yhteistyörakenteiden ja instituutioiden syntyminen. Bull käyttää näistä yhdistävistä rakenteista nimeä diplomaattinen kulttuuri (*diplomatic culture*). Yhteisön syntymistä edesauttaa yhteinen arvopohja, mutta se ei ole välttämätön. Sitä vastoin yhteisön jäsenillä on oltava yhteisiä intres-

---

⁴⁵ Sama.

⁴⁶ Sama.

⁴⁷ Czuperski, Maks, John E. Herbst, Eliot Higgins, Frederic Hof & Ben Nimmo: *Distract Deceive and Destroy, Putin at War in Syria*. Atlantic Council 2016, s. 5.

⁴⁸ Wight, Martin: *Systems of States*, Leicester University Press, 1977.

sejä sekä halua mukautua yhteiseen arvopohjaan ja säännöstöön. Tällaisen yhteisön muodostaminen ei kuitenkaan vie valtion suvereniteettia.⁴⁹

Valtioiden muodostamat yhteisöt ovat Bullin mukaan historiallisesti keskittyneet kolmeen päämäärään, jotka ovat väkivallan rajoittaminen, omistusoikeuden turvaaminen sekä sopimusten noudattamisen varmistaminen. Näihin järjestystä (*eng. order*) ylläpitäviin päämääriin sitoutuminen ei edellytä samanlaista maailmankatsomusta esimerkiksi valtiomuodosta, uskonnosta, ihmisoikeuksista tai demokratiasta. Keskeistä tällaisessa liitossa on yhteinen intressi, ei välttämättä yhteinen kulttuuriperimä tai jaettu arvomaailma.⁵⁰

Yhteisön syntymisellä on kolme tunnusmerkkiä. Ensiksi jäsenten on tunnistettava yhteisiä intressejä tai yhteinen arvopohja. Toiseksi niiden on hyväksyttävä yhteiset toimintaa sitovat säännöt. Kolmanneksi niiden on tehtävä yhteistyötä yhteisten instituutioiden toimimiseksi.⁵¹ Määritelmän mukaan, tarkastelutavasta riippuen, koko maailman voi kuvata moderniksi valtioiden muodostamaksi yhteisöksi tai yhteisön voi nähdä kapeampana, alueellisesti rakentuvaana. Valtioiden sitoutumisen aste yhteisöön voi vaihdella, mutta sodankaan syttyessä valtiot harvoin lopettavat kaikkea kanssakäymistä toistensa kanssa, joten yhteisö ei automaattisesti sodassa hajoa⁵². Valtioiden voidaan siis nähdä pyrkivän muokkaamaan yhteisöä haluamaansa suuntaan ja sodankäynti on näistä muokkauskeinoista voimakkaimpia.

Buzan on jaotellut neljä lähestymistapaa, joille valtioiden muodostamat yhteisöt voivat rakentua. Nämä voidaan asettaa asteikolle sen suhteen, miten niissä korostuu valtiokeskeisyys tai systeemikeskeisyys⁵³. Lähestymistavat ovat voimapolitiikka, rinnakkaiselo, yhteistyö ja konvergenssi. Taulukossa 1 on kuvattu näitä lähestymistapoja ja niiden suhtautumista valtion etuun sekä systeemin etuun. Lähestymistavat ovat kärjistäviä ja todellisuudessa yhteisö voi rakentua yhdistelmästä useampia näistä. Ne kuvaavat kuitenkin yhteisön rakenteen syvyyttä ja kestävyyttä. Voimapolitiikalle tai rinnakkaiselolle rakentuva yhteisö on luonteeltaan särkyvämpi kuin yhteistyölle tai konvergenssille muotoutuva.⁵⁴

⁴⁹ Bull (2012), s. 9–21.

⁵⁰ Burchill et al. (2013), s. 93–97.

⁵¹ Ibid. s. 88–107.

⁵² Bull (2012), s. 40–42.

⁵³ Buzan käyttää ranskankielisiä käsitteitä *raison d'état* (mikä on hyväksi valtiolle) ja *raison de système* (mikä on hyväksi systeemille).

⁵⁴ Buzan, Barry: The English School: a neglected approach to International Security Studies. *Security Dialogue*, 46, 2, 2015, s. 126–143.

[http://eprints.lse.ac.uk/61942/1/_lse.ac.uk_storage_LIBRARY_Secondary_libfile_shared_repository_Content_Buzan_English%20school_Buzan_English%20school_2015.pdf], luettu 16.2.2018.

Taulukko 1: Lähestymistapoja valtioiden muodostamaan yhteisöön⁵⁵.

	Kuvaus	Raison d'etat	Raison de système
Voima-politiikka	selviytyminen, sota, vähäinen yhteistyö, nollasumma-ajattelu	dominoiva	heikko
Rinnakkais-elo	selviytyminen, voimatasapaino, suvereni-teetti, mukautuminen vallitsevaan järjes-tykseen, diplomaattinen yhteistyö	vahva	maltillinen
Yhteistyö	käytännöstä kumpuava yhteistyö (esim. ta-loudellinen), ei edellytä yhteisiä arvoja	maltillinen	vahva
Konvergenssi	integraatio, jaetut arvot	edelleen olemassa	dominoiva

Varsinaisesti Englantilaiseen koulukuntaan kuulumaton, mutta samankaltaiseen yhteisön muodostukseen dynamiikkaan liittyen Haas on kehittänyt teorian ideologisen etäisyyden merkityksestä valtioiden välisessä yhteistyössä. Hänen keskeinen argumenttinsa on, että ideologisesti samankaltaiset valtiot pitävät todennäköisemmin toisiaan vähemmän uhkaavina kuin ideologisesti erilaiset valtiot. Esimerkiksi liberaalit valtiot suhtautuvat todennäköisesti toisiinsa positiivisemmin kuin epäliberaaleihin valtioihin. Epäliberaalien valtioiden kesken on myös todennäköistä, että suhtautuminen toisiin on epäluuloista, jos hallintojärjestelmät ovat hyvin erilaiset, kuten sekulaareilla ja uskonnollisilla valtioilla. Näkemyksen mukaan ideologisesti erilaiset valtiot suhtautuvat todennäköisemmin toisiinsa vihamielisesti ja niiden toiminta on usein aggressiivisempaa. Valtiot pyrkivät myös tukemaan kilpailevaa ideologiaa edustavissa valtioissa toimijoita, jotka ovat lähempänä omaa ideologiaa. Lisäksi eri ideologioita edustavien valtioiden liittoutuminen on vähemmän todennäköistä. Mitä kauempana ideologiat ovat toisistaan, sen todennäköisemmin johtajat myös olettavat kumppaninsa pettävän heidät, vaikka yhteistyötä tehtäisiinkin.⁵⁶

Haas on laajentanut ideologisen etäisyyden analyysia huomioimaan myös kilpailevien ideologioiden määrän⁵⁷. Haas esittää bi- ja multipolaaristen ideologisten maailmojen historialliseen vertailuun pohjautuen, että multipolaarisessa maailmassa valtioiden kannustimet liittoutumiseen ovat hyvät, kun ideologiset uhkat yhtyvät voimapolitiittisiin uhkiin. Valtiot ovat siis valmiit liittoutumaan ”viholliseni vihollinen on ystäväni” -periaatteella.⁵⁸

⁵⁵ (Mukaiillen) Buzan (2015), s. 126–143.

⁵⁶ Haas, Mark: *The Clash of Ideologies: Middle Eastern Politics and American Security*. Oxford: Oxford University Press, 2012, s. 7–27.

⁵⁷ Haas käyttää käsitettä ideologinen polariteetti (*eng. ideological polarity*) ja kantava ajatus on, että ideologisesti yksi-, kaksi-, kolmi- tai useampinapaisissa (uni-, bi- tai multipolaarississa) yhteisöissä uhkakuvat rakentuvat ja niitä tasapainotetaan eri tavoin kuin pelkästään voimapoliariteettia analysoimalla käy ilmi.

⁵⁸ Haas, Mark: *Ideological Polarity and Balancing in Great Power Politics*. *Security Studies*, 23, 4, 2014, s. 715–753.

Vaikka englantilainen koulukunta näkee valtiot keskeisimpinä kansainvälisinä toimijoina Jackson ja Sørensen korostavat kuitenkin, että päätöksentekijöitä ovat usein yksittäiset henkilöt. Valtioiden politiikkaa, päätöksiä ja toimintaa tutkittaessa tulisikin siksi kiinnittää huomiota näiden valtionjohtajien toimintaan.⁵⁹ Näkökulmaan pohjaten tässä tutkimuksessa keskitytään valtioiden tavoitteita ja toimintaa selvitettäessä valtionjohtajien julkilausumiin. Valtionjohtajiksi käsitetään tutkimuksessa valtioiden päämiehet sekä ulko- ja puolustusministerit.

2.2 Valtioiden muodostaman yhteisön keskeisiä selittäjiä

Valtioiden muodostaman yhteisön ehdoton edellytys on kansainvälinen järjestys, millä tarkoitetaan tilaa, jossa valtioiden kesken pääsääntöisesti pyritään rajoittamaan väkivaltaa, turvaamaan omistusoikeus sekä noudattamaan sopimuksia. Seuraavaksi esitellään Bullin näkemys neljästä keskeisestä kansainvälisen yhteisön perustana olevasta käsitteestä ja niiden suhteesta kansainväliseen järjestykseen. Nämä käsitteet ovat oikeudenmukaisuus, voimatasapaino, kansainvälinen lainsäädäntö sekä sodankäynti.

Järjestys ja oikeudenmukaisuus

Kansainvälisen järjestyksen ja oikeudenmukaisuuden (*justice*) välinen suhde on englantilaisen koulukunnan erityisen mielenkiinnon kohteena. Järjestys nähdään asiana, josta valtioiden muodostamassa yhteisössä on helpompi saavuttaa yhteinen näkemys kuin oikeudenmukaisuudesta. Järjestys voi siis olla olemassa, vaikka mailla olisikin eriävät näkemykset kansainvälisestä oikeudesta. Tällöin valtiollisen suvereniteetin molemminpuolinen hyväksyntä on edellytyksenä yhteisön muodostumiselle. Järjestyksen luomista edistää kuitenkin se, että osapuolet tunnustavat näkemyseronsa oikeudenmukaisuudesta ja esimerkiksi oikeutetun sodan periaatteista. Historia tuntee lukuisia esimerkkejä siitä, miten oikeudenmukaisuus on saanut väistyä järjestyksen ylläpitämisen nimissä. Oikeudenmukaista olisi esimerkiksi se, että kaikilla maailman valtioilla olisi oikeus ydinaseen hankkimiseen, mutta kansainvälisen järjestyksen ylläpitämiseksi pääosa valtioista vastustaa tätä.⁶⁰

Järjestyksen luominen nähdään yleensä edellytyksenä sille, että kansainvälisessä yhteisössä voidaan tavoitella oikeudenmukaisuutta. On jopa nähty, että politiikan tärkein tehtävä on luo-

---

⁵⁹ Jackson, & Sørensen (2016), s. 130–131.

⁶⁰ Burchill et al. (2013), s. 97–99.

da järjestystä ja turvallisuutta, josta voi tämän jälkeen syntyä lainsäädäntöä, oikeudenmukaisuutta ja vaurautta⁶¹. Tästä ei Bullin mukaan kuitenkaan seuraa automaattisesti sitä, että järjestyksen priorisoiminen oikeudenmukaisuuden edelle olisi kaikissa tilanteissa yhteisön edun mukaista. Jos järjestyksen ylläpitämisen ja oikeudenmukaisuuden toteutumisen välille kasvaa liian suuri ristiriita, on yhteisön kyettävä muokkautumaan joko evoluution tai revoluution kautta. Tämä muutos ei yleensä tapahdu kaikkien osapuolten yhteisymmärryksessä.⁶²

Järjestys ja voimatasapaino

Bull korostaa voimatasapainon merkitystä järjestyksen ylläpitämisessä ja valtioiden muodostamien systeemien vakauttamisessa. Hän näkee eron yksinkertaisen ja kompleksisen voimatasapainon välillä. Yksinkertainen voimatasapaino on kahden toimijan välinen. Se on harvinaisen, jopa teoreettinen, sillä voimatasapainoon vaikuttavat yleensä monien valtioiden kyvykkyydet ja asemoituminen valtioiden muodostamassa systeemissä. Kompleksissa voimatasapainossa useat voimat kilvoittelevat keskenään. Yksinkertainen ja kompleksi voimatasapaino tulisi nähdä janana, jossa voidaan liukua jompaankumpaan suuntaan. Mikäli kompleksissa tasapainossa jokin valtio nousee selkeästi muita vahvemmaksi, kasvaa riski sille, että se alkaa käyttää asemaansa muiden alistamiseen. Tämän estämiseksi muut voivat yhdistää voimansa, esimerkiksi liittoutumalla ja muodostaa tarvittavan vastavoiman, jolloin tasapaino muuttuu yksinkertaisempaan suuntaan. Bull ei näe voimatasapainoa minkäänlaisena luonnonlakina, mihin kaikki järjestelmät ajautuvat, vaan ainoastaan valtioiden muodostaman systeemin vakauden mahdollistajana. Hän korostaa, ettei voimatasapainoa tule tarkastella pelkästä sotilaallisen voiman näkökulmasta, vaan valtiot pyrkivät ajamaan omaa etuaan samanaikaisesti monella eri kentällä, kuten diplomatian ja talouden saralla.⁶³

Kylmän sodan aikakauden ajattelijana Bull nostaa esiin globaalin⁶⁴ voimatasapainon ja alueellisen voimatasapainon, jotka toki ovat keskinäisvaikutuksessa. Globaalin voimatasapainon olemassaolo on historiallisesti tarkastellen estänyt imperialistisen maailmanvallan syntymisen. Alueellisen voimatasapainon merkitys taas on ollut keskeinen siinä, etteivät pienemmät valtiot ole jääneet täysin suurempien dominoimiksi tai tulleet jopa kokonaan vallatuiksi.⁶⁵ Globaalin voimatasapainon käsitteen merkitys korostuu tässä tutkimuksessa Venäjän ja Iranin pyrkimyks-

---

⁶¹ Wight (1977), s. 192.

⁶² Bull (2012), s. 83–94.

⁶³ Ibid., s. 97–107.

⁶⁴ Bull käyttää käsitettä yleinen maailmanjärjestys (*general balance of power*), mutta tässä tutkimuksessa käsite käännetään globaaliksi maailmanjärjestykseksi.

⁶⁵ Bull (2012), s. 102.

sessä vastustaa heidän näkemyksensä mukaan turmiollista Yhdysvaltojen tavoittelemaa unipolaarista maailmaa. Alueellinen voimatasapaino taas nousee esiin siinä, että Syyrian hallinnon liittolaisina Venäjä ja Iran ovat kyenneet muodostamaan sellaisen alueellisen voiman, joka on varmistanut Assadin hallinnon aseman myös sodan jälkeisessä Syyriassa. Samalla alueellisen voimatasapainon voi nähdä rajoittavan muiden toimijoiden mahdollisuuksia Syyriassa.

Venäjäällä on Neuvostoliiton perintönä vahva ydinasearsenaali. Yhdysvallat on 1970-luvulta lähtien epäillyt, että Iranilla on rauhanomaisen ydinohjelmansa rinnalla myös ambitio hankkia ydinase⁶⁶. Bullin mukaan voimatasapaino ilmenee ydinaseiden osalta eri tavoin kuin muussa kilpailussa, mikä johtuu niiden äärimmäisestä tuhovoimasta aiheutuvasta pelotevaikutuksesta.⁶⁷ Tavanomaisten aseiden voimasuhdevertailussa määrällinen ylivoima tarjoaa etulyöntiaseman, mutta ydinaseiden osalta tietyn kriittisen määrän ylittäminen luo jo itsessään riittävän pelotevaikutuksen. Tämän vuoksi Iranin asema kansainvälisessä politiikassa mullistuisi ydinasevaltiona.

Järjestys ja kansainvälinen lainsäädäntö

Järjestys ja voimatasapaino ovat edellytyksiä kansainvälisen lainsäädännön olemassaololle, sillä valtiotason ylittävän auktoriteetin puutteessa lainvalvonta ja rankaisuvalta perustuvat muiden valtioiden kykyyn rankaista rikkojaa. Bull määrittää kansainvälisen lain kokoelmaksi sääntöjä, jotka sitovat valtioita ja muita maailmanpolitiikan toimijoita näiden välisissä suhteissa ja joilla tulkitaan olevan lain status⁶⁸. Käsitys kaikkia velvoittavan lain sitovuudesta muodostuu tapaoikeuden kautta yleisesti hyväksytyistä käytänteistä, jotka vähitellen institutionalisoituvat. Samoin lakia rikkova toiminta, johon ei puututa, muuttuu vähitellen hyväksyttäväksi. Lait poikkeavat muista säännöistä, kuten moraalikäsitteistä, uskontoon pohjautuvista uskomuksista ja etikettikäsitteistä siinä, että niille on kollektiivisessa tulkinnassa annettu juuri lain status. Ilman jaettua käsitystä lakien sitovuudesta ei voi syntyä sitä kansainvälistä toimintaa ohjaavaa normistoa, joka on edellytys valtioiden muodostaman yhteisön syntymiselle.⁶⁹ Tämän vuoksi valtioiden on osoitettava vähintään jonkinasteista kunnioitusta kansainvälistä lainsäädäntöä kohtaan, jos ne haluavat ylläpitää valtioiden muodostamaa yhteisöä.

---

⁶⁶ Iranin ydinohjelma käynnistyi 1950-luvulla Yhdysvaltojen tukemana Kerr, Paul: Iran's Nuclear Program: Status, Congressional Research Service Report, 27.4.2017. [<https://fas.org/spp/crs/nuke/RL34544.pdf>], luettu 15.10.2017.

⁶⁷ Bull (2012), s. 112–119.

⁶⁸ ”International law may be regarded as a body of rules which binds states and other agents in world politics in their relations with one another and is considered to have the status of a law.”

Bull (2012), s. 122.

⁶⁹ Bull (2012), s. 122–130.

Pääosa valtioista noudattaakin pääosaa laeista pääosan ajasta, koska valtiot näkevät lakien noudattamisen olevan niiden intressien mukaista. Silloinkin, kun valtiot eivät noudata lakia, tilanne ei yleensä ole ilmiselvä, vaan käsitykset lainmukaisuudesta tai lainvastaisuudesta muodostuvat argumenteista puolesta ja vastaan. Yleisesti voidaan myös todeta, että kun valtio toiminnassaan rikkoo jotain lakia, se yleensä pyrkii noudattamaan muita lakeja. Itse asiassa valtiot näkevät yleensä paljon vaivaa perustellakseen sitä, että heidän toimintansa on ollut lainmukaista, vaikka sitä ei yleisesti hyväksyttäisikään.⁷⁰

Kansainvälinen lainsäädännön yleinen velvoittavuus ei kuitenkaan ole useimmiten yksiselitteistä, vaan laillisuus näyttäytyy erilaisena eri paikoissa. Englantilaisen koulukunnan sisällä voidaan normatiivisuuden asteen mukaan erotella kaksi näkökulmaa, pluralistinen ja solidaristinen. Näistä pluralistit korostavat valtiollista suvereniteettia. Solidaristit taas painottavat yksilöiden oikeuksia ja hallitsijoiden pitäytymistä kansainvälisissä sopimuksissa. Länsimaiden on kylmän sodan jälkeen nähty pyrkivän edistämään solidaarista näkemystä, eli ”vahvempaa” kansainvälistä yhteisöä, jossa painotetaan kansainvälisen lainsäädännön velvoittavuutta. Monissa pluralismia edustavissa valtioissa tämä lähestymistapa ei ole saanut vastakaikua.⁷¹ Venäjän on tunnustettu edustavan pluralistista näkemystä⁷², eikä myöskään Iranin vastustus monien kansainvälisten sopimusten sitovuutta kohtaan ole jäänyt epäselväksi.

Kansainvälistä lainsäädäntöä voidaan lähestyä kahdesta suunnasta sen käyttötarkoituksen mukaan. Instrumentaalisella lähestymistavalla tarkoitetaan kansainvälisen lainsäädännön käyttämistä dominoivan osapuolen tavoitteiden saavuttamisen välineenä. Sen vastakohtana formaali lähestymistapa korostaa lainsäädännön luonnetta eräänlaisena pohjana, mitä vasten valtaapitävien toimia voidaan peilata.⁷³ Mikäli lainsäädännön instrumentaalisen hyödyntämisen ja formaalin näkemyksen välille alkaa kasvaa jännitettä siitä, mikä on oikeudenmukaista, on viimekädessä yhteisössä vallitsevasta järjestyksestä ja voimatasapainosta kiinni ratkaistaanko asia rankaisemalla rikkuria vai hyväksymällä laillisuustulkinnan venyttäminen.

---

⁷⁰ Ibid., s. 131–134.

⁷¹ Baaz, Mikael: International law is different in different places: Russian interpretations and outlooks. *International Journal of Constitutional Law*, 14, 1, 2016, s. 262–276.

⁷² Mälksoo, Lauri: *Russian Approaches to International Law*. Oxford: Oxford University Press, 2015.

⁷³ Koskeniemi, Martti: What is International Law for? *International Law*, Malcolm D. Evans (toim). 2. painos, Oxford University Press 2010, s. 44.

Järjestys ja sodankäynti

Bull näkee sodankäynnin merkityksen kansainvälisessä järjestelmässä erilaisena valtio-, systeemi- ja yhteisötasoilla. Valtiotasolla sodankäynti on politiikan väline valtion oman edun ajamiseen. Bull tosin tarkentaa, että valtiot voivat päätyä sotaan myös ilman suurempaa suunnitelmaa sattuman, virhelaskelman, kansalaispaineen tai hallitsijan oikun vuoksi. Ei ole myöskään harvinaista, että sotaan ajautunut valtio ajautuu muuttamaan tavoitteitaan sodan kuussa ja realiteettien vaihtuessa.⁷⁴

Systeemitasolla Bull näkee sodankäynnin, sisältäen myös sodankäynnillä uhkaamisen, merkittävimpänä kansainvälisen systeemin muutosvoimana. Valtioiden rajojen ja hallitsijoiden määrittäminen, valtioiden välisten konfliktitilanteiden ratkaiseminen tai niiden venyminen sekä voimatasapainon ylläpitäminen tapahtuu useimmiten sodankäynnin kautta. Sodankäynti ja sodan uhka eivät luonnollisesti ole ainoita muutostekijöitä, mutta ne nähdään keskeisimpinä.⁷⁵

Kansainvälisen yhteisön tasolla Bull näkee sodankäynnillä dualistisen luonteen. Yhtäällä sota muodostaa yhteisölle uhkan yhteisön hajoamisesta ja anarkiasta, jonka vuoksi sitä täytyy rajoittaa. Toisaalta sodankäynti on myös valtioiden käytössä oleva työkalu yhteisön muokkaamiseksi. Yhteisö pyrkii rajoittamaan sodankäyntiä rajaamalla oikeuden siihen ainoastaan suvereeneille valtioille. Yhteisö pyrkii myös rajoittamaan sodankäyntiä sodan oikeussäännöllä, rajaamalla niiden maantieteellistä leviämistä neutraalien valtioiden aseman tunnustamisella sekä rajaamalla syyt, joiden nojalla valtio voi turvautua sotaan (esim. YK:n peruskirja). Sodankäynnin yhteisöä muokkaava vaikutus jakautuu kolmeen eri muotoon. Ensiksi sodankäynti nähdään keinona rankaista kansainvälistä oikeutta rikkonutta valtiota, mikä voi tarkoittaa ka-peimmillaan oikeutta puolustautua hyökkääjää vastaan, mutta laajimmillaan kolmannen valtion ryhtymistä sotaan loukatun valtion puolesta. Toiseksi sodankäynti nähdään keinona voimatasapainon ylläpitämiseksi, millä varmistetaan, ettei mikään valtio nouse liian vahvaksi ja kykeneväksi liiaksi painostamaan muita. Kolmanneksi voidaan väittää, hieman kiistanalaisestikin, että kansainvälinen yhteisö voi käyttää sodankäyntiä positiivisena muutosvoimana yhteisön kehittämiseksi myös tilanteessa, jossa varsinaista kansainvälisen oikeuden loukkausta ei ole tapahtunut. Näissä tapauksissa on kyse siitä, että kansainväliseltä yhteisöltä nähdään puuttuvan muut muutostyökalut.⁷⁶

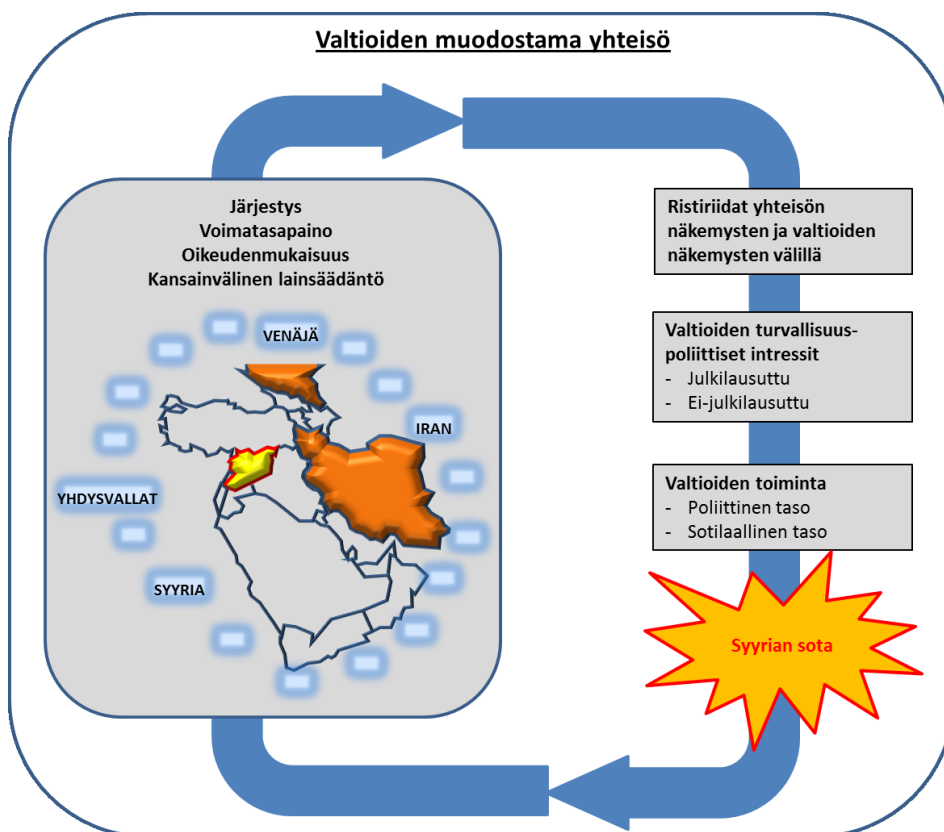
⁷⁴ Bull (2012), s. 180–181.

⁷⁵ Ibid., s. 181.

⁷⁶ Ibid., s. 181–183.

2.3 Teoreettinen viitekehys

Kuvassa 1 on esitetty tutkimuksen teoreettinen viitekehys. Kuvassa on mallinnettu valtioiden muodostama yhteisö, jonka sisällä on ristiriitaisia näkemyksiä vallitsevista fundamenteista kuten järjestyksestä, voimatasapainosta, oikeudenmukaisuudesta ja kansainvälisestä lainsäädännöstä. Muiden valtioiden tavoin Venäjä ja Iran pyrkivät ajamaan omia intressejään, mikä ohjaa maiden käytännön toimia Syyrian sodassa. Venäjän ja Iranin toiminnan päämääränä on vaikuttaa yhteisöön siten, että niiden intressit tulisivat paremmin huomioituiksi.

Kuva 1: Tutkimuksen teoreettinen viitekehys.

Tutkimuksessa valtioiden muodostama yhteisö nähdään ilmentyvän Syyrian sodassa toimijoina olevien valtioiden välillä. Yhteisön tarkka rajaaminen on hankalaa, sillä Syyrian sota kytkeytyy eri vaikutusketjujen kautta maailmanlaajuisiksi, mutta merkittäviksi toimijoiksi nousevat vähintään kaikki Lähi-idän maat, joista erityisesti mainittakoon Iran, Irak, Turkki, Saudi-Arabia, Israel ja Libanon sekä YK:n turvallisuusneuvoston viisi pysyväisjäsentä, joista kaksi keskeisintä ovat Venäjä ja Yhdysvallat. Syyrian sotaan osallistuvista ei-valtiollisista toimijois-

ta merkittävään rooliin nousevat opposition edustajat⁷⁷, kurdijoukot, terroristijärjestöt⁷⁸ ja muut aseelliset joukot⁷⁹ rajautuvat automaattisesti yhteisön ulkopuolelle puuttuvan valtiosta- tuksen vuoksi. Tämä ei kuitenkaan poista niiden merkitystä jossain määrin itsenäisinä toimi- joina. Voisikin todeta, että yhteisön eri osapuolten merkittävimmät näkemuserot heijastuvat juuri suhtautumisessa näihin toimijoihin. Eli ne ovat tutkittavan ilmiön kannalta keskeisiä vaikuttajia.

Bullin mukaan valtioiden muodostaman yhteisön ensimmäinen edellytys on yhteinen intressi tai arvopohja. Tutkimuksessa intressi nähdään rakentuvan erimielisyyksistä huolimatta sotaan osallistuvien valtioiden halusta olla aktiivisia toimijoita Syyriassa ja Lähi-idässä tiedostaen samalla, ettei koko yhteisön romahduttava anarkia olisi kenenkään etu. Tämä on esimerkki Bullin esiin nostamasta tilanteesta, jossa yhteisöllä ei tarvitse olla samat näkemykset oikeasta ja väärästä tai laillisuudesta ja laittomuudesta, kunhan taustalla on jokin yhteinen päämäärä. Toinen yhteisön rakentumisen edellytys, yhteisesti hyväksytyt kaikkia sitovat säännöt, on se kohta, missä yhteisö eniten rakoilee. Sääntöjen olemassaolo ja velvoittavuus tunnustetaan, mutta osapuolten välillä on poikkeavia näkemyksiä sääntöpohjan tulkitsemisesta. Kolmas yh- teisön rakentumisen ehto on halu varmistaa yhteisten instituutioiden säilyminen. Tämä näyt- täytyy siinä, miten osapuolet edelleen antavat diplomatialle sijaa ja hakevat neuvotteluratkai- sua, joskin tässäkin kohtaa sitoutumisen tasossa on eroavaisuuksia.

Englantilaisen koulukunnan teoriatausta luo siis tutkittavalle ilmiölle kehyksen, valtioiden muodostaman yhteisön, jonka sisällä näkemykset järjestyksestä, voimatasapainosta, oikeu- denmukaisuudesta ja laillisuudesta ovat murroksessa. Kaikilla valtioilla on omat tulkintansa näistä, mitkä saattavat monin osin poiketa toisistaan ja yhteisössä yleisesti vallitsevista näke- myksistä. Mikä alkoi Syyrian sisäisestä pinnan alla kasvaneesta tyytymättömyydestä ja vähi- tellen eskaloitui sisällissodaksi, loi mahdollisuuden myös muille yhteisön valtioille ajaa alu- eella omia intressejään. Sota ravistelee yhteisöä ja taustalla on pelko sen kärjistymisestä koko systeemin romahduttavaksi suursodaksi, joka voisi johtaa anarkiaan. Pelko tästä toimii rajoit- timena ja hillitsee kaikkia osapuolia eskaloimasta tilannetta liikaa. Venäjän ja Iranin pyrki-

---

⁷⁷ Ns. ”maltillisesta” oppositiosta on käytetty nimitystä FSA, Free Syrian Army. Sen lisäksi radikaalimpiin oppo- sitionryhmittymiin kuuluvat Jaish al-Islam sekä Ahrar al-Sham.

⁷⁸ Suurimmat terroristeiksi julistetut ryhmät ovat ISIS (josta on käytetty myös nimitystä ISIL tai Daesh) sekä Al Qaidasta polveutuva Jabhat al-Nusra, jonka ilmoitettiin vuonna 2016 vaihtaneen nimekseen Tahrir al-Sham pyr- kiessään etäännyttämään Al Qaidasta.

Nimenvaihdokseen liittyen, kts. *BBC*, 28.2.2017: Tahrir al-Sham: Al-Qaeda's latest incarnation in Syria. [<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-38934206>], luettu 14.1.2019.

myksenä Syyriassa on siis yhteisön pohjalla olevien fundamenttien uudelleen määrittäminen tavalla, joka paremmin huomioi heidän tarpeensa. Intressit ovat olleet siinä määrin yhtenevät, että valtiot ovat katsoneet parhaiten ajavansa etuaan toimimalla yhteistyössä.

Miten voimakkaan ristiriidan yhteisö kestää, ennen kuin ”rikkurivaltio” siirtyy yhteisön ulkopuolelle olemaan vain osa systeemiä, on monisyinen kysymys. Venäjän sekä Iranin toiminnan ilmentämää rakoilua yhteisön sisällä voisi kuvailla samankaltaiseksi, jota Heikka tulkitsee esiintyneen kylmän sodan aikana, kun Neuvostoliitto monin tavoin vastusti länsimaiden rakentamaa sääntöpohjaa. Tuolloin rakoilu oli Heikan mukaan edennyt niin pitkälle, ettei Neuvostoliitto enää ollut osa yhteisöä, vaan ainoastaan osa systeemiä.⁸⁰ Krasner taas tarjoaa esimerkiksi kansainvälisen yhteisön säännöistä irtautumisesta Iranin vuosina 1979–81 toteuttamaa amerikkalaisdiplomaattien panttivangiksi ottamista. Tämä oli avoimessa ristiriidassa yhteisössä vallinnutta diplomaattista kulttuuria vastaan. Vastaavasti samalla aikakaudella esiintyneet peitetysti toteutetut lähetystöjen salakuuntelemiset, diplomaattistatuksella toimivien vakoilijoiden käytöt tai terroristiryhmien hyödyntämiset Krasner tulkitsee niin, että näiden takana olleet valtiot yhä tunnustavat sääntöpohjan ja toimivat siksi peitetysti.⁸¹

Rajanveto sille, missä kulkee systeemin ja yhteisön raja, on kuitenkin hankala tehdä ja viime kädessä kontekstisidonnainen näkökulmavalinta⁸². Tässä tutkimuksessa yhteisön nähdään vielä olevan koossa. Allisonin näkemyksen mukaan Venäjän suhtautuminen yhteisön normatiivisuuteen on pluralistinen, eli valtiollista suvereniteettia korostava⁸³. Käyttäen samaa tulkintaa Iranista voidaan todeta, että maat ovat tyytymättömiä vallitsevaan järjestykseen ja pyrkivät muuttamaan sitä edukseen. Molemmat ajavat näitä muutoksia pääsääntöisesti yhteisön normistoa noudattaen, mutta välillä myös normiston ulkopuolella toimien.

---

⁷⁹ Keskeisimpiä ei-valtiollisia toimijoita ovat Syyrian hallitusta tukevat libanonilainen Hizbollah sekä PLA, Palestinian Liberation Army.

⁸⁰ Heikka, Henricki: Strategic Culture and the English School: Conceptualising Strategic Adjustment in the Nordic Region. UPI working papers 33, 2002.

⁸¹ Krasner, Stephen: Causes and Regime Consequences: Regimes as Intervening Variables. *International Organization*, vol. 36, No. 2, International Regimes (Spring, 1982), s. 185-205.

⁸² Peltonen, Hannes: In or out? International community membership: beliefs, behaviour, contextuality and principles. *Cambridge Review of International Affairs*, 27, 3, 2014, s. 475–494.

⁸³ Allison, Roy: Contested understandings of sovereignty, the use of force and the wider international legal order: the political context. European Leadership Network, 2015.

[<https://www.europeanleadershipnetwork.org/wp-content/uploads/2017/10/ELN-Narratives-Conference-Allison.pdf>], luettu 28.6.2018.

Näkemyistä yhteisön koossaolosta puoltaa, että Buzanin tavoin lähestytään yhteisöä mukautuvana ja monitasoisena, jatkuvan evoluutioprosessin kohteena⁸⁴. Tällöin valtiot voivat sitoutua yhteisöön voimakkaammin tai vaihtoehtoisesti ottaa siihen etäisyyttä. Samoin yhteisön sisällä voi olla eriasteista sitoutumista eri valtioryhmien kesken, mikä muodostaa yhteisöön kerrostumia⁸⁵. Buzan kuvaa lähestymistään esimerkillä länsimaiden muodostamasta tiiviimmästä arvoyhteisöstä ja löyhemmin läntiseen maailmanjärjestykseen sitoutuneista alueista, jotka kuitenkin haluavat noudattaa pääosaa yhteisön periaatteista⁸⁶. Yhteisö muuttaa siis jatkuvasti muotoaan ja myös yhteisön pysyvyyttä ja vakautta puoltavat valtiot joutuvat jatkuvasti reagoimaan siinä tapahtuviin muutoksiin. Myös Jankovski⁸⁷ on päätenyt samanlaiseen joustavaan näkemykseen yhteisön koossaolosta Venäjän ja länsimaiden kesken vallitsevista ristiriidoista huolimatta.

Aiemmin tutkimuksen taulukossa 1 esiteltiin Buzanin jaottelu eri lähestymistavoista valtioiden muodostamaan yhteisöön, jotka voivat olla voimapolitiikkaan, rinnakkaiseloon, yhteistyöhön tai konvergenssiin nojautuvia. Rinna on tutkinut Venäjän ja Pohjois-Korean välistä yhteistyötä ja päätenyt näkemykseen, että Venäjän ote on nojautunut yhteistyöhön, kun taas Pohjois-Korea on toiminut vahvemmin voimapolitiikkaan nojautuen⁸⁸. Samaan tapaan voidaan tulkita, ettei Venäjän ja Iranin keskinäinen sekä Syyrian hallinnon kanssa toteuttama yhteistyö ole ollut täysin symmetristä. Sekä Venäjällä että Iranilla on dominoiva asema Assadin hallintoon, minkä vuoksi Syyrian on täytyntä mukautua maiden tarpeisiin. Shiia-yhteyden kautta Iranin ja Syyrian suhde on kuitenkin voimakkaammin yhteistyölle ja osin jopa konvergenssille rakentuva. Venäjän Syyria-suhde näyttäytyy vahvemmin voimapoliittiselta, joskin yhteistyöllä on tässäkin oma roolinsa. Venäjän ja Iranin välinen suhde taas näyttää siirtyneen rinnakkaiselosta ja osin voimapoliittisesta kilpailuasetelmasta kohti yhteistyötä, mutta konvergenssiin asti sillä ei puuttuvan yhteisen arvopohjan vuoksi ole edellytyksiä.

Haasin teoria ideologisesta etäisyydestä istuu Venäjän ja Iranin tapaukseen niin, että ideologioiltaan epäliberaalit valtiot kokevat ”liberaalin lännen” ideologiseksi uhkaksi, mikä on saanut ne liittoutumaan toistensa kanssa. Vaikka maita yhdistää liberalismiin vastustaminen, uskonnolliset erot muodostavat samalla niiden välille ideologista etäisyyttä. Tämä lisää keski-

---

⁸⁴ Buzan (2015), s. 126–143.

⁸⁵ Buzan, Barry: Culture and international society. *International Affairs*, 86, 1, 2010, s. 1–25.

⁸⁶ Buzan (2015), s. 126–143.

⁸⁷ Jankovski, Aleksandar: Russia and the United States: On irritants, friction, and international order or what can we learn from Hedley Bull? *International Politics*, 53, 6, 2016, s. 727–751.

⁸⁸ Rinna, Anthony: Differing Approaches to Non-Traditional Security and Impediments to Interstate Cooperation in North Korea - Russia Bilateral Relations. *North Korea Review*, 12, 2, syksy 2016, s. 116–122.

näistä epäluuloa. Näin ollen, teoria esittää, että valtiot eivät luota toisiinsa, vaan odottavat toisen enemmän tai myöhemmin rikkovan liiton. Multipolaarisessa maailmassa, joksi Syyrian sodan viitekehys voidaan maalata, molempien kannustimena on kuitenkin toisiinsa tukeutuen pyrkiä vahvistumaan (tai tasapainottamaan) yhteiseen viholliseen nähden. Samalla varautuminen liiton rikkoutumiseen asettaa rajat sille, kuinka pitkälle yhteistyötä ollaan valmiita vie-
mään.

Sekä Venäjällä että Iranilla on omat turvallisuuspoliittiset intressit ajettavana. Osa näistä on julkilausuttuja ja osa ei. Valtioiden kokema turvallisuusdilemma johtaa siihen, että ne saattavat kokea todellisten tavoitteiden ilmaisemisen etujensa vastaiseksi. Kansainvälisessä politiikassa valtioilla voi myös olla sellaisia tavoitteita, joita ei ole diplomaattisessa kulttuurissa mahdollista lausua ääneen.

2.4 Menetelmät

Tutkimuksen tieteenfilosofinen lähestymistapa on hermeneuttinen. Hermeneutiikka edustaa ihmistieteiden ymmärtävää näkemystä, jonka vastakohtana on luonnontieteistä ammentava selittävä objektiivisen totuuden hakeminen. Ontologisena lähtökohtana on siis tiedon subjektiivisuus. Tutkittava ilmiö, Venäjän ja Iranin yhteistyö, on olemassa eri tavalla kuin jokin fyysinen esine.⁸⁹ Sen ymmärtäminen vaatii kokonaisvaltaista lähestymistapaa ja on viime kädessä olemassa vain tulkintana kirjoittajan tai lukijan pään sisällä.

Tutkimuksen näkökulma on valtiokeskeinen. Tutkittavan ilmiön kannalta keskeiset toimijat ovat valtioita, jotka toimivat Bullin kuvailemassa valtioiden muodostamassa yhteisössä. Näkökulma rajaa tutkimuksen ulkopuolelle valtioiden sisäiset jännitteet sekä väistämättä päätöksentekoon vaikuttavan sisäpoliittisen kuohunnan. Tutkimuksessa huomioidaan kuitenkin keskeisten valtionjohtajien rooli virallisen politiikan tekijöinä⁹⁰. Valtiokeskeisyys ei sulje ulkopuolelle sitä, että valtiot toimivat osana kansainvälistä järjestelmää. Tutkimuskohteen ollessa kaksi alueellista suurvaltaa, joilla on kansainvälisen järjestelmän muokkaamiseen liittyviä pyrkimyksiä, laajenee käsittely väistämättä myös valtiotason yläpuolelle.

---

⁸⁹ Tuomi, Jouni & Anneli Sarajarvi: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, Tammi 2006, s. 27–31.

⁹⁰ Jackson & Sørensen (2016), s. 130-131.

Tutkimusotteena on ollut asiakirja- ja kirjallisuustutkimus. Lähdeaineistona on käytetty ainoastaan julkisia lähteitä. Primäärinä lähdeaineistona on käytetty valtioiden virallisia dokumentteja sekä päämiesten lehdistön kautta esiin tulevia julkilausumia, jotka ilmentävät julkilausuttua politiikkaa. Tämän ohella valtioilla on kuitenkin myös ei-julkilausuttuja intressejä. Näiden selvittämiseksi on tukeuduttu sekundäärilähteinä maiden toiminnasta käytyyn julkiseen sekä akateemiseen keskusteluun. Ilmiön tuoreudesta johtuen akateemista kirjallisuutta on saatavilla vähänlaisesti. Siksi lähdeaineistossa näyttäytyvät vahvasti myös uutisaineisto sekä eivertaisarvioitu julkinen keskustelu. Lähdeaineisto esitellään tarkemmin alaluvussa 2.7.

Analyysi ja tulkinta on toteutettu teoriasidonnaisella sisällönanalyysillä. Tuomen ja Sarajärven mukaan teoriasidonnaisen päättelyn logiikassa on kyse abduktiivisesta päättelystä. Tällöin tutkijan ajatusprosessissa vaihtelevat aineistolähtöisyys ja valmiit mallit.⁹¹ Tutkimuksessa englantilaisen koulukunnan taustateoriaa on hyödynnetty kuvaamaan, miten reaali maailma ymmärretään. Analyysin tyypittelyssä ei siis ole pyritty sovittamaan aineistosta esiin nousseita havaintoja suoraan teoriasta muodostettuun malliin, mutta Venäjän ja Iranin toimet nähdään pyrkimyksinä muokata valtioiden muodostamaa yhteisöä.

Alustava tutkimustehtävä oli paneutua Venäjän Syyriassa toteuttamaan operaatioon strategisella tasolla. Esiymmärryksen muodostamisvaiheessa tutkija perehtyi vuoden 2017 kesällä ja syksyllä Syyrian sotaan sekä Venäjän siihen osallistumiseen⁹². Tämän aikana tutkimusongelma tarkentui Venäjän ja Iranin yhteistyöhön. Empiirisen osuuden aineisto voidaan jakaa kolmeen osaan. Nämä ovat julkilausutut intressit, ei-julkilausutut intressit sekä toteutettu yhteistoiminta. Aineistonhankinnassa on käytetty kahta eri tapaa.

Julkilausuttujen intressien aineistonhankinta toteutettiin vuoden 2017 loppuun ulottuvan aineiston osalta kokonaisuudessaan ennen analyysivaihetta. Aikarajausta tarkennettiin myöhemmin niin, että myös vuoden 2018 tapahtumat huomioitiin tutkimuksessa. Näin ollen, vuotta 2018 käsittelevä aineisto on analysoitu aiemmassa analyysissä käytettyä tyypittelyä hyödyn-

---

⁹¹ Tuomen ja Sarajärven mukaan teoriasidonnaisessa analyysissä on kytkentöjä teoriaan, mutta analyysi ei pohjaa suoraan teoriaan. Tällöin analyysissä on tunnistettavissa aikaisemman tiedon vaikutus, mutta se ei ole teoriaa testaava. He näkevät, että aineistolähtöisyyttä ja valmiita malleja yhdistetään pakolla, puolipakolla tai välillä luovastikin, minkä myötä yhdistelystä voi seurata jotain uutta.

Tuomi & Sarajärvi (2006), s. 98–99.

⁹² Tutkimusaiheeseen perehtymisen ja esiymmärryksen muodostamisen merkittävänä tukena ovat toimineet Maanpuolustuskorkeakoulun tutkijapuseerin kapteeni Juha Kukkolan kanssa käydyt keskustelut sekä hänen tilan- neseuranta ja analyysi Venäjän Syyrian operaatiosta.

täen. Tätä voidaan samalla pitää testinä aiemman analyysin luotettavuudelle, sillä vuoden 2018 aineiston pohjalta ei noussut tarvetta muokata aiempaa tyypittelyä.

Edellä kuvatusta poiketen ei-julkilausuttujen intressien sekä toteutetun yhteistoiminnan selvittämiseen käytettyä aineistoa hankittiin samanaikaisesti analyysivaiheen kanssa. Tällöin jo tehty analyysi on ohjannut myöhemmän aineiston keräämistä. Tietoa on etsitty löydettyjä johtolankoja seuraten sekä keskeisiä tapahtumia analysoiden⁹³. Tähän päädyttiin, koska systemaattisen aineistojoukon valinta rajaamalla ei ollut mahdollista. Sen sijaan relevanttia tietoa jouduttiin etsimään hajanaisesti sieltä, mistä sitä on ollut saatavilla. Nämä sekundääriaineiston keräämisen menetelmät ovat olleet niin moninaiset, että toteutuksen kattava kuvaus on hankalaa⁹⁴. Kerätyn aineiston relevanssia ja luotettavuutta arvioiden valikoitiin tutkimuksessa hyödynnetty aineisto ja rajattiin epäluotettaviksi arvioidut lähteet pois. Näin aineiston keruuta jatkettiin koko tutkimuksen laatimisen ajan. Ratkaisuun vaikutti tutkittavan ilmiön kehittyminen koko tutkimuksen ajan, jolloin uutta tietoa tuli lisää. Aiheen laajuudesta ja potentiaalisen lähdeaineiston jatkuvasta lisääntymisestä johtuen ei voida väittää aineistonkeruussa saavutetun saturaatiota⁹⁵. Se loi kuitenkin riittävän pohjan tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi. Menetelmästä johtuen on olemassa riski, että lähdeaineisto ja analyysi ovat puolueellisia sekä tutkijan ennakkokäsityksiä vahvistavia. Tämä aiheuttaa kiistattomia haasteita tutkimuksen luotettavuudelle, joihin palataan myöhemmin alaluvussa 2.6 sekä raportin päättävässä luotettavuusarvioinnissa.

Varsinainen aineiston analyysi toteutettiin tyypittelemällä ja abstrahoimalla. Julkilausuttujen intressien analyysissä aineisto pelkistettiin⁹⁶ siirtämällä se tekstitiedostoihin, jotka luettiin läpi ja samalla alleviivattiin intressejä kuvaavat sekä Venäjän ja Iranin yhteistoimintaan liittyvät osuudet. Tämän jälkeen keskeisimmät julkilausutut intressit tyypiteltiin tutkimusraportin ala-

---

⁹³ Menetelmää voisi verrata haastattelututkimuksen toteuttamiseen lumipallomenetelmällä (eng. *snowballing*), jossa haastateltavat suosittelevat jatkohaastatteluiden kohteita. Menetelmää suositellaan käytettäväksi, kun tutkijalla on vaikeuksia määritellä sopivia haastateltavia. Sen ongelmaksi nähdään objektiivisuuden puute.

⁹⁴ Osa aineistoista on kerätty uutistoimistojen internetsivujen hakutoimintoja käyttäen. Osaan on päädytty aiempien tutkimusten lähdeviitteitä tutkimalla. Osa on löytynyt Googlen hakutoimintojen ja osa tieteellisten artikkelitietokantojen kautta (Google Scholar, EBSCO sekä Eastview). Osa lähteistä on löytynyt kollegan suosittelemana ja muutama jopa tutkijan twitter-kontaktien jakamina.

⁹⁵ Tällä tarkoitetaan aineiston keruun jatkamista niin pitkään kuin se tuottaa uutta tietoa. Saturaatio saavutetaan, kun samat asiat alkavat kertautua aineistossa.

Hirsijärvi, Sirkka, Pirkko Remes & Paula Sajavaara: *Tutki ja kirjoita*, 11. painos, Tammi 2005, s.171.

⁹⁶ Pelkistämisessä, tyypittelyssä ja abstrahoinnissa noudatettiin sovelletusti Tuomen ja Sarajärven kuvaamia työvaiheita. Pelkistettyä aineistoa jäi käsiteltäväksi kuitenkin niin rajallinen määrä, että Tuomi & Sarajärvi (2006), s. 111–112.

otsikoiden⁹⁷ mukaisesti. Myös ei-julkilausuttujen intressien tyypittelyssä noudatettiin tutkimusraportin alaotsikointia⁹⁸. Nämä tyypittelyluokat muokkautuivat useamman iteraatiokieroksen aikana. Julkilausuttujen ja ei-julkilausuttujen intressien tyypittelyjen pohjalta abstrahoiitiin lopulta koonnokset maiden intresseistä, jotka esitellään alalukujen 3.4 ja 3.7. taulukoissa.

Tutkimuksessa on kirjallisen aineiston lisäksi hyödynnetty asiantuntijahaastatteluita ja keskusteluja, joiden avulla lähdeaineiston tulkintaa on syvennetty ja alustavia johtopäätöksiä testattu. Haastattelut on toteutettu loka-joulukuussa 2018 Helsingissä sekä Tel Avivissa. Ne ajoittuivat vaiheeseen, jolloin empirialuvut olivat luonnoksina valmiit ja tutkimuksen alustavat johtopäätökset alkoivat hahmottua. Haastateltavat ovat olleet Syyrian sotaan perehtyneitä tutkijoita ja upseereita niin Suomesta kuin Israelista. Lähdeluetteloon merkittyjen haastattelujen lisäksi tutkija on käynyt Chatham House -periaatteella⁹⁹ muutamia taustakeskusteluita asiantuntijoiden kanssa. Näihin keskusteluihin ei ole tutkimusraportissa viitattu, mutta ne ovat arvokkaalla tavalla tukeneet johtopäätösten testaamisessa.

2.5 Tutkimusasetelma

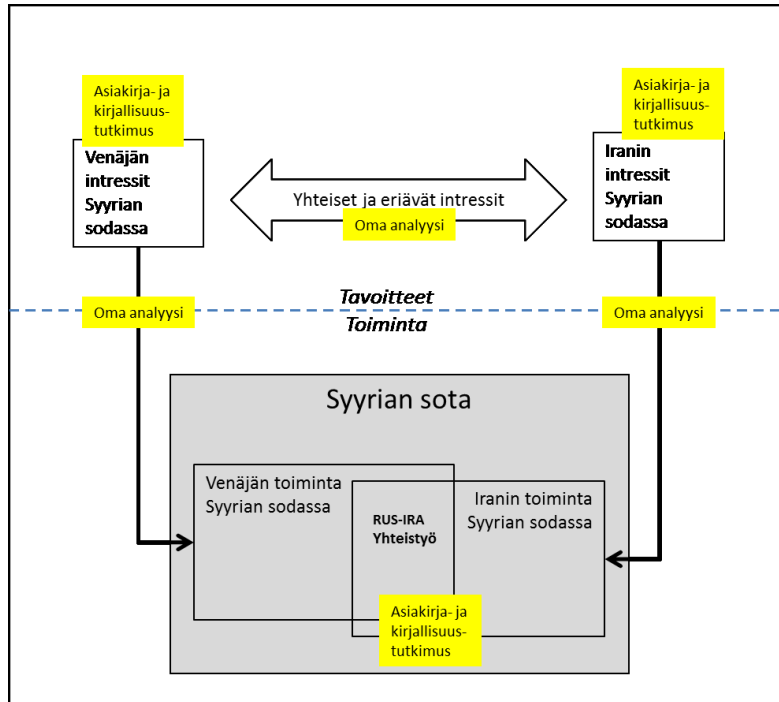
Kuvan 2 tutkimusasetelmassa esitellään tutkimuksen mielenkiinnon kohteet sekä tutkijan oma panos. Venäjän ja Iranin intressit sekä toiminta Syyriassa on selvitetty asiakirja- ja kirjallisuustutkimuksella. Käytännön toiminnasta erityinen painopiste on luotu maiden tekemään yhteistoimintaan, jonka osana mielenkiinto kohdistettu myös siihen, millä osa-alueilla yhteistyötä ei tehdä. Oman analyysin painopiste on yhtäällä Venäjän ja Iranin intressien yhtäläisyyksien ja erojen selvittämisessä ja toisaalta näiden vaikutuksessa siihen, miten intressit viedään käytäntöön.

---

⁹⁷ Julkilausutut intressit tyypiteltiin Venäjän osalta alalukujen 3.2.1–3.2.4 ja Iranin osalta alalukujen 3.5.1–3.5.4 mukaisesti.

⁹⁸ Ei-julkilausutut intressit tyypiteltiin Venäjän osalta 3.3.1–3.3.7 ja Iranin osalta alalukujen 3.6.1–3.6.4 mukaisesti.

⁹⁹ Chatham House -säännön mukaan keskustelun sisältö on vapaasti osallistujien käytettävissä, mutta tiedon lähdettä ei saa paljastaa. Näihin keskusteluihin ei ole viitattu, mutta niitä on hyödynnetty johtopäätösten tukena.

Kuva 2: Tutkimusasetelma.

2.6 Aineisto

Tutkimuksen primäärilähteinä käytetään Venäjän ja Iranin valtionjohtojen ja ministeriöiden tiedotteita Syyrian sodasta sekä maiden välisestä yhteistyöstä. Primäärilähteiden rajoitteena koko ilmiön selittämisessä on valtioiden haluttomuus julkistaa kaikkia toimintansa taustalla olevia tavoitteita. Valtiollinen tiedottaminen muotoillaan aina palvelemaan omia tarkoitusperiä. Länsimaisin standardein sekä Venäjä että Iran näyttävät lisäksi korostetusti propagandan ja jopa suoranaisen disinformaation levittäjinä. Toisin sanoen julkilausutun ja julkilausumattoman politiikan välillä voidaan nähdä suuri ero. Tämän vuoksi tutkimuksen sekundääriset lähteet korostuvat monipuolisemman ymmärryksen luomisessa. Sekundäärisinä lähteinä käytetään aihetta käsittelevää akateemista tutkimusta, julkista keskustelua sekä uutisartikkeleita.

Venäjän julkilausuttujen intressien ja toiminnan analysoinnissa primääriaineistona käytetään Venäjän presidentinhallinnon sekä ulkoministeriön tiedotteita Syyrian sodasta. Ajallisesti presidentinhallinnon aineiston haku rajattiin arabikevään alkamiskuukaudesta maaliskuulta 2011 vuoden 2018 loppuun. Aineisto kerättiin kahdessa osassa. Alkuperäisen rajauksen mukainen aineisto sisälsi tiedotteet vuoden 2017 loppuun asti, jolloin Venäjä julisti operaation saavutta-

neen tavoitteensa ja joukkojen kotiuttamisen alkavan¹⁰⁰. Myöhemmin rajausta jatkettiin, jolloin kerättiin uudella aineistonhauulla myös tiedotteet vuodelta 2018. Presidentinhallinnon tiedotteita kerättiin Kremlin viralliselta internetsivustolta hakutoimintoa käyttäen yhteensä 128 kappaletta¹⁰¹. Tiedotteet olivat informaatioarvoltaan vaihtelevia. Lyhyimmillään ne olivat muutaman rivin ilmoituksia käydyistä puhelinkeskusteluista ja laajimmillaan useampisivuisia valtionjohtajien haastatteluita. Venäjän ulkoministeriön aineistoa haettiin ajalta 1.1.2013–31.12.2017¹⁰². Ulkoministeriön englanninkieliseltä sivustolta kerättiin hakutoimintoa hyödyntäen 249 tiedotetta¹⁰³. Samoin kuin presidentinhallinnon tiedotteet, nämäkin vaihtelivat lyhyistä ilmoituksista laajempiin julistuksiin, selvityksiin ja haastatteluihin. Ulkoministeriön tiedotteita ei tutkimuksen aikataulusyistä kerätty enää aikarajauksen jatkamisen jälkeen vuodelta 2018¹⁰⁴.

Venäjän presidentinhallinnon ja ulkoministeriön sivustot noudattavat Syyriaa koskien yhteistä tiedotuslinjaa, eikä painotuseroja ole tunnistettavissa. Presidenttijohtoisessa järjestelmässä on luonnollista, että merkittävät uudet avaukset tulevat presidentinhallinnosta. Ulkoministeriön tiedottaminen taas on aktiivisempaa ja sisältää kannanottoja pienempiin tapahtumiin, kuten esim. Venäjän Damaskoksen suurlähetystöön kohdistuvien kranaatti-iskujen tuomitseminen¹⁰⁵.

---

¹⁰⁰ Presidentti Putin julisti Syyriassa venäläisjoukkojen Khmeimin tukikohdassa 11.12.2017, että ISIS on Syyriassa lyöty ja Venäjän tavoitteet Syyriassa on saavutettu.

Presidential Executive Office: Vladimir Putin visited Khmeimim Air Base in Syria, 11.12.2017. [<http://en.kremlin.ru/catalog/countries/SY/events/56351>], luettu 21.12.2017.

¹⁰¹ <http://en.kremlin.ru/>

Ensimmäinen haku tehtiin englanninkielisen sivuston hakutoimintoa käyttäen 31.12.2017. Hakusanoina käytettiin “Syria” ja “Iran” ja kategoriaksi valittiin *Geography*. Tämä aineistonhaku tuotti 106 tiedotetta. Jälkimmäinen haku toteutettiin 2.1.2019 ja se tuotti 22 tiedotetta lisää.

¹⁰² Ajallinen rajausta on 22 kuukautta lyhyempi kuin presidentinhallinnon tiedotteissa. Valintaan päädyttiin suuremman tietomassan vuoksi. Näin rajattuna aineisto ulottuu silti kaksi vuotta ja yhdeksän kuukautta ennen Venäjän Syyrian operaation alkua.

¹⁰³ http://www.mid.ru/en/foreign_policy/news

Hakuehtona käytettiin *Advanced settings* ja *Country* -valikoista *Syrian Arab Republic*. Haku toteutettiin kahdessa vaiheessa. 5.11.2017 toteutettiin ensimmäinen haku ajanjaksolle 1.1.2013–5.11.2017. Aineistoa täydennettiin 31.12.2017 ajanjaksolle 6.11.–31.12.2017. Aineiston osalta on huomioitava, että hakumootoria on ensimmäisen ja toisen hakukierroksen välillä muokattu, koska samoilla hakuehdoilla 1.1.2013–5.11.2017 ajanjaksolta tuli suurempi määrä tuloksia. Tätä ensimmäisen ja toisen hakukierroksen välillä lisättyä uutta aineistoa ei hyödynnetty tutkimuksessa, koska aineiston analyysivaihe oli jo pääosin toteutettu ja tutkijan arvion mukaan lisäaineisto liittyi tutkittavaan ilmiöön aikaisemmin hankittua aineistoa lyhyemmin.

¹⁰⁴ Tutkimuksen loppuunsaattamiseksi määräjassa lisäaineiston määrää oli rajattava. Presidentinhallinnon tiedotteet arvioitiin siihen mennessä toteutettuun analyysiin pohjaten informatiivisemmiksi kuin ulkoministeriön tiedotteet.

¹⁰⁵ The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Comment by the Information and Press Department on the terrorist shelling of the Russian Embassy in Damascus, 28.12.2016. [http://www.mid.ru/en_GB/kommentarii/-/asset_publisher/2MrVt3CzL5sw/content/id/2581598], luettu 21.12.2016.

Venäjä avasi Syyrian operaation tiedotuskanavaksi internetsivuston, jonka kautta se on säännöllisesti raportoinut operaation edistymisestä. Sivustolla julkaistiin operaation käynnistämisestä 30.9.2015 alkaen vuoden 2018 loppuun mennessä 273 englanninkielistä tiedotetta¹⁰⁶. Nämä tiedotteet analysoitiin Venäjän ja Iranin yhteistoiminnan näkökulmasta. Yhteenvetona voidaan todeta näiden lisäarvo tutkimukselle vähäiseksi. Tiedotteet sisälsivät säännöllisiä katsauksia operaation etenemisestä, tilastotietoa suoritetuista iskuista, selvityksiä humanitäärisestä avustustyöstä ja pakolaistilanteesta sekä tiedotteita Venäjän sotilasjohdon tapaamisista Syyrian asevoimien ja hallinnon kanssa. Sisällöllisesti ne keskittyivät terrorismin vastaisen toiminnan esittelyyn ja operaation edetessä humanitäärisen toiminnan tulosten esiin nostamiseen. Näin ollen ne eivät uudella tavalla avanneet Venäjän intressejä Syyriassa valtionjohdon muihin tiedotteisiin nähden. Myöskään analyysiin yhteistoiminnasta Venäjän ja Iranin välillä tiedotteet eivät tuoneet lisäarvoa, sillä liittolaisia niissä mainittiin satunnaisesti ja tällöinkin ainoastaan Syyrian asevoimat. Pääsääntöisesti tiedotteet toteutetusta toiminnasta käsitelivät ainoastaan Venäjän asevoimia.

Iranin osalta primäärilähteinä käytetään hengellisen johtajan ajatollah Ali Khamenein sekä presidentti Hassan Rouhanin virallisia tiedotteita. Iranin hengellisen johtajan viralliselta internetsivustolta kerättiin vuosilta 2012–2017 yhteensä 139 tiedotetta¹⁰⁷. Nämä ovat pääsääntöisesti hengellisen johtajan pitämiä puheita ja saarnoja sekä tiedotteita hänen tapaamisistaan ulkomaisten valtionpäämiesten kanssa. Presidentinhallinnon viralliselta internetsivustolta kerättiin yhteensä 96 englanninkielistä tiedotetta ajanjaksolta 2013–2018¹⁰⁸. Samoin kuin Venäjän presidentinhallinnon tiedotteiden osalta, tämäkin aineistonhaku toteutettiin kahdessa osassa. Ensimmäiseksi kerättiin tiedotteet vuoden 2017 loppuun asti. Myöhemmin tutkimusaineisto laajennettiin vuodelle 2018. Iranin presidentinhallinnon tiedotteet vaihtelevat lyhyistä ilmoituksista koskien presidentti Rouhanin tapaamisia tai puhelinkeskusteluja, pidempiin julkilausemiin sekä muutamiin kansainvälisille tiedotusvälineille annettuun haastatteluun. Luonteeltaan hengellisen johtajan sekä presidentinhallinnon sivuilta kerätty aineisto on sanomaltaan yhdenmukaista. Poikkeavuuksia niissä on havaittavissa siinä, että ajatollah Khameinin tiedot-

---

¹⁰⁶ Ministry of Defence of the Russian Federation: Air Force Group in Syria. [<https://syria.mil.ru/en/index/syria.htm>]

Haku toteutettiin 15.1.2019.

¹⁰⁷ <http://www.leader.ir/en/search>

Haku toteutettiin 8.3.2018 käyttäen hakusanaa ”Syria”.

¹⁰⁸ <http://www.president.ir/en/search>

Ensimmäinen haku toteutettiin 4.3.2018 käyttäen hakusanaa ”Syria” ja se tuotti 74 tiedotetta. Lisähaku vuoden 2018 tiedotteista toteutettiin 2.1.2018 ja se tuotti 22 tiedotetta lisää. Huomionarvoista on, että sivuston ensimmäinen englanninkielinen Syyriaa käsittelevä tiedote on päivätty 4.10.2013. Ennen vuotta 2015 julkaistuja tiedotteita oli ainoastaan 3 kappaletta.

teissa korostuu voimakkaammin uskonnollisuus, joskin myös hänen puheensa ovat sävyltään hyvin poliittisia. Tehtävänsä mukaisesti Islamilaisen vallankumouksen varmistajana¹⁰⁹ hengellinen johtaja korostaa presidenttiä voimakkaammin Islamin ummaa sekä Yhdysvaltojen vastaista ja antisionistista retoriikkaa. Myös Iranin osalta vuodelta 2018 kerätyn lisäaineiston määrää oli tutkimuksen aikataulusyistä rajattava joko presidentinhallintoon tai uskonnolliseen johtajaan. Valinta kohdistui presidentinhallinnon tiedotteisiin käytännöllisistä syistä¹¹⁰.

Sekä Venäjän että Iranin ei-julkilausuttuja intressejä ja toimintaa analysoidaan sekundäärilähteistä aiemman kirjallisuuden ja uutistoimitusten julkaisujen pohjalta. Tämä aineisto on länsimaisiin lähteisiin painottunutta. Käytettyjen uutisartikkeleiden osalta on kuitenkin pyritty tarkastelemaan niin Yhdysvaltojen, Euroopan, Venäjän kuin Lähi-idän suurten mediatalojen tarjontaa. On huomioitava, että tämä aineisto on varsinkin venäläisten¹¹¹ ja osin myös muiden kirjoitusten osalta näkökulmaltaan väritynyttä.

Taulukossa 2 on kuvailtu tutkimuksessa käytettyä aineistoa tiedonintresseittäin jaotellen. Aineistoa arvioitaessa huomionarvoista on, että julkilausutun politiikan selvittämisessä käytetty aineistohankinta on ollut systemaattista ja analyysiin on voitu ottaa kaikki edellä mainittuihin ajanjaksoihin osuva aineisto valtionjohtojen virallisilta sivustoilta. Sekundääriaineistona käytettävän kirjallisuuden ja uutisvirran osalta samaa systemaattisuutta ei ole tietomäärän koosta johtuen kyetty käyttämään. Tällöin tutkijan oma harkinta aineiston valinnassa on korostunut. Menettelyn riskinä on ”postimerkkeily”, eli ainoastaan tutkijan ennakkokäsitystä tukevan aineiston kerääminen¹¹². Tämä on pyritty välttämään paikantamalla Syyrian sodan ja Venäjän sekä Iranin siihen osallistumisen näkökulmasta keskeiset tapahtumat, joihin liittyen uutisaineistoa on etsitty. Uutisjulkaisujen osalta aineiston hankinnassa rajaus on ollut löyhä¹¹³, sillä

---

¹⁰⁹ Iranin perustuslain 2 artikla. The Office of the Supreme Leader: Leadership in the Constitution of the Islamic Republic of Iran.

[<http://www.leader.ir/en/content/14132/Leadership-in-the-Constitution-of-the-Islamic-Republic-of-Iran>], luettu 19.3.2018.

¹¹⁰ Valinta ei ollut yhtä ilmeinen kuin Venäjän kohdalla, jossa presidentinhallinnon tiedotteet olivat enemmän uutta tietoa tuottavia. Iranin osalta molempien toimijoiden tiedotteet tuottivat yhtäläillä arvokasta informaatiota. Valinta kohdistui Iranin presidentinhallinnon tiedotteisiin, koska ne olivat huomattavasti tiiviimpiä, jolloin niiden analysointi kyettiin toteuttamaan nopeammin.

¹¹¹ Smaele, Hedvig de: Mass Media and the Information Climate in Russia”, *Europe–Asia Studies* 59, no. 8, 2007, s. 1299–1313.

¹¹² Sipilä, Joonas & Tommi Koivula: Kuinka strategiaa tutkitaan. 2. uudistettu painos, Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos. Julkaisusarja 2: Tutkimuselosteita No 52, 2014, s. 71.

¹¹³ Tutkimuksen uutislähteinä on käytetty seuraavia julkaisuja: Al Jazeera, Arabian Business, Asharq al-Awsat, Asia Times, BBC, CBS News, CNN, Debka, Deutsche Welle, Financial Times, Fontanka, Haaretz, Israel National News, Izvestia, Middle East Monitor, Reuters, Russia Today, TASS, The Atlantic, The Daily Beast, The Economist, The Guardian, The Moscow Times, The New York Times, The Sydney Morning Herald, The Times of Israel, The Washington Post, Zaman Al Wasl.

tutkimuksen edetessä osoittautui, ettei mikään yksittäinen toimija ole systemaattisesti seurannut ja raportoinut kaikista tutkimuksen kannalta mielenkiintoisista tapahtumista. Tutkimuksen näkökulmasta vaihtoehtoiksi jäivät uutisaineiston rajaaminen muutamiin uutistoimistoihin ja hyväksyä tämän aineiston informatiivisuuden rajoitteet, tai käyttää valittua menetelmää hyväksyen siihen liittyvät riskit. Valinta osui harkinnan ja kokeiluiden jälkeen jälkimmäiseen. Koska tieto on ollut hajallaan, sitä on haettu sieltä, missä sitä on ollut tarjolla.

Niissä tapauksissa, joissa julkaisut ovat viitanneet toisiinsa, on pyritty hyödyntämään alkupe- räistä artikkelia. Venäläisiä tai iranilaisia julkaisuja on hyödynnetty erityisesti, kun on haluttu avata kyseisen maan näkemys tapahtuneeseen. Tutkimuksen viitatuin uutisjulkaisu on *Reuters*. Kiistanalaisten tai arvolatautuneiden artikkeleiden kohdalla mahdollisimman objektiivisen käsittelyn varmistamiseksi on pyritty hyödyntämään useampia eri lähteitä.

Taulukko 2: Tutkimusaineiston kuvaus tiedonintresseittäin.

Tiedonintressi	Aineisto	Aineiston luonne	Aineiston hankinta	Aineiston luotettavuus
Julkilausutut intressit	Valtionjohtojen julkilausumat ja tiedotteet. <i>Venäjä:</i> presidentinhallinnon tiedotteet 2011–2018 sekä ulkoministeriön tiedotteet 2013–2017. <i>Iran:</i> uskonnollisen johtajan tiedotteet 2012–2017 sekä presidentinhallinnon tiedotteet 2013–2018.	Primääri-aineisto, rajattu.	Ennen analyysiä vuosilta 2011–2017, analyysin jälkeen vuodelta 2018.	Aineisto kattaa kaikki tarkastelujakson julkilausumat. Siksi sitä voidaan pitää edustavana.
Ei-julkilausutut intressit	Uutisraportit, ei-vertaisarvioitu kirjallisuus, aiempi tutkimus.	Sekundääri-aineisto, ei rajattu.	Analyyysin aikana ja osittain analyysin ohjaamana, jatkui koko tutkimuksen ajan.	Menetelmän vaarana postimerkkeily.
Maiden välinen yhteistoiminta				

3 VENÄJÄN JA IRANIN INTRESSIT SYYRIAN SODASSA

Tämän luvun aluksi kuvataan se asetelma, josta Venäjä sekä Iran ovat Syyrian sotaan osallistuneet. Tämän jälkeen vastauksena ensimmäiseen alatutkimuskysymykseen esitellään Venäjän julkilausutun politiikan mukaiset intressit sekä tutkimuksen kautta esiin nousevat ei-julkilausutut intressit. Vastaavalla tavalla toiseen alatutkimuskysymykseen vastataan esittelemällä Iranin julkilausutut ja julkilausumattomat intressit. Luvun lopuksi vastataan kolmanteen alatutkimuskysymykseen vertaamalla maiden intressejä toisiinsa.

3.1 Venäjän ja Iranin lähtöasetelmat Syyrian sotaan

Vuoden 2011 arabikeväästä käynnistynyt Syyrian sota on ajautunut moniulotteiseksi konfliktiksi, jossa useiden alueellisten ja globaalien toimijoiden intressit ovat kietoutuneet toisiinsa. Venäjä voidaan lukea globaaliksi toimijaksi. Sen syksyllä 2015 käynnistynyt Syyrian operaatio muutti sodan osapuolien voimasuhteita¹¹⁴ ja käänsi tukalaan asemaan ajautuneiden Bašar al-Assadille lojaalien joukkojen sotaonnen. Tämän seurauksena presidentti Assadin asemaa ei ole ainakaan lyhyellä aikavälillä voitu sivuuttaa Syyrian tulevaisuudesta keskusteltaessa.

Krimin valtausta vuonna 2014 on pidetty käännekohtana, jossa Venäjän voimapolitiikka eristi maan läntisestä yhteistyöstä. 2000-luvun vaihteen puheet strategisen kumppanuuden rakentamisesta Venäjän ja lännen välillä olivat kuitenkin jo aiemmin osoittautuneet pikemminkin ad hoc -yhteistyöksi, jota tehtiin joillain kapeilla sektoreilla. Todelliselle kumppanuuden asteelle ei ollut missään vaiheessa päästy. Venäjän asema ei mahdollistanut strategista tasaveroista kilpailua lännen kanssa, jolloin sen toiminta näyttäytyi usein Euroopan näkökulmasta vesittämiseltä. Kun vaikutusvalta ei mahdollistanut omien intressien toteuttamista, pystyi Venäjä vähintäänkin estämään läntisten pyrkimysten toteuttamisen.¹¹⁵ Ulkopoliittisesti Venäjä ajautui Krimin valtauksen ja Itä-Ukrainan sodan jälkeen tilanteeseen, jossa sen liikkumatila oli pienentynyt. Venäjä saattoi aliarvioida läntisen pakoterintaman pitävyyden, eikä siksi onnistunut

---

¹¹⁴ Spaulding, Hugo, Christopher Kozak, Christopher Harmer, Daniel Urchick, Jessica Lewis McFate, Jennifer Cafarella, Harleen Gambhir & Kimberly Kagan: Russian Deployment to Syria: Putin's Middle East Game Changer. Institute of War 2015, s. 8.

¹¹⁵ Esimerkkeinä tästä käyvät Iranin ydinohjelmakysymys ja Syyrian konfliktin varhaiset ratkaisupyrimykset. Roberts, Sean: Russia as an international actor, The view from Europe and the US. FIIA report 37, 2013, s. 57–60.

[http://www.fiia.fi/fi/publication/344/russia_as_an_international_actor/], luettu 20.11.2017.

normalisoimaan suhteitaan Eurooppaan ja Yhdysvaltoihin.¹¹⁶ Tämä lähtöasetelma määrittää keskeisellä tavalla Venäjän toiminnan arviointia.

Shiianemmistöinen Iran on Lähi-idän alueellinen suurvalta, jolla on keskeinen rooli myös Syyrian konfliktissa Assadin hallinnon tukijana. Uskonnollisen Iranin yhteistyö Assadin maallistuneen Syyrian kanssa vaikuttaa nopeasti ajateltuna erikoiselta liitolta. Sen taustat ulottuvat kuitenkin vuoden 1979 Iranin vallankumoukseen, jolloin maiden johtajat löysivät yhteistä pohjaa Israelin, Yhdysvaltojen ja sen arabiliittolaisten vastustuksesta. Sidettä vahvisti se, että Syyria asettui Iranin puolelle Irakin vastaisessa sodassa. Arabimaa Syyrian tuki oli Iranille ensiarvoista, sillä se toi uskottavuutta Iranin vallankumousretoriikalle tilanteessa, jossa sota pyrittiin näkemään arabien ja Persian välisenä kamppailuna¹¹⁷. Iran näkee itsensä Israelin vastaisen muslimiliittouman johtajana ja sen vuoksi sille on keskeistä säilyttää ystävällismielinen hallinto Israelin vastaisilla Golanin kukkuloilla.

Iran kokee, että sunnienemmistöiset valtiot yhdessä Yhdysvaltojen kanssa muodostavat sille eksistentiaalista uhkaa¹¹⁸. Assadin hallinnon kaatumisen nähtäisiin todennäköisesti johtavan uuteen hallintoon, joka olisi vähintään vähemmän myötämielinen Irania kohtaan. Sunnimuslimien muodostama uhka nähdään Iranissa niin suurena, että maa tukee käytännössä aina lähi-alueidensa shiioja riippumatta siitä, ovatko he hallituksessa vai oppositiossa¹¹⁹.

Iranin suhde Yhdysvaltoihin on avoimen vihamielinen, mikä on viime vuosina näyttäytynyt voimakkaimmin kiistassa Iranin ydinohjelmasta. Yhdysvalloissa Iranin nähdään pelaavan nollasummapelejä, missä kaikki Yhdysvaltojen takaiskut tulkitaan Iranissa automaattisesti voitoiksi¹²⁰. Läntinen näkemys Iranin maailmanjärjestystä rikkovasta politiikasta kiteytyykin Henry Kissingeriin toteamukseen, että Iranin ”pitäisi päättää haluaako se olla valtio vai aate”¹²¹.

---

¹¹⁶ Moshes, Arkady: Russian foreign policy: the art of avoiding choices is in high demand. FIIA Comment 17/2017.

[http://www.fia.fi/fi/publication/699/russian_foreign_policy/], luettu 20.11.2017.

¹¹⁷ Wastnidge, Edward: Iran and Syria: An Enduring Axis. *Middle East Policy*, 24, 2, 2017, s. 148–160.

¹¹⁸ Erlich, Robert: *Inside Syria, the backstory of their civil war and what the world can expect*. Prometheus Books. New York 2014, s. 146

¹¹⁹ Salehzadeh (2013a), s. 19.

Iran tukee shiiamuslimeja Irakissa, Libanonissa, Saudi-Arabiassa, Sudanissa, Syyriassa sekä Bahrainissa.

¹²⁰ Akhlaghi, Reza: A Candid Discussion with Karim Sadjadpour. Foreign Policy Association, 6.5.2013.

[<https://foreignpolicyblogs.com/2013/05/06/a-candid-discussion-with-karim-sadjadpour/>], luettu 8.12.2017.

¹²¹ *Financial Times*, 24.5.2008, Lunch with the FT: Henry Kissinger.

[<https://www.ft.com/content/6d4b5fb8-285a-11dd-8f1e-000077b07658>], luettu 8.12.2017.

Alkuun arabikevääseen ja Syyrian kansannousuun suhtauduttiin Iranissa myötämielisesti. Se nähtiin islamin heräämisenä taisteluun korruptoituneita lännen tukemia hallintoja vastaan. Iranin edustajat kannustivat Assadia järjestämään vapaat vaalit, joiden seurauksena hän olisi joko jatkanut vallassa tai päätynt Hizbollahin tapaan merkittäväksi oppositiovaikuttajaksi¹²². Kun tämä ei onnistunut, väkivaltaisuuDET puhkesivat. Assadin hallinnon joukkojen heikko menestys sodan alussa vei Iranin entistä syvemmälle konfliktiin, aluksi ase- ja koulutusapuna¹²³ ja myöhemmin myös taistelevina joukkoina¹²⁴.

3.2 Venäjän julkilausutut intressit Syyriassa

Venäjän virallisista julkilausumista voi vetää johtopäätöksen, että sillä on ollut Syyrian sodassa kolme päämäärää, jotka nousevat yli muiden. Ensimmäinen ja tärkein on ollut kansainvälisen järjestyksen muokkaaminen vahvistamalla omaa asemaa Lähi-idässä. Tähän on liittynyt keskeisellä tavalla pysyvän läsnäolon varmistaminen Lähi-idässä. Toinen ja ensimmäiselle alisteinen tavoite on ollut kansainvälisen terrorismin muodostaman uhkan rajoittaminen, joskin tämä tavoite voidaan nähdä enemmän välineellisenä kuin ideologisenä. Kolmas julkilausumista esiin nouseva tavoite on ollut asevoimien kehittäminen ja voimannäyttö.

Näiden tavoitteiden lisäksi Venäjän Syyriaa koskevissa ulostuloissa on toistunut YK:n roolin korostaminen ja kansainvälisen lain puolustaminen. Näitä ei kuitenkaan tule nähdä päämäärinä vaan pikemmin työkaluina intressien ajamiseksi. Ne näyttävät kuitenkin niin keskeisellä tavalla Venäjän julkilausumissa, että ne nostetaan tämän alaluvun käsiteltäviin aiheisiin.

3.2.1 Aktiiviseksi toimijaksi Lähi-idässä

Venäjän ulkopoliittinen konsepti määrittelee Venäjän ulkopoliitiikan strategisia tavoitteita. Keskeisiksi nousevat pyrkimys moninapaiseen maailmanjärjestykseen, jossa valtioiden itsemääräämisoikeus korostuu. Venäjä haluaa olla vaikutusvaltainen toimija kansainvälisillä foorumeilla. YK:n peruskirja nähdään tärkeimpänä valtioiden välisten suhteiden määrittäjänä. Veto-oikeudellisena pysyväisjäsenenä Venäjä korostaa YK:n turvallisuusneuvoston roolia ensisijaisena rauhan ja vakauden ylläpitäjänä. Lähi-itä näyttää ulkopoliittisessa konseptissa

---

¹²² Erlich (2014), s. 150–151.

¹²³ Ibid., s. 154.

¹²⁴ Casagrande, Genevieve & Kathleen Weinberger: Putin's Real Syria Agenda. Institute for the Study of War 2017, s. 2.

alueena, jonka vakauttamiseen Venäjä haluaa osallistua. Lisäksi se nähdään kansainvälisen terrorismin uhkan torjunnan kannalta tärkeänä.¹²⁵

Syyrian ja Iranin nousua merkityksellisemmiksi kumppaneiksi Venäjän ulkopoliitikassa voidaan tarkastella vertaamalla, mitä maista on todettu kolmessa viimeisimmässä ulkopoliittisessa konseptissa vuosilta 2008, 2013 ja 2016. Viimeisimmässä konseptissa vuodelta 2016 sitoudutaan edistämään yhtenäistä ja itsenäistä Syyriaa, joka on maallinen, demokraattinen, pluralistinen ja jossa kaikilla etnisillä ja uskonnollisilla ryhmillä on yhtäläiset oikeudet ja mahdollisuudet¹²⁶. Vuoden 2013 konseptissa ei mainita Syyriaa sanallakaan¹²⁷. Vuoden 2008 konseptissa se luetellaan yhtenä Pohjois-Afrikan ja Lähi-idän maista, jonka kanssa Venäjä haluaa kehittää kahden- ja monenvälistä yhteistyötä¹²⁸. Tämä kehitys voidaan tulkita niin, että Syyrian merkitys Venäjälle on kasvanut sotaan osallistumisen myötä. Samoin voidaan ajatella, että vuonna 2008 Syyria nähtiin yhtenä kumppanina muiden joukossa, eikä sen erityisasemaa ollut tarpeen korostaa. Vuonna 2013 arabikevään kuohunta oli vielä niin epäselvässä vaiheessa, ettei Venäjällä haluttu konseptitasolla sitoutua mihinkään ratkaisuun. Siksi kaikki aiemmin korostetut Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan alueiden kehitettävät suhteet oli jätetty kirjaamatta.

Vuosien 2013 ja 2016 välillä muuttui se, miten Venäjä ilmoitti kontribuutiostaan Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan vakauttamiseen. Vuonna 2013 rauhaa ja yhteisymmärrystä ilmoitettiin edistettävän parhaiten kunnioittamalla maiden suvereniteettia, alueellista koskemattomuutta sekä olemalla puuttumatta niiden sisäisiin asioihin¹²⁹. Vuonna 2016 näkemys oli tarkentunut niin, että vakauttamista edistetään tukemalla kollektiivisia toimia kansainvälisten terroristiryhmitymien muodostaman uhkan neutralisoimiseksi. Lisäksi kirjaus valtioiden sisäisiin asioihin puuttumatta olemisesta oli poistettu ja tilalle oli lisätty tahto “kunnioittaa maiden suvereniteettia ja alueellista koskemattomuutta sekä oikeutta itsemääräämiseen ilman ulkopuolista puut-

---

¹²⁵ Foreign Policy Concept of the Russian Federation (2016).

¹²⁶ Ibid.

¹²⁷ Foreign Policy Concept of the Russian Federation, 12.2.2013.

[http://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICk6BZ29/content/id/122186], luettu 22.12.2017.

¹²⁸ Foreign Policy Concept of the Russian Federation, 12.7.2008.

[https://russiaeu.ru/userfiles/file/foreign_policy_concept_english.pdf], luettu 22.12.2017.

¹²⁹ ”Russia will be making a meaningful contribution to the stabilization of the situation in the Middle East and North Africa and will consistently promote peace and concord among the peoples of all the Middle East and North Africa countries on the basis of respect for sovereignty, territorial integrity of states and non-interference in their internal affairs”

Foreign Policy Concept of the Russian Federation (2013).

tumista”¹³⁰. Vuoden 2013 kirjaus oli jyrkempi ja sen henki heijasteli Venäjän tahtoa pitää ulkovallat konfliktin ulkopuolella. Kolme vuotta myöhemmin, kun Venäjän asevoimat olivat merkittävässä roolissa Assadin hallinnon tukena, haluttiin korostaa Syyrian hallituksen itsemääräämisoikeutta. Tämän nähtiin toteutuvan, koska Venäjä oli vain avustamassa Syyrian asevoimia terroristiryhmien neutralisoinnissa ja järjestyksen palauttamisessa. Muutos kirjaustavassa oli pakon sanelema, kun Venäjältä oli tullut Syyrian sodan osapuoli.

Venäjän suhteesta Iraniin voidaan samaan tapaan tehdä tulkintoja tarkastelemalla, miten siitä kirjoitetaan ulkopoliittisissa konsepteissa. Suhtautuminen Iranin ydinohjelmaan on pysynyt kutakuinkin muuttumattomana, eli kaikkia tyydyttävän ratkaisun löytämistä tukevana. Rauhanomainen ydinteknologian hyödyntäminen sallitaan, mutta Iranista ei haluta ydinasevaltiota. Vuonna 2016 ydinaseiden non-proliferaatiopyrkimyksiä tarkennettiin vielä niin, että koko Lähi-idästä pyritään rakentamaan joukkotuhoojasta vapaa alue¹³¹. Vuonna 2008 Iran oli Syyrian tapaan lueteltu yhdeksi niistä maista, joiden kanssa Venäjä pyrkii kehittämään kahden- ja monenvälisiä suhteita¹³². Vuonna 2013 Irania ei mainittu muussa yhteydessä kuin ydinohjelman diplomaattisen ratkaisun etsimisessä¹³³, mikä voidaan samoin kuin Syyrian osalta arvioida johtuvan arabikevään kansannousujen kehittymisen aiheuttamasta epävarmuudesta. Vuonna 2016 maiden välisten suhteiden lämpeneminen näyttäytyi kirjauksessa, että Venäjä pyrkii kokonaisvaltaisesti kehittämään yhteistyötä Iranin kanssa¹³⁴.

Arabikevään alusta asti keväällä 2011 Venäjä on korostanut Syyrian valtiollista suvereniteettia sekä pyrkimystä kriisin nopeaan ja rauhanomaiseen ratkaisuun. Samalla Venäjä ilmoitti myös Syyriassa asuvien ja siellä käymässä olevien Venäjän kansalaisten turvallisuuden varmistamisen olevan ensisijaisen tärkeää.¹³⁵ Kyse oli merkittävästä henkilömäärästä, sillä Syyriassa arvioitiin olevan arabikevään alkaessa noin 100 000 Venäjän kansalaista¹³⁶. Jo Syyrian kriisin kärjistyksen alkuvaiheessa monessa maassa nähtyä kielteistä suhtautumista Assadia kohtaan

---

¹³⁰ “Russia will continue making a meaningful contribution to stabilizing the situation in the Middle East and North Africa, supporting collective efforts aimed at neutralizing threats that emanate from international terrorist groups, consistently promotes political and diplomatic settlement of conflicts in regional States while respecting their sovereignty and territorial integrity and the right to self-determination without outside interference.”

Foreign Policy Concept of the Russian Federation (2016).

¹³¹ Ibid.

¹³² Foreign Policy Concept of the Russian Federation (2008).

¹³³ Foreign Policy Concept of the Russian Federation (2013).

¹³⁴ Foreign Policy Concept of the Russian Federation (2016).

¹³⁵ Presidential Executive Office: Telephone conversation with President of Syria Bashar al-Assad, 6.4.2011. [<http://en.kremlin.ru/events/president/news/10850>], luettu 2.1.2018.

¹³⁶ Borshchevskaya, Anna: Russia’s many interests in Syria. The Washington Institute for Near East Policy, 24.1.2013.

[<http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/russias-many-interests-in-syria>], luettu 21.12.2017.

ei Venäjän julkilausumissa ollut, mutta ensimmäiset tiedotteet eivät myöskään asettuneet oppositiota vastaan. Tämän voidaan tulkita johtuvan Venäjän halusta nähdä ensin, mihin suuntaan asetelma Syyriassa kehittyy. Samalla pyrittiin säilyttämään mahdollisuus hyviin suhteisiin opposition kanssa, mikäli sen valtaannousu olisi alkanut näyttää todennäköiseltä. Kremlistä painostettiin Assadia poliittisten uudistusten toimeenpanossa, mutta painotettiin myös, ettei radikaaleille ja fundamentalistisille ryhmittymille tule antaa sijaa¹³⁷. Syksyllä 2011, eli noin puoli vuotta Syyrian arabikevään protestien alkamisesta ja Assadin läntisten arvioiden mukaan ylimitoitettujen vastatoimien toimeenpanosta, silloinen presidentti Medvedev tuomitsi lännen yksipuolisen kritiikin Assadin hallintoa kohtaan ja varoitti länsimaita sanktioiden ja väliintulon vaaroista viitaten aikaisempiin kokemuksiin Libyasta¹³⁸.

Venäjän viestinnän keskeisenä kulmakivenä on näyttäytynyt maan rooli rauhanvälittäjänä. Kriisin eskaloitumisvaiheessa painotettiin vielä tällä saralla lännen kanssa tehtävää yhteistyötä¹³⁹. Venäjä saavuttikin vuonna 2013 pienen diplomaattisen voiton välittäessään Syyrian kemiallisten aseiden pois keräämiseen ja hävittämiseen johtaneen sopimuksen, mikä pelasti presidentti Obaman kasvot¹⁴⁰. Tämä tarjosi Venäjälle mahdollisuuden esiintyä rauhanomaista ratkaisua painottavana osapuolena, joka esti Yhdysvaltojen voimankäytön¹⁴¹. Venäjän sitoututtua itse taisteluihin syksystä 2015 eteenpäin, rauhanvälityspyrkimyksissä on pääosin edetty ilman länsimaita. Näkyvimmin tämä on tullut esiin Iranin ja Turkin kanssa alkuvuodesta 2017 eteenpäin järjestetyissä niin sanotuissa Astanan neuvotteluissa. Merkittävimmät Astanan neuvotteluissa sovitut edistysaskeleet Syyrian hallinnon, opposition ja järjestäjämaiten kesken olivat de-eskalaatioalueiden perustamiset, millä onnistuttiin merkittävästi vähentämään väkivaltaisuuksia näillä alueilla¹⁴².

---

¹³⁷ Presidential Executive Office: Telephone conversation with President of Syria Bashar al-Assad, 24.5.2011 [http://en.kremlin.ru/events/president/news/11327], luettu 2.1.2018.

¹³⁸ Presidential Executive Office: Dmitry Medvedev's interview to the Euronews TV channel, 9.9.2011. [http://en.kremlin.ru/events/president/news/12623], luettu 2.1.2018.

¹³⁹ Presidential Executive Office: Working meeting with Valentina Matviyenko and Sergei Naryshkin, 2.9.2013. [http://en.kremlin.ru/events/president/news/19136], luettu 31.12.2017.

¹⁴⁰ *The Guardian*, 10.9.2013: Syria crisis: Obama welcomes Russia's chemical weapons proposal. [https://www.theguardian.com/world/2013/sep/09/us-russian-proposal-syria-chemical-weapons], luettu 3.1.2018.

¹⁴¹ The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Interview with the Russian Minister of Foreign Affairs, S.V. Lavrov, by the "First Channel", New York, on 27 September 2013, 28.9.2017. [http://www.mid.ru/en/web/guest/foreign_policy/international_safety/conflicts/-/asset_publisher/xIEMTQ3OvzcA/content/id/94494], luettu 3.1.2018.

¹⁴² The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Press release on the preparations for the sixth high-level international meeting on Syria in Astana, 18.8.2017. [http://www.mid.ru/en/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/2838557], luettu 3.1.2018.

Vaikka Venäjä onkin kiistänyt minkäänlaisten geopoliittisten ambitioiden ohjaavan sen Syyriän politiikkaa¹⁴³, voidaan kuitenkin julkilausuttuna tavoitteena nähdä pysyvän läsnäolon varmistaminen sodanjälkeisessä Syyriassa. Tällä Venäjä turvaa sotilaallisen läsnäolon Välimerellä. Venäjä ja Syyria ovat sopineet venäläisjoukkojen jäävän Syyriaan Tartuksen laivastotukikohtaan ja Khmeimimin lentotukikohtaan, jotka ovat vuokrattuja Venäjälle 49 vuodeksi mahdollisuudella sopia jatkosta aina 25 vuodeksi kerrallaan¹⁴⁴. Venäläisjoukkojen tulevien tehtävien luonnetta ei valtion virallisissa tiedotteissa ole avattu.

Syyrian sota on tarjonnut Venäjälle mahdollisuuden vahvistaa asemaansa maailmanpolitiikan kannalta erittäin keskeisellä Lähi-idän alueella. Venäjän pyrkimyksenä on ollut edistää moninapaista järjestystä tavalla, joka pakottaisi ulkovaltoja paremmin huomioimaan sen intressit. Tämä on näyttäytynyt selkeimmin maan pyrkimyksessä pysyvän tukikohtarakenteen ylläpitämiseen Syyriassa myös sodan jälkeen. Venäjä on myös pyrkinyt tekemään itsestään houkuttelevan kumppanin edistämällä autoritäärisille johtajille suotuisten käytänteiden vahvistamista, kuten valtiollisen suvereniteetin, itsemääräämisoikeuden ja alueellisen koskemattomuuden kunnioitusta. Yhdysvaltojen vastapainona toimiminen nostaa Venäjän arvoa kumppaneidensa silmissä. YK:n turvallisuusneuvostopaikka mahdollistaa Venäjälle vaikutusvaltaa ja diplomaattista vipuvartta suhteessa Lähi-idän maihin. Esimerkkeinä näistä toimivat Venäjän aktiivisuus kemiallisten aseiden hävittämiseen liittyvissä neuvotteluissa ja länsivastaisten hallintojen vaihtamiseen tähtäävien interventioiden estämisessä.

Venäjän Syyriassa tavoittelemaan loppuasetelmaan on julkilausumien perusteella todennäköisesti kuulunut länsimaiden toiminnanvapauden kiistäminen. Tätä tukevat kriisin alkuvaiheen pyrkimykset estää Yhdysvaltojen interventio kemiallisten aseiden hävittämisestä tehdyn sopimuksen nojalla. Myös länsimaisten toimien legitimitietin kyseenalaistaminen ja turvallisuusneuvoston päätösten kaatamiset veto-oikeudella tukevat tätä tulkintaa. Rauhanneuvotteluiden eteenpäin vieminen ensisijaisesti yhdessä Turkin ja Iranin kanssa on sekin edesauttanut länsimaiden vaikutusmahdollisuuksien rajoittamista.

---

¹⁴³ The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Deputy Foreign Minister Oleg Syromolotov's interview with Interfax news agency, December 12, 2017, 12.12.2017. [http://www.mid.ru/en/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/2985345], luettu 31.12.2017.

¹⁴⁴ Presidential Executive Office: Law to ratify the protocol to the agreement between Russia and Syria on deploying a Russian air group in the Syrian Arab Republic, 27.7.2017. [<http://en.kremlin.ru/acts/news/55140>], luettu 31.12.2017.

Venäjän operaatio on kiistatta tukenut Assadin vallassa pysymistä. Julkilausumissa on kuitenkin korostettu, ettei Venäjä halua liian vahvasti sitoutua Syyrian nykyhallintoon. Korostamalla Syyrian kansan mandaattia valita oma johtajansa Venäjä on pitänyt auki takaporttia tarvittaessa luopua Assadin tukemisesta. Tätä asetelmaa Venäjä on eittämättä myös käyttänyt Assadin painostamiskeinona, sillä Assadin hallinnon jatkuvuus on ollut merkittävällä tavalla Venäjän antaman tuen ansiota. Tämän Assad on itsekin myöntänyt kiittämällä venäläisiä joukkoja osallistumisesta ”Syyrian valtion pelastamiseen”¹⁴⁵.

3.2.2 Terrorismin rajoittaminen

Kansainvälisen lainsäädännön noudattamisen vuoksi Venäjä on ollut hyvin tarkka painottaamaan, että heidän operaationsa on suunnattu ainoastaan ISISin ja Al Nusran rintaman kaltaisia terroristiryhmittymiä vastaan. Länsimaiset syytökset, että Venäjä olisi pommittanut myös Assadia vastustavia oppositiojoukkoja¹⁴⁶, on kiistetty perusteettomina.¹⁴⁷ Näiden väitteiden torjuminen liittyy keskeisesti operaation legitimitettiin säilyttämiseen, sillä YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2249¹⁴⁸ mukaisesti jäsenvaltiot ovat sitoutuneet yhdessä torjumaan ISISin ja muiden alueella toimivien terroristijärjestöiksi luokiteltujen organisaatioiden muodostamaa uhkaa. Venäjän olisi vaikea löytää kansainvälisestä lainsäädännöstä tukea sille, että se Syyrian sisällissodassa suoraan taisteluihin osallistuen tukisi toista osapuolta.

Terrorismin käsite on aikaisemminkin osoittautunut Venäjälle hyödylliseksi sotilaallisten operaatioiden legitimoinnissa. Terrorismi on perinteisesti liitetty venäläisessä diskurssissa Tshetshenian ja Pohjois-Kaukasuksen konflikteihin. Tshetshenian toinen sota vuonna 1999 olikin ensimmäinen konflikti, joka määriteltiin terrorismin vastaiseksi operaatioksi. Pian tämän jälkeen Yhdysvaltojen 11.9.2001 terrori-iskut ja siitä seurannut globaali terrorismin vastainen sota avasivat Venäjälle mahdollisuuden saada kansainvälistä tukea omalle toiminnal-

---

¹⁴⁵ Presidential Executive Office: Syrian President Bashar al-Assad made a working visit to Russia, 21.11.2017. [<http://en.kremlin.ru/events/president/news/56135>], luettu 3.1.2018.

¹⁴⁶ Esim. *The Guardian*, 7.10.2015: 'More than 90%' of Russian airstrikes in Syria have not targeted Isis, US says.

[<https://www.theguardian.com/world/2015/oct/07/russia-airstrikes-syria-not-targeting-isis>], luettu 31.12.2017.

¹⁴⁷ The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Deputy Foreign Minister Gennady Gatilov's interview with Der Spiegel, Germany, published on February 14, 2016, 14.2.2016.

[http://www.mid.ru/en/web/guest/foreign_policy/international_safety/conflicts/-/asset_publisher/xIEMTQ3OvzcA/content/id/2094238], luettu 31.12.2017.

¹⁴⁸ UN Security Council Resolution 2249, 20.11.2015.

leen Tshetszeniassa.¹⁴⁹ Tätä taustaa vasten koko Syyriassa toteutettava operaatio on ollut luonnollista julistaa osaksi kansainvälisen terrorismin vastustamista.

Terrorismin vastaisen taistelun retoriikka on tulkittavissa kaksijakoisesti. Yhtäältä terrorismin uhka on Venäjällä todellinen¹⁵⁰ ja kansalaiset ovat siitä huolestuneita¹⁵¹. Venäjä ei voinut poissulkea turvallisuusuhkaa, jonka Venäjän ja entisen Neuvostoliiton alueelta äärijärjestöjen riviin liittyneet muodostaisivat palatessaan entistä radikalisoituneempina takaisin sodan päätyttyä. Tämä uhka tuskin olisi itsessään riittänyt Venäjän operaation käynnistämiseen. Terrorismin vastustaminen loi kuitenkin narratiivin, jonka avulla Venäjä pystyi perustelemaan operaation kansainväliselle yhteisölle ja omille kansalaisilleen. Se voidaan siis myös tulkita eräänlaisena keppihevosenä todellisten strategisten intressien ajamiseksi.

3.2.3 Asevoimien kehittäminen ja voimannäyttö

Venäjän asevoimissa käynnistettiin presidentti Putinin julistuksella vuonna 2008 mittava sotilasreformi, jonka tavoitteeksi asetettiin koko asevoimienmodernisoiminen nykyajan vaatimusten mukaisiksi vuoteen 2020 mennessä.¹⁵² Takarajan lähestyessä Venäjällä on tarve näyttää, että modernisointiohjelma on ollut tuloksellinen. Tätä taustaa vasten peilaten Syyrian operaatiossa esitetty laaja kalustokirjo ja eri järjestelmien käytön näyttävä uutisointi vaikuttavat eräänlaiselta asevoimien uudistuksen ”loppusodalta”, jonka tarkoituksena on esitellä reformin onnistumista. Pyrkimyksenä on siksi erityisesti ollut moderniin teknologiaan perustuvien järjestelmien käytön esiin nostaminen.

Suoria viitteitä siitä, että Venäjä olisi Syyriassa tavoitellut erityisesti voimanprojisointikyvyn harjoittelua, uusien asejärjestelmien testaamista tai joukkojen taistelukokemuksen kartoittamista, on virallisissa ulostuloissa ollut vähänlaisesti. Molemmilla kerroilla, kun Venäjä on il-

¹⁴⁹ Berger, Heidi: *Venäjän informaatio-psykologinen sodankäyntitapa terrorismintorjunnassa ja viiden päivän sodassa*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos, Julkaisusarja 1: Tutkimuksia Nro 5. Helsinki 2010, s. 41–47.

¹⁵⁰ Venäjällä on vuosina 1992–2016 raportoitu 895 kuolonuhreja vaatinutta terrori-iskua, jotka ovat vaatineet 3860 kuolonuhria.

The Washington Post, 17.7.2017: 46 years of terrorist attacks in Europe, visualized.

[<https://www.washingtonpost.com/graphics/world/a-history-of-terrorism-in-europe/>], luettu 3.1.2018.

¹⁵¹ Syyskuussa 2017 venäläisen mielipidemittauksen mukaan 16% kansalaisista pelkäsi erittäin paljon terrorismissa menehtymistä ja 72% piti todennäköisenä, että heidän lähialueellaan tapahtuisi lähiaikoina uusi terrorismi-isku.

Russia Today, 2.10.2017: Fear of terror attacks declining in Russia – poll.

[<https://www.rt.com/politics/405349-fear-of-terror-attacks-slowly/>], luettu 3.1.2018.

¹⁵² Arpiainen, Antti: Venäjän Sotilasreformi, *Venäjän asevoimat muutoksessa – kohti 2030-lukua*, Pasi Kesseli (toim). Maanpuolustuskorkeakoulu, Julkaisusarja 1: Tutkimuksia nro 5, s.81-104.

moittanut tehtävän Syyriassa täytetyksi ja joukkojen kotiuttamisen alkavan, 15.3.2016 ja 11.12.2017, näiden merkitystä on kuitenkin painotettu. Maaliskuussa 2016 Putin nosti saavutuksena esiin Venäjän kyvyn pienellä ja tehokkaalla joukolla, nykyaikaisella aseteknologialla sekä meri- ja ilmavoimien tulenkäytöllä luoda edellytykset rauhanprosessille. Lisäksi painotettiin Venäjän kykyä projisoida voimaa alueelle, jonka kanssa Venäjällä ei ole yhteistä maaraajaa.¹⁵³ Joulukuussa 2017 Putinin vieraillessa Syyriassa julistamassa operaation päättyneeksi korostettiin venäläissotilaiden hankkiman taistelukokemuksen merkitystä ja lukuisten uusien asejärjestelmien käytöstä saatua arvokasta kokemusta¹⁵⁴. Näitä Aspekteja ei kuitenkaan ole presidentinhallinnon tai ulkoministeriön virallisessa viestinnässä muuten nostettu esiin.

3.2.4 Kansainvälisen järjestelmän muokkaaminen ja hyödyntäminen

Kansainväliseen lainsäädäntöön vetoaminen, muiden toimijoiden syyttäminen sen rikkomisesta ja YK:n päätöslauselmien merkityksen korostaminen ovat olleet keskeisessä osassa Venäjän Syyriaa koskevaa viestintää. Tällä Venäjä on pyrkinyt luomaan itsestään kuvaa kansainvälisen lainsäädännön ja oikeudenmukaisuuden puolustajana. Legitimiteetin korostaminen ulostuloissa on niin vahvaa, että kansainvälisen oikeuden suojelemisen voisi jopa nähdä yhtenä Venäjän julkilausutuista tavoitteista¹⁵⁵. Toisaalta Venäjän toiminta Syyriassa on ollut näiden julkilausumien ja kansainvälisen oikeuskäytännön kanssa niin räikeässä ristiriidassa, että argumenttia on vaikea hyväksyä. On perustellumpaa väittää, että lähestymistapa on instrumentalisempi. Venäjä on pyrkinyt legitimoimaan omaa toimintaansa sekä näyttäytymään houkuttelevana kumppanina lännen hegemoniaa vastustavien hallitsijoiden silmissä.

YK:n roolia painottamalla Venäjä pyrkii vahvistamaan omaa vaikutusvaltaansa kansainvälisessä järjestelmässä. Turvallisuusneuvoston pysyväisjäsenyys ja veto-oikeus antaa Venäjälle mahdollisuuden vaikuttaa kaikkiin päätöksiin, viimekädessä myös estävästi, joissa kansainvälistä voimakäyttöä legitimoidaan. YK:n turvallisuusneuvoston merkityksen painottaminen on säilynyt myös sen jälkeen, kun Venäjä ilman YK:n turvallisuusneuvoston päätöstä käynnisti

---

¹⁵³ The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Meeting of President of Russia Vladimir Putin with Foreign Minister Sergey Lavrov and Defence Minister Sergey Shoigu, Moscow, March 14, 2016, 14.3.2016.

[http://www.mid.ru/en/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/2141689], luettu 3.1.2018.

¹⁵⁴ Presidential Executive Office: Meeting with Russian and Syrian service personnel at Khmeimim Airbase, 11.12.2017.

[<http://en.kremlin.ru/events/president/news/56357>], luettu 31.12.2017.

¹⁵⁵ Presidential Executive Office: The Syrian alternative, 12.9.2013.

[<http://en.kremlin.ru/catalog/countries/SY/events/19205>], luettu 31.12.2017.

Syyrian sotilasoperaation. Ulkoministeriön ja presidentinhallinnon aineiston perusteella YK:n roolin korostaminen on muuttanut muotoaan. Ennen operaation alkamista painotettiin, että turvallisuusneuvosto on ainoa taho, joka voi antaa sotilaalliselle voimankäytölle mandaatin¹⁵⁶. Lisäksi todettiin, että turvallisuusneuvoston ohittaminen johtaa kaaokseen ja vie YK:n Kansainliiton tielle, missä se ei enää kykene ylläpitämään kansainvälistä rauhaa¹⁵⁷. Venäjän sotilasoperaation käynnistyttyä syyskuussa 2015 ei presidentinhallinnon tai ulkoministeriön Syyriaa käsittelevissä tiedotteissa kertaakaan mainittu turvallisuusneuvostoa ainoana voimankäytön legitimoijana. Sen sijaan turvallisuusneuvoston Syyriaa koskevien päätöslauselmien noudattamisen tärkeyttä painotettiin lähes jokaisessa julkilausumassa.

Turvallisuusneuvoston ohittaminen Syyrian sotaan ryhdyttäessä osoittaa, että Venäjän suhtautuminen turvallisuusneuvostoon on välineellinen, ei periaatteellinen. Turvallisuusneuvosto nähdään tärkeimpänä kansainvälisenä foorumina rauhan ylläpitämisessä ja sen merkitys yhteisenä neuvottelualustana arvotetaan korkealle¹⁵⁸. Venäläisille oli kuitenkin selvää, ettei se turvallisuusneuvostossa olisi saanut kannatusta Assadia tukevalle sotilasoperaatiolle. Siksi turvallisuusneuvosto sivuutettiin, kun päätöksentekohetki operaation aloittamisesta koitti. Eli on Venäjän edun mukaista korostaa turvallisuusneuvoston arvovaltaa ja sen päätösten sitovuutta, mutta olla kuitenkin taipumatta sen päätöksenteossa itseä tyydyttämättömiin kompromisseihin.

Kansainvälisen lainsäädännön korostaminen on pysynyt esillä koko Syyrian sodan ajan. Presidentti Putin on itse asiassa painottanut, ettei Venäjän pyrkimyksenä ole suojella Assadin hallintoa, vaan kansainvälistä lakia¹⁵⁹. Keskeisimpinä periaatteina Venäjä on korostanut YK:n peruskirjan mukaisesti Syyrian suvereniteettia sekä YK:n roolia kaikkia sitovana päätöksentekoforumina. Tämä on edellyttänyt Assadin hallinnon laillisuuden korostamista^{160 161}. Sekä

---

¹⁵⁶ The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Announcement by the official representative of the Russian Ministry of Foreign Affairs Alexander Lukashevich regarding the statements of the US Secretary of Defense, 25.8.2013.

[http://www.mid.ru/en/press_service/spokesman/official_statement/-/asset_publisher/t2GCdmD8RNlr/content/id/98874], luettu 2.1.2018.

¹⁵⁷ Presidential Executive Office: The Syrian alternative, 12.9.2013.

¹⁵⁸ Foreign Policy Concept of the Russian Federation (2016).

¹⁵⁹ Presidential Executive Office: The Syrian alternative, 12.9.2013.

¹⁶⁰ The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Foreign Minister Sergey Lavrov's answer to a question from Rossiya-1 television channel August 9, 2015, 9.8.2015.

[http://www.mid.ru/en/vistupleniya_ministra/-/asset_publisher/MCZ7HQuMdqBY/content/id/1647794], luettu 31.12.2017

¹⁶¹ The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Interview of Sergey Lavrov with the Asharq Al-Awsat Pan-Arab Newspaper, October 2017, 4.10.2017.

[http://www.mid.ru/en/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/2884689], luettu 31.12.2017.

Venäjä että Syyria ovat halunneet korostaa Venäjän operaation nojautumista Syyrian laillisen hallituksen pyyntöön¹⁶². Venäläisten mukaan kaikki ilman Syyrian hallituksen lupaa maassa toimivat joukot ovat siellä laittomasti¹⁶³. Kansainvälisen lainsäädännön näkökulmasta tämä Syyriassa nähty kutsuun pohjautuva interventio on kiistanalainen. Venäjä perustaa legitimitteittäväitteesä kahteen näkökohtaan. Nämä ovat Syyrian hallituksen virallinen kutsu sekä kansainvälisten terroristijärjestöjen muodostama ylikansallinen uhka¹⁶⁴.¹⁶⁵ Keskusteluun voi kuitenkin lainopillisessa mielessä nostaa kysymyksiä kuten, voiko Assadin nähdä edustavan Syyrian tasavaltaa, onko interventio toisen valtion sisällissotaan ylipäätään laillinen ja missä määrin ISISin ja muiden terroristijärjestöjen muodostama uhka laajentaa Syyrian sodan sisällissodasta alueelliseksi konfliktiksi¹⁶⁶. Tässä tutkimuksessa ei ole mielekästä syventyä tämän pidemmälle Venäjän operaation laillisuuteen. Keskeistä on todeta, että Venäjä näkee operaation laillisuuden perustelemisen tärkeäksi.

Venäjän operaation laillisuuden korostaminen voidaan nähdä keinona ylläpitää kotirintaman tuki, mutta se on samalla myös viestintää kansainväliselle foorumille. Venäjä tiedostaa länsimaisen kritiikin niin Assadia kuin omia toimiaan kohtaan. Oman toiminnan legitimoimisen vastapainona Venäjän viestintä onkin samalla pyrkinyt kiistämään Assadin vastustajien toimien legitimitteettiä. Pääosin tämä kritiikki on kohdistettu Yhdysvaltoihin. Tämä alkoi välittömästi kriisin kärjistyttyä, kun Venäjä varoitti toistamasta aiemmin Libyassa tehtyä YK:n antaman mandaatin ylittämistä¹⁶⁷. Se jatkui kemiallisten aseiden käytön paljastuttua syksyllä 2013, jolloin länsimaiden mahdolliset interventiosuunnitelmat todettiin kansainvälisen lain vastaisiksi¹⁶⁸. Myöhemmin Yhdysvaltoja on syytetty kapinallisten laittomasta aseistamisesta¹⁶⁹ sekä laittomasta ohjusiskusta Syyrian hallinnon käyttämälle lentokentälle¹⁷⁰. Venäjä on

---

¹⁶² Presidential Executive Office: Meeting with President of Syria Bashar Assad, 21.10.2015.

[<http://en.kremlin.ru/events/president/news/50533>], luettu 31.12.2017.

¹⁶³ Presidential Executive Office: Meeting with President of Iran Hassan Rouhani and President of Turkey Recep Tayyip Erdogan, 22.11.2017.

[<http://en.kremlin.ru/events/president/news/56152>], luettu 31.12.2017.

¹⁶⁴ Presidential Executive Office: Meeting with President of Syria Bashar Assad, 21.10.2015.

¹⁶⁵ Bannelier, Karine: Military Interventions Against ISIL in Iraq, Syria and Libya and the Legal Basis of Consent. *Leiden Journal of International Law*, Vol. 29(3), 2016.

[<https://ssrn.com/abstract=2772474>], luettu 26.12.2017.

¹⁶⁶ Hayatli, Ziyad: Russia's Intervention in Syria: A Legal Perspective, *Newjurist*, 28.8.2016.

[<http://newjurist.com/russia%27s-intervention-in-syria-a-legal-perspective.html>], luettu 26.12.2015.

¹⁶⁷ Presidential Executive Office: Dmitry Medvedev's interview to the Euronews TV channel, 9.9.2011.

¹⁶⁸ Presidential Executive Office: Answers to journalists' questions, 31.8.2013.

[<http://en.kremlin.ru/events/president/news/19113>], luettu 2.1.2018.

¹⁶⁹ The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Comment by the Information and Press Department on a mortar attack on the Russian Embassy in Damascus, 4.10.2016.

[http://www.mid.ru/en/web/guest/foreign_policy/international_safety/conflicts/-/asset_publisher/xIEMTQ3OvzcA/content/id/2486823], luettu 2.1.2018.

myös syyttänyt Yhdysvaltoja YK:n mandaatin toimeenpanon estämisestä, koska se jaottelee terroristit ”hyviin ja pahoihin” ja suojelee osia niistä¹⁷¹.

Edellä kuvattu legitimitietin korostaminen heijastelee Venäjän pyrkimystä näyttäytyä Lähi-idässä kumppanina, joka kunnioittaa valtiollista suvereniteettia, alueellista koskemattomuutta ja valtioiden oikeutta päättää itse omasta kohtalostaan. Venäjä korostaa ymmärtävänsä Lähi-idän mentaliteettia paremmin kuin kukaan muu, samalla huomauttaen Yhdysvaltojen aikaisempien toimien jättäneen jälkeensä pelkkää kaaosta¹⁷². Yhdysvaltoja kohtaan alueella tunnettu epäluulo on tunnistettu hedelmälliseksi pohjaksi tarjota toisenlaista vaihtoehtoa. Tämä asetelma tukee Venäjän pyrkimystä vahvistaa omaa asemaansa Syyrian sodan jälkeisessä Lähi-idässä.

3.3 Venäjän ei-julkilausutut intressit Syyriassa

Venäjän pyrkimyksiä Syyriassa on pohdittu lukuisissa akateemisissa julkaisuissa ja uutisanalyysissä koko sodan keston ajan. Osa arvioista on tehty ennen Venäjän operaation käynnistymistä aikana, jolloin Venäjän intresseissä näytti olevan kaiken ulkopuolisen sekaantumisen estäminen. Toiset arvioista taas pohjautuvat aikaan, jolloin operaation toteutuksesta oli jo selkeämpi kuva. Näin ollen niiden suora vertailu keskenään voi olla harhaanjohtavaa. On myös huomioitava, että osassa arvioista Venäjän operaatiosta saamasta hyödystä ja operaatiolle asetetuista tavoitteista puhutaan päällekkäin. Kaikkea operaation tuomaa hyötyä ei todennäköisesti ole osattu nähdä, tai ainakaan sitä ei ole pidetty operaation käynnistyessä päätöksenteon kannalta ratkaisevana. Seuraavaksi esitellään niitä arvioita, joita Venäjän intresseistä on tehty ja jotka eivät edellä kuvatuissa julkilausutuissa intresseissä tulleet esiin.

---

¹⁷⁰ The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Remarks by Russia’s Permanent Representative at the OPCW, Ambassador Alexander Shulgin, at the 54th Meeting of the OPCW Executive Council, The Hague, April 13, 2017, 14.4.2017
[http://www.mid.ru/en/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/2727332], luettu 2.1.2018.

¹⁷¹ The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Interview of Sergey Lavrov with the Asharq Al-Awsat Pan-Arab Newspaper, October 2017, 4.10.2017.

¹⁷² The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Deputy Foreign Minister Gennady Gatilov’s interview with Der Spiegel, Germany, published on February 14, 2016, 14.2.2016.

3.3.1 Länsimaiden liikkumatilan pienentäminen

Etenkin Yhdysvaltojen poliittisen keskustelun kriittiset äänet ovat nähneet Yhdysvaltojen passiivisuuden merkittävänä syynä Venäjän Syyrian operaatioon¹⁷³. Päätelyketjun mukaan Venäjä käynnisti operaation, koska Yhdysvallat ei sitä tehnyt.¹⁷⁴ Syyriassa nähtiin siis suurvallan mentävä valtatyhjiö, jonka Venäjä päätti täyttää. Venäjällä mahdollisesti ajateltiin länsivaltojen ennen pitkää päätyvän interventioon, joka haluttiin estää. Tällä Venäjä tukisi pyrkimystään moninapaiseen maailmanjärjestykseen¹⁷⁵.

Krimin valtauksen ja Itä-Ukrainan sodan jäljiltä Venäjän ja länsimaiden suhteet ovat olleet aallonpohjassa. EU ja Yhdysvallat ovat vuodesta 2014 kohdistaneeet Venäjää kohtaan pakotteita, jotka ovat heikentäneet maan taloutta. Samanaikaisesti Venäjän taloutta rasittivat muutkin tekijät, joista merkittävin oli alhainen öljynhintä. Näistä seurannut ruplan devalvoituminen laski Venäjän tuontikysyntää entisestään.¹⁷⁶ On arvioitu, että pakotteiden vaikutus Venäjän talouteen oli suurimmillaan noin vuoden ajan niiden asettamisesta alkuvuodesta 2014, minkä jälkeen se on vähitellen kyennyt toipumaan¹⁷⁷. Siksi on esitetty, että osasyynä Venäjän Syyrian sotaretkeen olisi ollut pyrkimys ISIS:n vastaiseen taisteluun osallistumalla osoittaa yhteistyöhalukkuutta, jota voisi käyttää neuvotteluaseman parantamiseen pakotteiden purkamiseksi¹⁷⁸. Väitettä tukee, että operaation käynnistyminen ajoittui aikaan, jolloin pakotteet puristivat Venäjän taloutta kovimmin. Venäjän intressinä oli varmastikin välien normalisoiminen lännen kanssa. Toisaalta se, ettei Venäjä ole pitäytynyt ISISin pommittamisessa, vaan on tukenut myös Assadin taistelua lännen suosimaa oppositiota vastaan, voisi viestiä siitä, ettei pelkkä yhteisessä rintamassa terrorismia vastaan taisteleminen ole ollut missään vaiheessa Venäjän tavoitteena. Sen sijaan esiin nostettu mahdollisuus siitä, että Venäjän olisi pyrkinyt vahvistamaan Assadin valta-asemaa neuvotteluvaltiksi, josta riittävän hyvän sopimuksen tullen voidaan luopua, esimerkiksi Ukrainan sodan jälkeisen liennytyksen aikaansaamiseksi¹⁷⁹, voi hy-

¹⁷³ *The Atlantic*, 11.4.2017: Why the Russians Aren't Likely to Break With Assad.

[<https://www.theatlantic.com/international/archive/2017/04/russia-tillerson-putin-syria-assad-chemical-weapons/522528/>], luettu 4.1.2018.

¹⁷⁴ Trenin, Dmitri: No foreseeable progress in US-Russia ties. Carnegie Moscow Center 2017.

¹⁷⁵ Casagrande & Weinberger (2017), s. 1–2.

¹⁷⁶ Policy Department, Directorate-General for External Policies: *Russia's and the EU's sanctions: economic and trade effects, compliance and the way forward*, October 2017.

[[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/603847/EXPO_STU\(2017\)603847_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/603847/EXPO_STU(2017)603847_EN.pdf)], luettu 4.1.2018.

¹⁷⁷ Chang, Felix: Effectiveness of Economic Sanctions on Russia's Economy. Foreign Policy Research Institute, 1.6.2017.

[<https://www.fpri.org/2017/06/effectiveness-economic-sanctions-russias-economy/>], luettu 4.1.2018.

¹⁷⁸ Czuperski et al. (2016), s. 21.

¹⁷⁹ Nye, Joseph: The Russian Connection Between Syria and Ukraine. *The National Interest*, 17.2.2016.

vin olla mahdollinen. Venäjä on ylläpitänyt neuvottelumahdollisuutta sillä, ettei se ole missään vaiheessa sitonut itseään Assadin kohtaloon, vaan on painottanut Syyrian kansan oikeutta valita oma johtajansa. Valintaan lienee vaikuttanut, että Assadin asema ennen Venäjän interventiota oli varsin tukala. Myöhemminkään tästä neuvotteluvaltiasta ei ole ollut tarvetta luopua.

3.3.2 Lähi-idän herkän voimatasapainon kontrollointi

Jälkikäteen arvioiden Venäjän politiikka Syyriassa ei ole johtanut suhteiden paranemiseen länsimaiden kanssa. Sen sijaan Venäjän yhteistyö monien Lähi-idän maiden kanssa, etenkin Iranin ja Turkin, on noussut uudelle tasolle. Iranin kanssa yhteistyö on ollut läheistä operaatiosta alusta alkaen, sillä maa oli sitoutunut Assadin tueksi jo Venäjää aiemmin. Turkin kanssa Venäjällä on ollut enemmän intressieroja, kuten näkemys Assadin hallinnosta, oppositiosta, kurdeista ja Yhdysvaltojen roolista, mitkä varsinkin operaation alkuvaiheessa tuntuivat asemoivan maat konfliktin eri puolille.

Hyvätimmillään Venäjän ja Turkin suhde oli marraskuussa 2015 sattuneen välikohtauksen jälkeen, kun Turkki ampui alas venäläisen Su-24 hävittäjän¹⁸⁰. Turkin kesällä 2016 nähdyn vallankaappausyrityksen jälkeen maan suhteet länteen kuitenkin huonontuivat ja pohjaa yhteistyön syventämiseksi Venäjän kanssa alkoi löytyä. Turkki ymmärtää Venäjän vaikutusvallan Assadin hallintoon ja Venäjä taas Turkin roolin oppositiojoukkojen tukijana, mikä tuo molemmille mahdollisuuden yhteistyössä vaikuttaa Syyrian tulevaisuuteen. Samoin maat ovat löytäneet yhteistä pohjaa Venäjän kurdeille antamasta rajatusta tuesta huolimatta siitä, ettei kumpikaan kannata itsenäisen Kurdistanin perustamista¹⁸¹. Turkille kurdikysymys nousee Syyrian monista ongelmista tärkeimmäksi johtuen maan pitkään kestäneestä sisäisestä konfliktista PKK-järjestön itsenäistymispyrkimysten tukahduttamiseksi. Venäjällä taas on pitkä historia jo kylmän sodan ajalta kurdien käyttämisestä vipuvartena niin Yhdysvaltoja, Irania, Irakia kuin Turkkiä kohtaan. Turkin tuki Tshetsheeniseparatisteille mahdollisti vastavuoroisesti asetelman tasapainottamisen 90-luvulla ja 2000-luvun alussa, mutta sittemmin Venäjä on saanut Tshetshenian alueen kontrolliinsa ja Turkin neuvotteluvaltti on poistunut. Tämän on nähty heijastuvan Turkin pidättäytymisessä kritisoimasta Venäjän kurdi-yhteistyötä Syyrias-

---

[<http://nationalinterest.org/feature/the-russian-connection-between-syria-ukraine-15237>], luettu 4.1.2018.

¹⁸⁰ BBC, 1.12.2015: Turkey's downing of Russian warplane - what we know.

[<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-34912581>], luettu 28.11.2017.

¹⁸¹ Campbell, Adrian: Why Russia, Turkey and Iran are natural allies. *The Conversation*, 5.1.2017.

[<http://theconversation.com/why-russia-turkey-and-iran-are-natural-allies-70819>], luettu 4.1.2018.

sa.¹⁸² Syyrian sodan lisäksi Venäjää ja Turkkiä yhdistävät myös muut taloudelliset ja poliittiset intressit, kuten Mustanmeren kautta maita yhdistämään suunniteltu TurkStream - kaasuputki¹⁸³. Syyrian kehitys tulee kuitenkin jatkossa määrittämään suhteen suunnan.¹⁸⁴

Syyriassa Venäjälle on ollut tärkeää osoittaa liittolaisilleen, ettei se hylkää heitä. Arabikevään myllerryksessä Yhdysvaltojen tuki hallintojen kaatamisessa Libyassa ja Egyptissä aiheutti monissa autoritäärisesti johdetussa maissa huolta siitä, olisiko seuraavaksi oma vuoro¹⁸⁵. Venäjä on jo pidempään vastustanut kansainvälisen oikeuskäytännön muuttumista suuntaan, joka sallisi suvereenien valtioiden sisäisiin asioihin puuttumisen¹⁸⁶, ainakaan jos se ei itse pysty vaikuttamaan tilanteeseen¹⁸⁷. Venäjällä oli Syyriaan jo ennen sisällissotaa lämpimät suhteet ja olisi ollut sen suurvalta-aseman tavoittelun näkökulmasta kiusallista, jos se olisi sallinut länsimaiden kaataa Assadin.

On arvioitu, että sunni-shiia vastakkainasettelun ylläpitäminen palvelisi Venäjän etuja. Voimatasapainon säilyminen suhteellisen tasaisena estäisi alueen valtioita nousemasta liian dominoivaan asemaan, josta ne voisivat haastaa Venäjän roolin alueella. Ennen kaikkea Yhdysvaltojen tukemat Turkki ja Saudi-Arabia voisivat muodostaa tällaisen haasteen. Tästä lähtökohdasta hyvien suhteiden ylläpitäminen sekä sunni-enemmistöisiin Turkkiin ja Saudi-Arabiaan että shiia-valtio Iraniin mahdollistavat Venäjälle tasapainottajan roolin.¹⁸⁸

Samankaltaista voimatasapainon ylläpitämisen periaatetta on myös väitetty noudatettavan Venäjän terrorismin vastaisessa taistelussa. Vaikka koko Syyrian operaation tarkoituksena onkin ilmoitettu terroristien kukistaminen, ei venäläisten edun mukaista välttämättä olisi sunni-

---

¹⁸² Tol, Gönül: Why is Turkey Silent on Russia's Cooperation with the Syrian Kurds? War on the rocks, 19.12.2017.

[<https://warontherocks.com/2017/12/why-is-turkey-silent-on-russias-cooperation-with-the-syrian-kurds/>], luettu 2.7.2018.

¹⁸³ *Deutsche Welle*, 10.10.2016: Russia, Turkey sign gas pipeline deal, talk Syria.

[<https://www.dw.com/en/russia-turkey-sign-gas-pipeline-deal-talk-syria/a-36010620>], luettu 2.7.2018.

¹⁸⁴ al-Ubaidi, Muthna: Russia and Turkey in Syria. The Washington Institute for Near East Policy, 25.8.2017.

[<http://www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/syria-between-russia-and-turkey-a-case-of-divergence-and-convergence>], luettu 4.1.2018.

¹⁸⁵ Eriksson, Mikael: Irak I säkerhetspolitisk korseld. FOI Memo 6135, 10.10.2017.

[<https://www.foi.se/download/18.63fc488015efbc61a301386/1507904593650/FOI%20Memo%206135%20Irak%20i%20s%C3%A4kerhetspolitisk%20korseld.pdf>], luettu 19.10.2017.

¹⁸⁶ Allison, Roy: Russia and Syria: explaining alignment with a regime in crisis. *International Affairs*, 89, 4, 1.7.2013, s. 795–823.

[<https://doi.org/10.1111/1468-2346.12046>], luettu 27.11.2017.

¹⁸⁷ Campbell (2017).

¹⁸⁸ Ibid.

islamististen terroristijärjestöjen täydellinen tuhoaminen Syyriassa¹⁸⁹. Tällöin riskinä voisi olla terroristijärjestöjen siirtyminen lähemmäs Venäjän rajaa tai jopa niiden vahvistuminen Venäjän sisäisten sunni-vähemmistöjen keskuudessa. Tällaisista uhkakuvista saatiin viitteitä, kun Venäjän ulkoministeriö varoitti, että ISIS siirtäisi painopistettään Afganistaniin¹⁹⁰. On myös arvioitu, että Venäjän pyrkimys heikentää länttä olisi sille tärkeämpää kuin terrorismin muodostaman uhkan torjuminen, minkä vuoksi se olisi osittain valmis tukemaan ISISin, Al Qaidan ja Hizbollahin kaltaisia järjestöjä, jotka vaikeuttavat länsimaiden levittäytymistä Lähi-itään¹⁹¹.

Tiedotusvälineet ovat raportoineet, että Venäjän turvallisuusviranomaiset olisivat vuosina 2013–2014 edesauttaneet ja kannustaneet Pohjois-Kaukasuksen venäläisten islamistitaistelijoiden siirtymistä Lähi-itään. Viranomaiset ovat kiistäneet väitteet. Nämä tapahtumat on kuitenkin liitetty Sotšin vuoden 2014 olympialaisten turvallisuuden takaamiseen, jolloin terroristiskujen torjumiseen valjastettiin merkittävästi voimavaroja.¹⁹² Vierastaistelijoiden siirtämistä tukeneet toimet ajoittuvat myös aikaan ennen Venäjän sotilasoperaation käynnistämistä, eikä näistä ole raportoitu myöhemmin.

3.3.3 Sotilastukikohdat Välimerellä ja Syyriassa

Venäjän Syyriaan perustama tukikohtarakenne muodostaa sille pitkäaikaisen jalansijan Lähi-itään ja Välimerelle. Venäjän ainoaa Välimerellä sijaitsevaa, jo Neuvostoliiton ajoilta periytynyttä Tartuksen laivastotukikohtaa on kunnostettu kykeneväksi vastaanottamaan enemmän ja suurempia aluksia¹⁹³. Syyrian kanssa solmittu sopimus mahdollistaa 11 aluksen samanaikaisen kiinnittymisen ja infrastruktuuria kehitetään kykeneväksi vastaanottamaan niin sukellusveneitä kuin pintataistelualuksia¹⁹⁴. Tartuksen laivastotukikohta on Venäjälle erittäin tärkeä portti Välimerelle¹⁹⁵.

---

¹⁸⁹ Czuperski et al. (2016).

¹⁹⁰ The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Deputy Foreign Minister Oleg Syromolotov's interview with Interfax news agency, December 12, 2017, 12.12.2017.

¹⁹¹ Borshchevskaya, Anna: Russia's Questionable Counterterrorism Record, Why Moscow Is an Unreliable Partner for the West. Foreign Policy, 23.11.2017.

[<https://www.foreignaffairs.com/articles/syria/2017-11-23/russias-questionable-counterterrorism-record>], luettu 4.1.2018.

¹⁹² Reuters, 13.5.2016: How Russia allowed homegrown radicals to go and fight in Syria.

[<https://www.reuters.com/investigates/special-report/russia-militants/>], luettu 1.5.2018.

¹⁹³ Reuters, 10.10.2016: Russia to build permanent Syrian naval base, eyes other outposts.

[<https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-russia-tartus/russia-to-build-permanent-syrian-naval-base-eyes-other-outposts-idUSKCN12A0W6>], luettu 28.11.2017.

¹⁹⁴ Middle East Monitor 4.4.2017: Russia expands naval base in Tartus, Syria.

(<https://www.middleeastmonitor.com/20170404-russia-expands-naval-base-in-tartus-syria/>), luettu 27.11.2017.

Khmeimin lentotukikohta perustettiin Venäjän Syyrian operaatiota varten Latakian alueelle operaatioiden tukemiseksi. Tukikohtaa on alusta asti arveltu pysyväksi, mikä vahvistui kesällä 2017 Venäjän ja Syyrian sopiessa sen vuokraamisesta 49 vuodeksi¹⁹⁶. Khmeimin lentotukikohta mahdollistaa nyt käynnissä olevien sotatoimien tukemisen lisäksi myös pidemmällä tähtäimellä siitä noin 60 kilometrin päässä sijaitsevan Tartuksen laivastotukikohdan suojaamisen. Pitkän vuokrasopimuksen selittää se, että Syyrian hallinnon on ollut pakko hyväksyä Venäjän pysyvä läsnäolo hintana saamastaan tuesta. Samalla tukikohdat ovat kuitenkin myös tarjonneet Assadin joukoille suojaa muiden ulkovaltojen asevaikutukselta. Huhtikuun 2017 Sharatin lentotukikohtaan kohdistuneen Yhdysvaltojen risteilyohjusiskun jälkeen Syyria siirsi pääosan hävittäjäkalustostaan Khmeimin lähettyvillä sijaitsevaan Bassel al-Assadin kansainvälisen lentokentän yhteydessä olevaan tukikohtaan¹⁹⁷.

Kesällä 2017 raportoitiin Venäjän käynnistäneen kolmannen tukikohdan rakentamisen Etelä-Syyriaan Khirbet Ras al-Wa`r alueelle noin 50 km Damaskoksesta, 100 km Jordanian rajasta ja 110 km Golanin kukkuloilta. Tukikohtaan oli tarkoitus sijoittaa venäläisiä joukkoja valvomaan puskurialuetta Jordanian vastaisella rajalla ja estämään sodan osapuolten tai äärijärjestöjen toiminta raja-alueella. Venäjän on kerrottu pyrkineen sijoittamaan Syyrian asevoimien joukkoja tehtävään. Tämän raportoitiin kaatuneen Yhdysvaltojen, Israelin ja Jordanian vastustukseen, koska nämä eivät halunneet Iranin vaikutusvallan alaisia joukkoja lähelle rajojaan.¹⁹⁸ Tukikohtaan suunniteltiin sijoitettavan sotilaspoliisipataljoona, ilmatorjunta- ja raketinheitinjoukkoja sekä koordinoitikeskus valvomaan Etelä-Syyrian de-eskalaatioalueen toimeenpanoa.¹⁹⁹ Tämän tukikohdan perustamisesta on Venäjän virallisessa viestinnässä oltu vaitonaisia, mikä voi kieliä siitä, että pitkän tähtäimen suunnitelmat olisivat vielä sen osalta vahvistamatta.

Kuvassa kolme esitellään Venäjän tukikohtien sijainteja Syyriassa. Edellä mainittujen tukikohtien lisäksi Venäjän joukkoja on ollut sijoitettuna etutukikohtiin ja Syyrian asevoimien

¹⁹⁵ Salehzadeh (2013a), s. 20-21.

¹⁹⁶ *Reuters*, 27.7.2017: Putin signs Syria base deal, cementing Russia's presence there for half a century. [<https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-russia-syria/putin-signs-syria-base-deal-cementing-russias-presence-there-for-half-a-century-idUSKBN1AC1R9>], luettu 28.11.2017.

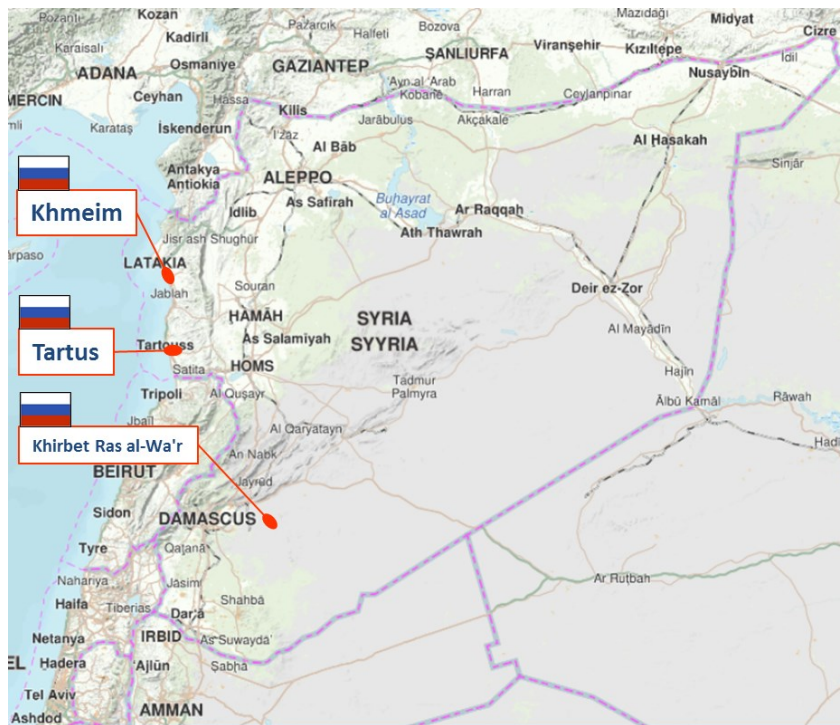
¹⁹⁷ *CNN*, 19.4.2017: US officials: Syria moves planes to Russian base for protection. [<http://edition.cnn.com/2017/04/19/politics/syria-warplanes-russia-base/index.html>], luettu 28.11.2017.

¹⁹⁸ *Asia Times*, 29.6.2017: Russia quietly begins building third military base in Syria. [<http://www.atimes.com/article/russia-quietly-begins-building-fourth-military-base-syria/>], luettu 5.1.2018.

¹⁹⁹ *Warsaw Institute*: Russia wants more troops in Syria, 4.7.2017. [<https://warsawinstitute.org/russia-wants-more-troops-in-syria/>], luettu 5.1.2018.

tukikohtiin koko Syyrian alueella. Näiden tukikohtien lukumääristä ja sijainneista ei ole ollut saatavilla luotettavia tietoja, eikä niitä siksi esitellä tässä tutkimuksessa tarkemmin.

Kuva 3: Venäjän tukikohtia Syyriassa (kartta: Puolustusvoimien karttapalvelu).

Tukikohtaverkoston laajentamisella Venäjä parantaa strategista asemaansa Lähi-idässä verrattuna Syyrian sota edeltäneeseen tilanteeseen, jolloin sillä oli hallussaan ainoastaan Tartuksen laivastotukikohta. Ne varmistavat pysyvät toimintaedellytykset sotilasoperaatiolle tarvittaessa koko Lähi-idän alueella sekä Välimerellä. Voidaan perustellusti olettaa Khmeimin kaltaisen pysyvän lentotukikohdan perustamisen Tartuksen laivastotukikohdan suojaksi olleen yksi Venäjän keskeisistä tavoitteista Syyrian operaatiota käynnistäessään. Khirbet Ras al-Wa'riin todennäköisesti perustettu tukikohta vaikuttaa tilanteen sanelemalta ja myöhemmät ratkaisut sen osalta tehtäneen, kun Syyrian tilanne on saatu pysyvästi vakautettua. Keskeisiksi kysymyksiksi sen osalta nousevat tarve sotilaalliselle läsnäololle Syyrian eteläosissa, tukikohdan ylläpitokustannukset sekä maahan jäävien sotilaiden ja kaluston määrä.

Tukikohtaverkoston laajentamista voidaan myös tarkastella laajemmassa kontekstissa, jossa Venäjä pyrkii ulottamaan sotilaallisen vaikutusvaltansa Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan alueelle. Loppuvuodesta 2017 solmittiin Venäjän ja Egyptin välillä aiesopimus tukikohdan vuokraamisesta ja Egyptin ilmatilan avaamisesta venäläiskoneille²⁰⁰. Tätä on perusteltu Syyrian operaa-

²⁰⁰ *The New York Times*, 30.11.2017: In Snub to U.S., Russia and Egypt Move Toward Deal on Air Bases.

tion tukemisedellytysten parantamisella. Sitä on myös tulkittu pyrkimykseksi laajentaa Venäjän A2/AD-kuplaa koko itäiselle Välimerelle sekä keinona mahdollistaa ilmaoperaatiot Libyassa²⁰¹, jossa venäläisten erikoisjoukkojen on raportoitu toimineen²⁰².

3.3.4 Taloudelliset intressit

Venäjän taloudelliset siteet Syyriaan ovat olleet pitkäaikaiset ja vahvat. Syyria ei kuitenkaan ole Venäjän talouden näkökulmasta merkittävimpiä kumppaneita. On kuitenkin ajateltu, että taloudellisten intressien edistäminen olisi yhtenä tekijänä Assadin tukemisessa, sillä Neuvostoliiton toimintatavoista poiketen Venäjän ei nähdä kylvävän rahaa maailmalle ilman tuotto-odotuksia²⁰³.

Vuonna 2015 Venäjän vienti Syyriaan oli 187 miljoonaa dollaria, mikä vastasi 0,059 % Venäjän 317 miljardin dollarin kokonaisviennistä. Venäjän tuonti Syyriasta oli ainoastaan 5,04 miljoonaa dollaria, eli 37 kertaa vientiä pienempi. Syyrian näkökulmasta Venäjä oli tuonnin osalta viidenneksi suurin kauppakumppani 4 % osuudella, mutta merkittävästi jäljessä kahta suurinta, eli Turkkiä ja Kiinaa, jotka yhdessä vastasivat yli puolesta Syyrian kokonaistuonnin arvosta^{204 205}.

Sodan edetessä Venäjä on vahvistanut asemaansa Syyrian markkinoilla²⁰⁶, mutta kokonaisuutena arvioiden Syyrian merkitys Venäjän taloudelle on pieni. Sotatarvikeviennin saralla Syyrian merkitys on toki Venäjälle suurempi, sillä sen osuuden on arvioitu edustavan 5-10 % Venäjän sotatarvikeviennistä²⁰⁷. Sotatarvikeollisuuden ääni on perinteisesti kuulunut Kremlissä

[<https://www.nytimes.com/2017/11/30/world/middleeast/russia-egypt-air-bases.html>], luettu 5.11.2018.

²⁰¹ Karmon, Ely: Russia in the Middle East – The Sunni Connection. IPS Publications, Institute for Policy and Strategy, IDC Herzliya, August 2018.

[<https://www.idc.ac.il/he/research/ips/Documents/publication/5/ElyKarmonRussiaMiddleEastJuly2018.pdf>], luettu 3.1.2019.

²⁰² Reuters, 14.3.2017: Exclusive - Russia appears to deploy forces in Egypt, eyes on Libya role: Sources.

[<https://www.reuters.com/article/us-usa-russia-libya-exclusive/exclusive-russia-appears-to-deploy-forces-in-egypt-eyes-on-libya-role-sources-idUSKBN16K2RY>], luettu 5.11.2018.

²⁰³ Trenin (2017).

²⁰⁴ Koko Syyrian tuonnin arvo oli vuonna 2015 4,68 miljardia dollaria. Turkin osuus tuonnista oli 1,38 miljardia dollaria (30 % Syyrian tuonnista) ja Kiinan osuus 1,02 miljardia dollaria (22 % Syyrian tuonnista).

²⁰⁵ OEC (the Observatory for Economic Complexity)

[<https://atlas.media.mit.edu/en/>], luettu 12.1.2018.

²⁰⁶ TASS, 10.10.2017: Russia-Syria trade turnover up 42% in seven months of 2017.

[<http://tass.com/economy/969810>], luettu 12.1.2018.

²⁰⁷ Venäjä ei julkista tietoja sotatarvikeviennistään.

5 % arviointiin on päätyntä Allison (2013), s. 795–823.

10 % arviointiin on raportoinut *The Sydney Morning Herald*, 29.9.2015: Syrian war: Russia's support for Bashar al-Assad explained.

vahvana, mutta kun huomioidaan Venäjän tarve vaalia huomattavasti laajempia kauppasuhteita Israeliin ja Turkkiin, Venäjän perimmäinen motiivi Assadin pelastamiseen ei ole selitettävissä kaupallisin perustein²⁰⁸. Silti operaatiolla on pyritty myös taloudellisten intressien edistämiseen.

Energiapolitiikan näkökulmasta Syyria näyttäytyy Venäjällä ennen kaikkea merkityksellisenä kauttakulkualueena. Syyrian öljyvarannot ovat verrattain pienet (0,2 % maailman tunnetuista varannoista), eikä maakaasutuotanto kata edes maan omia tarpeita. Venäläisillä yhtiöillä on kuitenkin merkittäviä omistuksia Syyrian energiamarkkinoilla, joiden määrä lisääntyy energia-teollisuuden jälleenrakentamisen myötä sodan laantuessa. Ennen sotaa venäläiset energiayhtiöt kohtasivat kilpailua etenkin Iranin, Qatarin ja Egyptin suunnista. Iran suunnitteli Iran-Irak-Syyria putkea Euroopan markkinoille. Qatar taas pyrki rakentamaan oman yhteyden Turkkiin, päästäkseen sieltä Euroopan markkinoille. Egypti puolestaan on tavoitellut putkea Jordanian kautta Syyrian läpi Turkkiin. Näin ollen Venäjän on nähty ajavan energiapolitiikkaa, jonka avulla se kykenisi kontrolloimaan muita toimijoita Syyriassa ja rajoittamaan näiden pääsyä Euroopan energiamarkkinoille.²⁰⁹ Energiainfrastruktuurin investoiminen tukee tätä tavoitetta.

Venäjän taloudellisten intressien sivujuonteen muodostaa yksityisten sotilasyhtiöiden käyttö. Näistä merkittävin toimija on Wagner, jonka omistajalla on läheiset välit Venäjän ylimpään johtoon²¹⁰. Venäläisten yhtiöiden palveluksessa on arvioitu toimivan Syyriassa noin 2500 palkkasotilasta²¹¹. Yrityksille on raportoitu tarjottavan taloudellisia kannustimia osallistua sotatoimiin omin turvallisuusjoukoin. Esimerkiksi Evro Polis yhtiölle on luvattu 25 % tuottoosuus kaikista sen ISISiltä valtaamista öljy- sekä kaasukentistä ja Stroytransgaz yhtiölle taas on myyty lupa fosfaattikaivoksen perustamiseen vielä siinä vaiheessa vastapuolen militanttiryhmien hallussa olevalle alueelle²¹².

[<https://www.smh.com.au/world/syrian-war-russias-support-for-bashar-al-Assad-explained-20150929-gjwuy.html>], luettu 5.10.2018.

²⁰⁸ Frisani, Leonardo: What are the reasons for Russia's active support of Bashar al-Assad's regime in Syria? PRP Analysis 1/18.

[<https://static1.squarespace.com/static/5aca8a6ee2ccd127beafe8c6/t/5b1ed6de575d1f38e1d171a3/1528747774845/PRP+Analysis+0118.pdf>], luettu 5.10.2018.

²⁰⁹ Sogoloff, Nikita: Russia's Energy Goals in Syria. The Washington Institute for Near East Policy, 30.8.2017.

[<http://www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/russias-energy-goals-in-syria>], luettu 12.1.2018.

²¹⁰ Linder, Andrew: Russian Private Military Companies in Syria and Beyond. Center for Strategic and International Studies, 18.10.2018.

[<https://www.csis.org/npfp/russian-private-military-companies-syria-and-beyond>], luettu 15.3.2019.

²¹¹ *The New York Times*, 5.7.2017: Russia Deploys a Potent Weapon in Syria: The Profit Motive.

[<https://www.nytimes.com/2017/07/05/world/middleeast/russia-syria-oil-isis.html>], luettu 12.1.2018.

²¹² Fontanka, 26.6.2017, Немного бизнеса в сирийской войне.

[<http://www.fontanka.ru/2017/06/26/084/>], luettu 18.10.2017.

3.3.5 Puolustusteollisuuden kehittäminen

Syyria on monin tavoin tarjonnut oivan testikentän uusille aseille, ampumatarvikkeille ja muulle sotavarustukselle Venäjän asevoimien reformiin liittyen.²¹³ Toimintaympäristö, jossa vastustajan kyky vaikuttaa Venäjän joukkoihin on ollut hyvin rajallinen, on mahdollistanut paitsi arvokkaiden havaintojen keräämisen teknologioiden jatkokehittämiseksi, myös tärkeiden sotakokemusreferenssien hankkimisen uusien varusteiden myynninedistämiseksi. Venäjän puolustusministeriön mukaan vuoteen 2016 mennessä Syyriassa oli testattu yli 160 eri asejärjestelmää²¹⁴ ja vuoden 2018 tiedon mukaan määrä oli noussut yli kahteen sataan²¹⁵.

Venäjän hallinnossa on arvioitu Syyrian operaation tuovan 6–7 miljardin dollarin edestä uusia sotilastarvikevientisopimuksia²¹⁶. Venäläisen kaluston menestyksekkäs käyttö Syyriassa on todennäköisesti lisännyt kiinnostusta sitä kohtaan. Samalla on kuitenkin kuultu myös varoituksia Syyrian operaation vaikutuksen yliarvioimisesta, kun huomioidaan, että Venäjä on toiminut pääsääntöisesti ilman vastarintaa.²¹⁷ Joka tapauksessa sotavarusteiden hankintaprosessit ovat pitkiä ja Syyrian sodan vaikutusten arvioiminen voidaan tehdä vasta lähivuosina. Asekaupan voimakkaan poliittinen luonne on kuitenkin jo johtanut siihen, että Venäjä näyttää kasvattavan myyntiään niiden valtioiden keskuudessa, jotka eivät voi tai halua ostaa Yhdysvalloista²¹⁸.

Vaikuttaa ilmeiseltä, että Venäjä on pyrkinyt hyödyntämään Syyrian operaatiota sotavarusteiden kehittämisessä ja myynninedistämässä. Venäjän yleisesikunnan päällikkö kenraali Gerasimov on kertonut sotatarvikekehityksen toteuttamisesta heti operaation käynnistämisestä alkaen muun muassa niin, että aseollisuuden suunnittelijoita on kierrätetty operaatioissa ana-

---

²¹³ Giles, Keir: Assessing Russia's reorganized and rearmed military. Carnegie Endowment for International Peace 2017, s. 3.

²¹⁴ *Russia Today*, 22.12.2016: Russia tested over 160 new weapons in Syrian operation – defense minister. [<https://www.rt.com/news/371302-russian-military-annual-report/>], luettu 13.1.2018.

²¹⁵ *The Moscow Times*, 5.1.2018: Putin's Goals in Syria Went Beyond Saving Assad.

[<https://themoscowtimes.com/articles/putins-goals-in-syria-went-beyond-saving-assad-60121>], luettu 10.4.2018.

²¹⁶ *The Guardian*, 29.3.2016: Russia's campaign in Syria leads to arms sale windfall.

[<https://www.theguardian.com/world/2016/mar/29/russias-campaign-in-syria-leads-to-arms-sale-windfall>], luettu 13.1.2018.

²¹⁷ Connolly, Richard & Cecile Sendstad: Russia's Role as an Arms Exporter, The Strategic and Economic Importance, Chatham House, maaliskuu 2017.

[<https://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/publications/research/2017-03-20-russia-arms-exporter-connolly-sendstad.pdf>], luettu 13.1.2018.

²¹⁸ Ibid.

lysoimassa välineiden käyttöä²¹⁹. Tämä systemaattinen lähestymistapa viestii siitä, että operaatiosta sotavarustekehitykselle saatava hyöty on todennäköisesti huomioitu osallistumispuhuttästä tehtäessä.

3.3.6 Voimanprojisointikyvyn osoittaminen

Kyky mertentakaiseen operointiin nähdään usein yhtenä sotilaallisen suurvalta-aseman edellytyksenä. Syyrian operaatio on ensimmäinen Venäjän tai Neuvostoliiton toteuttama laajempi operaatio sellaisella alueella, jonka kanssa Venäjällä ei ole yhteistä maarajaa. Länsimaissa oli ennen operaation toteutusta esitetty epäilyjä Venäjän kyvystä tällaiseen voimanprojisointiin. Siksi voidaan olettaa Venäjän pyrkivän Syyrian operaatiolla demonstroimaan uudelleen rakennettua asemaansa maailmanpoliittisena toimijana²²⁰.

Voimanprojisointikyvyn rakentamiseksi Venäjä on operaatiota varten hankkinut ainakin 8–10 suurta rahtialusta Turkista²²¹. Olemassa oleva kapasiteetti ei riittänyt operaation huoltamiseen Venäjältä Bosporin salmen kautta Tartuksen laivastotukikohtaan²²². Osa operaation huollosta on myös toteutettu ilmakuljetuksin Khmeimin tukikohtaan²²³.

Näkemyistä voimanprojisointikyvyn osoittamisesta tukee se, että Venäjä on ryhmittänyt ja käyttänyt operaatioissa sellaisia suorituskykyjä, jotka eivät ole olleet sen julkilausutun päämäärän näkökulmasta tarpeellisia. Lokakuussa 2015 Venäjä ampui Kaspian mereltä risteilyohjuksia Iranin ja Irakin yli Syyriaan. Operaation näkökulmasta sama vaikutus olisi saavutettu käynnissä olleilla ilmapommituksilla. Sen vuoksi onkin päätelty, että tarkoituksena oli osoittaa Naton suunnittelijoille Venäjän kykyä risteilyohjusten käyttöön oman alueen syvyydestä.²²⁴ Venäjän on myös Israelilaisten lähteiden mukaan raportoitu tuoneen Syyriaan SS-26 Is-

---

²¹⁹ McDermott, Roger: Russia's General Staff Draws Lessons Learned in Syria, The Jamestown Foundation, 27.2.2018.

[<https://jamestown.org/program/russias-general-staff-draws-lessons-learned-syria/>], luettu 10.4.2018.

²²⁰ Casagrande & Weinberger (2017), s. 2.

²²¹ Reuters, 15.12.2015: Russia supplies Syria mission with old cargo ships bought from Turkey.

[<https://www.reuters.com/article/us-russia-syria-ships/russia-supplies-syria-mission-with-old-cargo-ships-bought-from-turkey-idUSKBN0TY2BG20151215>], luettu 17.1.2018.

²²² Sutyagin, Igor: Detailing Russian Forces in Syria, RUSI Defence Systems, vol. 17, 13 marraskuu 2015.

²²³ Persson, Gudrun (toim.): Russian Military Capability in a Ten-Year Perspective – 2016. FOI rapport 4326 SE, 2016.

²²⁴ Risteilyohjukset ammuttiin Buyan-M -luokan korveteilta ja Gepard -luokan fregatilta.

Gorenburg, Dmitry: What Russia's Military Operation in Syria Can Tell Us About Advances in its Capabilities, PONARS Eurasia, Policy Memo No. 424, maaliskuu 2016.

[<http://www.ponarseurasia.org/memo/advances-russian-military-operations>], luettu 17.1.2018.

kander -mallin ballistisia ohjuksia²²⁵, joille ei Syyriassa löydy terroristeja tai oppositiota vastaan käyttöä. Nämä tavanomaisella tai ydinkärjellä varustettavaksi suunnitellut ohjukset on Yhdysvalloissa nähty suunnattuina länsimaita ja niiden liittolaisia kohtaan²²⁶.

Modernin aseistuksen näyttävästä esiin tuomisesta huolimatta Venäjä on käyttänyt ilmaiskuisaan runsaasti perinteisiä ohjaamattomia rautapommeja. Epätarkkojen pommitusten on väitetty aiheuttaneen runsaasti sivullisia uhreja. Syyksi ohjaamattomien pommien käytölle on arvioitu niiden halvempi hinta muutenkin kalliissa operaatiossa²²⁷. On myös esitetty summittaiten pommitusten olevan osa siviiliväestön pelottelukampanjaa, jolla pyritään kääntämään yleinen mielipide oppositiojoukkoja vastaan tai ainakin heikentää näiden tukeutumismahdollisuuksia siviiliväestön keskuudessa²²⁸. Lisäksi on esitetty, että käyttämällä samoja ampumatarvikkeita kuin Syyrian ilmavoimat Venäjä on pyrkinyt vaikeuttamaan syyksi lukemista ilmapommituksista²²⁹. Kaikki edellä mainitut syyt rautapommien laajamittaiselle käytölle ovat mahdollisia. Todennäköisin syy lienee kuitenkin se, että niitä on käytetty, koska niitä on ollut käytettävissä. Ampumatarvikkeet vanhenevat varastoissa, jolloin vaihtoehto on saattanut olla pommien hävittäminen muulla tavalla. Venäläisten kohtaama olematon ilmatorjuntauhka onkin mahdollistanut kustannustehokkaan tavan hyödyntää vanhenevia ampumatarvikkeita.

3.3.7 Sotakokemuksen kartoittaminen

Venäläisten joukkojen kierrätysyyskli Syyriassa on ollut länsimaisiin käytäntöihin verrattuna nopeaa. Joukkoja on rotatoitu koko federaation alueelta lyhyissä 3–4 kuukauden jaksoissa, mikä on tarjonnut niille vähintäänkin kokemusta uudesta toimintaympäristössä ja monille myös varsinaisista taistelutehtävistä²³⁰. Venäläiset ovat ilmoittaneet kierrättäneensä Syyrian operaatiossa vuoden 2017 loppuun mennessä yhteensä 48 000 sotilasta. Nopea kiertotahti on ulottunut operaation ylimpään johtoon asti, sillä marraskuun 2015 käynnistymisestä vuoden

²²⁵ *The Times of Israel*, 6.1.2017: Israeli satellite spots launchers for Russian nuclear-capable missiles in Syria. [<https://www.timesofisrael.com/israeli-satellite-captures-nuclear-capable-russian-missiles-in-syria/>], luettu 17.1.2018.

²²⁶ Casagrande & Weinberger (2017), s. 2.

²²⁷ Mcleary, Paul: Putin's Smart Bombs Aren't All That Smart, *Foreign Policy*, 14.10.2015.

[<https://foreignpolicy.com/2015/10/14/putin-smart-bombs-arent-all-that-smart/>], luettu 26.3.2019.

²²⁸ *The New York Times*, 28.9.2016: Russia's Brutal Bombing of Aleppo May Be Calculated, and It May Be Working.

[<https://www.nytimes.com/2016/09/29/world/middleeast/russias-brutal-bombing-of-aleppo-may-be-calculated-and-it-may-be-working.html>], luettu 26.3.2019.

²²⁹ *The Guardian*, 6.3.2018: Russia suspected of using 'dumb' bombs to shift blame for Syria war crimes.

[<https://www.theguardian.com/world/2018/mar/06/russia-suspected-of-using-dumb-bombs-to-shift-blame-for-syria-war-crimes>], luettu 26.3.2019.

²³⁰ Giles (2017), s. 2–3.

2017 loppuun mennessä operaation johdossa oli vuorollaan käynyt kaikkien viiden sotilasalueen komentajat. Myös esikuntien systemaattisen harjaannuttamisen laajuudesta kertoo, että Venäjä ilmoittaa 90 % divisioonien johtoportaista sekä 50 % prikaatien ja rykmenttien johtoportaista keränneen kokemusta taisteluiden johtamisesta alueella.²³¹ Venäläisten onkin kerrottu todenneen, että on halvempaa kierrättää joukkoja meriteitse Bosporin salmen kautta harjaantumaan Syyriaan, kuin keskittää niitä rautatiekuljetuksin Venäjän halki suuriin sotaharjoituksiin²³².

Venäläisiä sotilaita on sijoitettu neuvonantajiksi Syyrian armeijan esikuntarakenteisiin pataljoona-, rykmentti-, prikaati- ja divisioonatasoille²³³. Käytännössä tämä on tarkoittanut sitä, että venäläiset ovat olleet keskeisessä roolissa operaatioiden suunnittelussa ja johtamisessa. Eli vaikka venäläisen maakomponentin koko on ollut pieni, ovat useat venäläiset maavoimaseerit silti päässeet laajasti harjaantumaan operatiivisessa suunnittelussa ja taisteluiden johtamisessa. Venäläisupseereiden vahvaa asemaa Syyrian asevoimien johtamisessa kuvastaa esimerkiksi se, että kenraaliluutnantti Valery Asapovin kaaduttua Syyriassa venäläiset ilmoittivat hänen toimineen paitsi Syyrian hallinnon neuvonantajana myös Syyrian armeijan vapaaehtoisista koostuneen viidennen armeijakunnan komentajana²³⁴.

Ilmavoimien lentäjistä ja lentoteknisestä henkilöstöstä Venäjä ilmoittaa kierrättäneensä Syyriassa kaksi kolmasosaa²³⁵. Taistelukokemuksen kartoittamisen lisäksi toimiminen samalla operaatioalueella läntisten ilmavoimien kanssa on mahdollistanut länsimaiden ilmaoperaatioiden seuraamisen lähietäisyydellä²³⁶. Vaikka lentotoiminta onkin pyritty koordinoimaan niin, etteivät venäläiset ja länsimaiset hävittäjät kohtaisi, samassa taistelutilassa toimiminen on tarjonnut lukuisille venäläisille hävittäjälentäjille mahdollisuuden harjaantua taistelutehtävissä lännen koneiden vaikutuspiirissä. Merkittävänä ilma-aseen käytön harjaantumiskohteena on ollut myös modernin ilmasta-maahan tulenkäytön johtaminen.²³⁷

---

²³¹ *The Moscow Times*, 5.1.2018: Putin's Goals in Syria Went Beyond Saving Assad.

²³² Giles (2017), s. 2–3.

²³³ McDermott (2018).

²³⁴ *Reuters*, 27.9.2017: Russia says general killed in Syria held senior post in Assad's army.

[<https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-russia-general/russia-says-general-killed-in-syria-held-senior-post-in-assads-army-idUSKCN1C22TW>], luettu 30.4.2018.

²³⁵ *TASS*, 12.8.2018: Two thirds of Russian air force personnel received in-theater experience in Syria.

[<http://tass.com/defense/1016930>], viitattu 17.8.2018.

²³⁶ Giles (2017), s. 3.

²³⁷ STRATFOR, 23.10.2017: In Syria, the Russian Military Found the Ultimate Testing Ground.

3.4 Yhteenveto Venäjän intresseistä Syyriassa

Edellä kuvattuihin julkilausuttuihin ja julkilausumattomiin intresseihin pohjaten on taulukkoon 3 tyypitelty ja yhdistelty Venäjän intressit Syyriassa. Tyypittelyn perusteella intressit jakautuvat neljään kategoriaan. Nämä ovat suurvalta-aseman vahvistaminen, terrorismin torjuminen, talouden edistäminen sekä asevoimien kehittäminen.

Suurvalta-aseman vahvistamispyrkimys liittyy Venäjän politiikan keskiössä olevaan tahtoon palauttaa Neuvostoliiton hajoamisen myötä menetetty globaali suurvaltastatus. Venäjä haluaa palata toimijaksi, jonka intressejä ei sivuuteta. Erityisesti tämä korostuu sen lähialueilla, jossa läntisen vaikutusvallan laajenemista on kritisoitu voimakkaasti. Venäjän näkökulmasta Syyriassa ei käydä taistelua vain Syyrian kohtalosta. Maa pyrkii rakentamaan itselleen vaa'ankieliasetelman, josta käsin se pystyisi kontrolloimaan alueen herkkää voimatasapainoa. Venäjän ja Iranin liittoumaa ei siis pidä tulkita tueksi Iranin valtapyrkimyksille, vaan yhteisten intressien aikaansaamaksi pragmaattiseksi liitoksi. Käytännössä Venäjä pyrkii ylläpitämään jonkinasteista yhteistyötä lähes kaikkien Lähi-idän maiden kanssa, mikä vahvistaa sen vaikutusvaltaa eräänlaisena ”kuninkaantekijänä”. Näkyvimpänä geopolittisena tavoitteena nousee esiin Venäjän pysyvän sotilaallisen läsnäolon varmistaminen Välimerellä ja Lähi-idässä. Tukikohdat Tartuksessa ja Khmeimissä pitkillä vuokrasopimuksilla sementoivat Venäjän laivaston sekä hävittäjä- ja ohjusvoiman alueelle tuleviksi vuosikymmeniksi. Lähi-idän voimatasapainon keskinäisriippuvuuden vuoksi Venäjä on näiden tukikohtien ansiosta jatkossa väistämättä huomioitava kaikissa aluetta koskevissa sotilaallisissa suunnitelmissa. Maantieteellisesti tukikohdat sijoittuvat Euroopan suunnasta katsottuna Lähi-idän portinpylväiksi, mikä entisestään korostaa niiden merkitystä läntisen vaikutusvallan rajoittajina.

Taulukko 3: Yhteenveto Venäjän intresseistä Syyriassa.

VENÄJÄN INTRESSI		
Suurvalta- aseman vahvis- taminen	Lähi-idän maiden voima- tasapainon kontrollointi	- Assadin vallassa pitäminen vastavoimana Länsivaltojen ja niiden tukemien sunni-valtioiden dominanssille. - Lähi-idän maiden saaminen riippuvuussuhteeseen Venäjästä. - Iranin aseman rajattu vahvistaminen, kuitenkin ylläpitäen kykyä kontrolloida sen Israelille muodostamaa uhkaa. - Turkin toimintaedellytysten rajoittaminen.
	Pysyvät tukikohdat Syyri- assa ja Välimerellä	- Laivasto- ja lentotukikohdan rakentaminen, joilla varmistetaan pysyvä läsnäolo Välimerellä sekä Lähi-idässä. - Pysyvän sotilaallisen läsnäolon avulla varautuminen kykyyn edistää omia intressejä geopoliittisesti herkällä Lähi-idän alueella.
	Länsimaiden liikkumatilan pienentäminen	- Lähi-idän sotien uuvuttamien länsimaiden jättämän valtatyhjön täyttäminen. - Osoitus kyvystä suojella vaikutuspiirissään olevia länsimaiden uhkaamia hallitsijoita.
Terrorismin ra- joittaminen	Terrorismin vastaisen taistelun narratiivin hyödyntäminen	- Legitimiteetin hankkiminen omalle operaatiolle. - Krimin ja Itä-Ukrainan heikentämien länsisuhteiden kohentaminen taistelulla yhteisen tavoitteen edistämiseksi. - Terroristijärjestöjen vastaisen taistelun käyttäminen yhteisenä nimittäjänä neuvottelutilanteissa, minkä vuoksi ISIS:n lopullinen lyöminen ei välttämättä ole Venäjän intresseissä.
	Terrorismin uhkan vähentäminen Lähi-idässä	- ISIS:n kalifaatin leviämisen estäminen. - Kumppanimaiden tukeminen pienentämällä terroristijärjestöjen aiheuttamaa kärsimystä.
	Terrorismin uhkan vähentäminen kotimaassa	- Venäjän ja NL:n alueelta lähteneiden taistelujoiden paluun estäminen. - Ääriajattelun leviämisen estäminen Venäjällä.
Talouden edis- tämisen	Energiainvestoinnit	- Venäläisten yhtiöiden energiasopimusten solmiminen. - Syyrian kaasuputkihankkeiden kontrollointi.
	Jälleenrakennusurakat	- Sotilaallisen menestyksen kääntäminen taloudelliseksi eduksi hankkimalla jälleenrakennusurakoita venäläisille yrityksille.
	Puolustustarvikekauppa	- Venäläisen puolustusteollisuuden tuotteiden markkinointi.
Asevoimien ke- hittäminen	Asevoimareformin lop- puunsaattaminen	- Asevoimien reformin onnistumisen osoittaminen. - Todistaa Venäjän asevoimien vertailukelpoisuus länsimaisiin moderneihin asevoimiin.
	Voimanprojisointikyvyn osoittaminen	- Osoitus kyvystä mertentakaiseen operointiin. - Mertentakaisten operaatioiden vaatiman logistiikkajärjestelmän rakentaminen ja ylläpitäminen. - Strategisten asejärjestelmien siirtäminen operaatioalueelle sekä demonstratiivinen käyttö.
	Henkilöstön sotakokemuk- sen kartoittaminen	- Komentajien ja esikuntien systemaattinen kierrättäminen. - Henkilöstön harjaannuttaminen kierrättämällä joukkoja koko Venäjän alueelta.
	Puolustusmateriaalin tes- taaminen taistelutilanteissa	- Useiden satojen asejärjestelmien testaaminen. - Puolustusteollisuuden suunnittelijoiden kierrättäminen operaatioalueella.

Terrorismin vastustaminen näyttäytyy intressinä enemmän välineellisenä kuin periaatteellisenä. Se on tarjonnut Venäjälle narratiivin, jonka avulla voimankäyttöä on voitu perustella. Todennäköisesti varsinkin Syyrian operaation alkuvaiheissa länsimaiden kumppanina käydystä terrorismin vastaisesta taistelusta toivottiin keinoa liennyttää Krimin miehityksen ja Itä-Ukrainan sodan tulehduttamia suhteita. Venäjän taistelutoimien kohdistuminen pääsääntöises-

ti Assadia vastustaviin oppositiojoukkoihin ja länsimaiden nuiva suhtautuminen yhteistyöhön tekivät kuitenkin pian liennytystoiveet turhiksi. Tämän jälkeenkin terrorismin vastustamisen narratiivi on palvellut operaation legitimoinnin välineenä niin kotimaassa kuin ulkomaiden suuntaan. Edellä mainittu ei kuitenkaan kumoa sitä, että terrorismi on Venäjällä todelliseksi koettu uhka, jota vastaan halutaan toimia. Samoin se on Venäjän kumppanimaille Lähi-idässä erittäin suuri huoli, jota vastaan taistelemalla voi kohentaa omaa imagoaan. Edellä kuvatusta johtuen Venäjän intresseissä ei välttämättä ole ISIS:n ja muiden terrorismijärjestöjen lopullinen kukistuminen, sillä tällöin se menettäisi keskeisen perustan läsnäololleen Syyriassa ja myös yhden niistä vähäisistä yhteisistä nimittäjistä, joka sillä länsisuhteiden kehittämisessä on käytössään.

Taloudelliset intressit ovat geopoliittisille tavoitteille alisteisia. Yksistään ne eivät olisi riittäneet käynnistämään Syyrian operaatiota. Kun operaatio kuitenkin päätettiin toteuttaa, Venäjä on luonnollisesti pyrkinyt saamaan siitä kaiken mahdollisen hyödyn irti. Lähi-idän alue on energiapolitiikan saralla keskeisessä roolissa ja vaikutusvallallaan Syyrian hallintoon Venäjä kykenee ohjaamaan energiainfrastruktuurihankkeita itselleen edulliseen suuntaan. Venäläisille yhtiöille ohjautuneet jälleenrakennusurakat tarjoavat sodanjälkeisinä vuosina keinon saavuttaa hyvitystä operaation kustannuksista. Samalla niiden avulla voidaan entisestään sitoa Syyrian yhteiskuntaa Venäjän vaikutuspiiriin. Puolustustarviketeollisuudelle Syyrian operaatio on tarjonnut oivan markkinointialustan, mutta tämä voitaneen lukea vain yhdeksi operaation tarjoamaksi rinnakkaishyödyksi, eikä sen merkitystä tule liiaksi korostaa.

Asevoimien kehittäminen on ollut vahvasti esillä Venäjän Syyriaa koskevassa viestinnässä ja voidaan siksi lukea keskeiseksi intressiksi Syyrian operaation taustalla. Asevoimareformin näyttävä loppuunsaattaminen mertentakaisella operaatiolla uusimman ja moderneimman kaluston tukemana vahvistaa sitä kuvaa, minkä Venäjä haluaa itsestään sotilaallisena suurvaltana antaa. Operaatio onkin tarjonnut Venäjälle näyttämön, jonka avulla se on nostanut profiiliaan demonstroimalla voimanprojisointikykyä ja kykyä operaation pitkäaikaiseen ylläpitoon. Osana tätä demonstraatiota Syyriaan on tuotu ja operaatioissa on käytetty lukuisia strategisia asejärjestelmiä, joille ei ole nähtävissä suoraa operatiivista tarvetta. Henkilöstön tiheä kierrättäminen ja operaation käyttäminen asejärjestelmien testialustana on toiminut keinona monistaa operaation hyötyjä koko asevoimien suorituskyvyn kehittämisessä.

Yhteenvetona Venäjän intresseistä voidaan todeta, että tärkeimpänä on näyttäytynyt suurvalta-aseman vahvistaminen. Terrorismin rajoittaminen on osin toiminut operaation legitimoinnin

välineenä, mutta taustalla on myös ollut todellinen huoli äärijärjestöjen muodostamasta uhkasta. Taloudellisten intressien edistäminen ja asevoimien kehittäminen ovat Venäjälle keskeisiä intressejä, mutta ne voi nähdä alisteisina aiemmin mainituille.

3.5 Iranin julkilausutut intressit Syyriassa

Iranin valtiollisena pyrkimyksenä on islamilaisen vallankumouksen edistäminen. Maa kokee historiastaan kummuten itsensä uhatuksi ulkovaltojen toimesta. Suurimpia vihollisia ovat Yhdysvallat ja Israel sekä Saudi-Arabian johtama sunni-liittouma. Iranin johdon retoriikassa painotetaan kuitenkin, ettei kyse ole sunnien ja shiijojen vastakkainasettelusta²³⁸, vaan korruptoituneiden länsimyohteisten hallintojen vastustamisesta. Iranin perustuslaissa ulkopoliittikan tavoitteeksi ilmoitetaan itsenäisyyden säilyttämisen ja alueellisen koskemattomuuden turvaamisen rinnalla kaikenlaisen dominoinnin estäminen. Ulkoisen uhkan nähdään koskettavan koko islaminuskoista maailmaa, jota perustuslaissa velvoitetaan suojelemaan.²³⁹ Itsensä asemoiminen islamilaisen maailman puhdasoppiseksi suunnannäyttäjäksi ja ulkopuolista uhkaa vastaan puolustautumisen etulinjaksi on kärjistänyt Iranin suhteita niin läntisiin suurvaltoihin kuin moniin Lähi-idän valtioihin. Samalla se on kuitenkin luonut valtiolle ja sen regiimille olemassaolon tarkoituksen, eräänlaisen voimanlähteen ja narratiivin, joka ohjaa maan politiikkaa.

Iran ilmoittaa kunnioittavansa valtioiden itsemääräämisoikeutta, mutta samalla maa pyrkii vallankumouksen levittämiseen myös alueensa ulkopuolelle. Iranin perustuslain johdannon päätteeksi on kirjattu toivomus siitä, että kuluvan vuosisadan aikana perustettaisiin universaali sorrettujen pyhä hallinto, joka syrjäyttäisi kaikki muut²⁴⁰. Perustuslaissa ulkopoliittikkaa ohjataan jokseenkin tulkinnanvaraisesti niin, että tarkasti pitäydytään sotkeutumasta muiden valtioiden sisäisiin asioihin, mutta samalla sorrettujen oikeudenmukaista taistelua sortajansa vastaan

---

²³⁸ Ajatollah Khomeini on todennut, että sunni-shiia vastakkainasettelusta puhuminen ajaa puhtaasti Yhdysvaltojen etua.

Office of the Supreme Leader: The Leader's Remarks in Meeting with a Group of Families of Martyrs, 26.6.2016.

[[http://www.leader.ir/en/speech/15882/Ayatollah-Khamenei-meets-with-the-families-of-the-martyrs-of-the-June-28,1981-\(the-seventh-of-Tir\)-blast](http://www.leader.ir/en/speech/15882/Ayatollah-Khamenei-meets-with-the-families-of-the-martyrs-of-the-June-28,1981-(the-seventh-of-Tir)-blast)], luettu 20.3.2018.

²³⁹ *“The foreign policy of the Islamic Republic of Iran is based upon the rejection of all forms of domination, both the exertion of it and submission to it, the preservation of the independence of the country in all respects and its territorial integrity, the defence of the rights of all Muslims, non-alignment with respect to the hegemonist superpowers, and the maintenance of mutually peaceful relations with all non-belligerent States.”* Iran (Islamic Republic of)'s Constitution of 1979 with Amendments through 1989, artikla 152.

[https://www.constituteproject.org/constitution/Iran_1989.pdf?lang=en], luettu 18.3.2018.

²⁴⁰ *“...with the hope that this century will witness the establishment of a universal government of the mustad'afun and the downfall of all the mustakbirun.”*

Iran (Islamic Republic of)'s Constitution of 1979 with Amendments through 1989.

pyritään maailmanlaajuisesti tukemaan²⁴¹. Tätä on tulkittu niin, että se mahdollistaa Iranin aktiivisen osallistumisen sijaisjoukoilla käytäviin sotiin, samalla kuin maa voi edelleen puolustautua vetoamalla siihen, ettei se koskaan ole hyökännyt yhteenkään ulkovaltaan²⁴².

Iranin valtionjohtajien julkilausumissa Syyrian sodasta nousee toistuvasti esiin tuki Assadin hallinnolle korostamalla Syyrian itsemääräämisoikeuden kunnioittamista²⁴³. Osallistumista sotaan legitimoidaan myös terrorismin kukistamisella²⁴⁴ sekä Yhdysvaltojen ja sionistien vaikutusvallan rajoittamisella²⁴⁵. Epäsuorasti julkilausumista on myös pääteltävissä pyrkimyksiä vaikuttaa Lähi-idän voimatasapainoon, mutta jopa poikkeuksellisen suorapuheisessa Iranissa tähän kysymykseen liittyy herkkyyksiä. Kaikki edellä mainitut teemat kytkeytyvät julkilausumissa toisiinsa Yhdysvaltojen roolin painottamisena kaiken pahan alkujuurena. Kohtaamiinsa haasteisiin vastaamiseksi Iran painottaa *vastarinnan*²⁴⁶ toimintaedellytysten säilyttämisen tärkeyttä.

3.5.1 Assadin vallassa pitäminen

Arabikevään kuohunnan alkaessa Iranilla oli positiivinen näkemys tulevasta kehityksestä. Sen nähtiin palvelevan Islamilaisen vallankumouksen edistymistä²⁴⁷. Toivomuksena lienee ollut, että Iranin näkökulmasta korruptoituneet islaminvastaiset hallinnot kaatuisivat ja tilalle nousisi Iranille mieluisempia vaihtoehtoja. Syyria oli kuitenkin jo valmiiksi Iranille myötämielinen. Siksi Iran oli mielenosoitusten kärjistyessä aseellisiksi yhteenotoiksi ensimmäisten joukossa

---

²⁴¹ “Accordingly, while scrupulously refraining from all forms of interference in the internal affairs of other nations, it supports the just struggles of the mustad’afun against the mustakbirun in every corner of the globe.”

Iran (Islamic Republic of)’s Constitution of 1979 with Amendments through 1989, artikla 154.

²⁴² Horowitz, Richard: A Detailed Analysis of Iran’s Constitution. World Policy, 12.10.2010.

[<https://worldpolicy.org/2010/10/12/a-detailed-analysis-of-irans-constitution/>], luettu 19.3.2018.

²⁴³ Office of the Supreme Leader: Ayatollah Khamenei: US Plotting to Dominate West Asia, 23.11.2015.

[<http://www.leader.ir/en/content/13895/Ayatollah-Khamenei-tells-Russia%E2%80%99s-President-that-the-US-is-hatching-plots-to-dominate-West-Asia>], luettu 19.3.2018.

²⁴⁴ Office of the Supreme Leader: Saudis’ crimes in Yemen will backfire on them, 14.5.2015.

[<http://www.leader.ir/en/content/13186/Meeting-Iraqi-President>], luettu 19.3.2018.

²⁴⁵ Office of the Supreme Leader: The Leader: We will not allow the US to make economic, political or cultural inroads into Iran, 17.8.2015.

[[http://www.leader.ir/en/content/13484/Ayatollah-Khamenei-receives-the-participants-in-the-8th-summit-of-the-General-Assembly-of-the-Islamic-Radio-and-Television-Union-\(IRTVU\)-and-the-6th-General-Assembly-of-the-Ahlul-Bayt-World-Assembly](http://www.leader.ir/en/content/13484/Ayatollah-Khamenei-receives-the-participants-in-the-8th-summit-of-the-General-Assembly-of-the-Islamic-Radio-and-Television-Union-(IRTVU)-and-the-6th-General-Assembly-of-the-Ahlul-Bayt-World-Assembly)], luettu 19.8.2018.

²⁴⁶ Vastarinnalla (*eng. Resistance*) tarkoitetaan Iranin johtamaa Israelin vastaista liittoumaa, johon luetaan kuuluviksi Iranin lisäksi Irak, Syyria, Hizbollah sekä Hamas.

Mohseni, Payam & Hussein Kalout: Iran’s Axis of Resistance Rises, Foreign Affairs, 24.1.2017.

[<https://www.foreignaffairs.com/articles/iran/2017-01-24/irans-axis-resistance-rises>], luettu 19.3.2018.

²⁴⁷ Office of the Supreme Leader: Iran opposes any foreign intervention in Syria, 30.3.2012.

[<http://www.leader.ir/en/content/9293/Iran-opposes-any-foreign-intervention-in-Syria>], luettu 20.3.2018.

osoittamassa Assadin hallinnolle tukeaan sekä vastustamassa minkään ulkovallan sekaantumista Syyrian sisäisiin asioihin²⁴⁸.

Syyrian suvereniteetin ja alueellisen koskemattomuuden painottamisella Iran pyrkii tukemaan Assadin hallinnon legitimizeettiä. Iranin johto myötäilee kuitenkin jossain määrin Assadin hallintoa kohtaan esitettyä laajaa kansainvälistä kritiikkiä ilmaisemalla, ettei Assadin hallinto ole ongelmaton²⁴⁹. Samalla painotetaan, ettei poliittisia uudistuksia voi viedä eteenpäin muuten kuin vapaiden vaalien kautta, joille ei kuitenkaan sodan keskellä nähdä olevan edellytyksiä²⁵⁰. Näin ollen Iran on voinut sanoutua irti Syyrian hallinnon pahimmista ylilyönneistä, mutta samalla hankkia itselleen aikaa tarvittaessa varmistaa sopivan seuraajan löytäminen, mikäli Assadin valtakauden jatkolle ei olisi edellytyksiä.

Assadin hallinnolle annetusta sotilaallisesta tuesta oltiin Iranin valtiojohdon suunnasta aluksi vaitonaisia. Sittemmin Iran on myöntänyt aluksi Hizbollahin ja myöhemmin omien sotilaidensa osallistumisen taistelutoimiin. Vuodesta 2016 alkaen ajatollah Khameinin puheissa alkoi esiintyä ylistyslauseita Syyrian pyhäköiden puolustajille, joissa heidän taistelunsa rinnastetaan vuosien 1980-88 ”Pyhään puolustukseen” Irakin vastaisessa sodassa²⁵¹. Samoihin aikoihin alettiin myös ylistää Syyriassa kaatuneiden marttyyrien sankaruutta²⁵². Lisäksi Khameini kannusti nuoria lähtemään Syyriaan ja Irakiin sotimaan terrorismia vastaan sekä Profeetan, kotinsa ja Iranin puolesta²⁵³. Samalla kun Syyrian sotaan haetaan uskonnollista oikeutusta, myös maallisesta laista löydetään selkänöjää johdonmukaisesti painottamalla, että Iranin joukot ovat

---

²⁴⁸ Ibid.

²⁴⁹ President of the Islamic Republic of Iran: President in an interview with the CNN. Saudi government should be held accountable on Mina/Iran, US do not have direct talks vis-a-vis Syria/JCPOA is not Iran-US issue, it is international/Iranians want tension ease, 1.10.2015.

[<http://www.president.ir/de/89768>], luettu 19.3.2018.

²⁵⁰ President of the Islamic Republic of Iran: President in a meeting with President of the French Senate in Tehran: Atmosphere ready for Tehran-Paris ties development/JCPOA a model for resolving international issues/Identifying terrorist supporters not difficult/Democracy in Syria not possible with terrorists present, Syrians displaced, 20.12.2015.

[<http://president.ir/en/90929>], luettu 20.3.2018.

²⁵¹ Office of the Supreme Leader: The Leader’s Remarks in Meeting with a Group of Eulogizers of Prophet Mohammad (PBUH)’s Household, 30.3.2016.

[<http://www.leader.ir/en/content/14530/Leader%E2%80%99s-meeting-with-eulogizers-on-birth-occasion-of-Hadhrat-Fatemeh-Zahra>], luettu 20.3.2018.

²⁵² Office of the Supreme Leader: Leader: Aggression on Sheikh Isa Qassim will backfire on Bahrain, 26.6.2016. [[http://www.leader.ir/en/content/15882/Ayatollah-Khamenei-meets-with-the-families-of-the-martyrs-of-the-June-28,1981-\(the-seventh-of-Tir\)-blast](http://www.leader.ir/en/content/15882/Ayatollah-Khamenei-meets-with-the-families-of-the-martyrs-of-the-June-28,1981-(the-seventh-of-Tir)-blast)], luettu 20.3.2018.

²⁵³ Office of the Supreme Leader: The Leader’s Remarks in Meeting with a Group of Families of Martyrs, 26.6.2016.

Syyriassa hallituksen kutsumana²⁵⁴. Tällä korostetaan omaa näkemystä siitä, ettei oppositiojoukkojen tukijoilla ole laillisuusperustaa toiminnalleen.

Iranin tuki Assadille on myös tulkittu välineelliseksi, jolloin varsinainen päämäärä on ollut varmistaa Syyrian valtiollisten instituutioiden säilyminen. Keskeisimpiä näistä ovat Iranin intressien ajamisen näkökulmasta asevoimat ja tiedustelupalvelu. Huolena nähdään, etteivät muut vaihtoehdot, edes Assadin hallitsemien Baath puolueen sisältä, pystyisi varmistamaan näiden säilymistä Iranille suotuisina. On myös arvioitu näiden instituutioiden luhistuvan kokonaan, jos Assad joutuisi astumaan syrjään.²⁵⁵

3.5.2 Yhdysvaltojen ja sionistien vastustaminen

Khameinin puheissa Lähi-idän alueen konfliktit liitetään usein yhteen rinnastaen niin Syyrian, Irakin, Libanonin kuin Palestiinan konfliktit osiksi Yhdysvaltojen kamppailua Irania vastaan²⁵⁶. Uhkakuvana maalataan tarinaa Yhdysvaltojen pyrkimyksestä laajentaa sionistista hegemoniaa Niililtä Eufratekselle ulottuvalla alueella, jossa Irakiin, Syyriaan ja Libanoniin vaihdettaisi lännen ohjattavissa olevat hallitukset²⁵⁷. Uhkakuva pohjaa Iranin haluun ajaa Israelilaiset ulos Lähi-idästä ja palauttaa palestiinalaiskansalle oma valtionsa. Palestiinalaisten kohdalla nostetaan Iranin johdon retoriikassa arabimaailman tärkeimmäksi kysymykseksi²⁵⁸. Iran tunnistaa itsensä vastarinnan keskeiseksi ajuriksi, mikä asettaa sen alttiiksi Yhdysvaltojen ja sionistien vastustukselle. Iran kokee myös Syyrian ja Hizbollahin keskeisen roolin vastarinnassa ajaneen ne Yhdysvaltojen valtapelin kohteiksi. Ratkaisuna nähdään kaikkien muslimimaiden yhdistäminen islamin vallankumoukseen, minkä estää Yhdysvaltojen onnistunut eri-

---

²⁵⁴ President of the Islamic Republic of Iran: President at the tripartite summit of Iran, Russia and Turkey: Iran's policy in region based on cooperation, coordination, peace-seeking/Our main mission not only to fight terrorism, but an attempt to root out all kinds of discrimination, poverty, violence in entire region/Continued fight against terrorism in Syria imperative, 1.12.2017.
[<http://www.president.ir/en/101659>], luettu 20.3.2018.

²⁵⁵ Bassiri Tabrizi & Pantucci (2016), s. 8-9.

²⁵⁶ Office of the Supreme Leader: Ayatollah Khamenei: Defending Palestine Symbolizes Defending Islam, 2.5.2016.

[<http://www.leader.ir/en/content/14830/Ayatollah-Khamenei-meeting-with-Ramadan-Abdullah-head-of-the-Palestinian-Islamic-Jihad-movement>], luettu 20.3.2018.

²⁵⁷ Office of the Supreme Leader: Iranian nation progressing despite superpowers' onslaught, 10.3.2017.

[<http://www.leader.ir/en/content/17695/meeting-with-members-of-the-Assembly-of-Experts>], luettu 20.3.2018.

²⁵⁸ President of the Islamic Republic of Iran: President in a meeting with the Speaker of the People's Council of Syria: Palestine the most important issue of Islamic World/We will stand by Syrian nation until final victory, 22.2.2017.

[<http://www.president.ir/en/97869>], luettu 19.3.2018.

puran kylväminen alueen maiden välille, etenkin kääntämällä sunnit ja shiitit toisiaan vastaan.²⁵⁹

Iranin tavoitteena on estää Syyrian pilkkoutuminen pienempiin osiin. Khomeinin mukaan Syyrian hajottaminen on samaan tapaan Yhdysvaltojen tavoitteena kuin Libyassa ja Jemenissä. Lisäksi hän painottaa, että vain sotilaallinen voima, jota länsi joutuu pelkäämään, estää saman kohtalon suunnittelun myös Iranin osalle.²⁶⁰ Syyrian hajoaminen osiin heikentäisi Iranin vaikutusvaltaa aiemmasta, koska mitä todennäköisimmin Assadin hallinnosta irtoavilla sunni- ja kurdialueilla olisi negatiivisempi suhtautuminen Irania kohtaan. Samoin riskinä voisi olla, että Iran menettäisi arvokkaan maayhteyden Irakin ja Syyrian kautta Libanoniin, mitä se tarvitsee ylläpitääkseen kykyä Israelin uhkaamiseen.

3.5.3 Terrorismin rajoittaminen

Terrorismin leviäminen Lähi-idässä yhdistetään Iranin julkilausumissa vahvasti länsimaihin, Israeliin ja Saudi-Arabiaan, joita syytetään suoraan terroristien tukemisesta. Näiden toiminta nähdään kaksinaismoraalisena, jossa yhtäällä rahoitetaan ja aseistetaan terroristeja ja toisaalta taistellaan niitä vastaan. Iranin mukaan Yhdysvaltojen presidentti Trump on myöntänyt tämän itsekin viitaten vuoden 2016 presidentinvaalikampanjassa kuultuihin syytöksiin, että presidentti Obaman hallinto loi ISIS:n²⁶¹. Terrorismi on Iranissa nostettu Syyrian suurimmaksi ongelmaksi, joka on ratkaistava ensimmäiseksi. Vasta tämän jälkeen nähdään edellytykset käynnistää keskustelu Assadin hallinnon tulevaisuudesta²⁶². Lähestymistapa on tuonut Iranille mahdollisuuden arvioida tilanteen kehittymistä ja muokata sitä haluamaansa suuntaan, ilman lopullista sitoutumista Assadin kohtaloon.

---

²⁵⁹ Office of the Supreme Leader: The Leader's remarks in meeting with Iranian officials and ambassadors of Islamic countries, 25.4.2017.

[<http://leader.ir/en/speech/18056/The-Leader-speech-on-the-occasion-of-Eid-al-Maba%E2%80%99th>], luettu 20.3.2018.

²⁶⁰ Office of the Supreme Leader: The Leader's remarks in meeting with people of Qom on the occasion of Dei 19 uprising, 8.1.2017.

[<http://www.leader.ir/en/speech/17197/The-Leader%E2%80%99s-meeting-with-thousands-of-people-from-Qom>], luettu 21.3.2018.

²⁶¹ Office of the Supreme Leader: You did humanity a great service, 22.11.2017.

[<http://www.leader.ir/en/content/19929/Ayatollah-Khamenei%27s-response-to-General-Soleimani%E2%80%99s-letter-on-the-elimination-of-Daesh>], luettu 20.3.2018.

²⁶² President of the Islamic Republic of Iran: President in an interview with the CNN. Saudi government should be held accountable on Mina/Iran, US do not have direct talks vis-a-vis Syria/JCPOA is not Iran-US issue, it is international/Iranians want tension ease, 1.10.2015.

Iranin johto on korostanut Syyrian, Irakin ja Libanonin roolia terrorismin kukistamisessa omilla maaperillään, jota Iran on ainoastaan tukenut islamilaisesta velvollisuudesta²⁶³. Tämä tukee Iranin päämäärää näyttäytyä ”veljenä” ja kumppanina näiden maiden sekä muun arabimaailman suuntaan. Pyrkimyksenä on vallankumouksen edistäminen yhteistyölähtöisesti korostaen näiden maiden roolia itsenäisinä toimijoina. Samalla Iranille jää toiminnanvapautta tarvittaessa irtisanoutua itselle epäedullisesta toiminnasta, kuten esimerkiksi Assadin hallinnon pahimmista ylilyönneistä.

Suhtautuminen Syyriassa ilmenneisiin kemiallisten aseiden käyttöihin on Iranissa ollut tuomitseva. Maa ei kuitenkaan ole ollut valmis hyväksymään Assadin hallintoon kohdistuneita syytöksiä kemiallisten aseiden käytöstä, vaan on yhdessä Venäjän kanssa vaatinut puolueetonta tutkimusta asiasta²⁶⁴. Kemiallisten aseiden käyttö on historiallisista syistä Iranissa arka aihe. Irakin tiedetään syyllistyneen vuosien 1980–88 sodassa laajasti kemialliseen sodankäyntiin, mutta Iranin mahdollisesta kemiallisten aseiden käytöstä on sodan ajalta ristiriitaisia tietoja. Tiedetään, että sodan jälkeen Iranilla oli kemiallisten aseiden ohjelma, mutta 2000-luvun alussa arviot Iranin hallussa olevien kemiallisten aseiden määrästä muuttuivat varovaisemmiksi. Kansainvälisen yhteisön tekemissä tarkastuksia kemiallisia aseita ei ole Iranista löydetty. Länsimaissa on esitetty syytöksiä siitä, että Iran olisi toimittanut kemiallisia aseita Syyriaan, mutta Iran on kiistänyt nämä syytökset jyrkästi.²⁶⁵ Iranin näkemyksen mukaan terroristit ovat jostain saaneet käsiinsä kemiallisia aseita ja niiden käytöllä pyritään vetämään Yhdysvallat mukaan Assadin vastaiseen taisteluun²⁶⁶. Iranin intresseissä onkin ylläpitää keskustelua siitä, että kemiallisten aseiden käytön takana olisivat terroristijärjestöt tai oppositiojoukot. Tämä vahvistaisi terrorismin vastaisen taistelun narratiivia, jolla legitimoidaan omaa aktiivista roolia konfliktissa.

---

²⁶³ President of the Islamic Republic of Iran: President at the 5th National Congress of the House of Farmers: I congratulate ISIS' eradication in Syria to Supreme Leader, armed forces, esp. Mag. Gen. Qasem Soleimani/Islam religion of vitality, peace, brotherhood/Food security, so-cial peace dependent on powerful arms of farmers/In helping quake-hit people in Kermanshah everybody stood together, 21.11.2017.

[<http://www.president.ir/en/101615>], luettu 21.3.2018.

²⁶⁴ President of the Islamic Republic of Iran: Dr.Rouhani, Putin talks on the phone: Stressing on efforts to prevent the military attack against Syria, 28.8.2013.

[<http://www.president.ir/en/70822>], luettu 21.3.2018.

²⁶⁵ Nuclear Threat Initiative: Iran, Chemical, July 2017.

[<http://www.nti.org/learn/countries/iran/chemical/>], luettu 21.3.2018.

²⁶⁶ President of the Islamic Republic of Iran: Iranian and Russian Presidents stress; US missile at-tack on Syria aggression, against int'l laws, UN charter/Washington attack helping terror-ists/Stressing need for supporting Syrian people, 9.4.2017.

[<http://www.president.ir/en/98626>], luettu 21.3.2018.

3.5.4 Alueellisen voimatasapainon muokkaaminen

Syyrian sota on yhdessä Lähi-idän muiden viimeaikaisten konfliktien kanssa muokannut Iranin suhteita lähialueiden valtioihin. Suhteiden Venäjään ja Turkkiin voidaan arvioida kehittyneen, kun taas Syyrian oppositiota tukeviin valtioihin ne ovat kärjistyneet. Libanonin merkitys kumppanina on Hizbollahin vuoksi säilynyt keskeisenä. Sisäiset levottomuudet ja Yhdysvaltojen vetäytymispolitiikka on taas ajanut Irakin lähemmäksi Irania. Yhdysvaltojen ja Israelin kanssa suhde on säilynyt vihamielisenä. Iranin naapurisuhteita määrittelee pyrkimys nousta alueelliseksi johtovaltioksi, jotta se kykenisi ideologisen päämääränsä mukaan viemään valtakumousta eteenpäin.

Ajatollah Khomeini on todennut, että Venäjän kanssa viime vuosina tehty läheinen yhteistyö alueellisissa kysymyksissä on lähentänyt maita ja avannut myös tietä suhteen tiivistämiselle entisestään²⁶⁷. Presidentti Rouhani on kutsunut Venäjää ”ystäväksi, naapuriksi ja strategiseksi partneriksi”, jonka kanssa nähdään erityisesti voitavan syventää yhteistyötä energiakysymyksissä, rauhanomaisen ydinteknologiayhteistyön sekä liikenneyhteyksien saralla²⁶⁸. Eri uskontokuntiin kuulumisen voidaan kuitenkin tulkita eräänlaiseksi luonnolliseksi rajoitteeksi yhteistyön syventymisen mahdollisuuksille. Tämä näyttäytyy siinä, miten Venäjä-suhteen kuvaamisessa ei käytetä samanlaisia veljeyteen viittaavia sanamuotoja kuin islaminuskoisten naapurimaiden kanssa.

Turkin ja Iranin yhteistyötä rajoittaa niiden tuki sodan eri osapuolille, sillä Turkki tukee Assadin vastaista oppositiota. Syyriaan liittyvä yhteistyö Turkin kanssa on lisääntynyt vuoden 2017 aikana käynnistettyjen Astana-prosessin neuvotteluiden myötä. Nämä kaksi maata ovat pystyneet toimimaan välittäjinä osapuolten välillä, mikä on Iranin mukaan edesauttanut konfliktin ratkaisua²⁶⁹. Samalla välittäjärooli on mahdollistanut molemmille maille paikan siinä neuvottelupöydässä, missä Syyrian tulevaisuudesta sovitaan. Yhdistävänä tekijänä on myös näyttänyt molempien maiden vastustus itsenäisen Kurdistanin perustamiselle. Tämä nähdään Yh-

²⁶⁷ Office of the Supreme Leader: Iran-Russia cooperation in Syria shows joint goals achievable, 2.11.2017.

[<http://leader.ir/en/content/19715/The-Leader%27s-remarks-in-meeting-with-Vladimir-Putin>], luettu 21.3.2018.

²⁶⁸ President of the Islamic Republic of Iran: President in a meeting with his Russian counterpart: Russia a friend, neighbour, strategic partner to Iran/Tehran welcomes active participation of Russian investors, private sector in different fields/Russia's role effective in strengthening JCPOA/Iran-Russia cooperation until the end of the fight against terrorism in Syria imperative, 10.11.2017.

[<http://www.president.ir/en/101403>], luettu 21.3.2018.

²⁶⁹ President of the Islamic Republic of Iran: President in a meeting with his Turkish counterpart: Deepening Iran-Turkey business, economic ties important/Tripartite summit of Iran, Russia, Turkey has a key role in bolstering peace, sustainable stability in Syria, region, 22.11.2017.

[<http://www.president.ir/en/101660>], luettu 21.3.2018.

dysvaltain pyrkimyksenä aikaansaada sekä Iraniin että Turkkiin suuntautuva kiusantekoväline²⁷⁰. Maiden parantuneisiin suhteisiin liittyy myös Turkin presidentti Erdoganin autoritäärisemmän johtamisotteen myötä heikentyneet Turkin länsisuhteet.

Saudi-Arabia on Iranin alueellinen kilpailija, joka muodostaa sunnalaisen vastavoiman Iranin shiia-ryhmittymille. Iran tosin pyrkii välttämään sunni-shiia vastakkainasettelun esiintuomista ja korostaa mieluummin, miten Saudi-Arabian johdon Amerikka-myönteinen politiikka ei nauti suosiota kansan riveissä²⁷¹. Jemen on muodostunut Syyrian ohessa toiseksi sotänäyttämöksi, jossa Iran ja Saudi-Arabia taistelevat sijaisjoukoin Lähi-idän voimatasapainosta. Iran kokee kansainvälisen yhteisön ummistavan silmänsä Saudien sotarikoksilta Jemenissä²⁷² ja on siksi pakotettu tukemaan huthikapinallisia. Iran linkittääkin Syyrian ja Jemenin sijaissodat sekä Bahrainin painostamisen yhteen osaksi Saudien ja Yhdysvaltojen yhteisiä valtapyrkimyksiä²⁷³. Saudi-Arabian ja Iranin kilpailuasetelma vaikuttaa kummassakin valtiossa keskeisellä tavalla ulkopoliittikan toimintamahdollisuuksiin ja siksi se on myös merkittävänä vaikuttimena Iranin toiminnalle Syyriassa.

Sama kilpailuasetelma Saudien kanssa heijastuu myös Iranin suhteessa Libanoniin. Iranin vallankumouskaarti on ollut perustamassa Libanonilaista Hizbollahia 1980-luvun alussa ja se on Iranin keskeinen työkalu Israelin uhkaamisessa. Syyrian merkitys aseiden kauttakulkureittinä Hizbollahille on korvaamaton. Iranin pyrkimyksenä onkin ylläpitää itselleen myötämielistä vyöhykettä Libanonista Syyrian ja Irakin kautta läntiseen Afganistaniin saakka.²⁷⁴ Shiiajärjestö Hizbollahin vastapainoksi Saudi-Arabia vaikuttaa Libanonin sunniyhteisön taustalla. Tähän liittyy esimerkiksi loppuvuodesta 2017 nähty erikoinen tapahtumaketju Saudi-Arabian pääkaupungissa Riadissa, jossa Libanonin pääministeri Saed Hariri yritettiin syrjäyttää vallassa estämällä häntä matkustamasta takaisin Libanoniin^{275 276}.

²⁷⁰ Office of the Supreme Leader: Zionist regime seeking to create ‘new Israel’ in region, 5.10.2017.

[<http://www.leader.ir/en/content/19425/Meeting-with-the-Turkish-president-and-his-entourage>], luettu 21.3.2018.

²⁷¹ Office of the Supreme Leader: The Leader’s remarks in the ceremony marking the 28th passing anniversary of Imam Khomeini, 5.6.2017.

[<http://www.leader.ir/en/speech/18420/Marking-the-28th-passing-away-anniversary-of-Imam-Khomeini>], luettu 21.3.2018.

²⁷² Office of the Supreme Leader: The Leader: The main reason behind bombing of Yemen is Saudi’s anger about Iran’s influence in the region, 12.7.2015.

[<http://www.leader.ir/en/content/13415/The-Leader%E2%80%99s-four-hour-meeting-with-hundreds-of-students>], luettu 21.3.2018.

²⁷³ Office of the Supreme Leader: The Leader’s remarks in the ceremony marking the 28th passing anniversary of Imam Khomeini, 5.6.2017.

²⁷⁴ Erlich (2014), s. 145–148.

²⁷⁵ Saad Hariria estettiin poistumasta Riadista ja hän ilmoitti epäilyttävässä televisiopuheessa eroavansa. Oletettavasti Saad Hariri yritettiin korvata hänen veljellään Baad Haririlla, joka olisi kuuliaisempi Saudi-hallinnolle ja valmiimpi kovempaan vastarintaan Hizbollahia kohtaan. Saudi-Arabian suunnitelma kaatui kuitenkin Libanonin

Iranin otteesta Hizbollahiin on esitetty eriäviä arvioita. Yhtäällä se voidaan tulkita suoraksi käskysuhteeksi²⁷⁷. Toisaalla Iranin ote on arvioitu vahvaksi, muttei niin vahvaksi, että sillä olisi veto-oikeus liikkeen johtajan Hassan Nasrallahin päätöksiin. Varsinkin Hizbollahin sotilaallinen menestys Israelia vastaan vuoden 2006 sodassa on tuonut Iranille liikkeen päätukijana positiivista vaikutusvaltaa Arabimaissa vastarinnan johtovaltiona. Tästä huolimatta Iranin sisällä on jakautuneita mielipiteitä siitä, miten Hizbollahin aktiivinen vastarinta palvelee Iranin kansainvälistä asemaa.²⁷⁸ Tätä taustaa vasten on tulkittavissa ajatollah Khomeinin muistutukset siitä, miten Hizbollahin arvostelijoiden olisi kyettävä näkemään kokonaiskuva, jolloin he ymmärtäisivät järjestön merkityksen vallankumouksen edistämässä²⁷⁹.

Hizbollahin sitoutumiselle Syyriaan voidaan nähdä sekä uskonnollisia että poliittisia syitä²⁸⁰. Järjestö on tukenut Assadin hallintoa varhaisesta vaiheesta alkaen ja sen arvioidaan lähettäneen sotilaitaan Syyriaan alkuvuodesta 2013²⁸¹. Järjestö kiisti ensimmäisten kuukausien ajan sotilaallisen läsnäolonsa Syyriassa, mutta on sittemmin myöntänyt avoimesti joukkojensa taistelevan Assadin rinnalla²⁸². Samoin sodan alkuvaiheessa Iran oli vaitonainen Hizbollahin roolista, mutta sodan kuluessa sen merkitystä Syyrian vakauttamisessa on kiitelty avoimesti²⁸³. Hizbollahin Iranilta saaman tuen laajuutta pyritään osin peittelemään ja siksi myöskään Syyri-

sunnien ja kansainvälisen yhteisön vastustukseen, jolloin hän ilmoitti peruvansa eroilmoituksen ja palasi Libanoniin.

Reuters, 15.11.2017: Lebanon accuses Saudi Arabia of holding its PM hostage.

[<https://www.reuters.com/article/us-lebanon-politics/lebanon-accuses-saudi-arabia-of-holding-its-pm-hostage-idUSKBN1DF18A>], luettu 22.3.2018.

²⁷⁶ On esitetty kolme vaihtoehtoa Saudi-Arabian motiiviksi tässä epäonnistuneessa yrityksessä. Ensimmäisen mukaan Riadissa oltiin tyytymättömiä Haririn kyvyttömyyteen rajoittaa Hizbollahia. Toisen mukaan pyrittiin aiheuttamaan Libanoniin poliittinen kriisi, jonka avulla Hizbollahia marginalisoitaisi. Kolmannen mukaan Hariri olisi ollut Riadissa aiemmin nähdyn epäonnistuneen palatsivallankumouksen hävinneen osapuolen liittolainen.

Ulutaş, Ufuk & Burhanettin Duran: Traditional Rivalry or Regional Design in the Middle East? *Insight Turkey*, 20, 2, Spring2018, s. 81–105.

²⁷⁷ Ovaska, Olli, everstiluutnantti, Suomen puolustusasiamies Israelissa: Syyrian sota Israelin näkökulmasta, haastattelu 26.10.2018, haastattelua jatkettu 5.11.2018, materiaali kirjoittajalla.

²⁷⁸ Grace, Robert & Andrew Mandelbaum: Understanding the Iran-Hezbollah Connection, United States Institute of Peace, 22.9.2006.

[<https://www.usip.org/publications/2006/09/understanding-iran-hezbollah-connection>], luettu 22.3.2018.

²⁷⁹ Office of the Supreme Leader: The Leader's Remarks in Meeting with a Group of Students in Holy Month of Ramadan, 3.7.2016.

[<http://www.leader.ir/en/speech/15936/Ayatollah-Khamenei-meets-hundreds-of-students,-rapping-the-US-over-its-obligations-under-JCPOA>], luettu 22.3.2018.

²⁸⁰ Tokmajyan, Armenak: Hezbollah's Military Intervention in Syria: Political choice or religious obligation? *Approaching Religion*, 4, 2, 2014, s. 105–112.

²⁸¹ Sullivan, Marisa: Hezbollah in Syria. Middle East Security Report 19, Institute for the Study of War, April 2014.

[http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Hezbollah_Sullivan_FINAL.pdf], luettu 22.3.2018.

²⁸² *The New York Times*, 23.5.2013, Hezbollah Commits to an All-Out Fight to Save Assad.

[<http://www.nytimes.com/2013/05/26/world/middleeast/syrian-army-and-hezbollah-step-up-raids-on-rebels.html?mcubz=0>], luettu 11.9.2017.

assa tapahtuvan yhteistyön tarkemmista päämääristä ei puhuta. Julkilausumista pystyy kuitenkin päättämään, että Iran näkee Hizbollahin Venäjän ohella tärkeimpänä kumppaninaan Assadin hallinnolle osoitetussa tuessa.

Iranin suhteesta Irakiin puhutaan tasavertaisena kumppanuutena²⁸⁴. Samalla Irakista maalataan kuvaa kansana, joka on kärsinyt ulkovaltojen juonittelusta jo 40 vuoden ajan²⁸⁵. Tällä selitellessään maan Iranin näkökulmasta vaikeaa asemaa Yhdysvaltojen vaikutusvallan alla. Onkin merkille pantavaa, että vaikka Iran hyvin suoraan syyttää monia Lähi-idän valtioita Yhdysvaltojen myötäilystä, ei Irakia näissä yhteyksissä mainita. Tämä viestii realistisesta suhtautumisesta siihen, että Yhdysvallat on Saddam Husseinin hallinnon kaatamisen jälkeen läsnä Irakis-
sa, eikä Irakin hallinto mahda sille mitään. Asian nostamista poliittiselle tasolle ei Iranissa nähdä hyödylliseksi.

Iranissa kytketään rajanaapuri Irakin turvallisuustilanne vahvasti omaan turvallisuuteen. ISIS:n kukistaminen liikkeen tukialueilla on nähty ensiarvoisen tärkeäksi. Iran on pyrkinyt korostamaan Irakin asevoimien itsenäistä roolia tässä taistelussa. Valtionjohdon lausunnoissa korostuvat myös negatiivinen suhtautuminen niin Irakin hajottamispyrkimyksiin kuin Irakin maa-alueen hyödyntämiseen sotatoimiin Syyriassa.²⁸⁶ Kaikkia näitä yhdistää Iranin halu vaikuttaa ulkomaisten asevoimien määrään ja toimintaedellytyksiin Irakissa, sillä niiden nähdään paitsi muodostavan mahdollisen sotilaallisen uhkan myös heikentävän Iranin vaikutusvaltaa maassa.

Syyrian vahva kytkös koko Lähi-idän voimatasapainoon ja Iranin vahva sitoutuminen Syyri-
aan näyttäytyy tavassa, miten Syyrian sodasta Iranin valtiojohdossa viestitään. Sota nähdään
uhkana alueen vakaudelle ja kytketään osaksi sitä suurempaa narratiivia, jossa Iranin viholliset
yrittävät heikentää maan toimintamahdollisuuksia. Erityisesti Iran varoo kärjistävästä sunni-

---

²⁸³ Office of the Supreme Leader: You did humanity a great service, 22.11.2017.

²⁸⁴ President of the Islamic Republic of Iran: President Rouhani in an interview with NBC: Unstable JCPOA means failure of politics/Pressuring banks for dealing with Iran against JCPOA/Syria's future only in the hands of its people, 25.9.2016.

[<http://www.president.ir/en/95468>], luettu 30.4.2018.

²⁸⁵ President of the Islamic Republic of Iran: President addressing the opening ceremony of 31st International Islamic Unity Conference: Fighting terrorism must continue until full eradication/Powers, some others seeking new plots in the region instead of thanking those who fought ISIS/Recklessness of some regional states in cooperating with Zionists the bitter part of recent developments/Syria, Iraq to prevail over terrorism sooner or later, Yemenis to make aggressors regret/Killing Muslims not civilisation/No rift between Shiites, Sunnis; they are two ways to one destination, 5.12.2017.

[<http://www.president.ir/en/101887>], luettu 30.4.2018.

²⁸⁶ Office of the Supreme Leader: Supreme Leader Meets with Prime Minister of Iraq, 21.10.2014.

[<http://www.leader.ir/en/content/12657/Supreme-Leader-Meets-with-Prime-Minister-of-Iraq>], luettu 30.4.2018.

shiia vastakkainasettelua puhumalla siitä vihollisten katalana juonitteluna. Vallankumouksen edistämiseksi se haluaa näyttäytyä koko islamilaisen yhteisön edustajana.

3.6 Iranin ei-julkilausutut intressit Syyriassa

Vaikka Iranin käyttämä diplomatian kieli onkin varsin suoraa, on erilaisissa arvioissa nostettu esiin myös paljon ei-julkilausuttuja intressejä, joita sillä Syyriassa on ajettavana. Monet näistä liittyvät siihen, miten Iran käytännön tasolla haluaa vastarintaansa toteuttaa. Käsittelyssä nostetaan esiin shiia-sunni vastakkainasettelu ja siihen liittyvä näkökulma shiia puolikuusta. Tällä tarkoitetaan Iranin alueellista kilpailua Saudi-Arabiaa ja muita vahvoja sunni-valtioita vastaan. Toisena kokonaisuutena käsitellään Israelia vastaan suuntautuvan *vastarinnan* toimintaedellytysten ylläpitäminen. Edellä mainittuja yhdistää, että Iranin virallisissa julkilausumissa näistä puhutaan peitetymmin. Ne ovat silti keskeisessä osassa Iranin voimapolitiikkaa. Iranin ulkoisten vihollisten vastaisen kamppailun lisäksi Syyrialla on Iranille myös merkittävät taloudelliset sekä sisäisen vakauden ylläpitämisen ulottuvuudet, jotka käsitellään alaluvun päätteeksi.

3.6.1 Shiia-sunni vastakkainasettelu ja shiia puolikuu

Iranin ja Saudi-Arabian välistä epäluuloa on kuvattu niin syväksi, että diplomaattiselle ratkaisulle on hyvin vähän sijaa²⁸⁷. Maat käyvät sijaissotia niin Syyriassa kuin Jemenissä, joiden panoksena on asema Islamilaisen maailman johtovaltiona. Syyriassa osapuolten näkyvin kiistakysymys oli varsinkin sodan alkuvaiheessa Assadin valta-asemassa pysyminen, kun Saudi-Arabia antoi tukensa oppositiovoimille. Hallitsijakysymys on kuitenkin vain yksi osa maiden välisissä intressieroissa. Kun Assadin valtakauden jatkuminen alkoi näyttää selvältä, Riadissa käännettiin fokus Assadin kaatamista Iranin vaikutusvallan rajoittamiseen. Iranin näkökulmasta Venäjä-suhde on noussut keskiöön myös tässä valtakamppailussa, sillä Saudi-Arabia on yrittänyt painostaa Venäjää vähentämään Iranille lojaalien joukkojen operaatioiden tukemista sunniryhmittymiä vastaan. Etenkin ISISin kukistumisen jälkeen Iranin on kyettävä tarjoamaan Venäjälle päteviä argumentteja sen perustelemiseksi, miksi Iranin panosta edelleen Syyriassa

---

²⁸⁷ Ghitis, Frida: Is the Diplomatic Tide Shifting in the Rivalry Between Saudi Arabia and Iran? World Politics Review, 5.11.2017. [<https://www.worldpoliticsreview.com/articles/22111/is-the-diplomatic-tide-shifting-in-the-rivalry-between-saudi-arabia-and-iran>], luettu 4.5.2018.

tarvitaan.²⁸⁸ Kamppailulla Saudi-Arabian kanssa on myös taloudellinen ulottuvuus. Vuonna 2016 solmittu ydinohjelmaa rajoittanut JCPOA-sopimus²⁸⁹ avasi Iranille uusia taloudellisia mahdollisuuksia, joiden hyödyntämistä Saudi-Arabiassa on seurattu huolestuneena²⁹⁰.

Iranin ja Turkin välit ovat myös sunni-shiia valtataistelun värittämät. Vaikka mailla on yhteinen tavoite itsenäisen Kurdistanin perustamisen estämisessä, Turkin Eufratin kilpi (2016–2017) sekä Oliivinoksa (2018) -operaatiot Pohjois-Syyriassa on tuomittu Iranissa. Turkki näkee Iranin ajavan ”Persialaista nationalismia” Syyriassa ja Irakissa, mikä johtaisi alueiden hajoamiseen. Iran taas yhtyy liittolaisensa Assadin näkemykseen, että Turkki ensisijaisesti pyrkii valtaamaan itselleen maa-alueita Syyriasta omaan kontrolliinsa.²⁹¹ On kuitenkin arvioitu, että Iran on tuomitsevien julkilausumiensa takana peitetysti nähnyt Turkin operaatioissa myös positiivisia puolia. Yhteinen päämäärä Yhdysvaltojen tukemien kurdien heikentämisessä on näistä ilmeisin. Pohjois-Syyriaan muodostui asetelma, jossa Turkin asevoimat ja kurdeja tukemassa olleet yhdysvaltalaiset sotilaat toimivat vastakkaisilla puolilla. Näiden kahden Nato-liittolaisen mahdollisen yhteenoton on arvioitu palvelle Iranin etua.²⁹² Samalla Turkin hyökkäykset Pohjois-Syyriassa ovat kuitenkin heikentäneet Assadin asemaa. Iranin intresseissä olisikin, että Turkki pidättäytyisi ulottamasta operaatioitaan kovin syvälle Syyriaan²⁹³ ja sodan päätyttyä vetäisi sotilaansa kokonaan pois Syyriasta²⁹⁴. Turkin nähdään olevan valintatilanteessa, jossa sen on ratkaistava, onko yhteistyö Iranin kurdi-kysymyksessä tärkeämpää kuin Iranin alueellisen hegemonian vastustaminen²⁹⁵.

---

²⁸⁸ Katz, Mark: Russian-Saudi Rapprochement? Iran and Economic Strain Will Make It Tough. *Russia Matters*, Harvard Kennedy School, Belfer Center for Science and International Affairs, 28.9.2017b.

[<https://www.russiamatters.org/analysis/russian-saudi-rapprochement-iran-and-economic-strain-will-make-it-tough>], luettu 4.5.2018.

²⁸⁹ Eng. *Joint Comprehensive Plan of Actions*.

²⁹⁰ Saadi, Manal: Saudi - Iranian future: 3 games - 3 scenarios. *Diplomatic Insight*, 9, 3, 2016, s. 17–19.

²⁹¹ *Al Jazeera*, 21.2.2017: Iran and Turkey trade barbs over Syria and Iraq.

[<https://www.aljazeera.com/news/2017/02/iran-turkey-trade-barbs-syria-iraq-170221133606326.html>], luettu 6.5.2018.

²⁹² *Al Jazeera*, 26.2.2017: What is behind the hostility between Iran and Turkey?

[<https://www.aljazeera.com/indepth/features/2017/02/hostility-iran-turkey-170225184418231.html>], luettu 6.5.2018

²⁹³ Elias, Firas: Why Does Iran Fear Turkey’s Military Operation in Afrin? *The Washington Institute for Near East Policy*, 27.2.2018.

[<http://www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/why-does-iran-fear-turkeys-military-operation-in-afrin>], luettu 6.5.2018.

²⁹⁴ Cagaptay, Soner, Anna Borshchevskaya & Nader Uskowi: Turkish-Russian-Iranian Summit: Limits to a Tripartite Entente. *The Washington Institute for Near East Policy*, 3.4.2018.

[<http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/turkish-russian-iranian-summit-limits-to-a-tripartite-entente>], luettu 6.4.2018.

²⁹⁵ Friedman, George: Iran Reshapes the Middle East. *Geopolitical Futures*, 29.11.2017.

[<https://geopoliticalfutures.com/iran-reshapes-middle-east/>], luettu 4.5.2018.

Shiia puolikuun käsite nousi esiin vuonna 2004 Jordanian kuninkaan Abdullahin haastattelussa. Tuolloin Yhdysvallat oli sitoutunut Irakin sotaan, jossa Iran antoi tukea maan shiia-ryhmittymille kasvattaakseen niiden vaikutusvaltaa. Kuningas Abdullah viittasi käsitteellä siihen maantieteelliseen Iranille myönteiseen puolikuun muotoiseen alueeseen Libanonista Iraniin, joka oli muodostumassa Irakin kääntyessä shiiajohtoiseksi Saddam Husseinin jälkeisenä aikana. Hän näki tämän voimasuhdemuutoksen uhkaavan Lähi-idän herkkää voimatasapainoa etenkin niissä sunnijohtoisissa maissa, joissa on shiivähemmistöjä.²⁹⁶ Shiia puolikuu -teoriaa on kritisoitu siitä, että se oli keino muodostaa uhkakuva, jolla käännettiin Yhdysvaltojen mielenkiinto muualle sunnijohtoisten autoritääristen valtioiden demokratiavajeesta maalaamalla Iranista Lähi-idän suurin turvallisuusuhka. Samoin se on nähty liiaksi yksinkertaistavana, sillä shiiamuslimit ovat hajanainen joukko niin maantieteellisesti kuin poliittisiltä suuntauksiltaan.²⁹⁷

On totta, ettei Irakin, Syyrian tai Libanonin tarkastelu joukkona Iranin vaikutusvallan alla olevaa shiia-akselia tee oikeutta alueen kompleksiselle poliittiselle tilanteelle. Irakissa shiitit ovat enemmistönä noin 60 % osuudella²⁹⁸, mutta Libanonissa shiiojen osuus arvioidaan noin 40 %²⁹⁹ ja Syyriassa alaviitti, ismaili ja shiiväestön yhteenlasketuksi osuudeksi arvioidaan vain noin 13 %³⁰⁰. On myös kiistanalaista kuinka vahvaksi Syyrian alaviitit kokevat siteensä Iranin uskonnolliseen johtoon ja missä määrin Iranissa nähdään alaviittien edustavan todellista shiialaisuutta³⁰¹. Tästä huolimatta tämä maantieteellinen käytävä on Iranille tärkeä Israelin vastaisen vastarinnan ylläpitämisessä sekä väylänä Välimerelle. Näyttääkin siltä, että Iran pyrkii yhdistelmällä kovia ja pehmeitä vaikuttamiskeinoja kasvattamaan vaikutusvaltaansa tällä alueella sekä ulottamaan vaikuttamisen myös muihin lähialueen maiden shiivähemmistöihin³⁰². Eli

²⁹⁶ Ma'oz, Moshe: The "Shi'i Crescent": Myth and Reality. The Saban Center for Middle East Policy at the Brookings Institution, Analysis paper 15, 2009.

²⁹⁷ Haji-Yousefi, Amir: Whose Agenda Is Served by the Idea of a Shia Crescent? Alternatives: Turkish Journal of International Affairs, 8, 1, kevät 2009, s. 114–135.

²⁹⁸ Pew Research Centre: The World's Muslims: Unity and Diversity, 9.8.2012.

[<http://www.pewforum.org/2012/08/09/the-worlds-muslims-unity-and-diversity-1-religious-affiliation/>], luettu 4.5.2018.

²⁹⁹ On huomioitava, että Libanonin väestöosuksien arviointiin liittyy epävarmuuksia, sillä kysymys on vahvasti politisoitunut osaksi eri ryhmittymien vallanjakoa. Libanonin edellinen väestönlaskenta on vuodelta 1932, jolloin shiiojen osuus oli noin 20 %.

Hazran, Yusri: The Shiite Community in Lebanon: From Marginalization to Ascendancy. Middle East Brief, Brandeis University, nr. 39, 2009.

[<https://www.brandeis.edu/crown/publications/meb/MEB37.pdf>], luettu 4.5.2018.

³⁰⁰ United States Department of State: International Religious Freedom Report for 2011.

[<https://www.state.gov/documents/organization/193119.pdf>], luettu 4.5.2018.

³⁰¹ Cordesman, Anthony: *Israel and Syria: The Military Balance and Prospects of War*. Praeger Security International 2008, s. 155.

³⁰² Paunic, Natalia: The Rising Shi'a Crescent: Iranian Smart Power and Implications for the Middle East, Central Asia, and the Persian Gulf. Carleton Review of International Affairs, 3, 2016, s. 70–92.

shiia puolikuun käsitteen värityneisyydestä huolimatta Iranin pyrkimys vaikutusvallan kasvatamiseen tällä alueella on ilmeinen. Irakin säilyttämiseksi vaikutuspiirissään, Iranin intresseissä on pitää maa yhtenäisenä, mutta samalla sotilaallisesti heikkona³⁰³. Syyrian osalta se tarkoittaa samoin valtion yhtenäisyyttä ja Assadin vallassa pysymistä, sillä shiiojen pienestä väestöosuudesta johtuen mikä tahansa muu johtaja olisi Iranille todennäköisesti vähemmän kuuliainen.

Puolikuun läntinen päätepiste on Libanonin Hizbollah, jota pidetään Iranin merkittävimpanä ulkomaisena sijaisjoukkona. Hizbollahilla on arvioitu olevan Syyriassa kolme keskeistä päämäärää. Ensiksi, se on pyrkinyt ylläpitämään ”vastarinnan” toimintakykyä tukemalla Assadin hallintoa. Toiseksi, se on halunnut ylläpitää maayhteyden Syyrian kautta Iraniin, sillä järjestön suorituskyky on vahvasti riippuvainen Syyriasta ja Iranista saadusta aseavusta sekä taloudellisesta tuesta. Tämä vaikeutuisi huomattavasti, jos yhteys katkeaisi. Kolmanneksi, Hizbollah on pyrkinyt varmistamaan, ettei Syyria siirtyisi sunnihallintoon, mikäli Assadin jatkolle ei olisi edellytyksiä.³⁰⁴ Maayhteyden ylläpitämisessä Libanoniin ja Välimerelle Iranilla on muutamia suuntaamisvaihtoehtoja. Assadin joukkojen ylläpitämä vahva asema Damaskos - Homs - Aleppo vyöhykkeellä on tarjonnut toiminnanvapautta Länsi-Syyriassa. Syyrian itäosien läpi Irakiin Assadin hallinnon ote on ollut heikompi. Alueen tiestö on harvempaa ja pitkät erämaataipaleet muodostavat uhkan. Tämän vuoksi Iran on joutunut turvautumaan omien sijaisjoukkojen käyttöön sekä erinäisin intressein toimivien muiden ryhmittymien tukeen turvallisen kauttakulun järjestämiseksi. Käytännössä reittivaihtoehtoja ovat olleet rajallisen tiestön vuoksi etelämpänä Palmyran ja Deir-ez-Zorin kautta, keskempänä Raqqan kautta, tai pohjoisessa kurdialueiden läpi kulkevat reitit. ISIS:n hallitessa Syyrian itäosia Iranin raportoitiin tukeutuneen pohjoisen kurdialueisiin kauttakulkualueena³⁰⁵. Vuoden 2017 aikana ISIS:n asema heikentyi samalla kuin Yhdysvaltojen joukkojen läsnäolo lisääntyi kurdialueilla, mikä iranilaisten arvioiden mukaan tähtäsi osin myös Iranin toiminnanvapauden rajoittamiseen. Tämän seurauksena raportoitiin Iranin siirtäneen maakäytävänsä kulkemaan etelämpänä Deir-ez-Zorin ja Palmyran kautta Damaskokseen.³⁰⁶

---

³⁰³ Eriksson (2017).

³⁰⁴ Sullivan (2014).

³⁰⁵ *The Guardian*, 8.10.2016: Amid Syrian chaos, Iran’s game plan emerges: a path to the Mediterranean. [<https://www.theguardian.com/world/2016/oct/08/iran-iraq-syria-isis-land-corridor>], luettu 27.6.2018.

³⁰⁶ *The Guardian*, 16.5.2017: Iran changes course of road to Mediterranean coast to avoid US forces.

[<https://www.theguardian.com/world/2017/may/16/iran-changes-course-of-road-to-mediterranean-coast-to-avoid-us-forces>], luettu 27.6.2018.

3.6.2 Vastarinnan toimintaedellytysten turvaaminen

Shiia puolikuun käsite on Iranin vahvistumisesta huolestuneissa sunnivaltioissa syntynyt, mutta Iranille vaikutusvallan levittämisellä on kuitenkin laajempi merkitys kuin tunkeutuminen sunnivaltioiden sivustaan. Pyrkimys levittää sille lojaalien joukkojen verkosto mahdollisimman laajoille alueille Syyriassa pohjaa useampaan tavoitteeseen. Ensinnäkin pidemmän aikavälin toimintaedellytysten ylläpitämiseksi niillä voidaan turvata Assadin valta-asemaa, mutta samalla joukkojen pysyvällä läsnäololla voidaan varmistaa, ettei Syyrian politiikka eksy liiaksi Iranin haluamasta suunnasta. Toiseksi joukot toteuttavat Iranin ideologista päämäärää Israelin vastustamisesta, siirtämällä Iranin strategista ryhmitystä lähemmäksi Israelin rajoja. Kolmas merkitys joukoilla on siinä, että ne parantavat Iranin asemaa Saudi-Arabian vastaisessa kamppailussa, mikäli maiden välille syttyisi avoin sotatila. Shiia-militioiden vahvistaminen ympäri Syyriaa onkin tulkittu eräänlaiseksi varautumissuunnitelmaksi, jolla Iran valmistautuu Assadin valtakauden päättymiseen ja sunnimielisempään hallintoon³⁰⁷.

Iranin haaste sen ideologisessa pyrkimyksessä vastustaa Israelia on ollut maantieteellinen etäisyys. On jopa arvioitu, että ainoa syy miksi Iranin ja Israelin välistä sotaa ei ole vielä nähty on ollut se, että maat ovat olleet liian kaukana toisistaan. Syyrian levottomuus on tarjonnut Iranille ainutlaatuisen mahdollisuuden siirtää strategista ryhmitystään Etelä-Syyriaan lähemmäs Israelin rajaa. Iranin asevoimien joukkojen tuominen alueelle loisi aivan eri mittaluokan taistelupotentiaalin verrattuna Hizbollahin rajattuun miesmäärään ja satunnaisten raketti-iskujen uhkaan, joka on paremmin Israelin hallittavissa.³⁰⁸

Iranin on raportoitu rakentaneen pysyviä sotilastukikohtia Syyriaan läsnäolonsa sementoimiseksi³⁰⁹. Israelin sotilastiedustelu on kertonut paikantaneensa kymmenen tällaista tukikoh-
taa³¹⁰, joskin sekä Syyria³¹¹ että Iran kiistävät niiden olemassaolon³¹². Israelista on myös kuul-

---

³⁰⁷ Bassiri Tabrizi & Pantucci (2016), s. 7.

³⁰⁸ Shapiro, Jacob: Israel, Iran and the War for Syria. Geopolitical Futures, 11.2.2018.

[<https://geopoliticalfutures.com/israel-iran-war-syria/>], luettu 4.5.2018.

³⁰⁹ BBC, 10.11.2017: Iran building permanent military base in Syria - claim.

[<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-41945189>], luettu 4.10.2018.

³¹⁰ *The Times of Israel*, 17.2.2018: Iran has 10 military bases in Syria, two near Israel border — analyst.

[<https://www.timesofisrael.com/iran-has-10-military-bases-in-syria-two-near-israel-border-analyst/>], luettu 4.10.2018.

³¹¹ *Financial Tribune*, 17.6.2018: Assad Sees No Obstacles to Iran Military Bases in Syria.

[<https://financialtribune.com/articles/national/88108/assad-sees-no-obstacles-to-iran-military-bases-in-syria>], luettu 4.10.2018.

³¹² *The Times of Israel*, 2.6.2018: Iran, Syria deny existence of Iranian military presence in country.

[<https://www.timesofisrael.com/iran-syria-deny-existence-of-iranian-military-presence-in-country/>], luettu 4.10.2018.

tu syytöksiä Iranin ohjustuotantokapasiteetin siirtämisestä Syyriaan³¹³ sekä Iranilaisten sukellusveneiden tukeutumisesta Syyrian satamiin³¹⁴.

Israel ei hyväksy Iranin joukkoja rajoilleen, sillä se näkee Iranin pysyvän läsnäolon lähialueillaan eksistentiaalisena uhkana. Etenkin Iranin Israelia parempi kyky selviytyä laajamittaisesta kulutussodankäynnistä muodostaa Israelille toistaiseksi vielä epätodennäköisen, mutta silti potentiaalisen uhkan, joka sen on huomioitava. Iranin on siis Israelin rajalle levittäytyessään oltava varautunut aseellisiin vastatoimiin. Iranin pyrkimys painostaa Israelia ei myöskään nauti kannatusta ”vastarintaan” kuulumattomissa maissa, joten se ei voi odottaa neuvottelupöydissä merkittävää tukea tavoitteelleen, kun sodanjälkeisen Syyrian asemasta sovitaan.³¹⁵ Toisaalta olisi Iranille sietämätön ajatus, ettei se saisi vastineeksi sen suuresta panostuksesta Assadin voitoksi kääntyneeseen sotaan pysyvää jalansijaa Syyriassa³¹⁶. Iran tiedostaa, että Syyria ei ole halukas avaamaan uutta rintamaa Israelin suuntaan, mutta Assadin hallinto on liian riippuvainen Iranista estääkseen sen suunnitelmia. Venäjän intresseissä on kuitenkin ylläpitää hyvät välit Iranin lisäksi myös Israeliin sekä alueen sunnivaltioihin ja siksi Iranin suurin tasapainoilu Israelin sotilaallisten vastatoimien lisäksi onkin käytävä Venäjän kanssa siitä, kuinka pitkälle Kreml sallii Israelin provosoimisen edetä. Onkin arveltu, että Venäjän passiivisuus Israelin toistuvissa iskuissa Hizbollahia ja muita Iranille lojaaleja joukkoja vastaan voi näiden iskujen lisääntyessä viedä Iranin tilanteeseen, jossa se pakottaa Venäjän valitsemaan kumman puolelle asettua³¹⁷.

3.6.3 Taloudelliset intressit

Iranin vaikutusvallan levittämisyhkymykset ulottuvat myös talouden saralle. Assadin kovat otteet mielenosoitusten tukahduttamisessa johtivat taloudellisiin sanktioihin Syyriaa kohtaan. Samalla arabimaista aiemmin Syyriaan virranneet investoinnit pienenevät merkittävästi ja Syyria ajautui talousahdinkoon. Tällöin Iran ryhtyi avokätisesti lainoittamaan Syyriaa miljardeilla

---

³¹³ *BBC*, 28.8.2017: Iran building missile factories in Syria and Lebanon - Netanyahu. [<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-41074830>], luettu 4.10.2018.

³¹⁴ *Haaretz*, 5.11.2017: Netanyahu: Iran Seeks to Send Its Submarines to Syria's Mediterranean Ports. [<https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-netanyahu-iran-seeks-syrian-ports-for-its-submarines-1.5463228>], luettu 4.10.2018.

³¹⁵ Friedman, George (2017).

³¹⁶ *The New York Times*, 11.2.2018: Israel's Clash With Iran and Syria: 5 Takeaways. [<https://www.nytimes.com/2018/02/11/world/middleeast/israel-iran-syria-clash.html>], luettu 4.5.2018.

³¹⁷ Katz, Mark: Iran and Russia cooperate amid suspicion. *The Arab Weekly*, 6.8.2017. [<https://theArabweekly.com/iran-and-russia-cooperate-amid-suspicion>], luettu 4.5.2018.

dollareilla, mikä kasvatti samalla Iranin poliittista vaikutusvaltaa.³¹⁸ Assadin lojaalisuus Iranille pohjautuukin sotilaallisen tuen lisäksi paljolti juuri taloudelliseen riippuvuuteen.

Syyriassa Iran on pyrkinyt solmimaan itselleen edullisia ja laajasti eri aloille ulottuvia sopimuksia energiainfrastruktuurin ja telekommunikaatioyhteysien jälleenrakentamisesta Iranilaisten tuotteiden viemiseen Syyrian kuluttajamarkkinoille. Sisällissodasta huolimatta maiden välinen kauppa oli vuonna 2017 kaksinkertaistunut sotaa edeltävistä vuosista³¹⁹. Monet jälleenrakennussopimuksista ovat olleet sellaisten yritysten solmimia, jotka ovat läheisessä suhteessa Iranin vallankumouskaartiin, joka on ollut aktiivisesti läsnä maassa lähes koko sodan ajan.³²⁰ Ensimmäisenä Assadin tueksi ilmoittautuminen ja siitä seurannut Syyrian hallinnon kokema kiitollisuudenvelka mahdollistaa Iranille pehmeän vaikutusvallan kasvattamisen Syyriassa ja kaventaa samalla muiden naapurimaiden mahdollisuuksia päästä osaksi Syyrian sodanjälkeisistä markkinoista.

Energiapolitiikan saralla Syyria on Iranin näkökulmasta kauttakulkumaa, jossa kaksi vielä suunnitteluvaiheessa olevaa kilpailevaa kaasuputkihanketta risteää. Iran solmi 2012 aiesopimuksen Syyrian kanssa Irakin ja Syyrian halki Euroopan markkinoille kulkevasta putkihankkeesta. Samalla Syyria oli torjunut Qatarin hankkeen viedä Saudi-Arabian ja Syyrian kautta oma putkensa Turkin läpi Eurooppaan. Ns. ”kaasuputkiteorian” mukaisesti Syyrian sodan geopoliittisena selittäjänä olisi kilpailu Iranin ja Venäjän intresseissä olevan putkihankkeen ja länsimaiden tukeman Qatarin hankkeen välillä³²¹. Amerikkalaisten tuki Qatarille on tulkittu osin haluksi rajoittaa Iranin vaikutusvaltaa Euroopassa sekä samalla vähentää Euroopan riippuvuutta Venäjästä³²². Teorian toimivuutta Syyrian sodan taustalla on kuitenkin vähätelty, sillä molemmat putkihankkeet ovat vielä hyvin varhaisessa suunnitteluvaiheessa ja niiden taloudelliset kannattavuudet ovat kyseenalaisia. Lisäksi Venäjän intressi tukea Iranin hanketta päästä kilpailemaan Euroopan kaasumarkkinoille on kyseenalainen, sillä se häiritseisi Venäjän

---

³¹⁸ Al-Saadi, Salam: Iran’s Stakes in Syria’s Economy, Carnegie Endowment for International Peace, 2.6.2015. [<http://carnegieendowment.org/sada/60280>], luettu 11.5.2018.

³¹⁹ Vuonna 2010 Iranin ja Syyrian välisen kaupan arvo oli yhteensä 545 miljoonaa dollaria, josta 70 % oli Iranin vientiä Syyriaan. Sodan alkuvuosina kaupankäynti väheni, mutta sittemmin sen on raportoitu nousseen yli miljardiin dollariin, josta 95 % oli Iranin vientiä Syyriaan.

³²⁰ Majidyar, Ahmad: Iran Expands Its Economic Sphere of Influence in Syria. The Middle East Institute, 13.9.2017.

[<http://www.mei.edu/content/io/iran-expands-its-economic-sphere-influence-syria>], luettu 4.5.2018.

³²¹ Orenstein, Mitchell & George Romer: Putin’s Gas Attack: Is Russia Just in Syria for the Pipelines? Foreign Affairs, 14.10.2015.

[<https://www.foreignaffairs.com/articles/syria/2015-10-14/putins-gas-attack>], luettu 11.5.2018.

³²² Escobar, Pepe: Syria: Ultimate Pipelineistan War. Strategic Culture Foundation, 7.12.2015.

[<https://www.strategic-culture.org/news/2015/12/07/syria-ultimate-pipelineistan-war.html>], luettu 11.5.2018.

merkittävää markkina-asemaa alueella.³²³ Kaasuputkihanke on kuitenkin nähtävissä yhtenä niistä taloudellisista ja geopoliittisista intresseistä, joita Iranilla Syyriassa on ajettavana. Kuvassa 4 on havainnollistettu kilpailevien kaasuputkihankeiden suunnitellut reitit.

Kuva 4: Havainnekuva kilpailevista kaasuputkihankeista.³²⁴

Iranin on vuoteen 2017 mennessä arvioitu investoineen Syyriaan yli kuusi miljardia dollaria. Investointi on paitsi sitonut Assadin Iraniin, myös sitonut Iranin voimakkaammin Syyriaan. Sen on saatava investoinnille tuottoa jälleenrakennusvaiheessa, jossa se kohtaa kovaa kilpailua venäläisiltä ja kiinalaisilta yrityksiltä. Riskinä on, että Iran on sitoutunut Syyriaan niin voimakkaasti, että se on menettämässä yhden neuvotteluvaihteen, kun se ei Venäjän tai Kiinan lailla voi uhata vetävänsä tukeaan pois.³²⁵ Taloudelliset kytkökset lienevätkin merkittävä syy sille, ettei Iran halua tukea sellaisia mahdollisia Syyriaa etupiireihin hajottavia vallanjakojärjestelyjä, joissa sen tulevia ansaintamahdollisuuksia rajoitettaisiin.

3.6.4 Sisäisen vakauden ylläpitäminen

Iranin poliittinen kenttä on jakautunut yhtäältä konservatiiveihin ja toisaalta uudistusmielisiin pragmaattisiin konservatiiveihin ja reformisteihin. Ajatollah Khameinin takana seisovat konservatiivit ovat sitoutuneita vallankumoukseen ja ajavat kovaa ulkopoliittikkaa. Uudistusmieli-

³²³ Cochrane, Paul: The 'Pipelineistan' conspiracy: The war in Syria has never been about gas. Middle East Eye, 10.5.2017.

[<http://www.middleeasteye.net/essays/pipelineistan-conspiracy-why-war-syria-was-never-about-gas-144022537>], luettu 11.5.2018.

³²⁴ Karttapohja: Googlemaps. Kuva piirretty mukailleen: Cochrane, Paul: The 'Pipelineistan' conspiracy: The war in Syria has never been about gas. Middle East Eye, 10.5.2017.

³²⁵ *Financial Times*, 14.2.2018: Iran faces uphill battle to profit from its role in Syria war. [<https://www.ft.com/content/f5129c30-0d7f-11e8-8eb7-42f857ea9f09>], luettu 11.5.2018.

set taas näkevät avautumisen ja kansainvälisen yhteistyön lisäarvon. Suhtautuminen esimerkiksi ydinsopimukseen erottaa puolet toisistaan. Konservatiiveilla on vahva perustuslain ja instituutioiden turvaama asema, jonka viimeisenä vartijana on yhteiskunnan eri osa-alueille levittäytynyt vallankumouskaarti. Uudistusmielisillä taas on heikon talouden, korruption ja demokratiavajeen kyllästyttämän kansan keskuudessa laaja suosio, minkä turvin presidentti Rouhani nousi valtaan. Uudistusmielisten vallassa oleva johto, presidentti Rouhani etunenäsä, on kuitenkin sitoutunut perustuslain rajoissa tapahtuvaan uudistukseen.³²⁶ Valtatasapaino osapuolten välillä on muodostunut sellaiseksi, että molemmat tarvitsevat toisiaan, eikä tämän tasapainon järkyttämistä nähdä kummankaan edun mukaiseksi³²⁷.

Kansan parissa esiintyy laajaa tyytymättömyyttä, joka ajoittain purkautuu laajoina protesteina hallintoa ja sen harjoittamaa politiikkaa kohtaan. Mielenosoittajat ovat ensisijaisesti vaatineet korkeampia palkkoja, mutta myös kyseenalaistaneet maan lähialuepolitiikan mielekkyyttä, varsinkin Hizbollahin ja palestiinalaisten saamaa avokätistä tukea³²⁸. Protestoiva joukko on kuitenkin ollut moninainen, eikä sillä ole selkeää yhteistä agenda³²⁹. Pitkään jatkuneiden kansainvälisten pakotteiden kuristaman talouden vuoksi Iranin johdossa lienee joka tapauksessa aitoa huolta regiimin säilymisestä. Vuoden 2017 lopun laajoilta protesteilta pyrittiin viemään legitimitettä, kun ajatollah Khomeini kommentoi protesteja ulkovaltojen masinoimiksi vallankumousyrityksiksi³³⁰.

Iranissa nähdään myös huoli siitä, että alueelliset levottomuudet voisivat ennen pitkää läikkyä myös sen sisäisiksi ongelmiksi. Yksi näistä huolenaiheista on kurdien vahvistunut autonominen asema Syyriassa, jonka pelätään johtavan vaatimuksiin itsenäisen Kurdistanin perustamisesta Turkin, Irakin ja lopulta myös Iranin alueelle.³³¹ Kurdien itsenäistymisvaatimusten pelättäisi innostavan muitakin ryhmittymiä separatismiin, mikä olisi merkittävä epävakauden aihe-

³²⁶ Nader, Alireza: Iran's Uncertain Political Future. Atlantic Council, 12.2.2018.

[<http://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/iran-s-uncertain-political-future>], luettu 25.6.2018.

³²⁷ Bokhari, Kamran: Iran's Delicate Stability. Geopolitical Futures, 4.8.2016.

[<https://geopoliticalfutures.com/irans-delicate-stability/>], luettu 25.6.2018.

³²⁸ Reuters, 31.12.2017: What has brought Iranian protesters to the streets?

[<https://www.reuters.com/article/us-iran-rallies-explainer/what-has-brought-iranian-protesters-to-the-streets-idUSKBN1EP0KP>], luettu 26.6.2018.

³²⁹ *The Washington Post*, 4.1.2018: In place of ideology, today's Iranian protests simply demand change.

[https://www.washingtonpost.com/gdpr-consent/?destination=%2fnews%2fmade-by-history%2fwp%2f2018%2f01%2f04%2fin-place-of-ideology-todays-iranian-protests-simply-demand-change%2f%3f&utm_term=.62c68a5fddad], luettu 26.6.2018.

³³⁰ Reuters, 9.1.2018: Iran has foiled plot to use protests to overthrow system, leader says.

[<https://www.reuters.com/article/us-iran-protests-khamenei/iran-has-foiled-plot-to-use-protests-to-overthrow-system-leader-says-idUSKBN1EY0Z8>], luettu 25.6.2018.

³³¹ Bassiri Tabrizi & Pantucci (2016), s.8.

uttaja maassa, jossa yli kolmasosa väestöstä kuuluu eri etnisiin vähemmistöihin. Lisäksi Iranin rajoille ulottuvan irakilaisen Kurdistanin pelättäisi muodostavan mahdollisen painostuskeinon Iranin vastustajille, samaan tapaan kuin Iran hyödyntää Hizbollahia.³³²

Syyrian sodalla on siis suora kytkös Iranin sisäpolitiikkaan. On raportoitu kasvavaa huolestuneisuutta niin konservatiivien kuin uudistusmielisten parissa siitä, että Iran on ollut voittamassa sotaa, mutta häviämässä sodan jälkeistä aikakautta³³³. Iran on panostanut Syyriaan niin taloudellista, sotilaallista kuin poliittista pääomaa tavalla, joka edellyttää hallinnon uskottavuuden säilymiseksi jonkinlaista hyötyä esiteltäväksi kansalaisille. Tilannetta ei tee helpommaksi, että jalansijan säilyttämiseksi Syyriassa näitä panostuksia olisi todennäköisesti jälleenrakennusvaiheessa lisättävä entisestään.

3.7 Yhteenveto Iranin intresseistä Syyriassa

Iranin intressit Syyriassa voidaan taulukossa 4 esitetyllä tavalla jaotella neljään kategoriaan. Keskeisin niistä on islamilaisen vallankumouksen edistäminen. Tämän lisäksi Iranille on tärkeää rajoittaa sunniterrorismin jalansijaa Syyriassa ja Irakissa. Sotaan osallistumisen kuluessa tärkeiksi intresseiksi ovat nousseet taloudellisen etujen varmistaminen sekä Iranin sisäistä vaukautta uhkaavien kehityskulkujen rajoittaminen.

Iranin päällimmäisenä intressinä Syyriassa on ylläpitää edellytyksiä sen kansalliselle missiolle, islamilaisen vallankumouksen levittämiseksi. Tämän saavuttaakseen Iran pyrkii patoamaan Yhdysvaltojen ja rikkaiden Arabimaiden vaikutusvallan leviämistä. Iran on sitoutunut Assadin hallinnon vallassa pitämiseen, sillä yhtä shiia-myönteisen hallitsijan nouseminen hänen tilalleen olisi epätodennäköistä. Syyrian pitäminen shiiajohtoisena tukee tavoitetta shiia-myönteisen vyöhykkeen muodostamisesta Iranista Irakin ja Syyrian kautta Libaniin. Vyöhyke tarjoaa Iranille väylän Välimeren kauppateille sekä ennen kaikkea maakäytävän, jota pitkin se kykenee ylläpitämään Israelin vastaista *vastarintaa* tukemalla Hizbollahia ja rakentamalla eteläiseen Syyriaan uutta rintamaa Israelin koillisrajalle.

---

³³² *The Economist*, 30.9.2017: Iran's Kurds are growing restless, too.

[<https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2017/09/30/irans-kurds-are-growing-restless-too>], luettu 25.6.2018.

³³³ Vatanka, Alex: Iran's Syria policy: the view from the street. The Middle East Institute, 4.4.2018.

[<http://www.mei.edu/content/article/irans-syria-policy-view-street>], luettu 26.6.2018.

Taulukko 4: Yhteenveto Iranin intresseistä Syyriassa.

IRANIN INTRESSI		
Vallankumouksen edistäminen	Assadin vallassa pitäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Assadin vallassa pysyminen on tae Iranin vaikutusvallalle. - Syyrian demografia ei todennäköisesti mahdollistaisi samanlaisia shiia-myönteisyyttä ilman Assadia. - Painottamalla Syyrian kansan oikeutta valita omat johtajansa Iran on kuitenkin myös valmistautunut siihen, ettei Assadin valtakauden jatkumiselle olisi edellytyksiä.
	Yhdysvaltojen toimintaedellytysten heikentäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Iran näkee Yhdysvallat eksistentiaalisena uhkana ja pyrkii heikentämään sen toimintaedellytyksiä Lähi-idässä. - Yhdysvaltojen nähdään lietsovan shiia-sunni vastakkainasettelua Lähi-idässä.
	Sunnivaltioiden toimintaedellytysten heikentäminen ja shiia puolikku	<ul style="list-style-type: none"> - Iran pyrkii rakentamaan vaikutusvaltansa alla olevien valtioiden vyöhykettä Irakissa, Syyriassa ja Libanonissa esiintyen kuitenkin tasa-arvoisena veljenä ja kumppanina. - Vyöhykkeen avulla se ylläpitää maayhteyttä Irakin ja Syyrian kautta Libanoniin sekä Välimeren rannikolle. - Maayhteys Välimerelle tukee Iranin tavoitetta lisätä kauppayhteyksiä Eurooppaan sekä vähentää riippuvuutta Persianlahden meritiestä. - Iran käy sijaissotaa Saudi-Arabian kanssa niin Syyriassa kuin Jemenissä. Kumpikaan ei kuitenkaan halua eskaloida tilannetta suoraksi yhteenotoksi. - Turkki vastustaa Assadia, mutta on hyväksynyt hänen valtakauden jatkuvan. Turkin heikentyneet länsisuhteet, lähentyminen Venäjän kanssa sekä yhteinen intressi rajoittaa kurdien itsenäistymispyrkimyksiä ovat kuitenkin myös johtaneet yhteistyöhön Iranin ja Turkin välillä.
	<i>Vastarinnan</i> toimintaedellytysten kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Iran pyrkii tuomaan omaa strategista ryhmitystään lähemmäs Israelin rajaa. - Samalla Iran haluaa vahvistaa Hizbollahia vahvistaakseen deterenssiä Israelia vastaan.
Terrorismin rajoittaminen	Terroristijärjestöjen lyöminen	<ul style="list-style-type: none"> - Terrorismin kitkeminen nähdään tärkeimmäksi edellytykseksi Syyrian muiden ongelmien ratkaisemisessa. - ISIS:n lyöminen Syyriasta ja Irakista vähentäisi myös ulkomaisten joukkojen määrää alueilla, mikä vahvistaisi Iranin asemaa.
	Terrorismiuhkan narratiivin hyödyntäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Terrorismin vastustaminen on perustana Iranin läsnäololle Syyriassa, joten uhkan lopullinen eliminoiminen ei välttämättä ole Iranin intresseissä. - Iranin narratiivin mukaan Yhdysvallat ja Saudi-Arabia tukevat terroristijärjestöjä. Siksi voi olla Iranin edun mukaista rajoitusti sallia järjestöjen olemassaolo osoituksena vihollistensa korruptoituneisuudesta.
Talouden edistäminen	Kauppasuhteiden vahvistaminen	<ul style="list-style-type: none"> - Iran pyrkii sitomaan Syyriaa vaikutusvaltaansa taloudellisesti. - Syyriaan tehdyille investoinneille on saatava tuottoa.
	Jälleenrakennusurakat	<ul style="list-style-type: none"> - Jälleenrakennusurakoiden avulla pyritään saamaan tuottoa Syyriaan investoiduille resursseille
	Energiainvestoinnit	<ul style="list-style-type: none"> - Iran pyrkii rakentamaan kaasuputken Syyrian halki päästäkseen paremmin Euroopan energiamarkkinoille. - Samalla sen intresseissä on estää Qatarin Saudi-Arabian halki suuntautuva putkihanke.
Iranin sisäisen vakauden ylläpitäminen	Tuloksia protestoivalle kansalle	<ul style="list-style-type: none"> - Talouspakotteiden köyhdyttämässä kansassa kytee tyytymättömyyttä hallinnon ulkopoliittikkaa kohtaan, joten Iranin on kyettävä nostamaan esiin onnistumisia.
	Kurdien itsenäistymisen estäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Itsenäisen Kurdistanin syntyminen Syyriaan ja/tai Irakiin pyritään estämään, sillä sen pelätään innostavan Iranin kurdivähemmistöä nousemaan kapinaan.

Terrorismin patoaminen on muodostanut Iranille narratiivin, jonka ympärille sotilaallinen läsnäolo Syyriassa on voitu rakentaa. Sen varjossa Iran on voinut vahvistaa asemaansa, kytkeä Syyrian hallintoa voimakkaammin itseensä ja kehittää vastarinnan toimintaedellytyksiä. Iran näkee äärijärjestöjen taustalla kytköksiä Lähi-idän vauraisiin sunnivaltioihin sekä Yhdysvaltoihin. Näin ne toimivat myös osoituksena Iranin vihollisten moraalisesta rappiosta. Tästä narratiivista Iran ei tahdo kokonaan luopua, mutta samalla se haluaa kuitenkin eliminoida sen uhan, minkä järjestöt muodostavat Syyrialle, Irakille sekä ennen kaikkea Iranin omalle alueelle. Julkilausumissaan Iran on todennut terrorismin olevan Syyrian ongelmista suurin, minkä vuoksi se on myös ratkaistava ensimmäisenä. Lisäksi ISIS:n vastainen taistelu on myös lisännyt Yhdysvaltojen sotilaallista läsnäoloa Lähi-idässä, mikä nähdään Iranissa negatiivisessa valossa.

Iran on panostanut Syyriaan merkittävän määrän taloudellisia ja sotilaallisia resursseja, joille se odottaa tuottoa. Pyrkimyksenä on vahvistaa taloudellisia siteitä, jotka samalla sitoisivat maita poliittisesti lähelle toisiaan. Tähän liittyvät myös sodan jälkeen alkavat jälleenrakennustyöt, joista Iran pyrkii saamaan itselleen mahdollisimman suuren osan. Energiapolitiikassa Iran tähyää Euroopan markkinoille ja pyrkii edistämään kaasuputkihanketta Syyrian halki.

Terrorismin rajoittamisen lisäksi Syyrian sodalla on Iranille muitakin sisäisen vakauden liittymäpintoja, jotka ovat nousseet esiin Syyrian sodan kuluessa. Yksi niistä on kurdien itsenäistymispyrkimykset, joiden Iran pelkää leviävän myös maan omaan kurdivähemmistöön. Iranissa on kansan parissa merkittävää tyytymättömyyttä maan ekspansiiviseen politiikkaan, joka on purkautunut laajoissa protesteissa. Protestoivalle kansalle on kyettävä osoittamaan tuloksia, ettei epävakaus ala muodostaa uhkaa regiimin säilymiselle. Syyriaan tehdyt panostukset ovat olleet niin suuret, ettei Iran voi vetäytyä sieltä tyhjin käsin.

3.8 Intressien vertailu

Assadin heikentynyt asema ja terroristijärjestö ISIS:n laajentuminen Lähi-idässä loivat suotuisat edellytykset Venäjän ja Iranin yhteistyölle, kun maat tekivät ratkaisunsa sitoutua Syyriaan sotilaallisesti. Venäjän käynnistäessä operaationsa syksyllä 2015 Iran oli ollut jo vahvasti mukana taisteluissa Assadin rinnalla omilla asevoimillaan sekä sijaisjoukoillaan. Tällöin päälimmäisinä yhteisinä intresseinä näyttäytyivät Syyrian hallinnon aseman vahvistaminen sekä terroristijärjestöjen kasvaneen vallan rajoittaminen. Venäjän ja Iranin tuen siivittämänä Syyrian hallituksen joukot saivat vähitellen tilanteen kääntettyä ja alkuvaiheen yhteiset tavoitteet

alkoivat täyttyä. Samalla Venäjän ja Iranin intressierot muuttuivat näkyvimmiksi. Maiden välinen yhteistyö mahdollistaa monilla osa-alueilla yhteisten päämäärien edistämisen, mutta samalla se asettaa molemmille myös rajoitteita, jotka vaativat poliittista ja sotilaallista tasapainottelua. Taulukossa 5 esitellään Iranin näkökulma aiemmin määriteltyihin Venäjän intresseihin. Vastaavasti taulukossa 6 esitellään Venäjän näkökulma Iranin intresseihin.

Taulukko 5: Venäjän intressit Syyriassa Iranin näkökulmasta tarkasteltuna.

VENÄJÄN INTRESSI		IRANIN NÄKÖKULMA
Suurvalta- aseman vahvis- taminen	Lähi-idän maiden voima- tasapainon kontrollointi	- Venäjän vahvistuminen rajoittaa Iranin liikkumatilaa, mutta samalla se myös rajoittaa Saudi-Arabian ja Turkin toiminta- edellytyksiä. - Venäjän sitoutuminen Assadiin on epävarmuustekijä.
	Pysyvät tukikohdat Syyri- assa ja Välimerellä	- Iran haluaa ylläpitää maayhteyden Välimerelle. Kun Venäjä hallitsee rannikkoaluetta, se kykenee rajoittamaan Iranin toi- mintaa. - Toisaalta Venäjän tukikohdat tarjoavat välillistä suojaa Iranille, kun ne rajoittavat länsimaiden toimintaedellytyksiä.
	Länsimaiden liikkumatilan pienentäminen	- Lähtökohtaisesti kaikki mikä vähentää Yhdysvaltojen toi- mintaedellytyksiä Lähi-idässä on Iranille eduksi. - Venäjän, Iranin ja Turkin johtama Astanan prosessi mahdol- listaa Iranille osallistumisen Syyrian tulevaisuuden määritte- lyyn.
Terrorismin ra- joittaminen	Terrorismin vastaisen taist- elun narratiivin hyödyn- täminen	- Iran tukee Venäjän terrorismin vastaisen taistelun narratii- via. - Molemmat osallistuvat yhteisen narratiivin luomiseen kyt- kemällä kemiallisten aseiden käytöt terrorismiin.
	Terrorismin uhkan vähen- täminen Lähi-idässä	- Intressit yhtyvät, sunni-taustaiset äärijärjestöt ovat molempi- en maiden yhteisiä vihollisia. - Toisaalta järjestöt ovat sitoneet länsimaiden resursseja ja si- ten palvelleet Iranin etua.
	Terrorismin uhkan vähen- täminen kotimaassa	- Terrorismin kukistamisessa on molemmissa maissa sisäisen turvallisuuden ulottuvuus, mutta Iranissa tämä on maantieteel- lisestä läheisyydestä johtuen voimakkaampi.
Talouden edis- täminen	Energiainvestoinnit	- Yhteistyö Venäjän kanssa mahdollistaa oman kaasuputki- hankkeen edistämistä Qatarin ja Saudi-Arabian putken sijaan. - Samalla Iran kilpailee Venäjän kanssa pääsystä Euroopan kaasumarkkinoille.
	Jälleenrakennusurakat	- Venäjä ja Iran kilpailevat osin samoista markkinoista. - Vaikuttaa siltä, että Venäjä on saavuttamassa etulyöntiasen- man jälleenrakennusurakoissa, mikä heikentää Iranin mahdol- lisuuksia saada tuottoa taloudellisille panostuksilleen.
	Puolustustarvikekauppa	- Iran on yksi Venäjän puolustusteollisuuden asiakkaista ja liittolaisuus Syyriassa edistää puolustustarvikekauppaa.
Asevoimien ke- hittäminen	Asevoimareformin lop- puunsaattaminen	- Venäjän asevoimien vahvistuminen parantaa niiden pelotetta ja tekee Venäjästä houkuttelevamman kumppanin.
	Voimanprojisointikyvyn osoittaminen	- Samalla voimannäyttö on myös suunnattu Irania kohtaan. - Tiedusteluyhteistyö parantaa molemminpuolisesti tilanneku- vaa.
	Henkilöstön sotakokemuk- sen kartoittaminen	- Yhteistyö mahdollistaa Iranin joukkojen ja sijaisjoukkojen suorituskykyjen kehittämisen.
	Puolustusmateriaalin tes- taaminen taistelutilanteissa	- Venäläisen puolustusteollisuuden kehittyminen vaikuttaa vain vähän Iraniin sen hankkimien järjestelmien mahdollisen kehitystyön kautta.

Taulukko 6: Iranin intressit Syyriassa Venäjän näkökulmasta tarkasteltuna.

IRANIN INTRESSI		VENÄJÄN NÄKÖKULMA
Vallankumouksen edistäminen	Assadin vallassa pitäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Venäjä jakaa tavoitteen siitä, ettei Syyriaa pilkota osiin. - Venäjä ei ole yhtä sitoutunut Assadiin kuin Iran, vaan on ylläpitänyt edellytyksiä neuvotella hänen asemastaan.
	Yhdysvaltojen toiminta-edellytysten heikentäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Iranin kokema uhkakuva Yhdysvaltojen hegemoniasta Niililtä Eufratekselle ei ole Venäjälle yhtä konkreettinen. - Venäjä hyödyntää kuitenkin Iranin lailla Yhdysvaltojen passiivista Syyria-politiikkaa. - Yhdysvaltojen vastustaman Iranin ydinohjelman osalta Venäjä tukee rauhanomaista ydinohjelmaa, mutta ei salli Iranin kehittää ydinasetta. - Venäjän intresseissä on estää Yhdysvaltojen ja Iranin vastakkainasettelun eskaloituminen.
	Sunnivaltioiden toiminta-edellytysten heikentäminen ja shiia puolikuu	<ul style="list-style-type: none"> - Venäjän intresseissä on tasapainottaa shiia- ja sunni-osapuolten voimasuhteita niin, ettei kumpikaan osapuoli nouse liian vahvaksi, mutta myös estää näiden ajautuminen sotaan. - Iran-yhteistyön rinnalla Venäjä pyrkii ylläpitämään yhteistyötä myös Turkin ja Saudi-Arabian kanssa. - Venäjä sallii Iranin suunnitelman maayhteyden ylläpitämiseksi shiia puolikuun alueella. - Venäjä ei kuitenkaan halua liiaksi vahvistaa shiia-hegemoniaa alueella.
	Vastarinnan toimintaedellytysten kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Venäjä pyrkii ylläpitämään hyviä suhteita Israeliin. - Palestiinalaiskysymys ei ole Venäjälle yhtä merkityksellinen. - Venäjä myötäilee Israelia siinä, ettei se halua päästää Iranin joukkoja Israelin raja-alueille. - Hizbollah on Venäjän yhteistyökumppani Syyriassa, mutta Venäjä ei halua liiaksi tukea sen vahvistumista Libanonissa.
Terrorismin rajoittaminen	Terroristijärjestöjen lyöminen	- Intressit yhtyvät. Sunni-taustaiset äärijärjestöt ovat molempien vihollisia.
	Terrorismiuhkan narratiivin hyödyntäminen	- Molemmat maat hyötyvät terrorismin vastaisen taistelun narratiivista.
Talouden edistäminen	Kauppasuhteiden vahvistaminen	- Venäjän intresseissä ei ole Syyrian joutuminen liian voimakkaasti Iranin taloudellisen vaikutusvallan alle.
	Jälleenrakennusurakat	- Venäjä kilpailee Iranin kanssa Syyrian jälleenrakennusurakoista.
	Energiainvestoinnit	<ul style="list-style-type: none"> - Venäjä tukee Iranin kaasuputkihanketta mieluisempana kuin Yhdysvaltojen tukemaa Qatarin ja Saudi-Arabian putkihanketta. - Samalla Venäjä ei kuitenkaan halua päästää Irania kilpailemaan Euroopan markkinoista, joten sen näkökulmasta paras ratkaisu voisi olla, ettei kumpikaan hanke etenisi.
Iranin sisäisen vakauden ylläpitäminen	Tuloksia protestoivalle kansalle	<ul style="list-style-type: none"> - Iranin tuki Syyriassa oli tarpeellisempaa sodan alkuvaiheessa Assadin ollessa alakynnessä. Kun Assadin asema on vahvistunut, Iranin heikentyminen sisäpoliittisen paineen alla voi olla eduksi. - Venäjä kuitenkin tukee nykyistä hallintoa, eikä halua Iranin vallankumousta.
	Kurdien itsenäistymisen estäminen	<ul style="list-style-type: none"> - Venäjä vastustaa lähtökohtaisesti kaikkea separatismia oman sisäisen vakautensa ylläpitämiseksi. - Venäjällä on kuitenkin historiallisesti ollut hyvää yhteistyötä kurdien kanssa, jota jatkossakin halutaan ylläpitää.

Iranin näkökulmasta Venäjän tuki Assadille on ollut ensiarvoisen tärkeää, sillä ilman sitä Syyrian hallinnon asema olisi todennäköisesti käynyt tukalaksi. Yhteistyö Venäjän kanssa tukee Iranin strategisia intressejä, mutta samalla Venäjän osin risteävät pyrkimykset aiheuttavat kysymysmerkkejä yhteistyön rajoille pidemmällä tähtäimellä. Venäjä ei ole yhtä sitoutunut Assadiin kuin Iran, vaan suostuisi todennäköisesti oikeissa olosuhteissa irtautumaan hänestä. Tietoisuus tästä toimii neuvotteluvalttina niin Teheranin kuin Damaskoksen suuntaan.

Maailmanpolitiikan mittakaavassa Venäjän suurvalta-aseman vahvistuminen ja siirtymä multipolaarisuuteen nähdään Iranissa myönteisessä valossa, sillä se rajoittaa Yhdysvaltojen hegemoniaa. Lähi-idässäkin Venäjän painoarvon korostuminen johtaa tästä näkökulmasta Iranille suotuisaan kehitykseen. Samalla Iranissa kuitenkin tunnistetaan, ettei Venäjän pyrkimyksenä ole kääntää shiia-sunni vastakkainasettelua kummankaan osapuolen eduksi. Venäjä pyrkii ylläpitämään toimivia suhteita kaikkiin alueen vahvoihin toimijoihin, millä se parhaiten varmistaa omien intressiensä huomioimisen. Tätä Venäjä edistää parhaiten tasapainottamalla sitä, ettei yksikään alueen maista nousisi liian vahvaan asemaan. Näin ollen Venäjän läsnäolo yhtäällä rajoittaa Iranin liikkumatilaa, mutta toisaalta suojaa myös Saudi-Arabian ja Turkin liialliselta vahvistumiselta. Tasapainottamisen hengessä Iranin pyrkimys shiia-puolikuun vahvistamiseen hyväksytään Venäjällä siihen rajaan asti, etteivät suhteet Israeliin ja alueen sunnivaltioihin vaarannu. Tämä tasapainoilu edellyttää varauksellista suhtautumista Iranin ja sen sijaisjoukkojen kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Laajasti tarkastellen Venäjän ja Iranin intressit yhtyvät myös siinä, että Yhdysvaltojen vaikutusvaltaa Lähi-idässä pyritään rajoittamaan. Venäjällä voidaan kuitenkin nähdä olevan tässä suhteessa Irania pragmaattisempi lähestyminen, mikä mahdollistaa kompromissien tekemisen, niin kauan kuin sen oma asema varmistetaan. Iranin ja Yhdysvaltojen välinen kompromissiratkaisu, jossa Yhdysvallat hyväksyisi Iranin läsnäolon ja vaikutusvallan Syyriassa, vaikuttaa epätodennäköisemmältä. Tämäkin tilanne vahvistaa Venäjän neuvotteluasemaa ja on omiaan ruokkimaan Teheranissa epävarmuutta liittouman pitkäaikaisesta säilymisestä.

Venäjän Syyriasta vuokraamat pysyvät tukikohdat korostavat Iranissa Venäjä-suhteen merkitystä kehitettävänä kumppanuutena. Ne sitovat Venäjän alueelle pitkäksi ajaksi, rajoittavat länsimaiden toimintaedellytyksiä ja suojaavat siten Iranille strategisesti merkittävää yhteyttä Välimerelle ja Libanoniin. Samalla tukikohdat myös vahvistavat Venäjän otetta Iranille strategisesti merkittävästä alueesta, joka on myös Assadin tärkeää tukialuetta.

Terrorismin rajoittamisessa Iranin ja Venäjän intressit yhtyvät parhaiten. Molemmat ovat hyödyntäneet terrorismin vastaisen taistelun narratiivia perusteluna osallistumiselleen Syyrian sotaan. Niin kauan kuin molemmilla valtioilla on muita sotilaallisesti edistettäviä intressejä alueella, terrorismin vastaisen taistelun kertomus on syytä pitää hengissä. Sen avulla voidaan rakentaa yhteistä pohjaa diplomatialle kilpailevien valtioiden suuntaan ja lisäksi se sitoo myös kilpailijoiden resursseja. Lopullinen voitto terrorismista, jos sellainen ylipäätään on saavutettavissa, ei välttämättä palvelisi kummankaan etua. Mailla on kuitenkin yhteinen pyrkimys heikentää sunnitaustaisia äärijärjestöjä. Terroristijärjestöt hankaloittavat Assadin edellytyksiä hallita Syyriaa ja lisäksi molemmilla mailla on sisäisen turvallisuuden näkökulmasta tarve estää terrorismin leviäminen valtioidensa alueille. Iranille tämä on maantieteellisestä läheisyydestä johtuen erityisen merkityksellistä.

Terrorismin vastustamisessa molemmat maat korostavat länsimaiden vastuuta ongelman syntymisestä. Eroavaisuus retoriikassa on kuitenkin löydettävissä siinä, että Iranissa korostetaan Saudi-Arabian vastuuta järjestöjen tukemisessa, mitä venäläisissä julkilausumissa ei tehdä. Tämäkin heijastelee Venäjän pyrkimystä säilyttää yhteistyön edellytykset kaikkiin Lähi-idän valtioihin.

Talouden saralla Iranin ja Venäjän intressit poikkeavat eniten toisistaan. Maiden voidaan nähdä käyvän kilpajuoksua siitä, kumpi saa varmistettua itselleen suuremman siivun Syyrian jälleenrakennusurakoista, joiden hintalapun YK:n erityislähettiläs Staffan de Mistura on arvioinut nousevan vähintään 250 miljardiin dollariin³³⁴. Näistä sodan jälkeisistä markkinoista hyötymisen esteenä on luonnollisesti maksukykyisen ja -valmiin rahoittajan löytäminen. Taloussuhteiden muodostumisella on merkitystä paitsi Syyriaan sijoitetun pääoman tuoton muodostamisessa, myös laajemmin vaikutusvallan rakentamisessa sodan jälkeisessä Syyriassa. Energiapolitiikassa maat kilpailevat Syyrian energiavarantojen hyödyntämismahdollisuuksista. Tässä Iran hyötyy siitä, että Venäjä rajoittaa Qatarin ja Saudi-Arabian kaasuputkihanketta Syyrian halki. Samalla Venäjän sitoutuminen Iranille merkittävään kaasuputkihankkeeseen Syyrian läpi on kuitenkin epävarmaa. Puolustustarvikekaupassa Venäjä on Iranille merkittävä kumppani ja yhteistyö Syyriassa on edistänyt kauppasuhteen syventämistä. Venäjän näkökulmasta Iran on merkittävä puolustusteollisuuden asiakas, mutta kumppanuuden merkitys on kuitenkin pienempi kuin toisinpäin.

---

³³⁴ *The New York Times*, 3.12.2018: Help Assad or Leave Cities in Ruins? The Politics of Rebuilding Syria.

Venäjän tavoitteet asevoimien kehittämisessä eivät merkittävästi vaikuta Iraniin, sillä maiden välinen voimasuhdevertailu oli jo alun alkaen kallellaan Venäjän suuntaan. Iran ei myöskään näyttäydä Venäjän asevoimien kehittämisessä merkittävällä tavalla, joten tätä kysymystä ei tule nähdä yhteistyön näkökulmasta kovin keskeisenä. Venäjän Lähi-idässä suorittama voimannäyttö on ensisijaisesti ollut suunnattu länsimaihin, mutta samalla sillä on osoitettu Lähi-idän maille Venäjän suurvaltastatusta. Sotilaallisesti vahvistuva Venäjä on Iranille houkuttelevampi kumppani ja yhteistyön kautta Irankin on saanut kehitettyä asevoimiensa ja sijaisjoukkojensa suorituskykyä.

Iranin tahtotila estää kurdialueiden itsenäistymisen jaetaan Venäjällä. Venäjällä on kuitenkin perinteitä yhteistyöstä kurdien kanssa ja tulevaisuuden toiminnanvapauden nimissä se pyrkii myös ylläpitämään suhteita kurdiyhteisöihin. Venäjällä on perinteisesti ollut varovainen tulkemaan valtioiden hajottamista padotakseen oman maansa sisällä vaikuttavaa separatismia³³⁵. Venäjän intresseissä ei ole horjuttaa Iranin sisäistä vakautta ja se pyrkii suojelemaan Iranin johtoa ulkomaisilta vallanvaihtopyrkimyksiltä. Samalla Iranin johdon sisäpoliittinen heikentyminen voi vahvistaa Venäjän vaikutusvaltaa Iraniin.

Yhteenvedona intressien yhtäläisyydestä ja eroavaisuudesta voidaan todeta, että Venäjällä ja Iranilla on paljon samansuuntaisia intressejä, joiden varaan yhteistyötä on voitu rakentaa. Samanaikaisesti Venäjällä on kuitenkin lähes kaikissa kysymyksissä enemmän joustavuutta, sillä Iran on politiikallaan asemoinut itsensä monessa kysymyksessä ääripääksi niin länsimaiden, Israelin kuin Lähi-idän sunnivaltioiden suhteen. Venäjä taas on monissa näistä kysymyksistä sellaisessa asemassa, että se voi tarpeen vaatiessa lähestyä myös toista osapuolta. Tästä neuvotteluvaramasta yhdistettynä Venäjän sotilaalliseen vahvemmuuteen voidaan tehdä johtopäätös, ettei Venäjän ja Iranin liittolaisuus perustu tasapainoon. Luoviessaan Iranin ja sen vihollisten edustamien ääripäiden välissä Venäjä kykenee edistämään intressejään joko hakemalla kompromissiratkaisuja tai asettumalla jommankumman osapuolen taakse. Iranilla ei ole Venäjän suhteen vastaavaa liikkumatilaa, koska se on musta-valkoisella ulkopolitiikallaan asemoinut itsensä monissa kysymyksissä venäläisen politiikan perälaudaksi.

[<https://www.nytimes.com/2017/12/03/world/middleeast/syria-war-rebuilding-homs.html>], luettu 15.1.2019.

³³⁵ Tämän politiikan voidaan erityisesti Ukrainan vuoden 2014 tapahtumien jälkeen toki väittää muuttaneen suuntaansa.

4 VENÄJÄN JA IRANIN YHTEISTOIMINTA SYYRIAN SODASSA

Tässä luvussa tarkastellaan Venäjän ja Iranin yhteistoimintaa Syyrian sodassa poliittisella sekä sotilaallisella tasolla. Tarkastelutasojen jaottelu on osin keinotekoisia sotilaallisen voimankäytön ollessa yksi politiikan väline. Se mahdollistaa silti asioiden jäsentämisen kokonaisuuksiin, joista presidentti Putin on käyttänyt nimityksiä *poliittinen raide*³³⁶ sekä *terrorismin vastainen raide*³³⁷. Jälkimmäisellä viitataan sotilaallisen voiman käyttöön. Sotilaallisella tasolla käsitellään sotilaiden operatiivisella ja taktisella tasolla³³⁸ tekemää yhteistoimintaa. Poliittisella tasolla käsitellään tämän ulkopuolelle jäävä kokonaisuus.

4.1 Poliittinen taso

Tässä alaluvussa käsitellään valtionjohtojen ja näiden edustajien erityisesti diplomatian kautta tekemää vaikuttamista eri toimijoihin, kuten muihin valtioihin, kansainvälisiin järjestöihin ja ei-valtiollisiin toimijoihin. Käsittelyssä keskitytään Venäjän toimintaan YK:n turvallisuusneuvostossa, Syyrian rauhanprosessien eri raiteisiin sekä Venäjän ja Iranin tasapainoiluun suhteissaan Syyrian keskeisiin naapurivaltioihin. Näistä valtioista tarkastellaan tässä yhteydessä Turkki, Saudi-Arabia, Israel ja Libanon. Turkin käsittelyn yhteydessä analysoidaan myös siihen kytkeytyvää kurdikysymystä. Samoin Libanonin analyysiin kytketään osapuolten suhteet Hizbollahiin. Naapurivaltioista ei erikseen käsitellä Irakia tai Jordaniaa, joiden painoarvo on arvioitu tässä yhteydessä vähemmän merkitykselliseksi. Kiinaa, Yhdysvaltoja tai muita länsimaita ei käsitellä tässä omina kokonaisuuksinaan. Syyrian asema suurvaltojen käymän globaalin valtakamppailun näkökulmasta nousee kuitenkin esiin useimpien käsiteltävien otsikoiden alla.

4.1.1 YK:n turvallisuusneuvosto

YK:n turvallisuusneuvoston Syyrian sotaa koskeva päätöksenteko on käytännössä ollut la-
maantunut. Neuvostossa on lähinnä kyetty sopimaan humanitääriseen apuun liittyvistä kysy-

---

³³⁶ Presidential Executive Office: Syrian President Bashar al-Assad made a working visit to Russia, 21.11.2017.

³³⁷ Presidential Executive Office: Statements following Russian-Syrian talks, 17.5.2018. [<http://en.kremlin.ru/events/president/news/57488>], luettu 2.1.2018.

³³⁸ Operatiivisella tasolla tarkoitetaan tasoa, jolla sotatoimi suunnitellaan, toteutetaan ja ylläpidetään strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Taktisella tasolla tarkoitetaan tasoa, jolla taistelut suunnitellaan ja käydään sotilaallisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Mukailten: United States Department of Defence: *Joint Publication 3-0, Joint Operations*, 17.1. 2017, Glossary.

myksistä. Näiden vaikuttavuus Syyrian sodan päätökseen saamisessa on ollut vähäinen.³³⁹ Venäjä on vuosina 2011–2018 käyttänyt turvallisuusneuvostossa veto-oikeuttaan 12 kertaa³⁴⁰. Osassa näistä se on saanut tukea Kiinalta³⁴¹. Estetyt päätöslauselmat ovat koskeneet kemiallisten aseiden käytön tutkimisia ja niistä esitettyjä sanktioita, Aleppon tulitaukosopimusta, väitettyjen sotarikosten tutkimista kansainvälisessä rikostuomioistuimessa, sanktiouhkaa Syyrialle sekä Syyrian tuomitsemista väkivaltaisuuksista oppositiota kohtaan³⁴².

Venäjän toiminta turvallisuusneuvostossa on tähdännyt oman toiminnan sekä Assadin legitimitetin suojelemiseen ja on näin ollen palvellut myös Iranin intressejä. Venäjä on retoriikassaan korostanut Irania voimakkaammin turvallisuusneuvoston merkitystä. Iranin johto on kuitenkin myös ajoittain painottanut neuvoston roolia legitimitetin antajana. Esimerkiksi Yhdysvaltojen Syyriaan tekemien iskujen jälkeen Iran vetosi Venäjään näiden laittomiksi katsoimiensa iskujen tuomitsemiseksi turvallisuusneuvostossa³⁴³.

Iranille Venäjä-suhteen merkitystä on korostanut Yhdysvaltojen päätös kesällä 2018 irtautua Iranin ydinohjelmaa rajoittavasta JCPOA-sopimuksesta ja uudelleen aktivoida Iranin vastaisia sanktioita. Päätös liittyi Yhdysvaltojen koventuneeseen Iranin vastaiseen politiikkaan. Se tyrmättiin muiden sopijaosapuolten toimesta, jotka tulkitsivat Iranin kunnioittaneen osuuttaan sopimuksesta. Kun Yhdysvaltojen vetäytyminen alkoi näyttää todennäköiseltä, Iran pyrki varmistamaan sopimusosapuolten tuen noudattamalla hyvin varovaista linjaa³⁴⁴. Samalla Iran myös pyrki korostamaan turvallisuusneuvoston roolia sopimusosapuolena³⁴⁵. Iran päätyi myös jatkamaan sopimuksen noudattamista Yhdysvaltojen vetäytyttyä. Teheranissa luotettiin sii-

³³⁹ Abboud, Samer: *Syria*, toinen painos, Polity, 2018, s. 182–183.

³⁴⁰ *BBC*, 16.4.2018: Syria: Does Russia always use a veto at the UN Security Council? [<https://www.bbc.com/news/world-43781954>], luettu 8.1.2019.

³⁴¹ Tämä tuki on tulkittu lähinnä solidaarisuudeksi Moskovalle, eikä Kiinan todelliseksi kannanotoksi Assadin puolesta. Se on myös noudattanut Kiinan yleistä vastustusta maiden sisäisiin asioihin puuttumisesta.

Adams, Simon: Failure to Protect: Syria and the UN Security Council. Global Centre for the Responsibility to Protect, Occasional Paper Series No. 5, March 2015.

[http://www.globalr2p.org/media/files/syriapaper_final.pdf], luettu 8.1.2019.

³⁴² *RTÉ*, 11.4.2018: Russia's 12 UN vetoes on Syria.

[<https://www.rte.ie/news/world/2018/0411/953637-russia-syria-un-veto/>]

³⁴³ President of the Islamic Republic of Iran: Iranian and Russian Presidents stress; US missile at-tack on Syria aggression, against int'l laws, UN charter/Washington attack helping terror-ists/Stressing need for supporting Syrian people, 9.4.2017.

³⁴⁴ Behraves, Maysam: Iran More Assertive Regionally After Trump Withdrawal From JCPOA. Atlantic Council, 24.9.2018.

[<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/iran-more-assertive-regionally-after-trump-withdrawal-from-jcpoa/>], luettu 8.1.2019.

³⁴⁵ President of the Islamic Republic of Iran: President Rouhani in an interview with NBC: Un-stable JCPOA means failure of politics/Pressuring banks for dealing with Iran against JCPOA/Syria's future only in the hands of its people, 25.9.2016.

[<http://www.president.ir/en/95468>], luettu 30.4.2018.

hen, etteivät Venäjä ja Kiina tällöin olisi sallineet YK:n turvallisuusneuvoston asettaa sille uusia pakotteita³⁴⁶. Venäjä jatkoikin tukeaan Iranille kiistassa ja on kannustanut sitä pysymään sopimuksessa³⁴⁷. On vaikea arvioida missä määrin Venäjän ja Iranin yhteistyö Syyriassa vaikutti tähän.

Venäjän pysyväisjäsenyys turvallisuusneuvostossa on ollut Assadin tueksi muodostuneelle liittoumalle arvokas. Neuvoston lamaantuminen on mahdollistanut Assadille annetun tuen legitimitetin ylläpitämisen, tai ainakin estänyt sen kiistattoman romuttumisen, mikä turvallisuusneuvoston päätöslauselman rikkomisesta seuraisi. Lisäksi sen voidaan nähdä myötävaikuttaneen länsimaiden passiivisuuteen, kun suojeluperiaatteen (R2P) soveltamisesta ei ole saavutettu yhteisymmärrystä sotilaallisen väliintulon pohjaksi³⁴⁸. Pysyväisjäsenyys vahvistaa Venäjän painoarvoa suhteessa liittolaisiinsa, minkä Venäjä neuvottelutilanteissa varmasti osaa hyödyntää.

4.1.2 Rauhanprosessit

Syyrian sotaa on yritetty päättää eri toimijoiden välisillä rauhanneuvotteluilla pian konfliktin eskaloitumisesta alkaen. Nämä ovat sisältäneet Arabiliiton aloitteita, YK:n erityislähettiläiden koolle kutsumia sekä eri valtioiden käynnistämiä neuvotteluita. Pääosin yritykset ovat kariuneet eriäviin näkemyksiin presidentti Assadin tulevasta roolista tai sovittujen tulitaukosopimusten nopeaan rikkoutumiseen. Rauhanneuvotteluiden on nähty aluksi keskittyneen yhteisymmärryksen etsimiseen Syyrian hajanaisten ryhmittymien välille. Kuitenkin ne kerrat, kun pientä edistystä on saavutettu, se on perustunut ulkopuolisten toimijoiden sopimiin tai takamiin ratkaisuihin.³⁴⁹ Kansainvälisten rauhanneuvotteluiden kaksi päälinjaa ovat olleet YK-johtoiset Geneven neuvottelut sekä Venäjän, Turkin ja Iranin eteenpäin viemä Astanan prosessi. Astanan prosessin tarkoituksena on ollut tukea Geneven prosessia, mutta onkin osoittautunut tätä hedelmällisemmäksi.³⁵⁰ Merkittävimmät kansainvälisen yhteisön aikaansaamat so-

---

³⁴⁶ Annan Noah: Iran Leans on UN Security Council Legitimacy to Blunt US Pressure. Atlantic Council, 11.12.2018. Huom. kirjoittaja on pseudonyymillä kirjoittava iranilainen toimittaja. [<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/iran-leans-on-un-security-council-legitimacy-to-blunt-us-pressure>], luettu 8.1.2019.

³⁴⁷ *The Moscow Times*, 25.9.2018: Russia Voices 'Unconditional' Support for Iran Nuclear Deal. [<https://themoscowtimes.com/news/russia-voices-unconditional-support-for-iran-nuclear-deal-62984>], luettu 8.1.2019.

³⁴⁸ Adams (2015).

³⁴⁹ Lundgren, Magnus: Mediation in Syria: initiatives, strategies, and obstacles, 2011–2016. *Contemporary Security Policy*, 36, 2, 2016, s. 273–288.

[<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13523260.2016.1192377>], luettu 24.8.2018.

³⁵⁰ *Al Jazeera*, 15.9.2017: Syria diplomatic talks: A timeline.

pimukset ovat rauhanneuvotteluiden pohjaksi hyväksytty Geneven kommunikointia vuodelta 2012³⁵¹ sekä YK:n turvallisuusneuvoston Syyriaa koskeva päätöslauselma 2254 vuodelta 2015³⁵².

Venäjä on ollut osallisena rauhanprosesseissa koko sodan ajan lukuun ottamatta Arabiliiton varhaisia rauhantunnusteluja. Sitä vastoin länsimaat ja sunnivaltiot eivät sodan alkuvaiheessa halunneet neuvotella Iranin kanssa. Tämä kuitenkin muuttui vuoden 2015 aikoihin, jolloin vahvistui näkemys, että rauhanneuvotteluiden eteneminen edellyttäisi kaikkien keskeisten toimijoiden osallistumista ja Iran otettiin mukaan Geneven neuvotteluiden pöytään. Iranin mukaan tuloa edesauttoivat samoihin aikoihin ajoittuneista tapahtumista 2014-2015 ISIS:n nousu, mikä nosti Syyrian kansainvälisen politiikan keskiöön, vuoden 2015 sopu Iranin ydinohjelmasta sekä Venäjän Syyrian operaation käynnistyminen 2015.³⁵³

Geneven prosessi oli jämähtänyt paikalleen noin vuodeksi, kun Venäjä, Iran ja Turkki käynnistivät Astanan prosessin vuonna 2017. Sen tavoitteet asetettiin poliittiseen ratkaisuun pyrkimällä Geneven prosessia rajatummiksi pyrkimällä ainoastaan vihollisuuksien keskeyttämiseen. Samalla Astanan prosessin johtotroikka on korostanut sen rinnakkaisuutta Geneven prosessiin nähden. Menestyksen avaimeksi on noussut, että Assadin hallinto on hyväksytty suoraksi neuvotteluosapuoleksi ja vallanvaihdokseen pyrkimisen sijaan on tavoiteltu poliittisen prosessin käynnistämistä.³⁵⁴ Astanan prosessi korostaa siirtymää YK:n ja länsimaiden johtamasta sovitelusta kohti Venäjän, Iranin ja Turkin ehdoilla etenevää tunnustelua, jossa voimakkaammin tunnustetaan osapuolten väliset sotilaalliset voimasuhteet. Neuvottelutuloksiin vaikuttamisen lisäksi jo se, että Astanan prosessi on edistynyt ilman Yhdysvaltojen ja muiden länsimaiden läsnäoloa, on tulkittu propagandavoitoksi kaikissa johtotroikan maissa³⁵⁵.

Astanan neuvotteluiden jatkumona, mutta myös neuvotteluiden uutena raiteena, voidaan nähdä vuonna 2018 Venäjän Sotšiin siirretyt sovitteluryitykset, joissa Venäjän mukaan pyrittiin

[<https://www.aljazeera.com/news/2017/09/syria-diplomatic-talks-timeline-170915083153934.html>], luettu 24.8.2018.

³⁵¹ Action Group for Syria, Final Communiqué, 30.6.2012.

[<http://www.un.org/News/dh/infocus/Syria/FinalCommuniqueActionGroupforSyria.pdf>], luettu 4.10.2018.

³⁵² UN Security Council Resolution 2249, 20.11.2015.

³⁵³ Lundgren (2016), s. 273–288.

³⁵⁴ Priya, Laskhmi: Astana Talks: A Prelude to Peace in Syria, Institute of Defence Studies and Analyses, 27.11.2017.

[https://idsa.in/backgrounders/astana-talks-a-prelude-to-peace-in-syria_lpriya_271117], luettu 5.10.2018.

³⁵⁵ Melamedov (2018).

saamaan pysähtyneisiin Geneven neuvotteluihin uutta vauhtia³⁵⁶. Neuvotteluiden tavoitteena oli käynnistää Syyrian uuden perustuslain valmistelu, mutta taustalla on myös nähty pyrkimys siirtää rauhanneuvottelut Assadille edullisempaan ympäristöön pienentämällä länsimaiden vaikutusmahdollisuuksia verrattuna YK:n kontrolloimaan Geneven prosessiin³⁵⁷.

Astanan prosessin käynnistymisen mahdollisti sotilaallisen tilanteen kehitys, mikä oli vahvistanut Assadin asemaa niin, ettei hänen syrjäyttämisenä enää ollut neuvottelupöydällä. Samalla tämä on hankaloittanut hajanaisen opposition osallistamista neuvotteluihin. Yhteisen ideologian puuttuessa Assadin valtakauden päättäminen ei ole ollut ainoastaan opposition neuvottelupäämäärä, vaan hajanaista joukkoa koossa pitänyt voima.³⁵⁸ Tämän vuoksi ulkopuolisten tukijoiden vaikutusvalta osapuolten neuvottelupöytään saamisessa ja neuvottelutulosten kunioittamisessa on noussut keskiöön. Venäjä ja Iran ovat Astanan prosessin avulla kyenneet korostamaan opposition eripuraisuutta, kun osa toimijoista on jättäytynyt tai jätetty neuvotteluiden ulkopuolelle. Tämä on saanut opposition entisiä yhteistyökumppaneita syyttelemään toisiinsa petturuudesta. Lisäksi Saudi-Arabian tukea nauttinut Syyrian poliittista oppositiota edustanut neuvottelukomitea HNC³⁵⁹ on Astanan prosessin myötä saatu näyttäytymään yhtenä asejoukkona muiden rinnalla, mikä on myös edistänyt Venäjän ja Iranin hajota ja hallitse strategiaa.³⁶⁰

Astanan rauhanprosessi on ollut keskeisessä roolissa myös Assadin hallinnon sotilaallisen menestyksen näkökulmasta. Venäjä ja Iran ovat retoriikassaan esitelleet rauhanprosessissa sovitut de-eskalaatioalueiden perustamiset väkivaltaisuuksien päättämiseen tähtäävinä konkreettisina edistysaskelina³⁶¹. Samalla ne ovat kuitenkin sotilaallisella tasolla mahdollistaneet operaatioiden vaiheistamisen niin että Syyria hallituksen ja sen tukijoiden rajalliset voimat on voitu keskittää yhteen ongelmapesäkkeeseen kerrallaan³⁶².

³⁵⁶ TASS, 3.2.2018: Syrian Congress in Sochi will give impetus to Geneva process - Russian Ambassador to UN [http://tass.com/politics/988370], luettu 2.12.2018.

³⁵⁷ Cherkaoui, Mohammed: From Geneva to Sochi: The Revolving-Door Diplomacy of the Syrian Crisis. Al Jazeera Centre for Studies Report, 25.3.2018. [http://studies.aljazeera.net/mritems/Documents/2018/3/25/1022d239d8f64ad995b7606b2c43312b_100.pdf], luettu 2.12.2018.

³⁵⁸ Lundgren (2016), s. 273–288.

³⁵⁹ Eng. *High Negotiations Committee*.

³⁶⁰ Mühlberger, Wolfgang: Astana's Syria Conference: Musical chairs on Moscow's terms. FIIA Comment 4/2017.

[https://www.fia.fi/en/publication/astanas-syria-conference], luettu 19.10.2018.

³⁶¹ Presidential Executive Office: Meeting with President of Iran Hassan Rouhani and President of Turkey Recep Tayyip Erdogan, 22.11.2017.

³⁶² Alami, Mona: Russia's Local and Regional Approach to Syria. Carnegie Endowment for International Peace, 31.7.2018.

[http://carnegieendowment.org/sada/76952], luettu 19.10.2018.

Rauhanprosessissa on ollut havaittavissa myös intressieroja Venäjän, Iranin ja Syyrian välillä liittyen Venäjän luonnostelemaan ehdotukseen Syyrian uudeksi perustuslaiksi. Venäjä pyrkii edistämään poliittista ratkaisua laajemmalla alueellisella itsehallinnolla, kuin mihin tähän nollasummapelinä suhtautuvat Syyria ja Iran olisivat valmiita myöntymään. Toisaalta Venäjä tavoittelee myös yhdessä Assadin kanssa vahvaa otetta kaikista aseellisista toimijoista pyrkimällä liittämään hallituksen rinnalla taistelleita aseellisia joukkoja osaksi Syyrian asevoimien rakenteita. Tämä pohjautuu ajatukseen siitä, että Syyrian tulevat valtasuhteet rakentuvat asevoimien hallinnan kautta. Iranin intresseissä taas on vahvistaa sille lojaalien joukkojen riippumattomuutta Assadista, mikä tukisi sen tavoitetta luoda eräänlainen valtio valtion sisälle.³⁶³

Yleisesti Venäjä on näyttäytynyt Irania aktiivisemmalta toimijalta rauhanprosessien edistämisessä, mikä heijastaa Venäjän vahvempaa asemaa kansainvälisellä näyttämöllä, mutta myös Venäjän suurempaa tarvetta löytää Syyriaan poliittinen ratkaisu. Iranissakin hyväksytään poliittisen ratkaisun välttämättömyys, minkä vuoksi sen on edullista olla mukana muovaamassa Syyrian tulevaisuutta. Samalla rauhanprosessin kaikki nähtävissä olevat realistiset tulokset kuitenkin vahvistaisivat Assadin ja muiden toimijoiden valtaa ja heikentäisivät Iranin mahdollisuuksia intressiensä ajamiseen. Tämän vuoksi Syyrian sekasortoisen tilanteen ylläpitäminen mahdollisimman pitkään todennäköisesti palvelee sen etua paremmin.

Rauhanprosessin siirtäminen YK-vetoisista neuvotteluista Venäjän, Iranin ja Turkin johtoon pienentää YK:n ja länsimaiden vaikutusvaltaa. Tämä vastaa ajatusta siitä valtioiden muodostaman yhteisön järjestyksestä, mihin Venäjä ja Iran pyrkivät, eli mahdollistaa maiden saavuttaman sotilaallisen menestyksen kääntämisen poliittiseksi vaikutusvallaksi. Maiden välinen marssijärjestys rauhanneuvotteluiden edistämisessä on kuitenkin selvä Venäjän näyttäessä suuntaa ja Iranin seurattessa mukana.

4.1.3 Suhteet Turkkiin ja kurdeihin

Lähi-idän valtioista Venäjän ja Iranin intressit yhtyvät vahvimmin suhteessa Turkkiin. Venäjän ja Iranin liitto rakentuu Assadin tukemiselle, kun taas Turkin pääasiallinen intressi on fokusoitunut kurdien PKK-liikkeen rajoittamiseen. Kaikkia yhdistävänä pyrkimyksenä on Yh-

---

³⁶³ Barnes-Dacey, Julien: Russia and the 'resistance axis'. Russia's return to the Middle East-Building sandcastles? Toim. Nicu Popescu and Stanislav Secieru. European Union Institute for Security Studies, Chaillot Paper N° 146, kesäkuu 2018.

dysvaltojen vaikutusvallan vähentäminen kurdien tukena. Venäläisen hävittäjän alas ampumisesta loppuvuodesta 2015 seuranneen aallonpohjan jälkeen Venäjä ja Turkki ovat löytäneet molempia palvelevan yhteistyön, mikä on näkyvimmin osoittautunut Astanan rauhanprosessissa. Vuoden 2016 aikana Turkki hylkäsi aikaisemman politiikkansa, joka tähtäsi hallinnon vaihdokseen Syyriassa ja tunnusti muuttuneen tilanteen vaativan pragmaattisempaa lähestymistä. ISIS:n nousun ja kurdien vahvistumisen muodostamien uhkien torjumiseksi Turkki pyysi Venäjältä anteeksi hävittäjän pudottamisesta, pyrki parantamaan suhdettaan Iraniin ja normalisoimaan välit Israeliin.³⁶⁴ Turkin sotilasoperaatiot, *Eufrateksen kilpi (2016–2017)* ja *Oliivinlehti (2018–)*, ovat tuoneet Turkille jalansijan Pohjois-Syyriaan, josta käsin PKK:n vastaisia operaatioita voidaan käydä ja samalla demonstroida suurvalta-asemaa ylläpitämällä asevoimaa alueensa ulkopuolella.³⁶⁵ Vallalla olevan käsityksen mukaan ei vaikuta olevan enää paluuta Kylmän sodan aikaiseen tilanteeseen, jossa tasavaltalainen, status quo - orientoitunut ja länsisuuntautunut Turkki pyrki pysymään erossa Lähi-idän ongelmavyyhdistä. Sen sijaan imperialistisemmin suuntautunutta ja länsivastaisempaa Turkkiä voidaan pitää uutena normaalina.³⁶⁶

Venäjälle ja Iranille yhteistyön lisääminen suunnanmuutoksen tehneen Turkin kanssa on ollut luontevaa. Iran on aikaisemmin onnistuneesti pyrkinyt rajoittamaan maansa sisäistä kurdiseparatismia vaikuttamalla yhteistyön kautta kurdijärjestöihin Irakissa ja Syyriassa, mikä on aiheuttanut epäluuloa Turkissa. Yhdysvaltojen lisääntynyt yhteistyö kurdien kanssa ISIS:n vastaisessa taistelussa on kuitenkin kasvattanut Teheranin ja Ankaran huolta kurdien vahvistumisesta ja samalla lieventänyt rajoitteita yhteistyölle Iranin ja Turkin välillä.³⁶⁷ Iranin ja Turkin intressit kurdien osalta ovatkin Yhdysvaltojen lisääntyneen tuen myötä tulkittavissa hyvin samansuuntaisiksi³⁶⁸. Venäjän suhtautuminen kurdeihin on lähtökohdiltaan ollut yhteistyöhakuisempaa, mitä osoittavat esimerkiksi venäläiset energiainvestoinnit Irakin kurdialueilla sekä

[https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/CP_146.pdf], luettu 21.12.2018.

³⁶⁴ D'Alena, Francesco: The Evolution of Turkey's Syria Policy. Istituto Affari Internazionali Working Papers 17/28, 2017.

[<http://www.iai.it/sites/default/files/iaiw1728.pdf>], luettu 19.10.2018.

³⁶⁵ Alaranta, Toni: Luoko Turkki Pohjois-Syyriaan konservatiivista sunnialuetta? Suomen Lähi-idän instituutti, 23.10.2018.

[<http://lahi-itanyt.fi/nyt/luoko-turkki-pohjois-syyriaan-konservatiivista-sunnialuetta/>], luettu 8.11.2018.

³⁶⁶ Alaranta, Toni, tohtori, Ulkopoliittisen instituutin vanhempi tutkija: Syyrian sota Turkin näkökulmasta, haastattelu 8.11.2018 Ulkopoliittisessä instituutissa, materiaali kirjoittajalla.

³⁶⁷ Dalay, Galip: Why Iranian Kurds have been resistant to the regional turmoil - so far. Middle East Eye, 14.9.2017.

[<https://www.middleeasteye.net/essays/are-iranian-kurds-impervious-regional-turmoil-674728237>], luettu 19.10.2018.

³⁶⁸ Alaranta, Toni, tohtori, Ulkopoliittisen instituutin vanhempi tutkija: Syyrian sota Turkin näkökulmasta, haastattelu 8.11.2018 Ulkopoliittisessä instituutissa, materiaali kirjoittajalla.

hiljainen hyväksyntä Irakin Kurdistanin itsenäistymisäänestyksessä 2017³⁶⁹. Venäjä tunnistaa kurdit keskeiseksi toimijaksi, jonka intressit sen on pitkällä tähtäimellä huomioitava pyrkiesään Lähi-idän voimatasapainon kontrollointiin. Samalla Venäjä näkee mahdollisuuden työntää kiilaa Yhdysvaltojen ja kurdien suhteeseen, kun Yhdysvallat joutuu voimakkaammin tasapainottamaan suhteitaan sekä kurdien että Irakin hallituksen kanssa³⁷⁰. Isossa kuvassa Venäjän ja Iranin yhteistyö Turkin kanssa on tiivistettävissä vaihtokaupaksi, jossa Turkin sotilasoperaatiot Pohjois-Syyriassa sallitaan hintana siitä, että Turkki varmistaa opposition osallistumisen rauhanprosesseihin ja hyväksyy Syyrian säilymisen Assadin johdossa.

4.1.4 Suhteet Saudi-Arabiaan

Turkkia ongelmallisempi yhteistyökumppani Venäjän ja Iranin keskinäisten välien näkökulmasta on Saudi-Arabia, sillä Iranin ja Saudi-Arabian suhde on tulehtunut lähes avoimeksi sodaksi. Samalla Venäjä on pyrkinyt kehittämään suhdettaan Saudi-Arabiaan varoen kuitenkin liiaksi vaarantamasta liittolaisuuttaan Iranin kanssa. Syyriassa Venäjä ja Iran seisovat yhteisessä rintamassa Assadin takana, mutta Iranin ja Saudi-Arabian sijaissodan muilla näyttämöillä Venäjä on ottanut paljon varautuneemman kannan.³⁷¹ Esimerkiksi Jemenissä Venäjä on ylläpitänyt suhteita niin Saudien tukeman hallituksen kuin Iranin tukemien Huthien kanssa³⁷². Libanonissa Venäjä tekee yhteistyötä Iranin tukeman Hizbollahin kanssa pyrkien kuitenkin samalla ylläpitämään suhteita Saudi-Arabian tukea nauttivien sunnien ja kristittyjen kanssa³⁷³. Tässä tasapainoilussa Venäjän Libanonille esittämä sopimus sotilaallisesta yhteistyöstä³⁷⁴ voidaan nähdä yrityksenä vahvistaa otettaan Libanonista Saudi-Arabian ja Iranin kustannuksella ja samalla vahvistaa asemaansa suhteessa Israeliin.

³⁶⁹ Kurdien asuttama alue ulottuu Syyrian lisäksi Turkkiin, Irakiin ja Iraniin, minkä vuoksi kurdikysymystä on syytä tarkastella ylikansallisesti.

Reuters, 20.9.2017: Russia becomes Iraq Kurds' top funder, quiet about independence vote. [<https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-kurds-referendum-russi/russia-becomes-iraq-kurds-top-funder-quiet-about-independence-vote-idUSKCN1BV1IH>], luettu 31.10.2018.

³⁷⁰ Lyons, Michael: Russia and the Kurds Could push the Middle East toward a Wider War. *National Interest*, 6.5.2018.

[<https://nationalinterest.org/feature/lyons-title-25711>], luettu 31.10.2018.

³⁷¹ Katz, Mark: Balancing Act: Russia between Iran and Saudi Arabia. London School of Economics and Political Science, Middle East Centre, 7.5.2018.

[<http://blogs.lse.ac.uk/mec/2018/06/26/balancing-act-russia-between-iran-and-saudi-arabia/>], luettu 29.10.2018.

³⁷² Ramani, Samuel: Russia's next Power Play May Occur in Yemen. *The National Interest*, 14.11.2017. [<https://nationalinterest.org/feature/russias-next-power-play-may-occur-yemen-23197>], luettu 29.10.2018.

³⁷³ Hage Ali, Mohamad: Our Comrades in Beirut. *Carnegie Middle East Center*, 25.4.2018.

[<http://carnegie-mec.org/diwan/76164>], luettu 29.10.2018.

³⁷⁴ *TASS*, 20.8.2018: Russia, Lebanon interested in developing military-technical cooperation — Lavrov. [<http://tass.com/defense/1017854>], luettu 29.10.2018.

Venäjälle suhde Saudi-Arabiaan on ennen kaikkea tärkeä öljyn maailmanmarkkinahinnan säätelemiseksi³⁷⁵ ja taloudellisten etujen varmistamiseksi. Kruunuprinssi Mohammad bin Salmanin Moskovan vierailun jälkeen vuonna 2015 Saudi-Arabia muun muassa ilmoitti 10 miljardin investointiohjelmasta Venäjälle. Lokakuussa 2017 kruunuprinssi bin Salmanin isä kuningas Salman bin Abdul Aziz teki ensimmäisenä Saudi-monarkkina vierailun Moskovaan, jossa maat sopivat useiden miljardien arvosta energia- ja kauppasopimuksia.³⁷⁶ Syyskuussa 2017 Saudi-Arabiasta tuli Turkin jälkeen toinen länsimaiden liittolaismaa, joka on päätynt hankimaan Venäläisiä S-400 ilmatorjuntajärjestelmiä³⁷⁷. Teheranin kiinnostuksesta huolimatta Venäjä ei ole myynyt näitä Iranille.

Tasapainoilu Iranin ja Saudi-Arabian kilpailevien intressien välillä osoittaa Venäjän pragmaattista ja omista eduista kumpuavaa lähestymistä shiia-sunni valtakamppailuun. Saudi-Arabian käännyttyä ainakin väliaikaisesti hyväksymään Assadin valtakauden jatkumisen Venäjä on ollut valmis keskustelemaan tai ainakin kuuntelemaan Saudi-Arabian halua saada Iranin sijaisjoukot poistumaan Syyriasta sodan päättyessä³⁷⁸.

4.1.5 Suhteet Israeliin

Myös suhde Israeliin aiheuttaa jännitettä Venäjän ja Iranin välille. Iranin avoimesta vihamielisyydestä huolimatta sen modus operandi Israelin suuntaan on jo pitkään ollut avoimen sodan välttäminen ja sijaisjoukkojen käyttö Israelin uhkaamisessa. Venäjän ja Israelin suhde on epäluulon sävyttämä³⁷⁹, mutta rakentuu samalla voimakkaammin yhteistyölle. Molemmat maat tunnustavat toistensa sotilaallisen vahvuuden ja pyrkivät siksi yhteistyössä ennaltaehkäisemään tahattoman sotilaallisen yhteenoton³⁸⁰.

---

³⁷⁵ Katz (2017b).

³⁷⁶ Borshchevskaya Anna: Will Russian-Saudi Relations Continue to Improve? Foreign Affairs, 10.10. 2017. [<https://www.foreignaffairs.com/articles/saudi-arabia/2017-10-10/will-russian-saudi-relations-continue-improve>], luettu 5.11.2018.

³⁷⁷ Reuters, 6.10.2017: Saudi Arabia agrees to buy Russian S-400 air defense system: Arabiya TV. [<https://www.reuters.com/article/us-saudi-russia-missiles/saudi-arabia-agrees-to-buy-russian-s-400-air-defense-system-arabiya-tv-idUSKBN1CA1OD>], luettu 5.11.2018.

³⁷⁸ The Guardian, 5.10.2017: Saudi king's visit to Russia heralds shift in global power structures. [<https://www.theguardian.com/world/2017/oct/05/saudi-russia-visit-putin-oil-middle-east>], luettu 29.10.2018.

³⁷⁹ Karmon, Ely, tohtori, politiikan ja terrorismin vanhempi tutkija, International Institute for Counter Terrorism (ICT sekä Interdisciplinary Center Herzliya (IDC): Russia in the Middle East, alustus ja haastattelu 25.10.2018 Israelin suurlähetystössä Helsingissä, materiaali kirjoittajalla.

³⁸⁰ Ovaska, Olli, everstiluutnantti, Suomen puolustusasiamies Israelissa: Syyrian sota Israelin näkökulmasta, haastattelu 26.10.2018, haastattelua jatkettu 5.11.2018, materiaali kirjoittajalla.

Israelin näkökulmasta Syyria on jo pitkään ollut sen pahin arabivihollinen ja siksi kansannousu nähtiin aluksi lupaavana mahdollisuutena hankkiutua eroon Assadista ja vakauttaa maiden suhteita hiertänyttä Golanin aluetta³⁸¹. Myöhemmin on kuitenkin arvioitu, että Assadin tuomitseminen väkivallasta mielenosoittajia kohtaan oli ainoastaan retoriikkaa, jonka tarkoituksena oli asemoida Israel osaksi läntistä yhteisöä. Israelin suhteita naapurimaihinsa voidaan kuvata monitasoisina, joissa virallisen retoriikan takana tehdään yhteistyötä vihamielistenkin toimijoiden kanssa. Suhdetta Assadin hallintoon on jopa kuvattu jonkinasteiseksi peitetyksi liittolaisuudeksi, jonka avulla kaikki väkivaltaisuuudet maiden välisellä raja-alueella on kyetty patoamaan³⁸². Joka tapauksessa Assadin parantuneen aseman myötä Israel on hyväksynyt hänen valtakautensa jatkumisen Venäjän vahvan kontrollin alla. Tällöin Venäjä pystyy takamaan Golanin alueen vakauden, mikä lieventää Israelin Syyriasta kokemaa uhkaa sotaa edeltävään tilanteeseen verrattuna.³⁸³ Hankalaksi tilanteen Israelille tekee se, että vaikka Syyrian muodostamaa uhkaa on rajoitettu, Iranin joukot Syyriassa sekä Hizbollahin vahvistunut asema koetaan ongelmallisena. Tämä on saanut Israelin iskemään säännöllisesti Iranin joukkoja ja sijaisjoukkoja vastaan ilma- ja ohjusiskuina³⁸⁴.

Venäjä on hiljaisesti sallinut Israelin iskut Irania ja Hizbollahia vastaan ja yhteistoiminnassa Israelin kanssa kehittänyt varoitusjärjestelmän venäläisten joukkojen turvaamiseksi. Israelin iskujen kiihdyttyä Venäjä on joutunut tasapainoilemaan Iranin ja Israelin intressien välillä. Venäjä on pyrkinyt estämään Israelin ajautumisen voimakkaammin mukaan Syyrian taisteluihin vaikeuttamalla Israelin iskuja. Iranilaisjoukkojen on raportoitu hakeutuvan venäläisten suojaan, sillä Israel pyrkii voimankäytössään viimeiseen asti välttämään venäläistappioita. Venäjän Libanonille tarjoama sotilaallisen yhteistyön sopimus³⁸⁵ on myös nähtävissä tässä valossa, sillä venäläisjoukkojen läsnäolo Libanonissa voisi hankaloittaa Israelilta Libanonin il-

---

³⁸¹ Rabinovich, Itamar: Israel's view on the Syrian Crisis. The Saban Center at Brookings, Analysis paper, nr 28, 2012.

[<https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/Rabinovich-web-final.pdf>], luettu 7.11.2018.

³⁸² Abunassar, Wadi, CEO think tank ICC: Russia - Iran co-operation in Syria, haastattelu Suomen Israelin suurlähetystössä Tel Avivissa 12.12.2018.

³⁸³ *Haaretz*, 5.7.2018: Analysis, Syria's Assad Has Become Israel's Ally.

[<https://www.haaretz.com/middle-east-news/.premium-syria-s-assad-has-become-israel-s-ally-1.6240499>], luettu 7.11.2018.

³⁸⁴ Israeliläislähteiden mukaan Israel olisi syksyllä 2018 annetun lausunnon mukaan iskenyt Syyriassa yli 200 Iranilaiskohteeseen viimeisen 18 kuukauden aikana.

Reuters, 21.9.2018: Israel showed Russia proof Syria to blame for downed plane: Israeli military.

[<https://www.reuters.com/article/us-israel-russia-syria/israel-showed-russia-proof-syria-to-blame-for-downed-plane-israeli-military-idUSKCN1M11HL>], luettu 7.11.2018.

³⁸⁵ *TASS*, 20.8.2018: Russia, Lebanon interested in developing military-technical cooperation — Lavrov.

matilan käyttöä, jonka kautta iso osa Israelin iskuista Syyriassa tapahtuu³⁸⁶. Samoin Venäjän S-300 ilmatorjuntajärjestelmien luovuttaminen Syyrian asevoimille³⁸⁷ nähdään keinona heikentää Israelin kykyä toimia alueella. Samanaikaisesti Venäjällä on ymmärrystä Israelin turvallisuusintresseille rajoittaa Iranin ja Hizbollahin vahvistumista rajoillaan. Siitä syystä Venäjä on syksyllä 2018 välittänyt sopimuksen Iranin sekä Hizbollahin Syyriassa olevien joukkojen vetämisestä 85 km päähän Israelin rajasta ja Syyrian hallinnon joukkojen tulemisesta raja-alueelle³⁸⁸. Tässä vaihtokaupassa Israel sitoutui hyväksymään Assadin valta-aseman koko Syyriassa, mikä todennäköisesti toimi riittävänä kannustimena Iranille suostua Venäjän pyyntöön vetäytymisestä³⁸⁹. Sopimusta voidaan pitää väliaikaisena, sillä se ei poista pohjalla olevaa ongelmaa. Iranille, joka pyrkii välttämään avoimen sodan Israelin kanssa, vetäytyminen tarjoaa lisäaikaa voiman kasvattamiseksi. Israelin julkilausuttu tavoiteltava loppuasetelma taas edellyttää Iranin joukkojen vetäytymistä koko Syyriasta³⁹⁰. Tästä tavoitteesta Israelin johto ei liene valmis tinkimään, varsinkaan Yhdysvaltojen Israel-myönteisen politiikan voimaannuttamana.

Välittäessään edellä mainittua sopimusta Venäjä on nimenomaan *pyytännyt* Irania hyväksymään Israelin kanssa välitetyn sopimuksen. Venäjän mukaan sillä ei ole keinoja saada Irania vetäytymään Syyriasta, samaan tapaan kuin sillä ei ole keinoja estää Israelin iskuja Irania vastaan³⁹¹. Tämä pitäneek paikkansa, vaikka Venäjän tavoittelevaan suurvalta-asemaan hyvin olisi sopinutkin, että se kesällä 2018 olisi voinut solmia ”diilin” Yhdysvaltain presidentti Trumpin kanssa asiasta. Korostamalla voimattomuuttaan puuttua Iranin ja Israelin väliseen asetelmaan Venäjä voi kuitenkin myös ottaa etäisyyttä kiistaan ja ylläpitää suhteita molempiin.

Iranin näkökulmasta Israelin iskut nähdään taktisina tappioina, jotka ollaan valmiit hyväksymään strategisten päämäärien saavuttamiseksi. Iran pitää kiinni siitä narratiivista, että sen soti-

---

³⁸⁶ Ovaska, Olli, everstiluutnantti, Suomen puolustusasiamies Israelissa: Syyrian sota Israelin näkö-kulmasta, haastattelu 26.10.2018, haastattelua jatkettu 5.11.2018, materiaali kirjoittajalla.

³⁸⁷ *BBC*, 2.10.2018: S-300 missile system: Russia upgrades Syrian air defences. [<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-45723503>], luettu 7.11.2018.

³⁸⁸ Alami, Mona: Is Iran replicating Lebanon model in southern Syria? Middle East Institute, 2018. [<https://www.mei.edu/publications/iran-replicating-lebanon-model-southern-syria/>], luettu 7.11.2018.

³⁸⁹ *The New York Times*, 12.7.2018: Netanyahu Says Putin Agreed to Restrain Iran in Syria. [<https://www.nytimes.com/2018/07/12/world/middleeast/syria-israel-putin-netanyahu.html>], luettu 7.11.2018.

³⁹⁰ *Haaretz*, 11.7.2018: Netanyahu May Offer Putin: Remove Iran From Syria for Lifting of U.S. Sanctions on Russia.

[<https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-netanyahu-may-offer-putin-iran-out-of-syria-u-s-lifts-sanctions-1.6265530>], luettu 7.11.2018.

³⁹¹ *Reuters*, 30.7.2018: We can't force Iran out of Syria, Russia tells Israelis.

[<https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-israel-russia/we-cant-force-iran-out-of-syria-russia-tells-israelis-idUSKBN1KK29O>], luettu 7.11.2018.

laita on Syyriassa ainoastaan hallituksen kutsumina neuvonantajina, eikä varsinaisia Iranilais-joukkoja olisi Syyriassa lainkaan³⁹². Iranin edustajat ovatkin tuominneet iskut loukkauksina *Syyrian* suvereniteettia kohtaan ja korostaneet *Syyrian* oikeutta puolustaa itseään³⁹³. Osoitukseksi Teheranin ymmärryksestä Venäjän tasapainoilua kohtaan voidaan pitää sitä, että painavia vaatimuksia Venäjän aktiivisemmasta otteesta Israelin iskujen lopettamiseksi ei ole kuultu.

4.1.6 Suhteet Libanoniin ja Hizbollahiin

Libanonin kohtalo Syyrian sodassa on ollut toimiminen sijaiskärsijänä, jolla ei valtiona ole varsinaista roolia Syyriassa. Maan asevoimat ovat ajautuneet taisteluihin pyrkiessään hillitsemään sodan läikkymistä rajan yli paikoissa, joihin eri osapuolet ovat pyrkineet ulottamaan tukialueitaan. Venäjälle Libanon-suhteiden vahvistaminen on luonteva jatkumo sille, että sen Lähi-idän vaikutusvallan keskusta ollaan rakentamassa Syyriaan pysyvien sotilastukikohtien myötä. Tartuksen ja Khmeimin tukikohdista on Libanonin rajalle vain muutamia kymmeniä kilometrejä, minkä vuoksi Yhdysvaltojen pitkään rakentamat suhteet Libanoniin ja sitoutuminen sen asevoimien vahvistamiseen voisivat muodostua ongelmiksi. Venäjä onkin pyrkinyt houkuttelemaan Libanonia läheisempään yhteistyöhön aseavun, kauppasuhteiden ja muun pehmeämmän vaikuttamisen kautta³⁹⁴. Tässäkin yhteistyössä Venäjä joutuu kuitenkin tasapainoilemaan Israelin suhteen, mikä näkyy mahdollisessa väitteessä Venäjän empivästä suhtautumisesta Libanonin pyyntöön ulottaa Venäjän ilmatorjunnan sateenvarjo kattamaan Libanonin alue³⁹⁵. Tämä estäisi Israelin ilmavoimien toiminnan Libanonin ilmatilassa, mikä saattaisi viedä maat törmäyskurssille. Israelin alueloukkaukset Libanonin ilmatilassa ovat olleet lähes päivittäisiä³⁹⁶, sillä se on toiminut merkittävänä ilmakäytävänä Syyriaan toteutetuissa iskuissa.

---

³⁹² *Haaretz*, 3.6.2018: Iranian General Denies Reports of Withdrawal From Southern Syria: 'It's Not Going to Happen'.

[<https://www.haaretz.com/middle-east-news/syria/iranian-general-denies-reports-of-withdrawal-from-southern-syria-1.6140002>], luettu 7.11.2018.

³⁹³ *BBC*, 11.5.2018: Iran condemns wave of Israeli air strikes in Syria.

[<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-44080460>], luettu 7.11.2018.

³⁹⁴ *Arabian Business*, 29.8.2018: Russia takes soft approach to influence in Lebanon.

[<https://www.arabianbusiness.com/politics-economics/403240-russia-takes-soft-approach-to-influence-in-lebanon/>], luettu 9.11.2018.

³⁹⁵ Väitteen lähde ei yleisesti pidetä luotettavana. Libanonin pyynnöstä ei ole löydetty vahvistusta muista lähteistä. Tutkijan näkemyksen mukaan väitetty pyyntö olisi kuitenkin mahdollinen.

Debka, 20.11.2018: Beirut asks for Russia's air defense net to cover Lebanon as well as Syria.

[<https://www.debka.com/beirut-asks-for-russias-air-defense-net-to-cover-lebanon-as-well-as-syria/>], luettu 20.12.2018.

³⁹⁶ *Middle East Monitor*, 22.11.2018: Israel committed '550 violations' against Lebanon.

[<https://www.middleeastmonitor.com/20181122-israel-committed-550-violations-against-lebanon/>], luettu 10.1.2019.

Iranin vaikutusvallan Libanonissa ollessa kytkeytynyt Hizbollahiin Venäjä on pyrkinyt laajemmin huomioimaan eri poliittiset ryhmittymät. Venäjän ja Iranin yhteistyön näkökulmasta Hizbollah nousee kuitenkin tärkeimmäksi libanonilaiseksi toimijaksi. Järjestön kontribuutio Syyriassa on ollut merkittävä, arvioiden mukaan 6000–8000 taistelijaa³⁹⁷. Näistä osa on toiminut omina joukkokokonaisuuksinaan yhteistoiminnassa Venäjän, Syyrian armeijan ja sitä tukevien joukkojen kanssa. Moni Hizbollah-taistelija on myös ollut sijoitettuna Syyrian armeijan ja sen rinnalla taistelevien muiden joukkojen johto- ja neuvonantajatehtäviin.³⁹⁸ Venäjä on joutunut tasapainottamaan yhteistyötään Hizbollahin kanssa edistääkseen sotilaallisia tavoitteitaan Syyriassa, mutta samalla huomioiden Israelin intressit. Venäjän voidaan arvioida tekevän suoraa yhteistyötä Hizbollahin kanssa kentällä, koska yhteisoperaatioiden koordinoiminen ei muuten olisi mahdollista. Venäjän ja Hizbollahin yhteisiä tilannekeskuksia on raportoitu olevan ainakin Latakissa ja Damaskoksessa³⁹⁹. Poliittisella tasolla yhteistyötä ei kuitenkaan ainakaan näkyvästi tehdä, sillä Venäjä ei halunne korostaa Hizbollahin roolia poliittisen tason toimijana Syyriassa. Venäjän suorasta aseavusta Hizbollahille Syyriassa on raportoitu⁴⁰⁰, joskin tietoja pidetään ristiriitaisina. On mahdollista, että osa Venäjän Syyrialle tai Iranille myymistä aseista päätyisi välikäden kautta Hizbollahille⁴⁰¹. Joka tapauksessa Hizbollah on Syyriasta ja Iranista tehtyjen asetoimitusten myötä kasvattanut raketti- ja ohjusvarantonsa vuoden 2006 sodan noin 10 000 arviolta jopa 130 000 samalla, kun myös niiden tehoa, kantamaa ja tarkkuutta on kyetty kasvattamaan⁴⁰². Venäjällä ei kuitenkaan liene osuutta näiden tuotannossa, sillä ne ovat pääsääntöisesti Iranin tuella joko Iranissa, Irakissa tai Syyriassa valmistettuja. Venäjän arvioidaan sallivan Iranin vahvistaa Hizbollahia osin tukeakseen tavoitteitaan Syyriassa, mutta myös pitääkseen Israelin riippuvaisena tuestaan.

---

³⁹⁷ Corbeil, Alexander: Hezbollah is Learning Russian. Carnegie Endowment for International Peace, 26.2.2016. [<http://carnegieendowment.org/sada/?fa=62896>], luettu 8.11.2018.

³⁹⁸ Pollak, Nadav: The Transformation of Hezbollah by Its Involvement in Syria. The Washington Institute for Near East Policy, Research Notes, no.35, elokuu 2016. [<https://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/ResearchNote35-Pollak-2.pdf>], luettu 9.11.2018.

³⁹⁹ Katz, Muni: Hezbollah's Russian Military Education in Syria. The Washington Institute for Near East Policy, 24.12.2015.

[<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/hezbollahs-russian-military-education-in-syria>], luettu 9.11.2018.

⁴⁰⁰ *The Daily Beast*, 1.11.2016: Russia Is Arming Hezbollah, Say Two of the Group's Field Commanders.

[<https://www.thedailybeast.com/russia-is-arming-hezbollah-say-two-of-the-groups-field-commanders>], luettu 9.11.2018.

⁴⁰¹ Näkemys pohjautuu useisiin haastatteluihin israelilaisten asiantuntijoiden kanssa.

⁴⁰² Arvioihin Hizbollahin asevarantojen koosta on syytä suhtautua varauksella, sillä luotettavaa tietoa niistä ei ole tarjolla. Arviot niiden määrän merkittävästä kasvusta ovat kuitenkin yksimielisiä.

STRATFOR, 8.8.2018: The Missile Arsenal at the Heart of the Israeli-Iranian Rivalry.

[<https://worldview.stratfor.com/article/missile-arsenal-heart-israeli-iranian-rivalry>], luettu 9.11.2018.

Eriävät intressit Iranin ja Venäjän välillä Hizbollahin suhteen tulevat näkyvämmiin esiin Libanonissa kuin Syyriassa. Syyriassa yhteisenä tavoitteena on ollut Assadin rinnalla taistelemisen. Hizbollahin toimintaa Libanonissa Venäjä taas ei tue. Toistaiseksi kaikki asianosaiset ovat halunneet estää Hizbollahin ja Israelin avoimen yhteenoton Libanonissa tai Golanilla, sillä Iranin näkökulmasta Hizbollahin tehtävä on muodostaa deterenssi Israelin tavanomaisin tai ydinasein toteutetulle iskulle Iraniin⁴⁰³. Israelin ja Hizbollahin välinen sota voi kuitenkin puhjeta milloin vaan. Venäjän intressissä olisi tällöin se, että Israel heikentäisi sekä Hizbollahia että Irania, mutta kummankaan täydellistä tappiota se ei sallisi. Parhaassa tapauksessa se pääsisi tällöin näyttäytymään rauhanvälittäjänä tai onnistuisi toimillaan jäädyttämään konfliktin tavalla, joka tekisi molemmat osapuolet entistä riippuvaisemmaksi itsestään.⁴⁰⁴

4.1.7 Puolustusmateriaaliyhteistyö

Iranin ja Venäjän lähentyneet välit ovat vauhdittaneet maiden jo aiemmin laajaa puolustusmateriaalikauppaa. Venäjä käynnisti keväällä 2015 Israelin ja Yhdysvaltojen painostuksen vuoksi vuosia jäädyksissä ollutta S-300 ilmatorjuntajärjestelmän toimitusta⁴⁰⁵. Venäjälle S-300 ja S-400 järjestelmät ovat vallankäytön välineitä, joiden avulla se pystyy kilpailuttamaan maita toisiaan vastaan. Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan maista Turkin ja Saudi-Arabian kanssa on jo päädytty sopimukseen S-400 järjestelmän kaupasta ja Egyptin sekä Qatarin kanssa asiasta käydään neuvotteluita.⁴⁰⁶ Iranissakin olisi varmasti mielenkiintoa modernimpaa S-400 järjestelmää kohtaan, mutta Venäjä ei ole suostunut näistä neuvottelemaan. Venäjän päädyttyä syksyllä 2018 vahvistamaan Syyrian asevoimien ilmapuolustusta, myös heille luovutettiin S-300 järjestelmä. Valmiutta tarjota Syyrian liittolaisille vanhempaa S-300 järjestelmää ja Assadin hallinnon vastustajiin kuuluvalla Saudi-Arabialle sekä jonkinlaiseen välimaastoon sijoittuvalle Turkille modernimpaa S-400 järjestelmää voidaan pitää signaalina siitä, ettei Venäjä halua liittolaistensa vahvistuvan liikaa. Painava syy lienee myös Venäjän haluttomuus myydä S-400 järjestelmää sellaisille Lähi-idän toimijoille, jotka ovat vihamielisissä väleissä Israelin kanssa. S-400 järjestelmää ei ole vielä käytetty taistelutilanteessa. Olisi järjestelmän viennin näkökulmasta turmiollista, jos kävisi ilmi, ettei se taistelutilanteessa kykenisi torjumaan Israelin

⁴⁰³ Jonas, Ilan, CEO think tank Prime Source: Russia - Iran co-operation in Syria, haastattelu Suomen Israelin suurlähetystössä Tel Avivissa 12.12.2018.

⁴⁰⁴ Adamsky, Dmitry: Russia and the Next Lebanon War. Foreign Affairs, 6.10.2017.

[<https://www.foreignaffairs.com/articles/israel/2017-10-06/russia-and-next-lebanon-war>], luettu 9.11.2018.

⁴⁰⁵ STRATFOR, 29.7.2017: Iran Beefs up Its Air Defenses.

[<https://worldview.stratfor.com/article/iran-beefs-its-air-defenses>], luettu 8.12.2017.

⁴⁰⁶ Law, Bill: How Russian arms sales help to keep the Gulf divided. Middle East Eye, 11.6.2018.

[<https://www.middleeasteye.net/columns/how-russian-arms-sales-help-keep-gulf-divided-628507067>], luettu 3.1.2019.

moderneimpia F-35 hävittäjiä. Toistaiseksi Venäjä onkin myynyt järjestelmiä ainoastaan niille, joiden riski joutua sotaan länsimaista kalustoa käyttävän valtion kanssa on vähäinen. Tämän mainetappion välttämiseksi Syyrialle luovutettua S-300-järjestelmää on kerrottu operoitavan ainakin aluksi venäläisellä miehistöllä⁴⁰⁷. Tällöin riski yhteenotosta Israelin kanssa pienenee ja järjestelmän merkitys on enemmän pidäkkeellinen.

Puolustusmateriaaliyhteistyöhön liittyen on myös väitetty Iranin käyttäneen Syyriaa kauttakulkumaana lähettääkseen asejärjestelmiään Venäjälle huollettavaksi, mikä olisi luettavissa rikkomukseksi JCPOA-sopimusta vastaan⁴⁰⁸. Venäjälle Tartuksen sataman kautta Syyrian asevoimille kulkevat toimitukset luovat mahdollisuuden kuljettaa materiaalia myös muille samassa liittoumassa taisteleville⁴⁰⁹. Toimimalla samalla operaatioalueella Venäjä ja Iran pystyvät siis entisestään vahvistamaan materiaaliyhteistyötään. Samoin se mahdollisesti vahvistaa Iranin kykyä aseistaa Hizbollahia venäläisperäisillä aseilla.

Iranin tärkeästä asiakkuudesta huolimatta Venäjä joutuu siis tasapainottamaan myös puolustusmateriaalikauppaa ylläpitääkseen suhteita alueen muihin toimijoihin, etenkin Israeliin ja Saudi-Arabiaan. Venäjä tekee laajaa yhteistyötä Israelin aseteollisuuden kanssa, eikä Israel sallisi Iranin hyötyvän siitä yhteistyöstä⁴¹⁰.

4.2 Sotilaallinen taso

Tässä luvussa esitellään Venäjän ja Iranin yhteistyön sotilaallinen ulottuvuus. Käsittely aloitetaan suorituskykyjen keskinäisriippuvuuden esittelyllä, mitä voidaan pitää näkyvimpänä maita yhteen sitovana tekijänä. Tämän jälkeen käsitellään eroavaisuuksia maiden sotilaallisissa tavoitteissa, mitkä tekevät näkyväksi sen, miksi joukkojen integraatio taistelukentällä on jäänyt vähäiseksi. Seuraavassa alaluvussa esitellään, miten tukikohtayhteistyö - ja sen puute - näyt-

---

⁴⁰⁷ Venäjä luovutti Syyrialle kolmen ilmatorjuntapatteriston kaluston, jolloin ohjuslavettien kokonaisuus oli 24. Toimitusten yhteydessä järjestelmän saattaminen täyteen toimintavalmiuteen kestäisi kolme kuukautta, jonka aikana venäläiset kouluttaisivat syyrialaiset käyttämään järjestelmää.

The Times of Israel, 2.10.2018: Russia completes delivery of S-300 air defense system to Syria. [<https://www.timesofisrael.com/russia-completes-delivery-of-s-300-air-defense-system-to-syria/>], luettu 3.1.2019. On oletettavissa, että Venäjä haluaa säilyttää kontrollin järjestelmien käytöstä itsellään myös tämän koulutusjakson jälkeen (tutkijan arvio).

⁴⁰⁸ *The Jerusalem Post*, 15.8.2017: Report: Iran and Russia violated UN weapons sanctions. [<https://www.jpost.com/Arab-Israeli-Conflict/Report-Iran-and-Russia-violate-UN-weapons-sanctions-502475>], luettu 3.1.2019.

⁴⁰⁹ Borshchevskaya, Anna: The Tactical Side of Russia's Arms Sales to the Middle East. The Jamestown Foundation, 20.12.2017. [<https://jamestown.org/program/tactical-side-russias-arms-sales-middle-east/>], luettu 3.1.2019.

täytyvät yhteistyössä. Viimeisimpänä käsitellään sotilaallisen tason yhteistyön vaikutukset osapuolten osaamisen kehittymisen näkökulmasta.

4.2.1 Suorituskykyjen keskinäisriippuvuus

Venäjän ja Iranin vahvin linkki Syyrian sodassa Assadin tukemiseksi on syntynyt siitä, että molemmat ovat olleet riippuvaisia toisistaan sotilaallisella tasolla. Yhteistyöllä maat täydentävät niitä kyvykkyyksiä, joita eivät ole itse kyenneet taistelulentälle tuomaan. Syyrian asevoimien oma suorituskyky osoittautui pian sodan alkamisen jälkeen riittämättömäksi, mutta Iranin ja Venäjän tuella voima kasvoi muihin toimijoihin nähden riittävästi sotilaallisen ratkaisun aikaansaamiseksi. Hieman yksinkertaistaen Iran on tarjonnut yhtälöön jalkaväen taisteluvoukkoa ja Venäjä muilta puuttuvia korkeamman teknologian ns. voiman moninkertaistavia⁴¹¹ suorituskykyjä. Huomionarvoista sotilaallisen tason yhteistyötä tarkasteltaessa on, etteivät Venäjä ja Iran ole tehneet Syyriassa kahdenvälisiä yhteisoperaatioita, vaan yhteistyö on koko ajan tapahtunut Syyrian asevoimien tukemisen viitekehyksessä.

Syyrian asevoimat on levottomuuksien alusta asti kärsinyt palveluksesta kieltäytymisestä, karkuruudesta sekä konfliktin edetessä enenevässä määrin myös taisteluiden aiheuttamista tappioista, mistä seurasi jatkuvaa miehistöpulaa. Tätä paikattiin laajojen kutsuntojen järjestämisellä, mutta asevoiman kokoa ei onnistuttu kasvattamaan riittävästi. Haasteeksi osoittautui myös luottamuspuola hallinnon ja komentajien sekä komentajien ja miehistön välillä, minkä vuoksi luottoyhtymiä jouduttiin kuormittamaan vaativimmissa tehtävissä. Suorituskyvyn täydentämiseksi hallinto päätyi myös tekemään yhteistyötä eri aseellisten ryhmittymien kanssa, joista osalle maksettiin palkkaa hallinnon toimesta.⁴¹² Tässä tilanteessa Assad tarvitsi lisää joukkoja, mikä näkökulmasta riippuen avasi Iranille tilaisuuden tai toisaalta pakotti sen lähettämään Syyrian armeijan tueksi omia sijaisjoukkojaan, kuten Hizbollahin ja muita shiia-militioita Irakista, Afganistanista ja Pakistanista. Iran on myös rekrytoinut paikallisia joukkoja Syyriasta ja palkannut entisiä opposition puolella taistelleita sunniryhmittymiä liittymään osaksi Assadin hallinnon puolella taistelevaa koalitiota⁴¹³. Kaiken kaikkiaan näiden Iraniin kytkeytyvien ul-

⁴¹⁰ Burgos, Erik: The Russian arms sales to Iran and their (in)consequences on Russia-Israel military-industrial relations. *Confluences Méditerranée*, 104, 1, 2018, s. 97–111.

⁴¹¹ Eng. *force multipliers*

⁴¹² Kozak, Christopher: ”An Army In All Corners”, *Assad’s Campaign Strategy in Syria*. Middle East Security Report 26, ISW Institute for the Study of War, 2015, s. 12–16.

[<http://www.understandingwar.org/sites/default/files/An%20Army%20in%20All%20Corners%20by%20Chris%20Kozak%201.pdf>], luettu 26.11.2017.

⁴¹³ *The Wall Street Journal*, 1.11.2018: Iran Ally Hezbollah Pays Syrian Rebels to Switch Sides.

komaisten joukkojen kokonaisvahvuudeksi on arvioitu noin 20 000–30 000 taistelijaa⁴¹⁴, joskin israelilaisten arvioiden mukaan määrä voisi kohota jopa 80 000 taistelijaan⁴¹⁵. Näistä arvioista ensin mainittu vaikuttaa todennäköisemmältä, sillä jälkimmäiseen lienee laskettu mukaan myös Syyrian asevoimien joukkoja. Samalla Iran on myös lähettänyt Syyrian armeijan neuvonantajiksi arviolta enimmillään noin 3000 vallankumouskaartin ja sen Quds-erikoisjoukkojen sotilasta⁴¹⁶. Omiin sotilaisiin kohdistuvien tappioiden minimoimiseksi Iranin politiikkana on siis ensisijaisesti ollut ulkomaisten sijasjoukkojen käyttäminen.

Venäjän sotilaallista panosta Syyriassa on osuvasti kuvattu ilmaisulla ”kohtuullinen riittävyys”⁴¹⁷. Se on pyrkinyt välttämään voiman sitoutumisen kulminaatiopistettä, jossa taisteluvoimaa ei enää kyettäisi ylläpitämään. Tämän vuoksi Venäjä on keskittynyt niihin suorituskykyihin, joita muilta liittolaisilta on puuttunut. Venäjä on panostanut operaatioiden suunnitteluun ja johtamiseen, tiedustelu-, johtamis- ja logistiikkatuen tarjoamiseen sekä ilmatulitukseen ja kaukovaikuttamiseen. Samalla Venäjä on kouluttanut, sijoittanut neuvonantajia sekä tarjonnut materiaalitukea Syyrian armeijalle. Varsinaisen jalkaväkitaistelun Venäjä on ulkoistanut Syyrian asevoimille, Hizbollahille, shiia-militioille sekä Iranin vallankumouskaartille. Näitä on tarpeen vaatiessa ensisijaisesti vahvennettu venäläisillä palkkasotilaille ja vasta viime kädessä Venäjän asevoimien joukkoja on sidottu jalkaväkitaisteluun.⁴¹⁸

Venäläisten joukkojen kokonaisvahvuus on vaihdellut Syyrian operaation kuluessa, eikä niistä ole julkaistu tarkkoja tietoja. Arviot ovat vaihdelleet 2000–8000 sotilaan välillä⁴¹⁹. Kokoluokasta suuntaa antanevat Venäjän duuman vaalit, joissa syksyllä 2016 annettiin 4571 ääntä Syyriasta⁴²⁰. On kuitenkin huomioitava asevoimien lisäksi Syyriassa toimivat useat tuhannet

[<https://www.wsj.com/articles/iran-ally-hezbollah-pays-syrian-rebels-to-switch-sides-1541073600>], luettu 20.12.2018.

⁴¹⁴ ACLED, 13.7.2018: Iranian military presence in Syria.

[<https://www.acleddata.com/2018/07/13/iranian-military-presence-in-syria/>], luettu 20.12.2018.

⁴¹⁵ *The Times of Israel*, 26.4.2018: Israel at UN: Iran has more than 80,000 fighters in Syria.

[<https://www.timesofisrael.com/israel-at-un-iran-has-more-than-80000-fighters-in-syria/>], luettu 20.12.2018.

⁴¹⁶ Alfoneh, Ali & Eisenstadt, Michael: Iranian Casualties in Syria and the Strategic Logic of Intervention. The Washington Institute for Near East Policy, 11.3.2016.

[<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/iranian-casualties-in-syria-and-the-strategic-logic-of-intervention>], luettu 20.12.2018.

⁴¹⁷ Eng. *reasonable sufficiency*

⁴¹⁸ Adamsky (2018).

⁴¹⁹ Fainberg, Sarah: Russian Spetsnaz, Contractors and Volunteers in the Syrian Conflict. *Russie.Nei.Visions*, No. 105, Ifri, December 2017.

[https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/fainberg_russian_spetsnaz_syrian_conflict_2017.pdf], luettu 21.12.2018.

⁴²⁰ Näistä äänistä 193 oli rekisteröity Damaskokseen ja 4378 ääntä siirrettäviin äänestyslaatikoihin, joiden raportoitiin tulleen Khmeimistä. Venäjän varapuolustusministerin Nikolaii Pankovin mukaan kaikki venäläissotilait Syyriassa olivat äänestäneet.

venäläiset palkkasotilaat, joiden lukumääräksi BBC arvioi helmikuussa 2018 yhteensä noin 2500 taistelijaa⁴²¹.

Venäjän ja Iranin sotilaallinen yhteistyö on koordinoitu Syyrian asevoimien kautta. Suoran kahdenvälisen yhteistyön välttämällä maat korostavat sitoutumista Syyrian hallinnon auttamiseen presidentti Assadin nimenomaisesta kutsusta. Tällä maat pyrkivät erottautumaan muista Syyriassa toimivista ulkomaisista toimijoista, joita ne syyttävät omien agendojen ajamisesta. Etenkin Venäjän intresseissä on ollut ylläpitää kuvaa siitä, että sen joukot tukevat ainoastaan Syyrian armeijaa. Venäläisittäin tarkasteltuna on Syyrian sisäinen asia, että maa on osin ulkoistanut taisteluiden käymisen ulkomaisille joukoille, jolloin Venäjän tukea on voitu samalla ulottaa myös näille liittolaisille.⁴²² Venäjälle tämä lähestyminen on myös mahdollistanut itsensä etäännyttämisen varsinkin Iranin ja Israelin sekä Turkin ja Kurdien välisistä konflikteista.

Yhteiset operaatiot ovat edellyttäneet yhteistä operatiivista suunnittelua liittolaisten välillä. Tätä operatiivisen tason koordinoitua on toteutettu Khmeimin johtoesikunnasta⁴²³, josta on myös yhteen sovitettu toimintaa Yhdysvaltojen kanssa.⁴²⁴ Venäläisten raportoinnin mukaan se on itse kantanut päävastuun operatiivisesta suunnittelusta todettuaan Syyrian yleisesikunnan suunnittelukyvyyn riittämättömäksi. Suunnitteluryhmiin on kuitenkin kerrottu osallistuneen liittolaisten edustajia, mukaan luettuna Iranin vallankumouskaarti sekä Hizbollah. Yhteistoiminnan käytännön toteutuksesta ja toimijoista on vaikea muodostaa tarkkaa kuvaa. Voidaan kuitenkin olettaa, etteivät Iran tai Hizbollah ole suostuneet toimimaan Venäjän suorassa johdossa, vaan ovat halunneet ylläpitää itsenäistä päätösvaltaa.⁴²⁵ Sitä vastoin Venäjän vaikutusvalta Syyrian asevoimiin lienee ollut vahvempi. Venäjän johtoesikuntaan ei todennäköisesti ole pysyvästi sijoitettu iranilaisia sotilaita, vaan operatiiviset suunnitteluryhmät on perustettu

---

Mil.today, 23.9.2016: Media: Elections Stats Disclosed Russia's Manpower in Syria. [<http://mil.today/2016/22333/>], luettu 21.12.2018.

⁴²¹ *BBC*, 23.2.2018: Syria war: Who are Russia's shadowy Wagner mercenaries? [<https://www.bbc.com/news/world-europe-43167697>], luettu 21.12.2018.

⁴²² Venäjän ja Iranin sotilaallisen tason yhteistyön arviointi on toiminnan salatusta luonteesta johtuen haastavaa. Arviota tukevat kuitenkin keskustelut asiantuntijoiden kanssa, joista osa on halunnut esiintyä nimettömänä. Arvio nousi myös esiin haastattelussa: Cohen, Stéphane, analyst for Institute for National Security Studies (INSS) ja Israelin puolustusvoimien (IDF) majuri (res): Russia - Iran co-operation in Syria, haastattelu Suomen Israelin suurlähetystössä Tel Avivissa 12.12.2018.

⁴²³ Venäjän Syyrian operaatiota on johdettu Khmeimin johtoesikunnasta, joka on toiminut Venäjän kansallisen puolustuksen johtokeskuksen NTsUO:n alaisuudessa.

⁴²⁴ Adamsky (2018).

⁴²⁵ Harris, Catherine & Mason Clark: Russia in Review: Russia's Lessons Learned in Syria. Institute for the Study of War, 9.11.2018.

tapauskohtaisesti tarpeiden mukaan. Sitä vastoin tiedetään Venäjän vahvemmin integroituneen Syyrian asevoimien johtamisrakenteisiin niin teknisesti kuin organisatorisesti⁴²⁶, millä se on pyrkinyt sementoimaan tulevaa vaikutusvaltaansa⁴²⁷.

Taistelukentällä yhteensovittaminen on toteutettu neuvonantajaryhmien avulla. Esimerkiksi Palmyran valtauksessa maaliskuussa 2016 Venäjän ja Iranin on raportoitu taistelleen yhteisessä rintamassa Syyrian armeijan, Hizbollahin ja afganistanilaisten shiia-joukkojen kanssa. Arvioiden mukaan joukot ovat hyökänneet toisistaan erillisinä, joskin venäläisiä ilmatulenjohtajia sekä venäläisiä että iranilaisia neuvonantajia on raportoitu sijoitetun Syyrian, Hizbollahin sekä muiden ulkomaisten shiia-joukkojen yhteyteen.⁴²⁸ Venäjä on myös kouluttanut Hizbollahin sekä Iranin vallankumouskaartin sotilaita johtamaan ilmatulitukea operaatioihinsa liittyen, millä Venäjä on täydentänyt omien ilmatulenjohtajiensa rajattua lukumäärää⁴²⁹.

Operaatioiden koordinoitua helpottamaan Venäjä, Syyria, Iran ja Irak ilmoittivat syyskuussa 2015 yhteistyöjärjestelystä, jonka tarkoitus oli jakaa turvallisuus- ja tiedustelutietoa maiden yhteisissä ponnisteluisia ISIS:a vastaan. Tämän RSII-koalitioksi⁴³⁰ kutsutun järjestelyn alla on raportoitu kahden tilannekeskuksen perustamisesta Bagdadiin ja Damaskokseen.⁴³¹ Näiden tilannekeskusten liittyminen Syyrian sotatoimien yhteensovittamiseen on kuitenkin epäselvää. Irakin mukanaolo voisi viitata siihen, että niiden ensisijainen tarkoitus on ollut tilannekuvan muodostaminen ISIS:n vastaisessa taistelussa, jolloin Syyrian oppositiota vastaan suunnitellut operaatiot olisi valmisteltu toisaalla. Huomionarvoista on, että tilannekeskusten toiminnasta ei ole niiden perustamisen jälkeen tiedotettu, mikä voi myös viestiä niiden toiminnan hiipumisesta.

[<http://iswresearch.blogspot.com/2018/11/russia-in-review-russias-lessons.html>], luettu 16.1.2019.

⁴²⁶ Kenraaliluutnantti Valeri Asapovin kaaduttua Syyrian Deir ez-Zorissa syyskuussa 2017 Venäjä tiedotti hänen toimineen paitsi Venäjän Syyrian joukkojen esikuntapäällikkönä myös Syyrian armeijan viidennen vapaaehtoisen armeijakunnan komentajana.

Reuters, 27.9.2017: Russia says general killed in Syria held senior post in Assad's army.

⁴²⁷ Fainberg (2017).

⁴²⁸ Kozak, Chris: Russian-Syrian-Iranian coalition seizes ISIS-held Palmyra. Institute for the Study of War, 27.5.2016.

[<http://www.understandingwar.org/backgrounder/russian-syrian-iranian-coalition-seizes-isis-held-palmyra>], luettu 8.12.2017.

⁴²⁹ Shield, Ralph: Russian Airpower's Success in Syria: Assessing Evolution in Kinetic Counterinsurgency. *The Journal of Slavic Military Studies*, 31, 2, 2018, s. 214–239.

[<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13518046.2018.1451099>], luettu 16.1.2019.

⁴³⁰ Nimitys tulee maiden englanninkielisistä nimistä, *Russia, Syria, Iran* ja *Iraq*.

⁴³¹ *Reuters*, 6.10.2015, How Iranian general plotted out Syrian assault in Moscow.

[<https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-soleimani-insigh/how-iranian-general-plotted-out-syrian-assault-in-moscow-idUSKCN0S02BV20151006>], luettu 15.10.2017

Venäjän ja Iranin Syyriaan tuomat joukot ovat täydentäneet Syyrian asevoimien suorituskyky-puutteita. Näin ne ovat muodostaneet näiden kolmen maan liittoa koossa pitäneen keskinäis-riippuvuuden, joka on luonut edellytykset sotilaalliselle menestykselle, mutta myös tarjonnut vastavoiman jonkun osapuolen liialle painostukselle. Venäjä on pyrkinyt vahvistamaan otettaan Syyrian armeijasta ja samalla varonut sitomasta itseään liian voimakkaasti Iraniin. Iran on myös pyrkinyt vahvistamaan otettaan Syyrian armeijan komentorakenteista, mutta samalla suojautumaan mahdolliselta vallanvaihdokselta varmistamalla Syyriaan tuomiensa shiiajoukkojen riittävä itsenäisyys ja säilyminen lojaalina Teheranille. Syyrian asevoimat on ajautunut hankalaan asemaan riippuvuudessaan sekä Moskovan että Teheranin tuesta, mutta myös Assad on pyrkinyt säilyttämään mahdollisimman suurta toiminnanvapautta luovimalla Venäjän ja Iranin intressien välissä.

4.2.2 Eriävät sotilaalliset tavoitteet

Assadin hallinnon sotatoimet ovat tähdänneet edullisen aseman rakentamiseen sodan päättäviiin rauhanneuvotteluihin. Koska Syyrian hallinnon ja sen liittolaisten joukkojen määrä ei riittänyt koko Syyrian maa-alueen valtaamiseen, painopiste luotiin aluksi Aleppo – Homs – Damaskos vyöhykkeen hallintaan, jossa asuu 60 % Syyrian väestöstä.⁴³² Assad on painottanut Syyrian sodan ratkeavan sillä, kuka voittaa väestön puolelleen. Hallitsemalla pääosaa väestöstä, hallinto voi legitimoida asemaansa Syyrian johdossa. Siitä syystä hallinnon joukot ovat aktiivisesti kohdistaneet sotatoimia oppositiota tukevaan siviiliväestöön, minkä seurauksena väestöä on siirtynyt hallinnon kontrollissa olevalle alueelle. Sotilaallisena pyrkimyksenä on ollut Damaskoksen ja länsiosien suurten kaupunkien hallitsemisen lisäksi tukikohtaverkoston ulottaminen maan kaikkiin kulmiin. Näiden tukikohtien ylläpitämisellä on mahdollistettu koko maan kattava alueellinen vaikutusvalta rauhanehdoista sovittaessa.⁴³³

Venäjän ja Iranin sotilaalliset tavoitteet ovat yhtyneet edellä kuvatun mukaisessa terroristiorganisaatioiden lyömisessä sekä Assadin hallinnon aseman vahvistamisessa. Molemmilla on myös ollut toisistaan poikkeavia kansallisia intressejä. Iranille on ollut tärkeää strategisen ryhmytyksen vahvistaminen Etelä-Syyriassa Israelin ja Libanonin suuntiin sekä maayhteyden

---

⁴³² Amini, Alexis: Breaking Down Iran and Russia's Military Strategy in Syria. Geopolitical Monitor, 19.8.2016. [<https://www.geopoliticalmonitor.com/breaking-down-iran-and-russias-military-strategy-in-syria/>], luettu 26.11.2017.

⁴³³ Kozak, Christopher: "An Army In All Corners", Assad's Campaign Strategy in Syria. Middle East Security Report 26, ISW Institute for the Study of War, 2015, s. 10–11.

avaaminen ja ylläpitäminen Syyrian halki. Venäjä taas on pyrkinyt varmistamaan omien sotilaidensa turvallisuuden pysyttäytymällä irti toiminnasta, josta voisi aiheutua tappioita. Tähän liittyen se on pyrkinyt suojaamaan alueet, joihin venäläisjoukkoja on ryhmittynyt. Samalla Venäjä on tarkasti vältellyt sijaiskäräjän roolia Israelin vastatoimissa Iranin kansallisten pyrkimysten rajoittamiseksi.

Eriävät intressit ovat ajoittain näyttäneet kitkana Venäjän ja Iranin välillä. Aleppon taisteluihin liittyen kuultiin kriittisiä iranilaisraportteja Venäjän ilmatuen riittämättömyydestä⁴³⁴. Venäjän taas kerrotaan vaikuttaneen henkilöstömuutoksiin Syyrian asevoimien johdossa, joilla on pyritty rajaamaan Iranin vaikutusvallan kasvua⁴³⁵. On jopa raportoitu Venäjälle lojaalien ryhmittymien päätyneen tappioita vaatineisiin yhteenottoihin Irania tukevien joukkojen kanssa sekä venäläisten toimeenpanemista Irania tukevien taistelijoiden pidätyksistä⁴³⁶. Kokonaisuutena arvioiden maat ovat kuitenkin onnistuneet rajaamaan intressiristiriitojen näkyvää kärjistymistä.

Assadin hallinnon voiton käytyä ilmeiseksi Venäjän ja Iranin keskinäisriippuvuus taistelukentällä pieneni. Tämä näkyi presidentti Putinin todetessa toukokuussa 2018 Syyrian armeijan sotilaallisen menestyksen saavuttaneen pisteen, jossa ulkomaisten joukkojen vetäytyminen Syyriasta tulisi käynnistää⁴³⁷. Käytännössä Venäjältä kuitenkin puuttuivat keinot pakottaa Iran vetäytymään⁴³⁸. Syyriassa johtamiensa ulkomaisten ja paikallisten shiia-joukkojen avulla Iranille on ollut tärkeää varmistaa oma jalansija, vaikka Assadin hallitus kaatuisi.⁴³⁹ Tässä tarkoituksessa on puhuttu jopa ”toisen Hizbollahin” perustamisesta Syyriaan, joka voisi jäädä pysyväk-

[<http://www.understandingwar.org/sites/default/files/An%20Army%20in%20All%20Corners%20by%20Chris%20Kozak%201.pdf>], luettu 26.11.2017.

⁴³⁴ Khan Tuman taisteluista raportoitiin Iranin vallankumouskaartille ainakin 37 taistelijan tappiot, joiden lisäksi Iranin johtamien shiiajoukkojen raportoitiin kärsineen yli 50 taistelijan tappiot. Tämä aiheutti kriittisiä raportteja iranilaisissa tiedotusvälineissä, joskin virallisissa julkilausumissa ei tätä kritiikkiä esitetty.

Bucala, Paul: What the Khan Tuman defeat means for Iran. *Critical Threats*, 12.5.2016.

[<https://www.criticalthreats.org/analysis/what-the-khan-tuman-defeat-means-for-iran/>], luettu 16.1.2019.

⁴³⁵ *The Syrian Observer*, 19.4.2019: Assad Appoints Pro-Russia General as Chief of Staff.

[<https://syrianobserver.com/EN/news/49866/assad-appoints-pro-russia-general-as-chief-of-staff.html>], luettu 19.6.2019.

⁴³⁶ Dekel, Udi & Carmet Valensi: Russia and Iran: Is the Syrian Honeymoon Over? *The Institute for National Security Studies*, 27.5.2019.

[<https://www.inss.org.il/publication/russia-iran-syrian-honeymoon/>], luettu 19.6.2019.

⁴³⁷ Presidential Executive Office: Statements following Russian-Syrian talks, 17.5.2018.

⁴³⁸ Tämä käy hyvin ilmi erään haastateltavan venäläisupseerilta kuulemassa tokaisussa israelilaisille, ”jos haluatte olla sankareita, ajakaa heidät [Iran] ulos”.

Abunassar, Wadi, CEO think tank ICC: Russia - Iran co-operation in Syria, haastattelu Suomen Israelin suurlähetystössä Tel Avivissa 12.12.2018.

⁴³⁹ Kozak, Christopher: ”An Army In All Corners”, *Assad’s Campaign Strategy in Syria*. *Middle East Security Report* 26, ISW Institute for the Study of War, 2015, s. 16-19.

si rakenteeksi myös sisällissodan aikanaan päättyessä⁴⁴⁰. Syyrian asevoimien ja Iranin johdos-
sa olevien joukkojen ero on monissa länsimaisissa ja israelilaisarvioissa hämärtnyt. Osan
Hizbollahin ja muiden shiia-joukkojen taistelijoista onkin raportoitu vaihtaneen Syyrian ar-
meijan asepukeihin välttääkseen Israelin iskuja⁴⁴¹.

Venäjän strateginen intressi taas on ollut ylläpitää suhteita Israeliin, Jordaniaan ja Saudi-
Arabiaan, jotka eivät hyväksy Iranin läsnäoloa rajoillaan. Venäjän esittämä suunnitelma Etelä-
Syyrian vakauttamiseksi ryhmittämällä Syyrian asevoimien joukkoja alueelle ei sopinut naa-
purivaltioille, sillä näiden näkemyksen mukaan tämä olisi samalla tuonut Iranin vaikutusval-
lan alla olevia joukkoja rajaseudulle. Vaihtoehtona esitettiin myös YK:n UNDOF-operaation
tehtävien laajentamista valvonnasta rauhanturvaamiseen, mutta tälle ei olisi todennäköisesti
saatu YK:ssa tukea, sillä joukkojen ajautuminen taistelutilanteisiin olisi ollut vaikea välttää.
Lopputuloksena Venäjä päätyi sijoittamaan omia joukkojaan rajaseudulle varmistamaan va-
kautta. Tähän liittyen Venäjä aloitti kesällä 2017 tukikohdan rakentamisen Khirbet Ras al-
Wa’r -alueelle.⁴⁴² Venäjän pyrkimys etsiä vaihtoehtoisia ratkaisuja Israelin vastaisen raja-
alueen vakauttamiseksi viestii haluttomuudesta sitoa resurssejaan Etelä-Syyriaan, johon kui-
tenkin oli pakon edessä taivuttava. Venäläisten sotilaspoliisien läsnäolo rajaseuduilla nostaa
voimankäytön kynnyistä, sillä sekä Syyria, Iran että Israel pyrkivät välttämään konfliktia Venä-
jän kanssa. Samalla Venäjä näkee aseman Golanin räjähdysherkän alueen vakauden takaajana
riskinä, sillä läsnäolo ei välttämättä nosta kynnyistä riittävästi. Tällöin Venäjä joutuisi kiusalli-
seen asemaan, kun sen voima ei riittäisikään takaamaan vakautta. Venäjä on koko Syyrian
operaation ajan pyrkinyt henkilöstötappioiden minimoimiseksi välttämään jalkaväkijoukko-
jensa ryhmittämistä kentälle, mutta läsnäolon osoittaminen raja-alueilla on edellyttänyt ajo-
neuvopartiointia. On siis todennäköistä, että Venäjä pyrkii etsimään keinon irrottaa joukkonsa
Etelä-Syyriasta alueen vakautuessa. Tähän vaikuttanee myös se, että Khirbet Ras al-Wa’r -
alueen tukikohdan ylläpitäminen sisämaassa satojen kilometrien päässä Latakian alueen pää-
tukikohdista on myös logistisesti työlästä.

---

⁴⁴⁰ Smyth, Phillip: How Iran Is Building Its Syrian Hezbollah. The Washington Institute for Near East Policy, 8.3.2016.

[<http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/how-iran-is-building-its-syrian-hezbollah>], luettu 26.11.2017.

⁴⁴¹ *The Wall Street Journal*, 8.6.2018: Iran-Backed Fighters Switch to Syrian Uniforms to Avoid Israeli Strikes, Rebels Say.

[<https://www.wsj.com/articles/iran-backed-fighters-switch-to-syrian-uniforms-to-avoid-israeli-strikes-rebels-say-1528478351>], luettu 9.1.2019.

⁴⁴² *Asia Times*, 29.6.2017: Russia quietly begins building third military base in Syria.

Venäjän sekä Iranin on täytynyt jatkuvasti huomioida Israelin ilmaiskujen joukoilleen muodostama uhka. Aiemmin mainittu S-300 järjestelmän luovuttaminen Syyrian asevoimille on tästä näkökulmasta palvellut välillisesti myös Irania. Israelin ilmatilan vapaa käyttö on tämän jälkeen vaikeutunut⁴⁴³, mutta Israelilla on silti säilynyt jatkuva kyky iskujen toteuttamiseen⁴⁴⁴. Venäjän ilmapuolustusjärjestelmien painopiste on muodostettu sen omien tukikohtien suojaksi. Arvioiden mukaan myös Syyrialle luovutetut S-300 järjestelmät säilyvät Venäjän johdossa osana tätä kokonaisuutta. Järjestelmien äärikantamat⁴⁴⁵ ulottuvat etelässä Israelin ja Golanin alueille sekä idässä Yhdysvaltojen tukemille kurdialueille.⁴⁴⁶ Käytännössä niitä hyödynnetään näillä äärikantaman alueilla lähinnä ilmatilannekuvan muodostamiseen Yhdysvaltojen ja Israelin toiminnasta. Sotilaallista suojaa ne eivät kyseisillä alueilla toimiville joukoille anna. Pitkän kantaman ilmatorjuntajärjestelmien ryhmittäminen vain omien tukikohtien suojaksi on osoittanut Venäjän haluttomuutta käyttää voimaa Israelin tai Yhdysvaltojen koneita vastaan. Se ei myöskään ole halunnut muodostaa tosiasiallista uhkaa näiden tukeutumisalueille.

On merkillepantavaa, ettei Venäjä ilmeisimmin ole ryhmittänyt ilmatorjuntaansa Syyrian pääkaupungin Damaskoksen suojaksi. Lähin S-300 järjestelmä on sijoitettu Syyrian ilmavoimien T4-tukikohtaan Tiyakseen lähes 200 km päähän ja S-400 järjestelmät Latakian alueella ovat noin 250 km päässä. Ilmatorjunnan suojan muodostuminen ei edellytä ryhmittymistä suojattavalle kohteelle, mutta kyseisiltä etäisyyksiltä Venäjä ei kykene suojaamaan Damaskosta.

Edellä kuvattuakin merkillepantavampaa on se, että Venäjän halu välttää Israelin Irania vastaan tekemien ilmaiskujen häiritseminen on johtanut sen omien joukkojen toimimiseen ilman pitkän kantaman ilmatorjunnan suojaa. S-300 ja S-400 kaluston ryhmitys ei käytännössä mahdollista Etelä-Syyriassa Israelin ja Iranin joukkojen väliin ryhmitettyjen venäläisjoukkojen suojaamista. Nämä toki mahtuvat teoreettisten äärikantamien sisään, mikä on Venäjälle viestinnällisesti tärkeää. Lisäksi näillä joukoilla lienee käytössä lyhyemmän kantaman ilmatorjuntajärjestelmiä. Suorituskykyvajeen suojautumisessa Israelin suunnasta ilmasta tapahtuvalta oh-

---

⁴⁴³ *Haaretz*, 26.9.2018: Analysis // With Russia's S-300 in Syria, Israel Will Have to Think Twice About the Next Strike.

[<https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-russia-s-300-syria-israel-think-twice-striking-iran-targets-1.6495106>], luettu 4.1.2019.

⁴⁴⁴ *BBC*, 26.12.2018: Russia condemns 'Israeli' air strikes on Syria.

[<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-46682666>], luettu 4.1.2019.

⁴⁴⁵ Laskennallisena äärikantamana S-300 järjestelmällä pidetään 250 km ja S-400 järjestelmällä 400 km. Kyse on karkeasta yksinkertaistuksesta. Esimerkiksi tutkahäirintää ja häiveominaisuuksia hyödyntäen sekä lentokorkeutta madaltaen voidaan operoida myös näiden kehien sisäpuolella.

⁴⁴⁶ Suomenaro, Matti & Jennifer Cafarella: Russia Expands Its Air Defense Network in Syria. Institute for the Study of War, 30.11.2018.

[<http://iswresearch.blogspot.com/2018/11/russia-expands-its-air-defense-network.html>], luettu 9.1.2019.

justulenkäytöltä tai ballistisilta ohjuksilta tämä kuitenkin jättää. Päättyessään tähän ratkaisuun Venäjä on luottanut siihen, että Israel kunnioittaa venäläisjoukkojen koskemattomuutta, joten ratkaisusta aiheutuva riski on minimaalinen. On kuitenkin kuvaavaa, että Venäjä arvottaa Israelin vapauden toimia Irania vastaan suuremmaksi kuin Iranille tarjottavan suojan, omienkin joukon suojan kustannuksella.

4.2.3 Tukikohtayhteistyö

Sekä Venäjä että Iran ovat pyrkineet takaamaan pysyvän läsnäolon Syyriassa tavalla, joka ei ole riippuvainen Assadin valta-asemasta. Venäjä on toteuttanut tämän avoimesti sopimuksilla Tartuksen ja Khmeimin tukikohtien vuokraamisista 49 vuodeksi. Iranin keinona on ollut itselleen lojaalien aseellisten joukkojen perustaminen ja ylläpitäminen Syyrian etelä-osissa. Samalla Iran on hiljaisuudessa kasvattanut tukikohtaverkostoaan Syyriassa⁴⁴⁷, mutta näistä ei ole julkaistu sopimuksia. Tukikohtien salaamisen taustalla ovat uhka Israelin iskuista sekä Iranin ylläpitämä narratiivi siitä, että se on ainoastaan lähettänyt Syyriaan neuvonantajia eikä varsinaisia joukkoja. On kuitenkin selvä, että jo pelkästään Iranin vallankumouskaartin joukkojen muutamiin tuhansiin nouseva henkilöstövahvuus edellyttää jonkinasteista tukeutumisinfrastruktuuria. Kun tähän vielä lisätään Iranin alaisuudessa toimivat ryhmittymät, voidaan olettaa, että Iranin alaisten joukkojen tukikohtien määrä nousee vielä suuremmaksi, kuin israelilaismediassa esitetty arvio kymmenestä tunnistetusta tukikohdasta⁴⁴⁸.

Liittolaisuudesta huolimatta ei ole raportoitu venäläisten ja iranilaisten tai heidän sijaisjoukkojen toimineen yhteisistä tukikohdista Syyriassa. Myöskään Syyrian asevoimat eivät vaikuta, ainakaan avoimesti, jakaneen liittolaistensa kanssa tukikohtiaan. Tämä poikkeaa länsimaisten koalitioiden osalta totutuista toimintatavoista ja viestii haluttomuudesta liian läheiseen liittolaissuhteeseen. Osasyynä tähän lienee huoli Israelin ja länsimaiden ilmaiskujen kohteeksi joutumisesta. Israelin kiihdytettyä iskujaan Iranin joukkoja vastaan on kerrottu iranilaisjoukkojen hakeneen suojaa ryhmittymällä Venäjän tukikohtien lähettyville koordinoimatta asiasta venäläisten kanssa⁴⁴⁹. On myös raportoitu Syyrian armeijan kieltäytyneen jakamasta tukikohtaa Iranin asevoimien kanssa peläten joutuvansa Israelin iskujen oheiskärsijöiksi⁴⁵⁰. Venäjän il-

⁴⁴⁷ *The New York Times*, 19.2.2018: Iran, Deeply Embedded in Syria, Expands ‘Axis of Resistance’. [<https://www.nytimes.com/2018/02/19/world/middleeast/iran-syria-israel.html>], luettu 3.1.2019.

⁴⁴⁸ *The Times of Israel*, 17.2.2018: Iran has 10 military bases in Syria, two near Israel border — analyst.

⁴⁴⁹ *Asharq al-Awsat*, 26.3.2018: Iran Builds Facilities in Syria Close to Russian Bases to Avoid Being Attacked. [<https://aawsat.com/english/home/article/1217701/iran-builds-facilities-syria-close-russian-bases-avoid-being-attacked>], luettu 4.10.2018.

⁴⁵⁰ *Zaman Al Wasl*, 27.5.2018: Syrian Air Force bans Iranians from using airports hangars: source. [<https://en.zamanalwsl.net/news/article/35346/>], luettu 4.10.2018.

mapuolustuskyvystä sekä sotilaallisesta suurvalta-asehasta johtuen muilla toimijoilla olisi vahvin intressi päästä heidän tarjoaman suojan alle, kun taas Venäjällä olisi tällaisessa järjestyksessä vain hävittävää. Samalla haluttomuus tukikohtien jakamiseen voi johtua etenkin Venäjän halusta ylläpitää toiminnanvapauttaan. Tulevan kehityksen arvaamattomuudesta ja tunnistetuista intressieroista johtuen tämän päivän liittolaissuhteet voivat tulevaisuudessa lakata olemasta. Kun tukikohdat on tarkoitettu pysyviksi, niiden mahdollisimman itsenäisen aseman varmistaminen nousee prioriteettilistalla korkealle. Tästä kielii esimerkiksi Iranin julkilausuttu kiinnostus laivastotukikohdan perustamisesta Syyriaan⁴⁵¹. Myöhemmin on raportoitu Venäjän estäneen Iranin tukikohdan perustamisen Tartukseen⁴⁵². Tämä johtui todennäköisesti Venäjän huolesta, että se olisi sijoittunut liian lähelle heidän omaansa.

Vaikka liittolaisilla on Syyriassa ollut haluttomuutta tukikohtayhteistyöhön, sitä on kuitenkin tehty Iranissa. Syksyllä 2016 raportoitiin Venäjän tukeutuneen Iranilaiseen Hamedan lentotukikohtaan. Tätä yhteistyötä kesti kuitenkin vain viikon ajan, kunnes venäläiset joutuivat poistumaan kiivaiden iranilaislausuntojen saattamana asian noustua julkisuuteen. Yhteistyöjärjestely oli poikkeuksellinen, sillä toisen maailmansodan jälkeen ulkomaisia joukkoja ei ollut päästetty toimimaan Iranin maaperältä.⁴⁵³ Julkisen kohun saattamana venäläisjoukkojen läsnäolo todettiin Iranin perustuslain vastaiseksi. Perustuslain pykälä 146 kieltää kaikkien ulkovaltojen sotilastukikohdat Iranin alueella, myös rauhanomaisissa tarkoituksissa⁴⁵⁴. Yhteistyö liittyi Aleppon valtauksen, jonka etenemistä haluttiin vauhdittaa lyhentämällä Venäjän pommituslentojen etäisyyttä tukikohtaan ja samalla vähentää polttoainemäärää suuremman hyötykuorman mahdollistamiseksi.⁴⁵⁵

Kohun laannuttua Iran on myöhemmin antanut venäläisille luvan tukeutua Iranissa sijaitseviin tukikohtiin tapauskohtaisesti. Venäjän on myös raportoitu säännöllisesti käyttäneen näitä tu-

---

⁴⁵¹ *CBS News*, 26.11.2016: Iran considers naval bases in Syria, Yemen.

[<https://www.cbsnews.com/news/iran-considers-naval-bases-yemen-syria/>], luettu 3.1.2019.

⁴⁵² *Israel National News*, 2.3.2018: Russia prevents Iran from setting up base in Syria.

[<http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/242615>], luettu 3.1.2019.

⁴⁵³ *The New York Times*, 22.8.2016: Iran revokes Russia's use of airbase, saying Moscow 'betrayed trust'.

[<https://www.nytimes.com/2016/08/23/world/middleeast/iran-russia-syria.html>], luettu 15.10.2017.

⁴⁵⁴ Iran (Islamic Republic of)'s Constitution of 1979 with Amendments through 1989, pykälä146.

⁴⁵⁵ *Reuters*, 29.8.2016, Fight for Syria's Aleppo exposes limits for Russian airpower.

[<http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-russia/fight-for-syrias-aleppo-exposes-limits-of-russian-airpower-idUSKCN1141VN>], luettu 18.10.2017

kikohtia.⁴⁵⁶ Perustuslaillisuudenmukaisuutta korostettiin painottamalla, että venäläiskoneet tukeutuvat iranilaiseen tukikohtaan, joka edelleen säilyy Iranin määräysvallan alaisuudessa⁴⁵⁷.

Lentotukikohtayhteistyö Iranin maaperällä on pohjimmiltaan pragmaattinen ratkaisu, jolla on pyritty tehostamaan rajatun suorituskyvyn käytettävyyttä. Liittouman menestys on ollut riippuvainen Venäjän ilma-aseen tuesta, jonka vuoksi Iran on ollut valmis hyväksymään lievästi arvoaltaansa nakertavan ulkomaisten joukkojen läsnäolon. Yhteistyötä on Venäjällä kuvattu osoitukseksi maiden syvenevästä liittosuhteesta⁴⁵⁸, joten voidaan myös nähdä sillä haluttavan viestiä maiden sitoutumista yhteistyöhön. Tämän viestin merkitys on vain vahvistunut Yhdysvaltojen tiukennettua Iranin vastaista retoriikkansa ja vetäytyttyä Iranin ydinohjelmaa rajoittaneesta JCPOA-sopimuksesta.

4.2.4 Yhteistoiminnan merkitys osaamisen kehittymisen näkökulmasta

Syyrian sodan analyyseissä on nostettu esiin osapuolten osaamisen kehittymistä niin oman kokemuksen kautta, liittolaisilta oppien kuin vastustajan toiminnasta saatujen johtopäätösten avulla. Adamsky on arvioinut, että Syyrian operaation vaikutukset kantavat pitkälle Venäjän strategisessa ja operatiivisessa ajattelussa, sillä se on Ukrainan ohella toiminut merkittävänä kokeilukenttänä venäläiselle *uuden sukupolven sodankäynnille* (josta länsimaissa on myös käytetty nimitystä Gerasimovin doktriini⁴⁵⁹). Adamsky näkee, että Venäjä on Syyriassa kartoittanut kokemusta muun muassa mertentakaaisten operaatioiden johtamisesta ja ylläpitämisestä sekä yhteisoperaatioista liittolaisten kanssa. Jalkaväkitaistelun ulkoistaminen liittolaisille tai kaupallisille toimijoille omien tappioiden välttämiseksi voi jäädä pysyvämmiin Venäjän keinovalikoimaan. Samoin hän arvioi, että saatuja kokemuksia muiden kuin sotilaallisten keinojen käyttämisestä voidaan jatkossa hyödyntää suoraan tai sovellettuina.⁴⁶⁰

Iranin sotilasdoktriini ei ole julkisesti saatavilla, mutta eri lähteistä analysoiden se on tulkittu strategisella tasolla puolustukselliseksi, joka kuitenkin operatiivisella ja taktisella tasolla

---

⁴⁵⁶ *Russia Today*, 28.3.2017: Russia can use Iranian military bases ‘on case by case basis,’ Tehran confirms. [<https://www.rt.com/news/382523-russia-iran-bases-use/>], luettu 12.1.2018.

⁴⁵⁷ *Reuters*, 28.3.2017: Iran says Russia can use its military bases 'on case by case basis'. [<https://www.reuters.com/article/us-russia-iran-rouhani-base/iran-says-russia-can-use-its-military-bases-on-case-by-case-basis-idUSKBN16Z0NU>], luettu 3.1.2019.

⁴⁵⁸ *Sputnik News*, 18.8.2016: Why Russia's Air Force Deployment at Hamadan is More Than Meets the Eye. [<https://sputniknews.com/politics/201608181044406395-russia-iran-hamadan-military-deployment/>], luettu 3.1.2019.

⁴⁵⁹ Galeotti, Mark: I'm Sorry for Creating the 'Gerasimov Doctrine'. *Foreign Policy*, 5.3.2018.

[<https://foreignpolicy.com/2018/03/05/im-sorry-for-creating-the-gerasimov-doctrine/>], luettu 4.1.2018.

⁴⁶⁰ Adamsky (2018).

käännetään hyökkäykselliseksi. Iranilla on naapurimaihinsa verrattuna suorituskykyiset asevoimat, mutta teknologisesti ne eivät yllä länsimaiselle tasolle. Deterrenssin keskeisenä elementtinä pidetään kykyä eskaloida konflikti ennalta arvaamattomasti eri alueille sijaisjoukkoja hyödyntäen.⁴⁶¹ Doktriinin nähdään nojautuvan asymmetriseen sodankäyntiin, sijaisjoukkojen käyttöön, strategisen syvyyden luomiseen ja kykyyn sietää tappioita⁴⁶². Iranin toiminta Syyriassa noudattaa juuri näitä periaatteita.

Toisiltaan oppimisen näkökulmasta Venäjän ja Iranin yhteistyön voidaan olettaa olevan Iranille arvokkaampaa. Se pääsee lähietäisyydeltä seuraamaan kehittyneiden asevoimien toimintaa ja suorituskyvyn rajoja. Iranin vahvasti venäläisperäinen sotilaskalusto vahvistanee tätä oppimista entisestään. Iranilla vahva perinne asymmetrisestä toiminnasta ja sijaisjoukkojen hyödyntämisestä nostaa esiin kysymyksen näiden liittymäpinnoista Venäjän uuden sukupolven sodankäyntiin. Tämä tarjonnee molemmille osapuolille mahdollisuuden kehittää toimintaansa toisiltaan oppien.

Välillisesti Irania palvelevana voidaan nähdä ne kokemukset, joita Hizbollahin sotilaiden taistelu venäläisten rinnalla on järjestölle tuonut. Etenkin Israelissa on huolestuneina tarkkailtu, miten Hizbollahin upseerit ovat päässet seuraamaan venäläistä operatiivista suunnittelua, maaja ilmakomponentin yhteisoperointia hyökkäyksellisessä sodankäynnissä sekä nykyaikaisen teknologian käyttöä. Varsinkin tiedustelujärjestelmän osien, kuten elektronisen tiedustelun, signaalitiedustelun ja kuvaustiedustelun käyttö, ovat antaneet Hizbollahille kuvan modernin teknologian suorituskyvyistä. Venäläisten kykyä matkapuhelinverkkotiedusteluun, satelliittitiedusteluun, vastatykistötutkien käyttöön, elektroniseen vaikuttamiseen ja miehittämättömien ilma-alusten käyttöön voitaneen verrata Israelin Puolustusvoimien (IDF) vastaaviin suorituskykyihin. Tämä on mahdollisesti osoittanut Hizbollahille Israelin heikkouksia nykyaikaisessa sodankäynnissä, minkä on arvioitu voivan johtaa jopa doktriinimuutokseen⁴⁶³. Hizbollahin

---

⁴⁶¹ Czulda, Robert: The Defensive Dimension of Iran's Military Doctrine: How Would They Fight? Middle East Policy Council, 23, 1, 2016.

[<https://www.mepc.org/journal/defensive-dimension-irans-military-doctrine-how-would-they-fight>], luettu 4.1.2019.

⁴⁶² Firas, Elias: Iranian Military Doctrine. The Washington Institute for Near East Policy, Fikra Forum, 15.11.2017.

[<https://www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/iranian-military-doctrine>], luettu 4.1.2019.

⁴⁶³ Hizbollahin on Israelissa arvioitu noudattaneen *Never loose*-doktriiniksi kutsuttua sodankäyntitapaa, mikä tunnustaa Israelin ylivoiman, jonka vuoksi Hizbollah keskittyisi Israelin soti-laallisen voiman hidastamiseen ja kulluttamiseen sekä raketti-iskuun tappioiden tuottamiseen Israelin siviiliyhteiskuntaa vastaan. Syyrian kokemukset yhdessä Hizbollahin kasvaneen ymmärryksen Libanonin kotirintaman tuen merkityksestä on arvioitu johtaneen siirtymään kohti hyökkäyksellisempää doktriinia. Uutena uhkana on nähty yllätyshyökkäys Pohjois-Israelilaisen kylän valtaamiseksi ja Israelin pakottaminen laajoihin siviiliväestön evakuoiteihin, mikä vaikeuttaisi Israelin asemaa.

muodostaessa kuvaa nykyaikaisen teknologian kyvyistä, se on myös nähnyt sen suorituskyvyn rajat ja mahdolliset haavoittuvuudet. Teknologiaylivoimastaan huolimatta Venäjällä on ajoittain ollut haasteita komentopaikkojen ja huoltokeskusten paikantamisessa ja se on päästy yllättämään oppositiojoukkojen hyökkäyksillä, mikä on voinut vahvistaa Hizbollahin uskoa kykyinsä taistella Israelia vastaan.⁴⁶⁴ Vuoden 2006 Israelin vastaisen sodan Hizbollah-veteraanien ikääntyessä vastuu Etelä-Libanonin alueella on siirtymässä uudelle sukupolvelle, jonka toimintatavat jatkossa pohjautuvat Syyrian kokemuksiin.

Muilta toimijoilta hankitun osaamisen kehittymisen näkökulmasta vaikuttaa siltä, että suurin hyötyjä Assadin tukena taistelleessa liittoumassa on ollut Hizbollah. Venäjän asevoimat ovat teknologisesti ja sotataidollisesti liittolaisiaan selkeästi edellä, minkä vuoksi se on pikemmin toiminut suunnannäyttäjänä. Iranin omat asevoimat, mukaan lukien vallankumouskaarti, on seuraavaksi kehittyneimpänä toimijana ollut valmiiksi lähimpänä Venäjän tasoa. Syyrian asevoimat ovat muiden tapaan hyötäneet Venäjän rinnalla toimimisesta, mutta sen käyttö tulee olemaan vuosiksi sidottu Syyrian sisäisen vakauden ylläpitämiseen. Iranin muihin sijaisjoukkoihin verrattuna Hizbollahin valmiiksi korkea sotilaallinen materiaallinen ja taidollinen suorituskyky sekä vahvat tukialueet strategisesti tärkeässä Etelä-Libanonissa tekevät järjestöstä helpommin hyödynnettävän intressien ajamiseen. Muilta liittoumassa taistelleilta shiia-joukoilta puuttuvat vastaavat rakenteet Etelä-Syyriassa, joskin Iran pyrkii niitä kehittämään. Israelissa on vahva käsitys Hizbollahin vahvistumisesta Syyrian sodan myötä⁴⁶⁵, mikä lisää järjestön strategista merkitystä Iranin deterrenssin muodostumisessa Israelia ja Yhdysvaltoja vastaan.

Pollak (2016).

⁴⁶⁴ Ibid.

⁴⁶⁵ Cohen, Stéphane, analyst for Institute for National Security Studies (INSS) ja Israelin puolustusvoimien (IDF) majuri (res): Russia - Iran co-operation in Syria, haastattelu Suomen Israelin suurlähetystössä Tel Avivissa 12.12.2018.

5 POHDINTA

5.1 Turvallisuuspoliittisten intressien ilmentyminen yhteistyössä

Luvussa kolme paikannettiin Venäjän turvallisuuspoliittisiksi intresseiksi Syyriassa suurvalta-aseman vahvistaminen, terrorismin rajoittaminen, talouden edistäminen sekä asevoimien kehittäminen. Iranin intresseiksi paikannettiin vallankumouksen edistäminen, terrorismin rajoittaminen, talouden edistäminen sekä sisäisen vakauden ylläpitäminen. Tässä alaluvussa pohditaan näiden intressien ilmentymistä maiden välisessä yhteistyössä.

Tutkimuksen keskeisimmät johtopäätökset ovat seuraavat:

- 1) Venäjän ja Iranin liittoumassa vallitsee epätasapaino, jossa Venäjä näyttäytyy vahvempaan toimijana.
- 2) Mailla on eriäviä ja osin risteäviä intressejä Syyrian sodassa.
- 3) Maat ovat samalla riippuvaisia toisistaan ja ne joutuvat huomioimaan toistensa intressit toiminnassaan.
- 4) Venäjällä on Irania enemmän liikkumatilaa Syyrian politiikassaan.
  - a. Iran on Venäjää voimakkaammin sitoutunut Assadiin henkilönä.
  - b. Syyrian sota nähdään Iranissa eksistentiaalisempaan kysymyksenä kuin Venäjällä.
  - c. Venäjälle Syyrian sota on osa globaalia suurvaltakilpailua. Iranille kyse on alueellisesta valtakamppailusta.
- 5) Maiden välistä yhteistyötä leimaa epäluottamus, jossa molemmat pyrkivät suojautumaan liittouman hajoamisen vaikutuksilta.

Englantilaisen koulukunnan viitekehykseen peilaten Venäjän ja Iranin toiminta Syyriassa on selitettävissä sillä, että maiden intressit ovat olleet ristiriidassa kansainvälisessä yhteisössä vallitsevan järjestyksen kanssa. Sodankäyntiä muutosvoimana käyttäen maat ovat pyrkineet muovaamaan järjestystä itselleen edullisemmaksi. Bullin mukaan järjestys rakentuu saavuttamalla ensin yhteisymmärrys voimatasapainosta. Tämä vuorostaan mahdollistaa oikeudenmukaisuudelle ja lainsäädännölle rakennettavan järjestyksen tavoittelun. Tämä näyttäytyy siinä, miten Venäjä ja Iran ovat voimapolitiikkaan nojautuen pyrkineet vahvistamaan Assadin hallinnon asemaa. Kun Assadin valtakauden jatkuminen oli sotilaallisin keinoin turvattu, maat ryhtyivät yhdessä Turkin kanssa hakemaan sopimus pohjaisesti rakentuvaa neuvotteluratkaisua. Voimatasapainossa aikaansaatu muutos mahdollisti näin rauhanprosessien pääraiteen siir-

tämisen Geneven neuvotteluista Venäjän, Iranin ja Turkin käsiin Astanan ja Sotšin neuvotteluissa.

Venäjälle ja Iranille mahdollisuuden Syyrian voimatasapainon muovaamiseen loi Assadin vastaisen opposition hajaannus ja sen tukijoiden passiivisuus. Länsimaat välttivät Syyrian kuohunnan alkuvaiheessa sitoutumista sotaan, jossa niiden oli vaikea valita ketä tukea. Pelkona oli Assadin vaihtuminen vielä huonompaan vaihtoehtoon. Vauraat arabimaat, länsimaat, Turkki sekä Israel tukivat eri tavoin omia suojattejaan, mutta eivät olleet valmiita sitomaan asevoimiaan taisteluun. Oppositiolle annettu tuki hajautui näin usealle ryhmittymälle. Samaan aikaan Iran oli jo sitoutunut sijaisjoukoillaan Assadin tueksi, mutta sen voima oli osoittautunut riittämättömäksi. Tällöin Venäjä tunnisti mahdollisuutensa kohtuullisella panostuksella kääntää voimatasapaino Assadin hallinnon eduksi ja maa käynnisti oman Syyrian operaationsa.

Buzanin nelijakoisesta jaottelusta (ks. taulukko 1) Venäjän ja Iranin liittouma näyttäyty rakentuvan rinnakkaiselolle ja yhteistyölle, sillä konvergenssin edellyttämää yhteistä ideologiaa on vaikea löytää. Haasin teoria kulttuurien välisestä etäisyydestä voikin selittää yhteistyön syventymisen luontaisia rajoja. Venäjän ja Iranin välit ovat historiallisesti olleet epäluulon sävyttämä. Liittouman syntyminen on pohjautunut maiden omista intresseistä kumpuavaan pragmaattiseen tarpeeseen. Siksi sen ylläpitämistä ei nähdä itseisarvona, eikä sitä pyritä syventämään enemmän kuin on tarpeellista.

Yhteistyön syvyyttä rajoittavat Venäjän ja Iranin poikkeavat intressit valtioiden muodostaman yhteisön muokkaamisessa. Molemmat tavoittelevat suurvalta-asemaa, Venäjä globaalilla ja Iran alueellisella tasolla. Maita yhdistää pyrkimys muiden kilpailijoiden rajoittamiseen. Samalla kummankaan etu ei ole toisen liika vahvistuminen, miltä päinvastoin pyritään suojautumaan. Keskeisin yhteinen intressi on ollut Assadin vallassa pysyminen, minkä vuoksi yhteistyö on keskittynyt sen tavoitteen edistämiseen. Assadin aseman vahvistumisen myötä tämä side on heikentynyt, mikä on lisännyt suojautumisen tarvetta.

Luvussa neljä yhteistyötä tarkasteltiin poliittisella sekä sotilaallisella tasolla. Poliittisella tasolla on pyritty luomaan edellytyksiä sotilaallisen tason toiminnalle voimatasapainon muokkamiseksi. Saavutettu sotilaallinen menestys on tämän jälkeen pyritty institutionalisoimaan poliittisella tasolla rauhanprosessien ja valtiosopimusten kautta. Tämän lisäksi poliittisella rai-

teella on myös pyritty diplomatian keinoin tasapainottamaan muiden toimijoiden intressejä oman aseman maksimoimiseksi.

Poliittiselta tasolta on tunnistettavissa kaksi keskeistä foorumia, joilla voimatasapainon muokkaamiselle on luotu edellytyksiä. Nämä ovat YK:n turvallisuusneuvosto sekä Syyrian rauhanneuvottelut. Venäjä on turvallisuusneuvoston veto-oikeutta käyttäen estänyt länsimaiden Syyrian sodan lopputuloksen kannalta merkitykselliset interventiot. Venäjä on turvallisuusneuvostossa myös estänyt pyrkimykset kiistää Assadin tai Venäjän sotatoimien legitimitettiin. Tällä on ylläpidetty perusteita tulkinnalle, jonka mukaan Venäjän ja Iranin interventiot Assadin hallinnon pyytämänä ovat kansainvälisen lainsäädännön mukaisia. Samalla syytökset Assadin hallintoa kohtaan kemiallisten aseiden käytöstä on kyseenalaistettu. Legitimiteetin ylläpitämisen voidaan erityisesti nähdä palvelevan sekä Venäjän että Iranin kotirintaman tuen ylläpitämistä. Rauhanprosessien johtoon otolla Venäjä ja Iran ovat yhdessä Turkin kanssa päässeet kontrolloimaan Syyrian kokonaistilanteen kehittymistä. De-eskalaatioalueiden perustamisen myötä Assadin joukot liittolaisineen ovat pystyneet vaiheistamaan operaationsa niin, että voima on riittänyt vastustajien lyömiseen alue kerrallaan.

Venäjä ja Iran ovat joutuneet tasapainoilemaan suhteissaan muihin Lähi-idän valtioihin liittoumansa ylläpitämiseksi ja omien intressiensä edistämiseksi. Tämä on näyttäytynyt osin ristiriitaisena toimintana, jossa etenkin Venäjä on ajanut kaksilla rattailta. Venäjän poliittinen liikkumatila on ollut suurempi ja se on käytännössä tehnyt yhteistyötä kaikkien alueen valtioiden kanssa. Tätä yhteistyötä useat näistä valtioista ovat pyrkineet hyödyntämään Iranin vaikutusvallan rajoittamiseen. Venäjän vaikutusvalta Iraniin onkin keskeinen tekijä maan asemassa Lähi-idän vallankäyttäjänä. Venäjä vaikuttaa ainakin osin saavuttaneen tavoittelemansa aseman Lähi-idän kuninkaantekijänä. Samalla tämä on kuitenkin saattanut Venäjän riippuvuussuhteeseen Iranista, sillä välirikko vaarantaisi saavutetun aseman. Liittouman kariutuminen liittyisi todennäköisesti kärjistyvään konfliktiin Iranin ja sen vihollisten välillä, tarkemmin sanoen Saudi-Arabian, Israelin ja/tai Yhdysvaltojen kanssa. Tällaisessa tilanteessa Syyria muodostuisi todennäköisesti uudelleen taistelukentäksi. Se saattaisi näkyväksi Venäjän vaikutusvallan rajat ja heikentäisi sen kykyä kontrolloida Syyriaa.

Iran on lisännyt poliittista ja sotilaallista liikkumatilaansa Venäjän ansiosta. Venäjän toiminta Syyriassa on merkittävästi rajoittanut Iranin vihollisten vaikutusvallan levittäytymistä, mikä on mahdollistanut Syyrian säilymisen osana *vallankumousta*. Iran tiedostaa Venäjän tuen merkityksen ja on siksi ollut valmis kompromisseihin suhteen ylläpitämiseksi. Se on kuunnel-

lut Venäjän toiveita, kuten suostuessaan vetäytymään Israelin vastaiselta rajalta Venäjän pyynnöstä. Iran on myös ollut valmis hyväksymään Venäjän passiivisuuden Israelin ilmaiskujen estämisessä. Samoin Iran ei ole julkisesti kritisoinut Venäjän lisääntynyttä yhteistyötä Saudi-Arabian kanssa.

Iranin sitoutuminen Assadiin henkilönä vaikuttaa vahvemmalta kuin Venäjän. Olisi vaikea nähdä Assadia Iran-myönteisemmän hallitsijan nousevan tilalle. Venäjä on koko ajan pitänyt auki takaporttia, joka tarvittaessa mahdollistaa neuvottelun myös Assadin asemasta. Tämän asetelman aiheuttama epäluottamus on lisännyt tarvetta erilaisille suojautumistoimenpiteille maiden välisessä yhteistyössä.

Sotilaallisella tasolla Venäjän ja Iranin liittolaisuus on poikennut länsimaisesta tavasta järjestää yhteistoiminta mertentakaisissa sotilasoperaatioissa. Osaltaan tämä selittyy sillä, että Venäjältä ja Iranilta puuttuvat länsimaiden luomat pitkät perinteet yhteisistä operaatioista. Mailta puuttuvat myös Naton kaltaiset valmiit rakenteet, jotka loisivat puitteet monikansallisten operaatioiden toimeenpanemiseksi. Suora vertailu länsimaihin ei siis ole mielekäs. Silti yhteistoiminnan rajautuminen ajallisesti ja paikallisesti aina vain tarpeeseen pohjautuvaksi viestii haluttomuudesta syvempään integraatioon.

Vaikuttaa siltä, että Venäjä on osapuolista haluttomampi sitoutumaan Iraniin kuin toisinpäin. Iranilla olisi enemmän voitettavaa, jos sen joukot pääsisivät laajemmin tukeutumaan Venäjän tukikohtiin, ilmatulitukseen ja kehittyneempiin asejärjestelmiin. Venäjän näkökulmasta liiallinen sitoutuminen muodostaa riskin, jota se pyrkii hallitsemaan pitämällä riittävää etäisyyttä. Samalla Venäjä on ollut valmiimpi viemään integraatiota syvemmälle Syyrian asevoimien kanssa, joka on sille legitiimimpi, ennustettavampi ja helpommin kontrolloitava kumppani. Myös Iran nähnee Syyrian helpommin kontrolloitavana ja pysyvämpänä liittolaissuhteena kuin Venäjän. Teheranin pitkän tähtäimen aikaperspektiivistä katsottuna Venäjä läsnäolo on tilapäistä, mutta Syyria ja sen shiiäväestö tulee tavalla tai toisella säilymään. Vaikka Venäjä ja Iran eri keinoin pyrkivät suojautumaan liialta kytketymiseltä toisiinsa, molempien sitoutuminen Syyriaan tekee kuitenkin yhteistyön välttämättömäksi.

Venäjän ja Iranin intressierojen muututtua sodan edetessä yhä näkyvämmiksi myös sotilaallisen tason yhteistoiminta on vähentynyt. Molemmat maat ovat sitä vastoin pyrkineet vahvistamaan otettaan Syyrian asevoimista säilyttääkseen vaikutusvaltansa sodan jälkeisessä Syyriassa. Venäjä pyrkii vähentämään Syyriaan jäävien venäläisjoukkojen määrää, minkä myötä toi-

minnan painopiste siirtyy enemmän neuvonantajatoimintaan ja Syyrian asevoimien jälleenrakennukseen. Myös Iranin Vallankumouskaartin ja Quds-joukkojen neuvonantajia tulee jäämään pysyvästi maahan varmistamaan Iranin otetta Syyrian asevoimista. Iran vaikuttaa myös pyrkivän liittämään itselleen lojaaleja shiiajoukkoja pysyväksi osaksi Syyrian asevoimia. On siis todennäköistä, että Iranin vaikutusvalta Syyrian asevoimiin tulee säilymään vahvana.

Venäjän ensisijaisena intressinä on turvata Tartuksen ja Khmeimin tukikohtien säilyminen joukkojensa hallussa, mikä varmistaa vaikutusvallan alueella myös tulevaisuudessa. Eristääkseen itsensä Iranin ja Israelin välisestä konfliktista Venäjä pyrkinee irrottamaan Israelin vastaiselle rajalle Syyrian eteläosiin ryhmitetyt joukkonsa, jolloin toiminta keskittyisi entistä enemmän Syyrian luoteisosiin Välimeren rannikolle. Myöskään Iran ei ole valmis tinkimään pysyvästä sotilaallisesta jalansijasta Syyriassa. Syyrian keskushallinto tulee todennäköisesti pitkään säilymään kykenemättömänä järjestämään kansalleen säädyllisiä elinolosuhteita. Ylläpitämällä peruspalveluita ja rahoittamalla jälleenrakennusta itselleen lojaaleilla shiia-alueilla Iran varmistaa väestön tuen. Tällä mahdollistetaan Syyrian asevoimista erillisinä toimivien shiia-joukkojen ylläpito ja kehittäminen. Vaikka osa shiiajoukoista pyrittäisiinkin liittämään Syyrian asevoimiin, suoraan Iranin johdossa olevat joukot toimivat Iranin etujen eräänlaisena viimeisenä varmistuksena.

Alueen muiden toimijoiden vaikuttaa olevan helpompi hyväksyä Venäjän pysyvä läsnäolo Syyriassa, kuin Iranin vaikutusvallan alla olevien shiiajoukkojen vahvistuminen. Venäjä onkin halukkaampi etsimään itselleen suotuisaa, mutta myös muiden toimijoiden hyväksyttävissä olevaa järjestystä, jonka varaan Syyrian asema voidaan tulevaisuudessa rakentaa. Iranilla ei ole samaa kompromissivalmiutta, koska sen intressit ovat vaikeammin yhteen sovitettavissa muiden kanssa. Venäjä pyrkinee jatkossa profiloitumaan vähemmän Assadin tukijaksi ja enemmän Syyriaan vakautta tuoneeksi suurvallaksi. Tällöin yhteisessä liittoumassa taistelemisen Iranille tuoma erityisasema pienenee. Iran asettuu Venäjän silmissä samalle viivalle Turkin, Saudi-Arabian ja Israelin kanssa merkittävänä alueellisena toimijana. Maat ovat kuitenkin siinä määrin sitoutuneita samalle puolelle neuvottelupöytää, ettei liittoumaa hajottava välirikkoa voida pitää todennäköisenä.

5.2 Luotettavuusarvio

Tutkimuksen luotettavuutta käsitellään usein reliabiliteetin ja validiteetin käsitteiden kautta. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimuksen toistettavuutta. Validiteetilla taas tarkoitetaan, että tutkimuksessa on tutkittu sitä, mitä on luvattu. Näiden käyttöä laadullisessa tutkimuksessa on kritisoitu, koska ne ovat syntyneet määrällisen tutkimuksen piirissä ja niiden koetaan vastaavan paremmin määrällisen tutkimuksen tarpeita.⁴⁶⁶ Haasteista huolimatta luotettavuusarviointia on laadullisessakin tutkimuksessa kuitenkin syytä tehdä. Keinoina luotettavuuden kohentamiseksi on nostettu esiin pyrkimys mahdollisimman tarkkaan selostukseen tutkimuksen toteutuksesta sekä triangulaatio, millä tarkoitetaan useiden tutkimusmenetelmien yhdistämistä.⁴⁶⁷ Tutkimuksen aikana toteutetuilla haastatteluilla ja taustakeskusteluilla pyrittiin triangulaation hengessä parantamaan luotettavuutta keskustelemalla alustavista johtopäätöksistä asiantuntijoiden kanssa.

Käytettyihin tutkimusmenetelmiin ja tutkimuksen aikana tehtyihin valintoihin liittyy reliabiliteetin ja validiteetin näkökulmasta haasteita, jotka on syytä huomioida tutkimustuloksia arvioitaessa. Nämä koskevat tutkimuksen rajauksia, käytettyä lähdeaineistoa sekä tapahtumien ajallisesta läheisyydestä johtuvaa tutkittavan ilmiön keskeneräisyyttä. Siksi raportin tulkinnassa on noudatettava varovaisuutta. Koko tutkimus tulisikin nähdä alustavana kartoituksena ilmiöön. Tästä huolimatta evidenssi keskeisimpien johtopäätösten takana voidaan arvioida luotettaviksi.

Tutkimuksessa on tehty tarkastelutasoon, tarkastelun laajuuteen sekä aikaan liittyviä rajauksia. Englantilaisista koulukuntaa mukaillen tutkimuksessa pyrittiin pitäytymään valtiotasolla. Tämä on saattanut liiaksi yksinkertaistaa monimutkaisia ilmiöitä. Sisäpoliittisten kysymysten laajempi huomioiminen olisi voinut luoda moniäänisemmän kuvan Venäjän ja Iranin harjoittamasta politiikasta. Sekä Venäjän että Iranin Syyriassa toimivien kansalaisten keskuudessa nauttima tuki on käsitelty varsin yleisellä tasolla, mutta se on saattanut olla hyvinkin voimakas vaikuttaja maiden ratkaisuisissa. Valtiotasolta on poikettu käsittelemällä Hizbollahia erillisenä toimijana. Se on ollut Iranin vaikutusvallan alla Syyriassa toimivista shiia-ryhmittymistä näkyvin ja sen yhteistyö Venäjän kanssa on näyttänyt ulottuvan pisimmälle. Valintaa voidaan kuitenkin kritisoida siitä, että Hizbollahin taistelijoiden henkilöstövahvuus kattaa näistä shiia-

---

⁴⁶⁶ Tuomi & Sarajärvi (2006), s. 133-135.

⁴⁶⁷ Hirsijärvi et al. (2005), s 216-218.

ryhmittymistä korkeintaan kolmanneksen. Tämä tarkoittaa, että muut yhtenä massana käsitellyt shiia-ryhmät edustavat kokonaismäärästä yli kahta kolmasosaa. Voidaan olettaa, että näiden toimintaa ohjaavat Iranin vaikutusvallan lisäksi myös ryhmittymien omat intressit⁴⁶⁸. Tällöin yksilöllisempi tarkastelu olisi mahdollisesti rikastuttanut kokonaiskuvaa shiia-ryhmittymien roolista Venäjän ja Iranin välisessä yhteistoiminnassa.

Voidaan perustellusti kysyä missä määrin Venäjän ja Iranin yhteistoiminnan eristäminen tarkasteluun erillisenä kokonaisuutena enää tekee oikeutta todellisuudelle. Yhteistoiminta on tosiasiaa hyvin harvoin ollut kahdenvälistä. Sen sijaan siihen on osallistunut muita valtioita ja toimijoita. Varsinkin Syyrian hallintoa on käsitelty pikemmin objektina kuin subjektina. Tämä on todennäköisesti jättänyt pimentoon sitä valtakamppailua ja tasapainottelua, jossa myös Syyria on aktiivinen toimija. Samoin Turkin, Saudi-Arabian, Israelin, Irakin, Libanonin sekä länsimaiden toiminta on väistämättä jäänyt ohuemmalle käsittelylle. Venäjän ja Iranin suhde on kuitenkin ainoastaan yksi osa siinä tasapainoilussa, joka valtioiden välisen yhteisön muokkaamisessa on huomioitava. Kokonaiskuva on siis väistämättä vaillinainen.

Ajallinen läheisyys tapahtumiin on aiheuttanut vaikeuden määrittää mitä ajanhetkeä tutkimuksessa tarkastellaan. Syyrian sota on edelleen käynnissä ja kehittyä jatkuvasti. Tutkimusprojektiä on toteutettu kevästä 2017 kevääseen 2019. Aikarajaus muuttui tutkimuksen edetessä ja asettui lopulta pikemmin käytännöllisistä kuin tutkimuksellisista syistä Syyrian kansannousun alusta vuoden 2018 loppuun. Venäjän ja Iranin intressit ja toiminta ovat muuttuneet tapahtumien edetessä ja tulevat varmasti myös jatkossa muuttumaan. Tulevat vuodet osoittavat aikarajauksen päätepisteen mielekkyyden. Voi olla, että muutamaa vuotta myöhemmin koko ilmiö tulee näyttämään hyvin erilaiselta. Aikarajaukseen liittyen on myös syytä huomioida analyysimenetelmän vaikutus tuloksiin. Tätä tutkimusta ei tule nähdä ”pysäytyskuvana” aikarajauksen viimeisestä päivästä vuoden 2018 lopulta. Analyysissä on pyritty huomioimaan tapahtumahetken konteksti, jossa kulloisetkin ratkaisut on tehty. Silti useammalle vuodelle ajoittunut tutkimuksen analyysivaihe sekä tutkimuksen kuluessa tehty päätös jatkaa aineistonkeruuta vielä yhdellä vuodella on saattanut vaikuttaa analyysiin. Alkuvaiheessa se on voinut johtaa analyysissä myöhemmin kerätyn aineiston huomiotta jättämiseen ja loppuvaiheessa viimeisimpien tapahtumien ylipainottumiseen. Tämä riski on pyritty huomioimaan tutkimuksen loppuvaiheessa toteutetulla aineiston toisella iterointikierröksellä, mutta koko lähdeaineiston uu-

---

⁴⁶⁸ Näiden ryhmien intressieroja ideologisissa, poliittisissa ja taloudellisissa kysymyksissä on kuvattu merkittäviksi.

Smyth, Phillip: The Shia Militia Mapping Project. The Washington Institute for Near East Policy, May 2019.

teen analyysikierrökseen tutkijan aika ei ole riittänyt. Pelkästään tutkimuksen lähdeviitteitä tarkastelemalla voi huomata, että tutkimusraportin alkupuolella viimeisimpänä kerätty, vuodelle 2018 ajoittuva aineisto, on suhteellisesti aliedustettuna loppupäähän verrattuna.

Tutkimuksessa käytetty lähdeaineisto on tutkijan kielitaidon rajoitteista johtuen ollut pääosin englanninkielistä. Tämä on saattanut johtaa länsimaisten tulkintojen ylipainottumiseen. Samalla vähemmälle huomiolle on jäänyt Venäjällä ja Iranissa aiheesta käyty julkinen keskustelu. Käytetystä kirjallisuudesta varsinkin Irania käsittelevä aineisto on lähes poikkeuksetta ollut valtion toimintaan negatiivisesti suhtautuvaa. Vaikka tämä on pyritty huomioimaan aineiston tulkinnassa, on Iranin näkökulma asioihin saattanut jäädä pimentoon. Lähdeaineiston valinta on voinut vaikuttaa etenkin maiden ei-julkilausuttujen intressien paikantamiseen sekä käytännön yhteistoiminnasta saatuun tietoon. Sen sijaan julkilausuttujen intressien paikantamisessa käytettyjen virallisten tiedotteiden voidaan englanninkielisinäkin olettaa tarjoavan luotettavan kokonaiskuvan siitä, mitä maat haluavat viestiä.

Lähdeaineiston osalta on myös huomioitava, että kaikkia esiin nousseita yksityiskohtia ei ole kyetty vahvistamaan useammasta riippumattomasta lähteestä. Tämä on osin johtunut tapahtumien ajallisesta läheisyydestä sekä osapuolten operaatioturvallisuuteen liittyvistä salaamistarpeista. Tutkimuksen kannalta relevantteja havaintoja on hyödynnetty, vaikka tietoa ei olisi-kaan kyetty vahvistamaan muualta. Esitettyihin havaintoihin liittyvät epävarmuudet on kuitenkin pyritty kirjaamaan raporttiin tai sen lähdeviitteisiin.

Vaikka tutkimuksen toteutuksessa tehtyihin rajauksiin ja valintoihin voi perustellusti kohdistaa kritiikkiä, voidaan keskeisimpiä johtopäätöksiä kuitenkin pitää luotettavina. Edellä kuvatut haasteet ovat saattaneet vaikuttaa tutkimuksen kuvailevan osion yksityiskohtien luotettavuuteen. Näitä ovat esimerkiksi Venäjän ja Iranin maiden intressien kuvailut sekä esitetyt numeraaliset arviot eri henkilöstövahvuuksista, rahasummista tai prosenttiosuuksista. Keskeisimpien johtopäätösten taustalla olevaa evidenssiä voidaan kuitenkin pitää vahvana.

5.3 Jatkotutkimusmahdollisuudet

Syyrian sota on vielä kesken, mikä luo jo itsessään jatkotutkimukselle tarpeen tarkastella niin Venäjän ja Iranin Syyrian politiikan kuin maiden välisen yhteistyön kehittymistä. Strategian tutkimukselle ominaisesti tämän tutkimuksen näkökulma Venäjän ja Iranin yhteistyöhön on kattanut laajasti sekä poliittista että sotilaallista toimintaympäristöä. Tämä ei ole luonut edellytyksiä syventyä kaikkiin yhteistyön osa-alueisiin niin pitkälle kuin olisi mahdollista.

Tehdyistä rajauksista johtuen maiden sisäpolitiikat ovat pääosin jääneet tarkastelun ulkopuolelle. Valinta on jättänyt pimentoon sen moniäänisyyden ja hallinnon sisäisen kilpailun, joka näiden autoritaarisesti johdettujenkin valtioiden sisällä vallitsee. Sisäpoliittiset vaikuttimet Venäjän ja Iranin Syyrian politiikalle voisivatkin tarjota mielekkään tutkimuskohteen.

Sotataidollisesta näkökulmasta olisi mielenkiintoista perehtyä tarkemmin siihen, kuinka Venäjä on integroinut liittolaistensa joukot osaksi koordinoimiaan operaatioita. Venäjä on pyrkinyt laajentamaan tukikohtaverkostoaan Lähi-idässä ja Afrikassa, mikä tarjoaa sille alustan aktiiviselle voimapolitiikalle myös tulevaisuudessa. Syyriasta saatujen kokemusten pohjalle rakentuu todennäköisesti se malli, jonka mukaan yhteistyötä liittolaisjoukkojen kanssa jatkossa tullaan toteuttamaan.

Poliittiselta tasolta sekä Venäjän että Iranin suhteet kurdi-alueisiin vaatisivat syvempää tutkimusta, sillä näistä on löytynyt vain vähän tutkittua tietoa. Kurdi-kysymys on laajemminkin tarkasteltuna murroksessa, sillä Syyrian ja Irakin sekasortoiset tilanteet ovat voimistaneet pyrkimyksiä itsenäisen Kurdistanin perustamiseksi. Kurdialueet levittäytyvät useiden valtioiden maaperille ja muodostuvat useista eri ryhmittymistä. Venäjän ja Iranin politiikka suhteessa kurdeihin on laajemmin tarkasteltuna näyttäytynyt sekä yhteistyönä että itsenäistymispyrkimysten rajoittamisena. Tämä tutkimus ei kuitenkaan ole mahdollistanut Venäjän ja Iranin kurdi-politiikan yksityiskohtaisempaa tarkastelua, mikä todennäköisesti olisi avannut monisyisemmän kuvan.

LÄHDELUETTELO

1. Haastattelut ja esitelmät

Abunassar, Wadi, CEO think tank ICC: Russia - Iran co-operation in Syria, haastattelu Suomen Israelin suurlähetystössä Tel Avivissa 12.12.2018.

Alaranta, Toni, tohtori, Ulkopoliittisen instituutin vanhempi tutkija: Syyrian sota Turkin näkökulmasta, haastattelu 8.11.2018 Ulkopoliittisessa instituutissa, materiaali kirjoittajalla.

Cohen, Stéphane, analyst for Institute for National Security Studies (INSS) ja Israelin puolustusvoimien (IDF) majuri (res): Russia - Iran co-operation in Syria, haastattelu Suomen Israelin suurlähetystössä Tel Avivissa 12.12.2018.

Jonas, Ilan, CEO think tank Prime Source: Russia - Iran co-operation in Syria, haastattelu Suomen Israelin suurlähetystössä Tel Avivissa 12.12.2018.

Karmon, Ely, tohtori, politiikan ja terrorismin vanhempi tutkija, International Institute for Counter Terrorism (ICT sekä Interdisciplinary Center Herzliya (IDC): Russia in the Middle East, alustus ja haastattelu 25.10.2018 Israelin suurlähetystössä Helsingissä, materiaali kirjoittajalla.

Ovaska, Olli, everstiluutnantti, Suomen puolustusasiamies Israelissa: Syyrian sota Israelin näkökulmasta, haastattelu 26.10.2018, haastattelua jatkettu 5.11.2018, materiaali kirjoittajalla.

2. Kirjallisuus

Abboud, Samer: *Syria*, toinen painos, Polity, 2018.

ACLED, 13.7.2018: Iranian military presence in Syria.
[<https://www.acleddata.com/2018/07/13/iranian-military-presence-in-syria/>], luettu 20.12.2018.

Action Group for Syria, Final Communiqué, 30.6.2012.
[<http://www.un.org/News/dh/infocus/Syria/FinalCommuniquéActionGroupforSyria.pdf>], luettu 4.10.2018.

Adams, Simon: Failure to Protect: Syria and the UN Security Council. Global Centre for the Responsibility to Protect, Occasional Paper Series No. 5, March 2015.
[http://www.globalr2p.org/media/files/syriapaper_final.pdf], luettu 8.1.2019.

Adamsky, Dmitry: Russia and the Next Lebanon War. Foreign Affairs, 6.10.2017.
[<https://www.foreignaffairs.com/articles/israel/2017-10-06/russia-and-next-lebanon-war>], luettu 9.11.2018.

Adamsky, Dmitry: Moscow's Syria Campaign: Russian Lessons for the Art of Strategy, *Russie.Nei.Visions*, No. 109, Ifri, July 2018.

- [<https://www.ifri.org/en/publications/notes-de-lifri/russieneivisions/moscows-syria-campaign-russian-lessons-art-strategy>], luettu 21.12.2018.
- Al Jazeera*, 21.2.2017: Iran and Turkey trade barbs over Syria and Iraq. [<https://www.aljazeera.com/news/2017/02/iran-turkey-trade-barbs-syria-iraq-170221133606326.html>], luettu 6.5.2018.
- Al Jazeera*, 26.2.2017: What is behind the hostility between Iran and Turkey? [<https://www.aljazeera.com/indepth/features/2017/02/hostility-iran-turkey-170225184418231.html>], luettu 6.5.2018
- Al Jazeera*, 15.9.2017: Syria diplomatic talks: A timeline. [<https://www.aljazeera.com/news/2017/09/syria-diplomatic-talks-timeline-170915083153934.html>], luettu 24.8.2018.
- Alami, Mona: Is Iran replicating Lebanon model in southern Syria? Middle East Institute, 2018. [<https://www.mei.edu/publications/iran-replicating-lebanon-model-southern-syria>], luettu 7.11.2018.
- Alami, Mona: Russia's Local and Regional Approach to Syria. Carnegie Endowment for International Peace, 31.7.2018. [<http://carnegieendowment.org/sada/76952>], luettu 19.10.2018.
- Alaranta, Toni: Luoko Turkki Pohjois-Syyriaan konservatiivista sunnialuetta? Suomen Lähi-idän instituutti, 23.10.2018. [<http://lahi-itanyt.fi/nyt/luoko-turkki-pohjois-syyriaan-konservatiivista-sunnialuetta/>], luettu 8.11.2018.
- Alfoneh, Ali & Eisenstadt, Michael: Iranian Casualties in Syria and the Strategic Logic of Intervention. The Washington Institute for Near East Policy, 11.3.2016. [<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/iranian-casualties-in-syria-and-the-strategic-logic-of-intervention>], luettu 20.12.2018.
- Allison, Roy: Contested understandings of sovereignty, the use of force and the wider international legal order: the political context. European Leadership Network, 2015. [<https://www.europeanleadershipnetwork.org/wp-content/uploads/2017/10/ELN-Narratives-Conference-Allison.pdf>], luettu 28.6.2018.
- Allison, Roy: Russia and Syria: explaining alignment with a regime in crisis. *International Affairs*, 89, 4, 1.7.2013, s. 795–823. [<https://doi.org/10.1111/1468-2346.12046>], luettu 27.11.2017.
- Al-Saadi, Salam: Iran's Stakes in Syria's Economy, Carnegie Endowment for International Peace, 2.6.2015. [<http://carnegieendowment.org/sada/60280>], luettu 11.5.2018.
- al-Ubaidi, Muthna: Russia and Turkey in Syria. The Washington Institute for Near East Policy, 25.8.2017. [<http://www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/syria-between-russia-and-turkey-a-case-of-divergence-and-convergence>], luettu 4.1.2018.

Amini, Alexis: Breaking Down Iran and Russia's Military Strategy in Syria. *Geopolitical Monitor*, 19.8.2016.

[<https://www.geopoliticalmonitor.com/breaking-down-iran-and-russias-military-strategy-in-syria/>], luettu 26.11.2017.

Andrén, Nils: *Säkerhetspolitik Analyser och Tillämpningar*, toinen painos, Norstedts Juridik AB, 2002.

Annan Noah: Iran Leans on UN Security Council Legitimacy to Blunt US Pressure. *Atlantic Council*, 11.12.2018. Huom. kirjoittaja on pseudonyymillä kirjoittava iranilainen toimittaja.

[<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/iran-leans-on-un-security-council-legitimacy-to-blunt-us-pressure/>], luettu 8.1.2019.

Akhlaghi, Reza: A Candid Discussion with Karim Sadjadpour. *Foreign Policy Association*, 6.5.2013.

[<https://foreignpolicyblogs.com/2013/05/06/a-candid-discussion-with-karim-sadjadpour/>], luettu 8.12.2017.

Arabian Business, 29.8.2018: Russia takes soft approach to influence in Lebanon.

[<https://www.arabianbusiness.com/politics-economics/403240-russia-takes-soft-approach-to-influence-in-lebanon>], luettu 9.11.2018.

Arpiainen, Antti: Venäjän Sotilasreformi, *Venäjän asevoimat muutoksessa – kohti 2030-lukua*, Pasi Kesseli (toim). Maanpuolustuskorkeakoulu, Julkaisusarja 1: Tutkimuksia nro 5. Berger, Heidi: *Venäjän informaatio-psykologinen sodankäyntitapa terrorismintorjunnassa ja viiden päivän sodassa*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Johtamisen ja sotilaspedagogiikan laitos, Julkaisusarja 1: Tutkimuksia Nro 5. Helsinki, 2010

Asharq al-Awsat, 26.3.2018: Iran Builds Facilities in Syria Close to Russian Bases to Avoid Being Attacked.

[<https://aawsat.com/english/home/article/1217701/iran-builds-facilities-syria-close-russian-bases-avoid-being-attacked>], luettu 4.10.2018.

Asia Times, 29.6.2017: Russia quietly begins building third military base in Syria.

(<http://www.atimes.com/article/russia-quietly-begins-building-fourth-military-base-syria/>), luettu 5.1.2018

Baaz, Mikael: International law is different in different places: Russian interpretations and outlooks. *International Journal of Constitutional Law*, 14, 1, 2016, s. 262–276.

Bannelier, Karine: Military Interventions Against ISIL in Iraq, Syria and Libya and the Legal Basis of Consent. *Leiden Journal of International Law*, Vol. 29(3), 2016.

[<https://ssrn.com/abstract=2772474>], luettu 26.12.2017.

Barnes-Dacey, Julien: Russia and the 'resistance axis'. *Russia's return to the Middle East - Building sandcastles?* Toim. Nicu Popescu and Stanislav Secrieru. European Union Institute for Security Studies, Chaillot Paper N° 146, kesäkuu 2018.

[https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/CP_146.pdf], luettu 21.12.2018.

Bassiri Tabrizi, Aniseh & Raffaello Pantucci (toim.): Understanding Iran's Role in the Syrian Conflict. Royal United Services Institute for Defence and Security Studies (RUSI), elokuu 2016.

[https://rusi.org/sites/default/files/201608_op_understanding_irans_role_in_the_syrian_conflict_0.pdf], luettu 25.6.2018.

BBC, 1.12.2015: Turkey's downing of Russian warplane - what we know. [<http://www.bbc.com/news/world-middle-east-34912581>], luettu 28.11.2017.

BBC, 28.2.2017: Tahrir al-Sham: Al-Qaeda's latest incarnation in Syria. [<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-38934206>], luettu 14.1.2019.

BBC, 28.8.2017: Iran building missile factories in Syria and Lebanon - Netanyahu. [<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-41074830>], luettu 4.10.2018.

BBC, 10.11.2017: Iran building permanent military base in Syria - claim. [<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-41945189>], luettu 4.10.2018.

BBC, 23.2.2018: Syria war: Who are Russia's shadowy Wagner mercenaries? [<https://www.bbc.com/news/world-europe-43167697>], luettu 21.12.2018.

BBC, 16.4.2018: Syria: Does Russia always use a veto at the UN Security Council? [<https://www.bbc.com/news/world-43781954>], luettu 8.1.2019.

BBC, 11.5.2018: Iran condemns wave of Israeli air strikes in Syria. [<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-44080460>], luettu 7.11.2018.

BBC, 2.10.2018: S-300 missile system: Russia upgrades Syrian air defences. [<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-45723503>], luettu 7.11.2018.

BBC, 26.12.2018: Russia condemns 'Israeli' air strikes on Syria. [<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-46682666>], luettu 4.1.2019.

Behraves, Maysam: Iran More Assertive Regionally After Trump Withdrawal From JCPOA. Atlantic Council, 24.9.2018. [<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/iran-more-assertive-regionally-after-trump-withdrawal-from-jcpoa>], luettu 8.1.2019.

Blombergs, Fred: *Euroopan voimatasapaino 1990-2012, Euroopan vakaas rakenteellisen, uusklassisen ja hegemonisen realismin näkökulmasta*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos. Julkaisusarja 1, strategian tutkimuksia No 32, Helsinki, 2012

Blombergs, Fred: Realismi ja strategian tutkimus, *Suomalaisia näkökulmia strategian tutkimukseen*, Pekka Sivonen (toim). Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos. Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 33, Helsinki, 2013.

Bokhari, Kamran: Iran's Delicate Stability. Geopolitical Futures, 4.8.2016. [<https://geopoliticalfutures.com/irans-delicate-stability/>], luettu 25.6.2018.

Borshchevskaya, Anna: Russia's many interests in Syria. The Washington Institute for Near East Policy, 24.1.2013. [<http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/russias-many-interests-in-syria>], luettu 21.12.2017.

- Borshchevskaya Anna: Will Russian-Saudi Relations Continue to Improve? *Foreign Affairs*, 10.10. 2017.
[<https://www.foreignaffairs.com/articles/saudi-arabia/2017-10-10/will-russian-saudi-relations-continue-improve>], luettu 5.11.2018.
- Borshchevskaya, Anna: Russia's Questionable Counterterrorism Record, Why Moscow Is an Unreliable Partner for the West. *Foreign Policy*, 23.11.2017.
[<https://www.foreignaffairs.com/articles/syria/2017-11-23/russias-questionable-counterterrorism-record>], luettu 4.1.2018.
- Borshchevskaya, Anna: The Tactical Side of Russia's Arms Sales to the Middle East. The Jamestown Foundation, 20.12.2017.
[<https://jamestown.org/program/tactical-side-russias-arms-sales-middle-east/>], luettu 3.1.2019.
- Bull, Hedley: *The Anarchical Society*, neljäs painos, Palgrave Macmillan, 2012.
- Burchill, Scott, Andrew Linklater, Richard Devetak, Jack Donnelly, Terry Nardin, Matthew Paterson, Christian Reus-Smit, Jacqui True: *Theories of International Relations*, viides painos, Palgrave Macmillan 2013.
- Burgos, Erik: The Russian arms sales to Iran and their (in)consequences on Russia-Israel military-industrial relations. *Confluences Méditerranée*, 104, 1, 2018, s. 97-111.
- Buzan, Barry: Culture and international society. *International Affairs*, 86, 1, 2010, s. 1-25.
- Buzan, Barry: The English School: a neglected approach to International Security Studies. *Security Dialogue*, 46, 2, 2015 s. 126-143.
[http://eprints.lse.ac.uk/61942/1/_lse.ac.uk_storage_LIBRARY_Secondary_libfile_shared_repository_Content_Buzan_English%20school_Buzan_English%20school_2015.pdf], luettu 16.2.2018.
- Cagaptay, Soner, Anna Borshchevskaya & Nader Uskowi: Turkish-Russian-Iranian Summit: Limits to a Tri-partite Entente. The Washington Institute for Near East Policy, 3.4.2018.
[<http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/turkish-russian-iranian-summit-limits-to-a-tripartite-entente>], luettu 6.4.2018.
- Campbell, Adrian: Why Russia, Turkey and Iran are natural allies. *The Conversation*, 5.1.2017.
[<http://theconversation.com/why-russia-turkey-and-iran-are-natural-allies-70819>], luettu 4.1.2018.
- Casagrande, Genevieve & Kathleen Weinberger: Putin's Real Syria Agenda. Institute for the Study of War 2017.
[<http://understandingwar.org/backgrounders/putins-real-syria-agenda>], luettu 30.5.2017.
- CBS News*, 26.11.2016: Iran considers naval bases in Syria, Yemen.
[<https://www.cbsnews.com/news/iran-considers-naval-bases-yemen-syria/>], luettu 3.1.2019.
- Chang, Felix: Effectiveness of Economic Sanctions on Russia's Economy. Foreign Policy Research Institute, 1.6.2017.
[<https://www.fpri.org/2017/06/effectiveness-economic-sanctions-russias-economy/>], luettu 4.1.2018.

Cherkaoui, Mohammed: From Geneva to Sochi: The Revolving-Door Diplomacy of the Syrian Crisis. Al Jazeera Centre for Studies Report, 25.3.2018.

[http://studies.aljazeera.net/mritems/Documents/2018/3/25/1022d239d8f64ad995b7606b2c43312b_100.pdf], luettu 2.12.2018.

CNN, 19.4.2017: US officials: Syria moves planes to Russian base for protection.

[<http://edition.cnn.com/2017/04/19/politics/syria-warplanes-russia-base/index.html>], luettu 28.11.2017.

Cochrane, Paul: The 'Pipelineistan' conspiracy: The war in Syria has never been about gas. Middle East Eye, 10.5.2017.

[<http://www.middleeasteye.net/essays/pipelineistan-conspiracy-why-war-syria-was-never-about-gas-144022537>], luettu 11.5.2018.

Connolly, Richard & Cecilie Sendstad: Russia's Role as an Arms Exporter, The Strategic and Economic Importance, Chatham House, maaliskuu 2017.

[<https://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/publications/research/2017-03-20-russia-arms-exporter-connolly-sendstad.pdf>], luettu 13.1.2018.

Corbeil, Alexander: Hezbollah is Learning Russian. Carnegie Endowment for International Peace, 26.2.2016.

[<http://carnegieendowment.org/sada/?fa=62896>], luettu 8.11.2018.

Cordesman, Anthony: *Israel and Syria: The Military Balance and Prospects of War*. Praeger Security International 2008.

Czulda, Robert: The Defensive Dimension of Iran's Military Doctrine: How Would They Fight? Middle East Policy Council, 23, 1, 2016.

[<https://www.mepc.org/journal/defensive-dimension-irans-military-doctrine-how-would-they-fight>], luettu 4.1.2019.

Czuperski, Maks, John E. Herbst, Eliot Higgins, Frederic Hof & Ben Nimmo: Distract Deceive and Destroy, Putin at War in Syria. Atlantic Council 2016.

Dalay, Galip: Why Iranian Kurds have been resistant to the regional turmoil - so far. Middle East Eye, 14.9.2017.

[<https://www.middleeasteye.net/essays/are-iranian-kurds-impervious-regional-turmoil-674728237>], luettu 19.10.2018.

D'Alema, Francesco: The Evolution of Turkey's Syria Policy. Istituto Affari Internazionali Working Papers 17/28, 2017.

[<http://www.iai.it/sites/default/files/iaiw1728.pdf>], luettu 19.10.2018.

Debka, 20.11.2018: Beirut asks for Russia's air defense net to cover Lebanon as well as Syria.

[<https://www.debka.com/beirut-asks-for-russias-air-defense-net-to-cover-lebanon-as-well-as-syria/>], luettu 20.12.2018.

Dekel, Udi & Carmet Valensi: Russia and Iran: Is the Syrian Honeymoon Over? The Institute for National Security Studies, 27.5.2019.

[<https://www.inss.org.il/publication/russia-iran-syrian-honeymoon/>], luettu 19.6.2019.

Deutsche Welle, 10.10.2016: Russia, Turkey sign gas pipeline deal, talk Syria. [https://www.dw.com/en/russia-turkey-sign-gas-pipeline-deal-talk-syria/a-36010620], luettu 2.7.2018.

Elias, Firas: Why Does Iran Fear Turkey's Military Operation in Afrin? The Washington Institute for Near East Policy, 27.2.2018. [http://www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/why-does-iran-fear-turkeys-military-operation-in-afrin], luettu 6.5.2018.

Eriksson, Mikael: Irak I säkerhetspolitisk korseld, FOI Memo 6135, 10.10.2017. [https://www.foi.se/download/18.63fc488015efbc61a301386/1507904593650/FOI%20Memo%206135%20Irak%20i%20s%20C3%A4kerhetspolitisk%20korseld.pdf], luettu 19.10.2017.

Erlich, Robert: *Inside Syria, the backstory of their civil war and what the world can expect*. Prometheus Books New York 2014.

Escobar, Pepe: Syria: Ultimate Pipelineistan War. Strategic Culture Foundation, 7.12.2015. [https://www.strategic-culture.org/news/2015/12/07/syria-ultimate-pipelineistan-war.html], luettu 11.5.2018.

Fainberg, Sarah: Russian Spetsnaz, Contractors and Volunteers in the Syrian Conflict. *Russie.Nei.Visions*, No. 105, Ifri, December 2017. [https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/fainberg_russian_spetsnaz_syrian_conflict_2017.pdf], luettu 21.12.2018.

Financial Times, 24.5.2008: Lunch with the FT: Henry Kissinger. [https://www.ft.com/content/6d4b5fb8-285a-11dd-8f1e-000077b07658], luettu 8.12.2017.

Financial Times, 14.2.2018: Iran faces uphill battle to profit from its role in Syria war. [https://www.ft.com/content/f5129c30-0d7f-11e8-8eb7-42f857ea9f09], luettu 11.5.2018.

Financial Tribune, 17.6.2018: Assad Sees No Obstacles to Iran Military Bases in Syria. [https://financialtribune.com/articles/national/88108/assad-sees-no-obstacles-to-iran-military-bases-in-syria], luettu 4.10.2018.

Firas, Elias: Iranian Military Doctrine. The Washington Institute for Near East Policy, Fikra Forum, 15.11.2017. [https://www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/iranian-military-doctrine], luettu 4.1.2019.

Flyktman, Jouni: *Informaationsodankäynnin merkitys – käsitetutkimus, doktriinitutkimus sekä tapaustutkimus Krimin ja Syyrian operaatioista*. Yleisesikuntaupseerikurssin diplomityö, 2017.

Fontanka, 26.6.2017: Немного бизнеса в сирийской войне. [http://www.fontanka.ru/2017/06/26/084/], luettu 18.10.2017.

Freedman, Lawrence: Strategic studies and the problem of power, *Strategic Studies*, Thomas Mahnken & Joseph Maiolo (toim):, Routledge 2008.

Friedman, Brandon: Russia, Turkey, and Iran: Cooperation and Competition in Syria. Tel Aviv Notes, 11, 2, 30.1.2017.

[<https://dayan.org/content/russia-turkey-and-iran-cooperation-and-competition-syria>], luettu 21.2.2019.

Friedman, George: Iran Reshapes the Middle East. *Geopolitical Futures*, 29.11.2017. [<https://geopoliticalfutures.com/iran-reshapes-middle-east/>], luettu 4.5.2018.

Frisani, Leonardo: What are the reasons for Russia's active support of Bashar al-Assad's regime in Syria? PRP Analysis 1/18. [<https://static1.squarespace.com/static/5aca8a6ee2ccd127beafe8c6/t/5b1ed6de575d1f38e1d171a3/1528747774845/PRP+Analysis+0118.pdf>], luettu 5.10.2018.

Galeotti, Mark: I'm Sorry for Creating the 'Gerasimov Doctrine'. *Foreign Policy*, 5.3.2018. [<https://foreignpolicy.com/2018/03/05/im-sorry-for-creating-the-gerasimov-doctrine/>], luettu 4.1.2018.

Ghitis, Frida: Is the Diplomatic Tide Shifting in the Rivalry Between Saudi Arabia and Iran? *World Politics Review*, 5.11.2017. [<https://www.worldpoliticsreview.com/articles/22111/is-the-diplomatic-tide-shifting-in-the-rivalry-between-saudi-arabia-and-iran>], luettu 4.5.2018.

Giles, Keir: Assessing Russia's reorganized and rearmed military. *Carnegie Endowment for International Peace* 2017. [http://carnegieendowment.org/files/5.4.2017_Keir_Giles_RussiaMilitary.pdf], luettu 2.10.2017.

Glass, Charles: *Syria Burning A Short History of a Catastrophe*, Verso 2016.

Gorenburg, Dmitry: What Russia's Military Operation in Syria Can Tell Us About Advances in its Capabilities, *PONARS Eurasia*, Policy Memo No. 424, maaliskuu 2016. [<http://www.ponarseurasia.org/memo/advances-russian-military-operations>], luettu 17.1.2018.

Grace, Robert & Andrew Mandelbaum: Understanding the Iran-Hezbollah Connection, *United States Institute of Peace*, 22.9.2006. [<https://www.usip.org/publications/2006/09/understanding-iran-hezbollah-connection>], luettu 22.3.2018.

Haaretz, 5.11.2017: Netanyahu: Iran Seeks to Send Its Submarines to Syria's Mediterranean Ports. [<https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-netanyahu-iran-seeks-syrian-ports-for-its-submarines-1.5463228>], luettu 4.10.2018.

Haaretz, 3.6.2018: Iranian General Denies Reports of Withdrawal From Southern Syria: 'It's Not Going to Happen'. [<https://www.haaretz.com/middle-east-news/syria/iranian-general-denies-reports-of-withdrawal-from-southern-syria-1.6140002>], luettu 7.11.2018.

Haaretz, 5.7.2018: Analysis, Syria's Assad Has Become Israel's Ally. [<https://www.haaretz.com/middle-east-news/.premium-syria-s-assad-has-become-israel-s-ally-1.6240499>], luettu 7.11.2018.

Haaretz, 11.7.2018: Netanyahu May Offer Putin: Remove Iran From Syria for Lifting of U.S. Sanctions on Russia.

[<https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-netanyahu-may-offer-putin-iran-out-of-syria-u-s-lifts-sanctions-1.6265530>], luettu 7.11.2018.

Haaretz, 26.9.2018: Analysis // With Russia's S-300 in Syria, Israel Will Have to Think Twice About the Next Strike.

[<https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-russia-s-300-syria-israel-think-twice-striking-iran-targets-1.6495106>], luettu 4.1.2019.

Haas, Mark: *The Clash of Ideologies: Middle Eastern Politics and American Security*. Oxford: Oxford University Press, 2012.

Haas, Mark: Ideological Polarity and Balancing in Great Power Politics. *Security Studies*, 23, 4, 2014, s. 715-753.

Hage Ali, Mohamad: Our Comrades in Beirut. Carnegie Middle East Center, 25.4.2018.

[<http://carnegie-mec.org/diwan/76164>], luettu 29.10.2018.

Haji-Yousefi, Amir: Whose Agenda Is Served by the Idea of a Shia Crescent? *Alternatives: Turkish Journal of International Affairs*, 8, 1, kevät 2009, s. 114-135.

Harris, Catherine & Mason Clark: *Russia in Review: Russia's Lessons Learned in Syria*. Institute for the Study of War, 9.11.2018.

[<http://iswresearch.blogspot.com/2018/11/russia-in-review-russias-lessons.html>], luettu 16.1.2019.

Hayatli, Ziyad: Russia's Intervention in Syria: A Legal Perspective, *Newjurist*, 28.8.2016.

[<http://newjurist.com/russia%27s-intervention-in-syria-a-legal-perspective.html>], luettu 26.12.2015.

Hazran, Yusri: *The Shiite Community in Lebanon: From Marginalization to Ascendancy*. Middle East Brief, Brandeis University, nr. 39, 2009.

[<https://www.brandeis.edu/crown/publications/meb/MEB37.pdf>], luettu 4.5.2018.

Heikka, Henriikki: *Strategic Culture and the English School: Conceptualising Strategic Adjustment in the Nordic Region*. UPI working papers 33, 2002.

Hirsijärvi, Sirkka, Pirkko Remes & Paula Sajavaara: *Tutki ja kirjoita*. 11. painos, Tammi 2005.

Horowitz, Richard: A Detailed Analysis of Iran's Constitution. *World Policy*, 12.10.2010.

[<https://worldpolicy.org/2010/10/12/a-detailed-analysis-of-irans-constitution/>], luettu 19.3.2018.

Israel National News, 2.3.2018: Russia prevents Iran from setting up base in Syria.

[<http://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/242615>], luettu 3.1.2019.

Известия, 29.9.2015: От слов о многополярном мире к делам.

[<https://iz.ru/news/592247>], luettu 25.12.2017.

Jackson, Robert & Georg Sørensen: *Introduction to International Relations. Theories and Approaches*. Oxford University Press 2016.

Jankovski, Aleksandar: Russia and the United States: On irritants, friction, and international order or what can we learn from Hedley Bull? *International Politics*, 53, 6, 2016, s. 727–751.

Karmon, Ely: Russia in the Middle East – The Sunni Connection. IPS Publications, Institute for Policy and Strategy, IDC Herzliya, August 2018.
[<https://www.idc.ac.il/he/research/ips/Documents/publication/5/ElyKarmonRussiaMiddleEastJuly2018.pdf>], luettu 3.1.2019.

Katz, Mark: Iran and Russia cooperate amid suspicion. *The Arab Weekly*, 6.8.2017a.
[<https://theArabweekly.com/iran-and-russia-cooperate-amid-suspicion/>], luettu 4.5.2018.

Katz, Mark: Russian-Saudi Rapprochement? Iran and Economic Strain Will Make It Tough. *Russia Matters*, Harvard Kennedy School, Belfer Center for Science and International Affairs, 28.9.2017b.
[<https://www.russiamatters.org/analysis/russian-saudi-rapprochement-iran-and-economic-strain-will-make-it-tough>], luettu 4.5.2018.

Katz, Mark: Balancing Act: Russia between Iran and Saudi Arabia. London School of Economics and Political Science, Middle East Centre, 7.5.2018.
[<http://blogs.lse.ac.uk/mec/2018/06/26/balancing-act-russia-between-iran-and-saudi-arabia/>], luettu 29.10.2018.

Katz, Muni: Hezbollah's Russian Military Education in Syria. *The Washington Institute for Near East Policy*, 24.12.2015.
[<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/hezbollahs-russian-military-education-in-syria>], luettu 9.11.2018.

Kerr, Paul: Iran's Nuclear Program: Status, Congressional Research Service Report, 27.4.2017.
[<https://fas.org/sgp/crs/nuke/RL34544.pdf>], luettu 15.10.2017.

Koskenniemi, Martti: What is International Law for? *International Law*, Malcolm D. Evans (toim). 2. painos, Oxford University Press 2010.

Kozak, Chris: Russian-Syrian-Iranian coalition seizes ISIS-held Palmyra. *ISW Institute for the Study of War*, 27.5.2016.
[<http://www.understandingwar.org/backgrounder/russian-syrian-iranian-coalition-seizes-isis-held-palmyra>], luettu 8.12.2017.

Kozak, Christopher: "An Army In All Corners", Assad's Campaign Strategy in Syria. *Middle East Security Report* 26, ISW Institute for the Study of War, 2015, s. 10-11.
[<http://www.understandingwar.org/sites/default/files/An%20Army%20in%20All%20Corners%20by%20Chris%20Kozak%201.pdf>], luettu 26.11.2017.

Krasner, Stephen: Causes and Regime Consequences: Regimes as Intervening Variables. *International Organization*, vol. 36, No. 2, International Regimes (Spring, 1982), s. 185-205.

Känä, Kai: *Diskurssianalyysi tiedusteluanalyysin lähestymistapana – Venäjän Syyrian operaation diskursiivinen tarkastelu*. Yleisesikuntaupseerikurssin diplomityö, 2017.

Law, Bill: How Russian arms sales help to keep the Gulf divided. *Middle East Eye*, 11.6.2018.

[<https://www.middleeasteye.net/columns/how-russian-arms-sales-help-keep-gulf-divided-628507067>], luettu 3.1.2019.

Linder, Andrew: Russian Private Military Companies in Syria and Beyond. Center for Strategic and International Studies, 18.10.2018.

[<https://www.csis.org/nfp/russian-private-military-companies-syria-and-beyond>], luettu 15.3.2019.

Lyons, Michael: Russia and the Kurds Could push the Middle East toward a Wider War. National Interest, 6.5.2018.

[<https://nationalinterest.org/feature/lyons-title-25711>], luettu 31.10.2018.

Lundgren, Magnus: Mediation in Syria: initiatives, strategies, and obstacles, 2011–2016. Contemporary Security Policy, 36, 2, 2016, s. 273–288.

[<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13523260.2016.1192377>], luettu 24.8.2018.

Ma'oz, Moshe: The "Shi'i Crescent": Myth and Reality. The Saban Center for Middle East Policy at the Brookings Institution, analysis paper 15, 2009.

Majidiyar, Ahmad: Iran Expands Its Economic Sphere of Influence in Syria. The Middle East Institute, 13.9.2017.

[<http://www.mei.edu/content/io/iran-expands-its-economic-sphere-influence-syria>], luettu 4.5.2018.

Mcleary, Paul: Putin's Smart Bombs Aren't All That Smart, Foreign Policy, 14.10.2015.

[<https://foreignpolicy.com/2015/10/14/putin-smart-bombs-arent-all-that-smart/>], luettu 26.3.2019.

McDermott, Roger: Russia's General Staff Draws Lessons Learned in Syria, The Jamestown Foundation, 27.2.2018.

[<https://jamestown.org/program/russias-general-staff-draws-lessons-learned-syria/>], luettu 10.4.2018.

Melamedov, Grigory: Russia's Entrenchment in Syria, Middle East Quarterly, 24, 2018.

[<https://www.meforum.org/articles/2017/russias-entrenchment-in-syria>], luettu 5.10.2018.

Middle East Monitor, 4.4.2017: Russia expands naval base in Tartus, Syria.

(<https://www.middleeastmonitor.com/20170404-russia-expands-naval-base-in-tartus-syria/>), luettu 27.11.2017.

Middle East Monitor, 22.11.2018: Israel committed '550 violations' against Lebanon.

[<https://www.middleeastmonitor.com/20181122-israel-committed-550-violations-against-lebanon/>], luettu 10.1.2019.

Mil.today, 23.9.2016: Media: Elections Stats Disclosed Russia's Manpower in Syria.

[<http://mil.today/2016/22333/>], luettu 21.12.2018.

Mohseni, Payam & Hussein Kalout: Iran's Axis of Resistance Rises, Foreign Affairs, 24.1.2017.

[<https://www.foreignaffairs.com/articles/iran/2017-01-24/irans-axis-resistance-rises>], luettu 19.3.2018.

- Moshes, Arkady: Russian foreign policy: the art of avoiding choices is in high demand. FIIA Comment 17/2017.
[http://www.fiia.fi/fi/publication/699/russian_foreign_policy/], luettu 20.11.2017.
- Mühlberger, Wolfgang: Astana's Syria Conference: Musical chairs on Moscow's terms. FIIA Comment 4/2017.
[<https://www.fiia.fi/en/publication/astanas-syria-conference>], luettu 19.10.2018.
- Mälksoo, Lauri: *Russian Approaches to International Law*. Oxford: Oxford University Press, 2015.
- Nader, Alireza: Iran's Uncertain Political Future. Atlantic Council, 12.2.2018.
[<http://www.atlanticcouncil.org/blogs/iransource/iran-s-uncertain-political-future>], luettu 25.6.2018.
- Nizameddin, Talal: *Putin's New Order in the Middle East*, C. Hurst & Co. Publishers 2013.
- Nuclear Threat Initiative: Iran, Chemical, July 2017.
[<http://www.nti.org/learn/countries/iran/chemical/>], luettu 21.3.2018.
- Nye, Joseph: The Russian Connection Between Syria and Ukraine. The National Interest, 17.2.2016.
[<http://nationalinterest.org/feature/the-russian-connection-between-syria-ukraine-15237>], luettu 4.1.2018.
- Orenstein, Mitchell & George Romer: Putin's Gas Attack: Is Russia Just in Syria for the Pipelines? Foreign Affairs, 14.10.2015.
[<https://www.foreignaffairs.com/articles/syria/2015-10-14/putins-gas-attack>], luettu 11.5.2018.
- Paunic, Natalia: The Rising Shi'a Crescent: Iranian Smart Power and Implications for the Middle East, Central Asia, and the Persian Gulf. Carleton Review of International Affairs, 3, 2016, s. 70–92.
- Peltonen, Hannes: In or out? International community membership: beliefs, behaviour, contextuality and principles. Cambridge Review of International Affairs, 27, 3, 2014, s. 475–494.
- Persson, Gudrun (toim.): Russian Military Capability in a Ten-Year Perspective – 2016. FOI rapport 4326 SE, 2016.
- Pew Research Centre: The World's Muslims: Unity and Diversity, 9.8.2012.
[<http://www.pewforum.org/2012/08/09/the-worlds-muslims-unity-and-diversity-1-religious-affiliation/>], luettu 4.5.2018.
- Pieper, A. Moritz: Russia and Iran: Strategic Partners or Competing Regional Hegemons? A Critical Analysis of Russian-Iranian Relations in the Post-Soviet Space, Inquiries Journal, vol 4, no 4, 2012.
[<http://www.inquiriesjournal.com/articles/631/russia-and-iran-strategic-partners-or-competing-regional-hegemons-a-critical-analysis-of-russian-iranian-relations-in-the-post-soviet-space>], luettu 5.10.2017.

Policy Department, Directorate-General for External Policies: *Russia's and the EU's sanctions: economic and trade effects, compliance and the way forward*, October 2017.
[[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/603847/EXPO_STU\(2017\)603847_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/603847/EXPO_STU(2017)603847_EN.pdf)], luettu 4.1.2018.

Pollak, Nadav: The Transformation of Hezbollah by Its Involvement in Syria. The Washington Institute for Near East Policy, Research Notes, no.35, elokuu 2016.
[<https://www.washingtoninstitute.org/uploads/Documents/pubs/ResearchNote35-Pollak-2.pdf>], luettu 9.11.2018.

Popescu, Nicu & Stanislav Secieru: Russia's return to the Middle East, Building sandcastles? European Union Institute for Security Studies, Chaillot Paper N° 146, kesäkuu 2018.
[https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/CP_146.pdf], luettu 21.12.2018.

Priya, Laskhmi: Astana Talks: A Prelude to Peace in Syria, Institute of Defence Studies and Analyses, 27.11.2017.
[https://idsa.in/backgrounders/astana-talks-a-prelude-to-peace-in-syria_lpriya_271117], luettu 5.10.2018.

Pynnöniemi, Katri & Andreas Rácz: Uhkakuvat ohjaavat Venäjän toimintaa, FIIA Comment 2/2016.
[https://storage.googleapis.com/upi-live/2017/01/comment2_2016_uhkakuvat_ohjaavat_venajan_toimintaa.pdf], luettu 11.1.2018.

Rabinovich, Itamar: Israel's view on the Syrian Crisis. The Saban Center at Brookings, Analysis paper, nr 28, 2012.
[<https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/06/Rabinovich-web-final.pdf>], luettu 7.11.2018.

Ramani, Samuel: Russia's next Power Play May Occur in Yemen. The National Interest, 14.11.2017.
[<https://nationalinterest.org/feature/russias-next-power-play-may-occur-yemen-23197>], luettu 29.10.2018.

Rantapelkonen, Jyri & Lotta Koistinen: *Pohdintoja sotatieteellisistä käsitteistä*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Sotataidon laitos, Julkaisusarja 2: Tutkimusselosteita 1, 2016.

Reuters, 6.10.2015: How Iranian general plotted out Syrian assault in Moscow.
[<https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-soleimani-insigh/how-iranian-general-plotted-out-syrian-assault-in-moscow-idUSKCN0S02BV20151006>], luettu 15.10.2017.

Reuters, 15.12.2015: Russia supplies Syria mission with old cargo ships bought from Turkey.
[<https://www.reuters.com/article/us-russia-syria-ships/russia-supplies-syria-mission-with-old-cargo-ships-bought-from-turkey-idUSKBN0TY2BG20151215>], luettu 17.1.2018.

Reuters, 13.5.2016: How Russia allowed homegrown radicals to go and fight in Syria.
[<https://www.reuters.com/investigates/special-report/russia-militants/>], luettu 1.5.2018.

Reuters, 29.8.2016: Fight for Syria's Aleppo exposes limits for Russian airpower.
[<http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-russia/fight-for-syrias-aleppo-exposes-limits-of-russian-air-power-idUSKCN1141VN>], luettu 18.10.2017.

Reuters, 10.10.2016: Russia to build permanent Syrian naval base, eyes other outposts. [https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-russia-tartus/russia-to-build-permanent-syrian-naval-base-eyes-other-outposts-idUSKCN12A0W6], luettu 28.11.2017.

Reuters, 14.3.2017: Exclusive - Russia appears to deploy forces in Egypt, eyes on Libya role: Sources.

[https://www.reuters.com/article/us-usa-russia-libya-exclusive/exclusive-russia-appears-to-deploy-forces-in-egypt-eyes-on-libya-role-sources-idUSKBN16K2RY], luettu 5.11.2018.

Reuters, 28.3.2017: Iran says Russia can use its military bases 'on case by case basis'.

[https://www.reuters.com/article/us-russia-iran-rouhani-base/iran-says-russia-can-use-its-military-bases-on-case-by-case-basis-idUSKBN16Z0NU], luettu 3.1.2019.

Reuters, 27.7.2017: Putin signs Syria base deal, cementing Russia's presence there for half a century.

[https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-russia-syria/putin-signs-syria-base-deal-cementing-russias-presence-there-for-half-a-century-idUSKBN1AC1R9], luettu 28.11.2017.

Reuters, 20.9.2017: Russia becomes Iraq Kurds' top funder, quiet about independence vote.

[https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-kurds-referendum-russi/russia-becomes-iraq-kurds-top-funder-quiet-about-independence-vote-idUSKCN1BV1IH], luettu 31.10.2018.

Reuters, 27.9.2017: Russia says general killed in Syria held senior post in Assad's army.

[https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-russia-general/russia-says-general-killed-in-syria-held-senior-post-in-assads-army-idUSKCN1C22TW], luettu 30.4.2018.

Reuters, 6.10.2017: Saudi Arabia agrees to buy Russian S-400 air defense system: Arabiya TV.

[https://www.reuters.com/article/us-saudi-russia-missiles/saudi-arabia-agrees-to-buy-russian-s-400-air-defense-system-arabiya-tv-idUSKBN1CA1OD], luettu 5.11.2018

Reuters, 15.11.2017: Lebanon accuses Saudi Arabia of holding its PM hostage.

[https://www.reuters.com/article/us-lebanon-politics/lebanon-accuses-saudi-arabia-of-holding-its-pm-hostage-idUSKBN1DF18A], luettu 22.3.2018.

Reuters, 31.12.2017: What has brought Iranian protesters to the streets?

[https://www.reuters.com/article/us-iran-rallies-explainer/what-has-brought-iranian-protesters-to-the-streets-idUSKBN1EP0KP], luettu 26.6.2018.

Reuters, 9.1.2018: Iran has foiled plot to use protests to overthrow system, leader says.

[https://www.reuters.com/article/us-iran-protests-khamenei/iran-has-foiled-plot-to-use-protests-to-overthrow-system-leader-says-idUSKBN1EY0Z8], luettu 25.6.2018.

Reuters, 30.7.2018: We can't force Iran out of Syria, Russia tells Israelis.

[https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-israel-russia/we-cant-force-iran-out-of-syria-russia-tells-israelis-idUSKBN1KK29O], luettu 7.11.2018.

Reuters, 21.9.2018: Israel showed Russia proof Syria to blame for downed plane: Israeli military.

[https://www.reuters.com/article/us-israel-russia-syria/israel-showed-russia-proof-syria-to-blame-for-downed-plane-israeli-military-idUSKCN1M11HL], luettu 7.11.2018.

Riehkangas, Valteri: *Venäjän operaatio Syyriassa - Tarkastelu Venäjän ilmavoimien kyvyttä tukea maaoperaatioita*. Yleisesikuntaupseerikurssin diplomityö, 2017.

Rinna, Anthony: Differing Approaches to Non-Traditional Security and Impediments to Interstate Cooperation in North Korea - Russia Bilateral Relations. *North Korea Review*, 12, 2, syksy 2016, s. 116–122.

Roberts, Sean: Russia as an international actor, The view from Europe and the US. FIIA report 37, 2013.

[http://www.fiia.fi/fi/publication/344/russia_as_an_international_actor/], luettu 20.11.2017.

RTE, 11.4.2018: Russia's 12 UN vetoes on Syria.

[<https://www.rte.ie/news/world/2018/0411/953637-russia-syria-un-veto/>]

Russia Today, 22.12.2016: Russia tested over 160 new weapons in Syrian operation – defense minister.

[<https://www.rt.com/news/371302-russian-military-annual-report/>], luettu 13.1.2018.

Russia Today, 28.3.2017: Russia can use Iranian military bases ‘on case by case basis,’ Tehran confirms.

[<https://www.rt.com/news/382523-russia-iran-bases-use/>], luettu 12.1.2018.

Russia Today, 2.10.2017: Fear of terror attacks declining in Russia – poll.

[<https://www.rt.com/politics/405349-fear-of-terror-attacks-slowly/>], luettu 3.1.2018.

Russia Today, 11.12.2017: Russia’s Syria success highlights US mission mess.

[<https://www.rt.com/op-edge/412763-russia-putin-syria-troops/>], luettu 25.12.2017.

Saadi, Manal: Saudi - Iranian future: 3 games - 3 scenarios. *Diplomatic Insight*, 9, 3, 2016, s. 17–19.

Salehzadeh, Alan: *Syyrian sisällissota: syitä ja taustatekijöitä*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, julkaisusarja 4, työpapereita No 46, 2013a.

Salehzadeh, Alan: *Iran’s Domestic and Foreign Policies*. Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos, julkaisusarja 4, työpapereita No 49, 2013b.

Shapiro, Jacob: Russia-US relations and the future of Syria. #73 Valdai Papers, elokuu 2017.

[<http://valdaiclub.com/files/15090/>], luettu 5.1.2018.

Shapiro, Jacob: Israel, Iran and the War for Syria. *Geopolitical Futures*, 11.2.2018.

[<https://geopoliticalfutures.com/israel-iran-war-syria/>], luettu 4.5.2018.

Shield, Ralph: Russian Airpower’s Success in Syria: Assessing Evolution in Kinetic Counterinsurgency. *The Journal of Slavic Military Studies*, 31, 2, 2018, s. 214–239.

[<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13518046.2018.1451099>], luettu 16.1.2019.

Sipilä, Joonas & Tommi Koivula: *Kuinka strategiaa tutkitaan*. 2. uudistettu painos, Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos. Julkaisusarja 2: Tutkimusselosteita No 52, 2014.

Sivonen, Pekka (toim): *Suomalaisia näkökulmia strategian tutkimukseen*, Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos. Julkaisusarja 1: Strategian tutkimuksia No 33, 2013.

Smaele, Hedvig de: Mass Media and the Information Climate in Russia”, *Europe-Asia Studies* 59, no. 8, 2007, s. 1299–1313.

Smyth, Phillip: How Iran Is Building Its Syrian Hezbollah. The Washington Institute for Near East Policy, 8.3.2016.

[<http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/how-iran-is-building-its-syrian-hezbollah>], luettu 26.11.2017.

Smyth, Phillip: The Shia Militia Mapping Project. The Washington Institute for Near East Policy, May 2019.

[<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/the-shia-militia-mapping-project>], luettu 19.6.2019.

Sogoloff, Nikita: Russia's Energy Goals in Syria. The Washington Institute for Near East Policy, 30.8.2017.

[<http://www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/russias-energy-goals-in-syria>], luettu 12.1.2018.

Spaulding, Hugo, Christopher Kozak, Christopher Harmer, Daniel Urchick, Jessica Lewis McFate, Jennifer Cafarella, Harleen Gambhir & Kimberly Kagan: Russian Deployment to Syria: Putin’s Middle East Game Changer. Institute of War 2015.

[<http://understandingwar.org/sites/default/files/Russian%20Deployment%20to%20Syria%2017%20September%202015%20%281%29.pdf>], luettu 30.5.2017.

Sputnik News, 18.8.2016: Why Russia's Air Force Deployment at Hamadan is More Than Meets the Eye.

[<https://sputniknews.com/politics/201608181044406395-russia-iran-hamadan-military-deployment/>], luettu 3.1.2019.

STRATFOR, 29.7.2017: Iran Beefs up Its Air Defenses.

[<https://worldview.stratfor.com/article/iran-beefs-its-air-defenses>], luettu 8.12.2017.

STRATFOR, 23.10.2017: In Syria, the Russian Military Found the Ultimate Testing Ground.

[<https://worldview.stratfor.com/article/syria-russian-military-found-ultimate-testing-ground>], luettu 30.4.2018.

STRATFOR, 8.8.2018: The Missile Arsenal at the Heart of the Israeli-Iranian Rivalry.

[<https://worldview.stratfor.com/article/missile-arsenal-heart-israeli-iranian-rivalry>], luettu 9.11.2018.

Sullivan, Marisa: Hezbollah in Syria. Middle East Security Report 19, Institute for the Study of War, April 2014.

[http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Hezbollah_Sullivan_FINAL.pdf], luettu 22.3.2018.

Suomenaro, Matti & Jennifer Cafarella: Russia Expands Its Air Defense Network in Syria. Institute for the Study of War, 30.11.2018.

[<http://iswresearch.blogspot.com/2018/11/russia-expands-its-air-defense-network.html>], luettu 9.1.2019.

Sutyagin, Igor: Detailing Russian Forces in Syria, RUSI Defence Systems, vol. 17, 13 mar-raskuu 2015.

TASS, 10.10.2017: Russia-Syria trade turnover up 42% in seven months of 2017.
[<http://tass.com/economy/969810>], luettu 12.1.2018.

TASS, 3.2.2018: Syrian Congress in Sochi will give impetus to Geneva process - Russian Ambassador to UN
[<http://tass.com/politics/988370>], luettu 2.12.2018.

TASS, 12.8.2018: Two thirds of Russian air force personnel received in-theater experience in Syria.
[<http://tass.com/defense/1016930>], viitattu 17.8.2018.

TASS, 20.8.2018: Russia, Lebanon interested in developing military-technical cooperation — Lavrov.
[<http://tass.com/defense/1017854>], luettu 29.10.2018.

The Atlantic, 11.4.2017: Why the Russians Aren't Likely to Break With Assad.
[<https://www.theatlantic.com/international/archive/2017/04/russia-tillerson-putin-syria-assad-chemical-weapons/522528/>], luettu 4.1.2018.

The Daily Beast, 1.11.2016: Russia Is Arming Hezbollah, Say Two of the Group's Field Commanders.
[<https://www.thedailybeast.com/russia-is-arming-hezbollah-say-two-of-the-groups-field-commanders>], luettu 9.11.2018.

The Economist, 30.9.2017: Iran's Kurds are growing restless, too.
[<https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2017/09/30/irans-kurds-are-growing-restless-too>], luettu 25.6.2018.

The Guardian, 10.9.2013: Syria crisis: Obama welcomes Russia's chemical weapons proposal.
[<https://www.theguardian.com/world/2013/sep/09/us-russian-proposal-syria-chemical-weapons>], luettu 3.1.2018.

The Guardian, 7.10.2015: 'More than 90%' of Russian airstrikes in Syria have not targeted Isis, US says.
[<https://www.theguardian.com/world/2015/oct/07/russia-airstrikes-syria-not-targeting-isis>], luettu 31.12.2017.

The Guardian, 29.3.2016: Russia's campaign in Syria leads to arms sale windfall.
[<https://www.theguardian.com/world/2016/mar/29/russias-campaign-in-syria-leads-to-arms-sale-windfall>], luettu 13.1.2018.

The Guardian, 8.10.2016: Amid Syrian chaos, Iran's game plan emerges: a path to the Mediterranean.
[<https://www.theguardian.com/world/2016/oct/08/iran-iraq-syria-isis-land-corridor>], luettu 27.6.2018.

The Guardian, 16.5.2017: Iran changes course of road to Mediterranean coast to avoid US forces.

[<https://www.theguardian.com/world/2017/may/16/iran-changes-course-of-road-to-mediterranean-coast-to-avoid-us-forces>], luettu 27.6.2018.

The Guardian, 5.10.2017: Saudi king's visit to Russia heralds shift in global power structures. [<https://www.theguardian.com/world/2017/oct/05/saudi-russia-visit-putin-oil-middle-east>], luettu 29.10.2018.

The Guardian, 6.3.2018: Russia suspected of using 'dumb' bombs to shift blame for Syria war crimes. [<https://www.theguardian.com/world/2018/mar/06/russia-suspected-of-using-dumb-bombs-to-shift-blame-for-syria-war-crimes>], luettu 26.3.2019.

The Jerusalem Post, 15.8.2017: Report: Iran and Russia violated UN weapons sanctions. [<https://www.jpost.com/Arab-Israeli-Conflict/Report-Iran-and-Russia-violate-UN-weapons-sanctions-502475>], luettu 3.1.2019.

The Moscow Times, 5.1.2018: Putin's Goals in Syria Went Beyond Saving Assad. [<https://themoscowtimes.com/articles/putins-goals-in-syria-went-beyond-saving-assad-60121>], luettu 10.4.2018.

The Moscow Times, 25.9.2018: Russia Voices 'Unconditional' Support for Iran Nuclear Deal. [<https://themoscowtimes.com/news/russia-voices-unconditional-support-for-iran-nuclear-deal-62984>], luettu 8.1.2019.

The New York Times, 23.5.2013: Hezbollah Commits to an All-Out Fight to Save Assad. [<http://www.nytimes.com/2013/05/26/world/middleeast/syrian-army-and-hezbollah-step-up-raids-on-rebels.html?mcubz=0>], luettu 11.9.2017.

The New York Times, 22.8.2016: Iran revokes Russia's use of airbase, saying Moscow 'betrayed trust'. [<https://www.nytimes.com/2016/08/23/world/middleeast/iran-russia-syria.html>], luettu 15.10.2017.

The New York Times, 28.9.2016: Russia's Brutal Bombing of Aleppo May Be Calculated, and It May Be Working. [<https://www.nytimes.com/2016/09/29/world/middleeast/russias-brutal-bombing-of-aleppo-may-be-calculated-and-it-may-be-working.html>], luettu 26.3.2019.

The New York Times, 5.7.2017: Russia Deploys a Potent Weapon in Syria: The Profit Motive. [<https://www.nytimes.com/2017/07/05/world/middleeast/russia-syria-oil-isis.html>], luettu 12.1.2018.

The New York Times, 30.11.2017: In Snub to U.S., Russia and Egypt Move Toward Deal on Air Bases. [<https://www.nytimes.com/2017/11/30/world/middleeast/russia-egypt-air-bases.html>], luettu 5.11.2018.

The New York Times, 11.2.2018: Israel's Clash With Iran and Syria: 5 Takeaways. [<https://www.nytimes.com/2018/02/11/world/middleeast/israel-iran-syria-clash.html>], luettu 4.5.2018.

The New York Times, 19.2.2018: Iran, Deeply Embedded in Syria, Expands 'Axis of Resistance'.

[<https://www.nytimes.com/2018/02/19/world/middleeast/iran-syria-israel.html>], luettu 3.1.2019.

The New York Times, 13.4.2018: How Syria's Death Toll Is Lost in the Fog of War.

[<https://www.nytimes.com/2018/04/13/world/middleeast/syria-death-toll.html>], luettu 20.2.2019.

The New York Times, 12.7.2018: Netanyahu Says Putin Agreed to Restrain Iran in Syria.

[<https://www.nytimes.com/2018/07/12/world/middleeast/syria-israel-putin-netanyahu.html>], luettu 7.11.2018.

The New York Times, 3.12.2018: Help Assad or Leave Cities in Ruins? The Politics of Rebuilding Syria.

[<https://www.nytimes.com/2017/12/03/world/middleeast/syria-war-rebuilding-homs.html>], luettu 15.1.2019.

The Sydney Morning Herald, 29.9.2015: Syrian war: Russia's support for Bashar al-Assad explained.

[<https://www.smh.com.au/world/syrian-war-russias-support-for-bashar-lassad-explained-20150929-gjwuyp.html>], luettu 5.10.2018.

The Syrian Observer, 19.4.2019: Assad Appoints Pro-Russia General as Chief of Staff.

[<https://syrianobserver.com/EN/news/49866/assad-appoints-pro-russia-general-as-chief-of-staff.html>], luettu 19.6.2019.

The Times of Israel, 6.1.2017: Israeli satellite spots launchers for Russian nuclear-capable missiles in Syria.

[<https://www.timesofisrael.com/israeli-satellite-captures-nuclear-capable-russian-missiles-in-syria/>], luettu 17.1.2018.

The Times of Israel, 17.2.2018: Iran has 10 military bases in Syria, two near Israel border — analyst.

[<https://www.timesofisrael.com/iran-has-10-military-bases-in-syria-two-near-israel-border-analyst/>], luettu 4.10.2018.

The Times of Israel, 26.4.2018: Israel at UN: Iran has more than 80,000 fighters in Syria.

[<https://www.timesofisrael.com/israel-at-un-iran-has-more-than-80000-fighters-in-syria/>], luettu 20.12.2018.

The Times of Israel, 2.6.2018: Iran, Syria deny existence of Iranian military presence in country.

[<https://www.timesofisrael.com/iran-syria-deny-existence-of-iranian-military-presence-in-country/>], luettu 4.10.2018.

The Times of Israel, 2.10.2018: Russia completes delivery of S-300 air defense system to Syria.

[<https://www.timesofisrael.com/russia-completes-delivery-of-s-300-air-defense-system-to-syria/>], luettu 3.1.2019.

The Wall Street Journal, 8.6.2018: Iran-Backed Fighters Switch to Syrian Uniforms to Avoid Israeli Strikes, Rebels Say.

[<https://www.wsj.com/articles/iran-backed-fighters-switch-to-syrian-uniforms-to-avoid-israeli-strikes-rebels-say-1528478351>], luettu 9.1.2019.

The Wall Street Journal, 1.11.2018: Iran Ally Hezbollah Pays Syrian Rebels to Switch Sides.

[<https://www.wsj.com/articles/iran-ally-hezbollah-pays-syrian-rebels-to-switch-sides-1541073600>], luettu 20.12.2018.

The Washington Post, 17.7.2017: 46 years of terrorist attacks in Europe, visualized.

[<https://www.washingtonpost.com/graphics/world/a-history-of-terrorism-in-europe/>], luettu 3.1.2018.

The Washington Post, 4.1.2018: In place of ideology, today's Iranian protests simply demand change.

[https://www.washingtonpost.com/gdpr-consent/?destination=%2fnews%2fmade-by-history%2fwp%2f2018%2f01%2f04%2fin-place-of-ideology-todays-iranian-protests-simply-demand-change%2f%3f&utm_term=.62c68a5fddad], luettu 26.6.2018.

Tokmajyan, Armenak: Hezbollah's Military Intervention in Syria: Political choice or religious obligation? *Approaching Religion*, 4, 2, 2014, s. 105-112.

Tol, Gönül: Why is Turkey Silent on Russia's Cooperation with the Syrian Kurds? *War on the rocks*, 19.12.2017.

[<https://warontherocks.com/2017/12/why-is-turkey-silent-on-russias-cooperation-with-the-syrian-kurds/>], luettu 2.7.2018.

Trenin, Dmitri: No foreseeable progress in US-Russia ties. Carnegie Moscow Center 2017.

[<http://carnegie.ru/2017/04/19/no-foreseeable-progress-in-us-russia-ties-pub-68740>], luettu 5.6.2017.

Trenin, Dmitri, Alexander R. Vershbow, Rita E. Hauser & Paula Dobriansky: Perspectives on Russia. Carnegie Moscow Center 2017.

[<http://carnegie.ru/2017/04/12/perspectives-on-russia-pub-68693>], luettu 5.6.2017.

Tuomi, Jouni & Anneli Sarajärvi: *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*, Tammi 2006.

Ulutaş, Ufuk & Burhanettin Duran: Traditional Rivalry or Regional Design in the Middle East? *Insight Turkey*, 20, 2, Spring2018, s. 81–105.

UN Security Council Resolution 2249, 20.11.2015.

[https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_res_2249.pdf], luettu 4.10.2018.

United States Department of State: International Religious Freedom Report for 2011.

[<https://www.state.gov/documents/organization/193119.pdf>], luettu 4.5.2018.

United States Department of Defence: *Joint Publication 3-0, Joint Operations*, 17.1.2017.

Vatanka, Alex: Iran's Syria policy: the view from the street. The Middle East Institute, 4.4.2018.

[<http://www.mei.edu/content/article/irans-syria-policy-view-street>], luettu 26.6.2018.

Vetschera, Heinz: Cooperative Security – the Concept and its Application in South Eastern Europe, 2007.
[http://www.bundesheer.at/pdf_pool/publikationen/10_wg13_aacs_40.pdf], luettu 10.12.2017.

Viitasalo, Mikko: Sotatieteet ja niiden kehittyminen Suomessa 21. vuosisadalla. Tiede ja Ase, 60, 2002.

Warsaw Institute: Russia wants more troops in Syria, 4.7.2017.
[<https://warsawinstitute.org/russia-wants-more-troops-in-syria/>], luettu 5.1.2018.

Wastnidge, Edward: Iran and Syria: An Enduring Axis. Middle East Policy, 24, 2, 2017, s.148-160.

Wight, Martin: *Systems of States*, Leicester University Press, 1977.

Zaman Al Wasl, 27.5.2018: Syrian Air Force bans Iranians from using airports hangars: source.
[<https://en.zamanalwsl.net/news/article/35346/>], luettu 4.10.2018.

3. Iranin islamilaisen tasavallan asiakirjat ja tiedotteet

Iran (Islamic Republic of)'s Constitution of 1979 with Amendments through 1989.
[https://www.constituteproject.org/constitution/Iran_1989.pdf?lang=en], luettu 18.3.2018.

Office of the Supreme Leader: Leadership in the Constitution of the Islamic Republic of Iran.
[<http://www.leader.ir/en/content/14132/Leadership-in-the-Constitution-of-the-Islamic-Republic-of-Iran>], luettu 19.3.2018.

Office of the Supreme Leader: Iran opposes any foreign intervention in Syria, 30.3.2012.
[<http://www.leader.ir/en/content/9293/Iran-opposes-any-foreign-intervention-in-Syria>], luettu 20.3.2018.

Office of the Supreme Leader: Supreme Leader Meets with Prime Minister of Iraq, 21.10.2014.
[<http://www.leader.ir/en/content/12657/Supreme-Leader-Meets-with-Prime-Minister-of-Iraq>], luettu 30.4.2018.

Office of the Supreme Leader: Saudis' crimes in Yemen will backfire on them, 14.5.2015.
[<http://www.leader.ir/en/content/13186/Meeting-Iraqi-President>], luettu 19.3.2018.

Office of the Supreme Leader: The Leader: The main reason behind bombing of Yemen is Saudi's anger about Iran's influence in the region, 12.7.2015.
[<http://www.leader.ir/en/content/13415/The-Leader%E2%80%99s-four-hour-meeting-with-hundreds-of-students>], luettu 21.3.2018.

Office of the Supreme Leader: The Leader: We will not allow the US to make economic, political or cultural inroads into Iran, 17.8.2015.

[[http://www.leader.ir/en/content/13484/Ayatollah-Khamenei-receives-the-participants-in-the-8th-summit-of-the-General-Assembly-of-the-Islamic-Radio-and-Television-Union-\(IRTVU\)-and-the-6th-General-Assembly-of-the-Ahlul-Bayt-World-Assembly](http://www.leader.ir/en/content/13484/Ayatollah-Khamenei-receives-the-participants-in-the-8th-summit-of-the-General-Assembly-of-the-Islamic-Radio-and-Television-Union-(IRTVU)-and-the-6th-General-Assembly-of-the-Ahlul-Bayt-World-Assembly)], luettu 19.8.2018.

Office of the Supreme Leader: Ayatollah Khamenei: US Plotting to Dominate West Asia, 23.11.2015.

[<http://www.leader.ir/en/content/13895/Ayatollah-Khamenei-tells-Russia%E2%80%99s-President-that-the-US-is-hatching-plots-to-dominate-West-Asia>], luettu 19.3.2018.

Office of the Supreme Leader: The Leader's Remarks in Meeting with a Group of Eulogizers of Prophet Mohammad (PBUH)'s Household, 30.3.2016.

[<http://www.leader.ir/en/content/14530/Leader%E2%80%99s-meeting-with-eulogizers-on-birth-occasion-of-Hadhrat-Fatemeh-Zahra>], luettu 20.3.2018.

Office of the Supreme Leader: Ayatollah Khamenei: Defending Palestine Symbolizes Defending Islam, 2.5.2016.

[<http://www.leader.ir/en/content/14830/Ayatollah-Khamenei-meeting-with-Ramadan-Abdullah-head-of-the-Palestinian-Islamic-Jihad-movement>], luettu 20.3.2018.

Office of the Supreme Leader: The Leader's Remarks in Meeting with a Group of Families of Martyrs, 26.6.2016.

[[http://www.leader.ir/en/speech/15882/Ayatollah-Khamenei-meets-with-the-families-of-the-martyrs-of-the-June-28,1981-\(the-seventh-of-Tir\)-blast](http://www.leader.ir/en/speech/15882/Ayatollah-Khamenei-meets-with-the-families-of-the-martyrs-of-the-June-28,1981-(the-seventh-of-Tir)-blast)], luettu 20.3.2018.

Office of the Supreme Leader: Leader: Aggression on Sheikh Isa Qassim will backfire on Bahrain, 26.6.2016.

[[http://www.leader.ir/en/content/15882/Ayatollah-Khamenei-meets-with-the-families-of-the-martyrs-of-the-June-28,1981-\(the-seventh-of-Tir\)-blast](http://www.leader.ir/en/content/15882/Ayatollah-Khamenei-meets-with-the-families-of-the-martyrs-of-the-June-28,1981-(the-seventh-of-Tir)-blast)], luettu 20.3.2018.

Office of the Supreme Leader: The Leader's Remarks in Meeting with a Group of Students in Holy Month of Ramadan, 3.7.2016.

[<http://www.leader.ir/en/speech/15936/Ayatollah-Khamenei-meets-hundreds-of-students,-rapping-the-US-over-its-obligations-under-JCPOA>], luettu 22.3.2018.

Office of the Supreme Leader: The Leader's remarks in meeting with people of Qom on the occasion of Dei 19 uprising, 8.1.2017.

[<http://www.leader.ir/en/speech/17197/The-Leader%E2%80%99s-meeting-with-thousands-of-people-from-Qom>], luettu 21.3.2018.

Office of the Supreme Leader: Iranian nation progressing despite superpowers' onslaught, 10.3.2017.

[<http://www.leader.ir/en/content/17695/meeting-with-members-of-the-Assembly-of-Experts>], luettu 20.3.2018.

Office of the Supreme Leader: The Leader's remarks in meeting with Iranian officials and ambassadors of Islamic countries, 25.4.2017.

[<http://www.leader.ir/en/speech/18056/The-Leader-speech-on-the-occasion-of-Eid-al-Maba%E2%80%99th>], luettu 20.3.2018.

Office of the Supreme Leader: The Leader's remarks in the ceremony marking the 28th passing anniversary of Imam Khomeini, 5.6.2017.

[<http://www.leader.ir/en/speech/18420/Marking-the-28th-passing-away-anniversary-of-Imam-Khomeini>], luettu 21.3.2018.

Office of the Supreme Leader: Zionist regime seeking to create 'new Israel' in region, 5.10.2017.

[<http://www.leader.ir/en/content/19425/Meeting-with-the-Turkish-president-and-his-entourage>], luettu 21.3.2018.

Office of the Supreme Leader: Iran-Russia cooperation in Syria shows joint goals achievable, 2.11.2017.

[<http://www.leader.ir/en/content/19715/The-Leader%27s-remarks-in-meeting-with-Vladimir-Putin>], luettu 21.3.2018.

Office of the Supreme Leader: You did humanity a great service, 22.11.2017.

[<http://www.leader.ir/en/content/19929/Ayatollah-Khamenei%27s-response-to-General-Soleimani%E2%80%99s-letter-on-the-elimination-of-Daesh>], luettu 20.3.2018.

President of the Islamic Republic of Iran: Dr.Rouhani, Putin talks on the phone: Stressing on efforts to prevent the military attack against Syria, 28.8.2013.

[<http://www.president.ir/en/70822>], luettu 21.3.2018.

President of the Islamic Republic of Iran: President in an interview with the CNN. Saudi government should be held accountable on Mina/Iran, US do not have direct talks vis-a-vis Syria/JCPOA is not Iran-US issue, it is international/Iranians want tension ease, 1.10.2015.

[<http://www.president.ir/de/89768>], luettu 19.3.2018.

President of the Islamic Republic of Iran: President in a meeting with President of the French Senate in Tehran: Atmosphere ready for Tehran-Paris ties development/JCPOA a model for resolving international issues/Identifying terrorist supporters not difficult/Democracy in Syria not possible with terrorists present, Syrians displaced, 20.12.2015.

[<http://www.president.ir/en/90929>], luettu 20.3.2018.

President of the Islamic Republic of Iran: President Rouhani in an interview with NBC: Unstable JCPOA means failure of politics/Pressuring banks for dealing with Iran against JCPOA/Syria's future only in the hands of its people, 25.9.2016.

[<http://www.president.ir/en/95468>], luettu 30.4.2018.

President of the Islamic Republic of Iran: President in a meeting with the Speaker of the People's Council of Syria: Palestine the most important issue of Islamic World/We will stand by Syrian nation until final victory, 22.2.2017.

[<http://www.president.ir/en/97869>], luettu 19.3.2018.

President of the Islamic Republic of Iran: Iranian and Russian Presidents stress; US missile attack on Syria aggression, against int'l laws, UN charter/Washington attack helping terrorists/Stressing need for supporting Syrian people, 9.4.2017.

[<http://www.president.ir/en/98626>], luettu 21.3.2018.

President of the Islamic Republic of Iran: President in a meeting with his Russian counterpart: Russia a friend, neighbour, strategic partner to Iran/Tehran welcomes active participation of Russian investors, private sector in different fields/Russia's role effective in strengthening JCPOA/Iran-Russia cooperation until the end of the fight against terrorism in Syria imperative, 10.11.2017.

[<http://www.president.ir/en/101403>], luettu 21.3.2018.

President of the Islamic Republic of Iran: President at the 5th National Congress of the House of Farmers: I congratulate ISIS' eradication in Syria to Supreme Leader, armed forces, esp. Mag. Gen. Qasem Soleimani/Islam religion of vitality, peace, brotherhood/Food security, social peace dependent on powerful arms of farmers/In helping quake-hit people in Kermanshah everybody stood together, 21.11.2017.

[<http://www.president.ir/en/101615>], luettu 21.3.2018.

President of the Islamic Republic of Iran: President in a meeting with his Turkish counterpart: Deepening Iran-Turkey business, economic ties important/Tripartite summit of Iran, Russia, Turkey has a key role in bolstering peace, sustainable stability in Syria, region, 22.11.2017.

[<http://www.president.ir/en/101660>], luettu 21.3.2018.

President of the Islamic Republic of Iran: President at the tripartite summit of Iran, Russia and Turkey: Iran's policy in region based on cooperation, coordination, peace-seeking/Our main mission not only to fight terrorism, but an attempt to root out all kinds of discrimination, poverty, violence in entire region/Continued fight against terrorism in Syria imperative, 1.12.2017.

[<http://www.president.ir/en/101659>], luettu 20.3.2018.

President of the Islamic Republic of Iran: President addressing the opening ceremony of 31st International Islamic Unity Conference: Fighting terrorism must continue until full eradication/Powers, some others seeking new plots in the region instead of thanking those who fought ISIS/Recklessness of some regional states in cooperating with Zionists the bitter part of recent developments/Syria, Iraq to prevail over terrorism sooner or later, Yemenis to make aggressors regret/Killing Muslims not civilisation/No rift between Shiites, Sunnis; they are two ways to one destination, 5.12.2017.

[<http://www.president.ir/en/101887>], luettu 30.4.2018.

4. Venäjän federaation asiakirjat ja tiedotteet

Foreign Policy Concept of the Russian Federation, 12.7.2008.

[https://russiaeu.ru/userfiles/file/foreign_policy_concept_english.pdf], luettu 22.12.2017.

Foreign Policy Concept of the Russian Federation, 12.2.2013.

[http://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkB6BZ29/content/id/122186], luettu 22.12.2017.

Foreign Policy Concept of the Russian Federation, 30.11.2016.

[http://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkB6BZ29/content/id/2542248], luettu 20.11.2017.

National Security Concept of the Russian Federation, 10.1.2000.

[http://www.mid.ru/en/foreign_policy/official_documents/-/asset_publisher/CptICkB6BZ29/content/id/589768], luettu 20.11.2017.

Ministry of Defence of the Russian Federation: Air Force Group in Syria.

[<https://syria.mil.ru/en/index/syria.htm>]

Presidential Executive Office: Telephone conversation with President of Syria Bashar al-Assad, 6.4.2011.

[<http://en.kremlin.ru/events/president/news/10850>], luettu 2.1.2018.

Presidential Executive Office: Telephone conversation with President of Syria Bashar al-Assad, 24.5.2011

[<http://en.kremlin.ru/events/president/news/11327>], luettu 2.1.2018.

Presidential Executive Office: Dmitry Medvedev's interview to the Euronews TV channel, 9.9.2011.

[<http://en.kremlin.ru/events/president/news/12623>], luettu 2.1.2018.

Presidential Executive Office: Answers to journalists' questions, 31.8.2013.

[<http://en.kremlin.ru/events/president/news/19113>], luettu 2.1.2018.

Presidential Executive Office: Working meeting with Valentina Matviyenko and Sergei Naryshkin, 2.9.2013.

[<http://en.kremlin.ru/events/president/news/19136>], luettu 31.12.2017.

Presidential Executive Office: The Syrian alternative, 12.9.2013.

[<http://en.kremlin.ru/catalog/countries/SY/events/19205>], luettu 31.12.2017.

Presidential Executive Office: Meeting with President of Syria Bashar Assad, 21.10.2015.

[<http://en.kremlin.ru/events/president/news/50533>], luettu 31.12.2017.

Presidential Executive Office: Law to ratify the protocol to the agreement between Russia and Syria on deploying a Russian air group in the Syrian Arab Republic, 27.7.2017.

[<http://en.kremlin.ru/acts/news/55140>], luettu 31.12.2017.

Presidential Executive Office: Syrian President Bashar al-Assad made a working visit to Russia, 21.11.2017.

[<http://en.kremlin.ru/events/president/news/56135>], luettu 3.1.2018.

Presidential Executive Office: Meeting with President of Iran Hassan Rouhani and President of Turkey Recep Tayyip Erdogan, 22.11.2017.

[<http://en.kremlin.ru/events/president/news/56152>], luettu 31.12.2017.

Presidential Executive Office: Meeting with Russian and Syrian service personnel at Khmeimim Airbase, 11.12.2017.

[<http://en.kremlin.ru/events/president/news/56357>], luettu 31.12.2017.

Presidential Executive Office: Vladimir Putin visited Khmeimim Air Base in Syria, 11.12.2017.

[<http://en.kremlin.ru/catalog/countries/SY/events/56351>], luettu 21.12.2017.

Presidential Executive Office: Statements following Russian-Syrian talks, 17.5.2018.

[<http://en.kremlin.ru/events/president/news/57488>], luettu 2.1.2018.

The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Announcement by the official representative of the Russian Ministry of Foreign Affairs Alexander Lukashevich regarding the statements of the US Secretary of Defense, 25.8.2013.

[http://www.mid.ru/en/press_service/spokesman/official_statement/-/asset_publisher/t2GCdmD8RNlr/content/id/98874], luettu 2.1.2018.

The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Interview with the Russian Minister of Foreign Affairs, S.V. Lavrov, by the "First Channel", New York, on 27 September 2013, 28.9.2017.

[http://www.mid.ru/en/web/guest/foreign_policy/international_safety/conflicts/-/asset_publisher/xIEMTQ3OvzcA/content/id/94494], luettu 3.1.2018.

The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Foreign Minister Sergey Lavrov's answer to a question from Rossiya-1 television channel August 9, 2015, 9.8.2015.

[http://www.mid.ru/en/vistupleniya_ministra/-/asset_publisher/MCZ7HQuMdqBY/content/id/1647794], luettu 31.12.2017.

The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Deputy Foreign Minister Gennady Gatilov's interview with Der Spiegel, Germany, published on February 14, 2016, 14.2.2016.

[http://www.mid.ru/en/web/guest/foreign_policy/international_safety/conflicts/-/asset_publisher/xIEMTQ3OvzcA/content/id/2094238], luettu 31.12.2017.

The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Meeting of President of Russia Vladimir Putin with Foreign Minister Sergey Lavrov and Defence Minister Sergey Shoigu, Moscow, March 14, 2016, 14.3.2016.

[http://www.mid.ru/en/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/2141689], luettu 3.1.2018.

The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Comment by the Information and Press Department on a mortar attack on the Russian Embassy in Damascus, 4.10.2016.

[http://www.mid.ru/en/web/guest/foreign_policy/international_safety/conflicts/-/asset_publisher/xIEMTQ3OvzcA/content/id/2486823], luettu 2.1.2018.

The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Comment by the Information and Press Department on the terrorist shelling of the Russian Embassy in Damascus, 28.12.2016.

[http://www.mid.ru/en_GB/kommentarii/-/asset_publisher/2MrVt3CzL5sw/content/id/2581598], luettu 21.12.2017.

The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Remarks by Russia's Permanent Representative at the OPCW, Ambassador Alexander Shulgin, at the 54th Meeting of the OPCW Executive Council, The Hague, April 13, 2017, 14.4.2017

[http://www.mid.ru/en/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/2727332], luettu 2.1.2018.

The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Press release on the preparations for the sixth high-level international meeting on Syria in Astana, 18.8.2017.

[http://www.mid.ru/en/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/2838557], luettu 3.1.2018.

The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Interview of Sergey Lavrov with the Asharq Al-Awsat Pan-Arab Newspaper, October 2017, 4.10.2017.

[http://www.mid.ru/en/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/2884689], luettu 31.12.2017.

The Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation: Deputy Foreign Minister Oleg Syromolotov's interview with Interfax news agency, December 12, 2017, 12.12.2017. [http://www.mid.ru/en/foreign_policy/news/-/asset_publisher/cKNonkJE02Bw/content/id/2985345], luettu 31.12.2017.

Стратегии национальной безопасности Российской Федерации, Venäjän federaation kansallisen turvallisuuden strategia, 31.12.2015. [<http://static.kremlin.ru/media/events/files/ru/18iXkR8XLAtxeilX7JK3XXy6Y0AsHD5v.pdf>], luettu 11.1.2018.

Военная доктрина Российской Федерации, Venäjän federaation sotilasdoktriini, 25.12.2014. [<http://news.kremlin.ru/media/events/files/41d527556bec8deb3530.pdf>], luettu 22.11.2017.

5. Tilastot

OEC (the Observatory for Economic Complexity) [<https://atlas.media.mit.edu/en/>], luettu 12.1.2018.

UNHCR: Syria Emergency. [<https://www.unhcr.org/syria-emergency.html>], luettu 20.2.2019.